

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.2

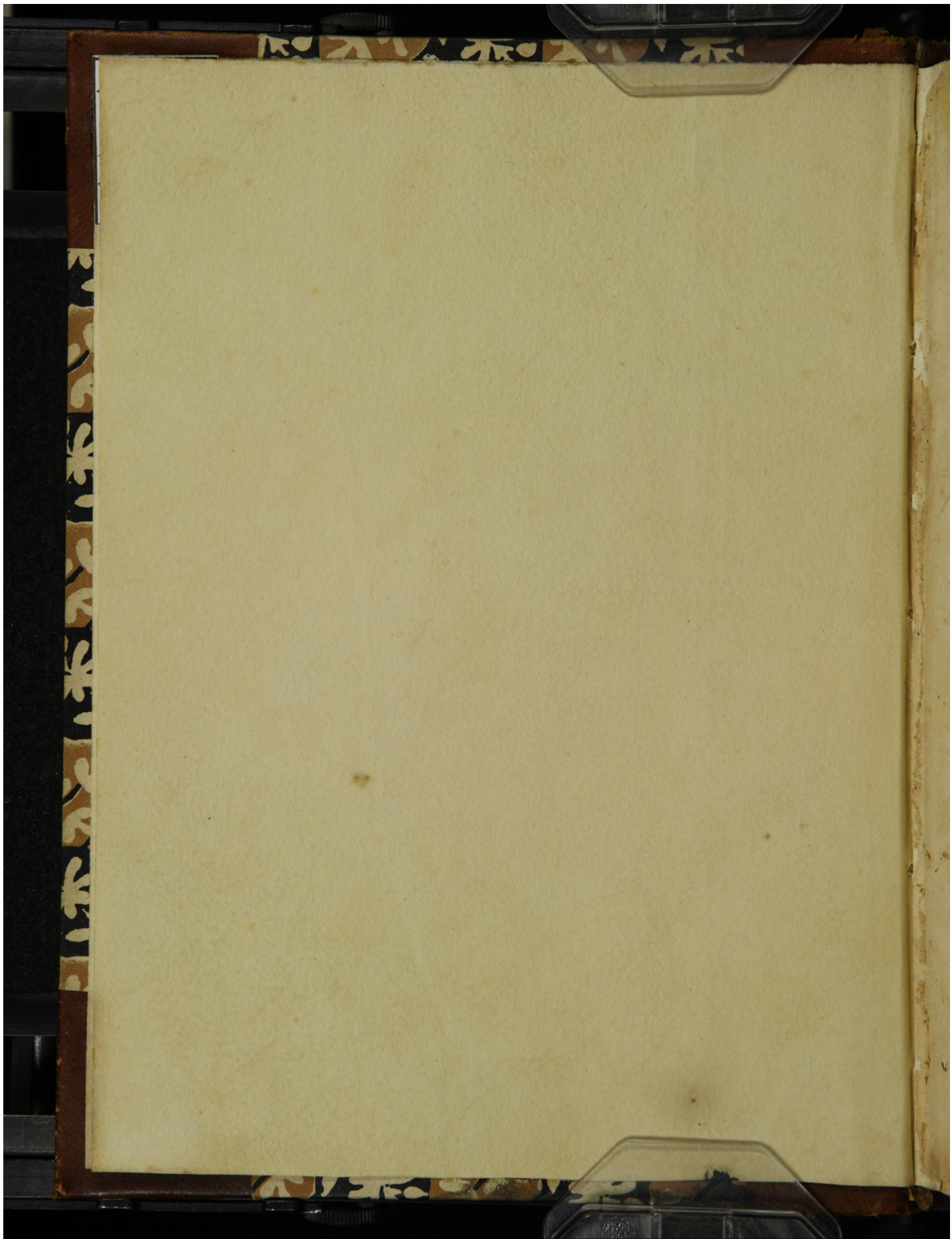
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.2

INCUNABULI

A
5
2

Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

A. 5. 2.

A.5.2

~~ii 12 63~~

253

ALEX.

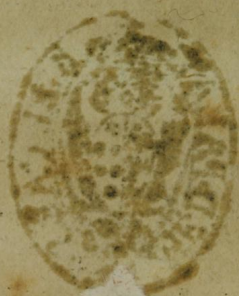
Von 1497.

Doctrinale cum comento

Liber. Jo: francisi de effis

Libra 10

Opus alexandri grammatici pro eruditione puerorum Incipit.

Iste liber diuiditur in tres libros partiales. In quorum primo Alexander tractat de etymologia. i. de verologo dictionū. Nam etymologia considerat significatiōes vocabulorum: declinationes ⁊ derivationes: de quibus ⁊ in hoc primo libro determinatur. In secundo libro determinat de syntaxi. i. de debita coordinatione dictionū. ibi. Hic iubet ordo. In tertio prosequitur de prosodia idest de accentu dictionū: ac syllabarū quantitate. ibi. Pādere pposui. Primus itaq; liber diuiditur i duas ptes: v3 proemiale ⁊ executiua. Pars proemialis diuiditur i quatuor partes. Primo pmutit intentionem suam. ibi. Scribere clericulis. Secundo inuocat diuinum auxilium p compleri one operis. ibi. Presens huic operi sit. Tertio respondet tacite questioni. ibi. Si pueri primo nequeant. Quarto ponit ordinem dicendorum distinguendo librum suū p capitula. ibi. Voces in primis quas. Pars autem executiua tangitur. ibi. Rectis as es a dat declinatio prima. Et ē in generali de parte orationis absolute considerata. Et habet septem capitula que patebūt secundum ordinem.

Diuisio
operie

Scribere clericulis parodoctrinale nouellis.

Quia textus est planus non indiget explanatione. Sed tamen pro forma seruanda in sequentibus: sic construe Ego magister Alexander paro scribere doctrinale idest librum dantem doctrinam nouellis clericulis. idest scolaribus quasi dicat non pro puectis hoc opus scribitur: sed pro rudibus.

Pluraq; doctorum sociabo scripta meorum.

Construe. Ego sociabo plura. idest multa scripta meorum doctorum. idest magistrorum. Hoc dicit ad arrogantiā euitandam: vt ostendat quod scriptis est prestantium viroꝝ: ⁊ non proprijs auctoritatibus valiturus.

Intentio
alexan.
dri.

Jamq; legent pueri p nugis maximiani.

Que veteres socijs nolebant pandere caris

Idest hec per me scribenda legent pueri pro nugis. idest loco nugarū maximiani qui fuit scriptor fabularum Que idest quas res veteres. idest antiqui nolebant pādere socijs caris: quia ita caras habebant seu tenebant has nugas: vt ⁊ carissimis occultarent illas. Ideo dicit hunc librum legent loco illarum nugarum. scilicet fabularum

Presens huic operi sit gratia pneumatis almi.

De inuet: ⁊ faciat complere quod vtile fiat.

Adhuc boni catholici spiritus sancti gratiam inuocat dicens. Gratia almi pneumatis. i. sancti spiritus adsit seu presens sit huic operi: ⁊ inuet me ad hoc opus: ⁊ faciat cōplere opus quod fiat vtile legentibus.

Si pueri primo nequeant attendere plene.

Hic tamen attendat qui doctoris vice fungens

Atq; legens pueris layca lingua referabit

Et pueris etiam pars maxima plana patebit.

Quia superius dixit pueros hūc librum lecturos: ⁊ pro illis eūde scribere: ideo tacite respondens q̃stioni sic dicit. Si pueri nouelli nequeāt prima lectione attēdere seu hūc librum intelligere: attēdat ille q̃ ē vice sūgēs doctoris. i. repetitor: vel magister lector. Atq; pro ⁊ legēs hunc librum pueris referabit. i. declarabit eūde lingua layca. idest vulgari postea nō erit magna difficultas ilibro q̃a etiā sicut magistro maxima pars libri patebit plana. i. māifesta ⁊ clara erit pueris: hoc dicit ne timore difficultatis omittat librum suū.

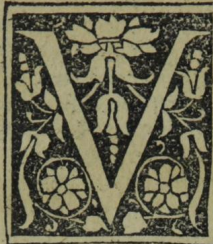
Inuocatio
diui.
ni auxi.
lij
pneu.
ma

Risio
ad faci.
tā qōnē.

a ii

Ordo
dicēdo.
rum.
Cap. i.

Cap. 2.

Cap. 3.

Cap. iii.

Cap. v.

Cap. vi.

Cap. vii.

Cap. viii.

Cap. viii.

Cap. x.

Cap. ii.

Cap. xii.

Quita-
tio arro-
gantie.

Voces in primis quas per casus variabis.

Vt leuius potero te declinare docebo.

In ista parte incipit Auctor dare ordinē libro suo ipsū per capi-
tula distinguēdo. Et dicit sic. Ego docebo te declinat vt leui⁹ pote-
ro i primis idest in p̄io capitulo voces: quas variabis. idest decli-
nabis per casus. Quasi dicat primum capitulūz erit d̄ declinatio
nibus nominum.

Istis confinem retinēt heteroclitia sedem.

Construe heteroclitia nomina retinent sedem confinem. idest lo-
cū primū istis declinatioib⁹ supradictis. i. secundū caplin erit de heteroclitis. ibi. hec

Atqz gradus triplicis collatio subditur istis. tibi signabis.

Construe. Collatio. idest comparatio triplicis gradus subditur. idest immediate subiū-
gitur istis. s. heteroclitis. idest tertium capitulum: erit de comparatiuis. ibi. Il dunc gra-
dibus ternis quod comperat inde notabis.

Quiqz sit articulo que vox socianda notabo.

Ego notabo q̄ vox sit sociāda cuiqz articulo. idest per quos articulos queqz vox sit de-
clināda. idest quartum capitulū erit de generibus nominum. ibi. scilicet. In quantū po-
tero de nomine quolibet in quo.

Hinc de preteritis petrum sequar atqz supinis.

Construe. Hinc idest postea tractando de p̄teritis atqz pro z de supinis verborz: sequar
petrum etiam qui quendam tractatum de simili materia ordinauit. idest quintum ca-
pitulum erit de preteritis z supinis. ibi. Ut tibi per metrum.

His defectiua suberunt z anomala verba.

Construe. His p̄dictis. s. p̄teritis z supinis: subeūri. immediate sequitur verba defecti-
ua. i. anomala. i. sextū capitulū erit de v̄bis d̄fectiuis z anomalis. ibi. Donatū sequere

Verborum formas exinde notabo quaternas.

Construe. Exinde. idest immediate post notabo. idest scribam quaternas formas ver-
borū: z qualiter verba quaternis formis distinguātur. idest septimū capitulū erit de q̄t-
tuor formis verborz. ibi. Quattuor in verbis sunt forme preteritisqz.

Hinc pro posse meo vocum regimen referabo.

Construe. Ego referabo hinc. i. post pro posse meo regimē vocū. idest qualiter vocum
alia aliā regit. i. octauū caplin erit de regimē dictionū. ibi. Il d̄ic iubet ordo libri zce.

Quo iungenda modo constructio sit sociabo.

Construe. Ego sociabo p̄dictis quō constructio sit iūgenda. idest faciēda idest nonū ca-
pitulū erit de ordinatōe dictionū i constructōe. ibi. Est post p̄dicta constructio iure locāda

Post hec pandetur que syllaba quanta locetur.

Construe. Post hec p̄adetur. i. dicetur quāta syllaba locetur. i. locari debeat i carmine
hoc est q̄ decimū capitulum erit de cognitione syllabaz qualiter produci: z breuiari
debeāt. ibi. P̄adere p̄positū per. zce.

Accentus normas ex hinc variare docebo.

Construe. Ego docebo variare idest mutare ex hic. i. post normas. i. regulas accēt⁹ siue aci-
cētū hoc ē q̄vndecim⁹ ca. erit d̄ accētib⁹. ibi. Accēt⁹ varias decet hic distinguere forma

Tādē grammaticas pro posse docebo figuras.

Construe. Tādē idest vltior: docebo grammaticas figuras. i. figuras grammaticales: p̄-
posse. i. iuxta possibilitatē meā idest duodecimū capitulūz erit de figuris grāmaticali-
bus. ibi. Pluribus ē membris distincta fi. zce.

Quāvis hec non sit doctrina satis generalis.

Proderit ipsa tamen plus nugis maximiani.

Construe. Nec doctrina proderit plus nugis maximiani fabulosi nugacis: quibus non fit satis generalis. i. multum plura seu vniuersalis. Et hic se humiliat.

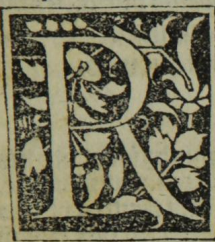
Post alphabetum minus hec doctrina legetur.

Inde legent maius mea qui documeta sequentur.

Construe. Nec doctrina. i. liber me^o legetur post minus alphabetu. i. post donatu que vocat alphabetum. Inde. i. postea illi q sequetur mea documeta. i. q sciet libru meum leget maius volumē prisciani. Et hic ostēdit quo tēpore: et p que scholarē legi debeat.

Iste fere totus liber est extractus ab illo.

Quia supple iste liber fere. i. quasi totus ē extractus ab illo. i. prisciano. Et uult dicere. q^o primo legēdus est donatus: deinde liber suus: tertio priscianus quasi dicat q^o iste li. ber quasi totus ē extractus a prisciano. Et sic finitur proemium zordo libri.

Rectus as es a tibi dat declinatio prima.

Atqz per am propria quedam ponuntur hebreæ.

Idest prima declinatio seu nomina p^{me} declinatiōis i rectis. i. i nominatiuis singularib⁹ faciūt i as. vt Andreas: i es: vt Anchises i a vt musa z pz cōstruct⁹. Atqz pro z qdā ppria noia hebreæ seu iudea ponūtur p am. i. terminātur i am. vt adā z abraā. Et ita v^o prima declinatio q^otuor h^{ie} terminatiōes. v^o as. es. a. z am.

Dans a diphthongū genitiuis atqz datiuus.

Dans. i. p^{ma} declinatio genitiuis atqz p z datiuus ac diphthō. gū. i. q^o gū z datiu singularis p^{me} declinatiōis faciūt i ae. diphthōgū. vt poete z muse. licet nō pferatur nec scribatur ex toto. vt dicit regula diphthōgorū. Nā sunt quat. tuor. i. ae. z oe. au. en. due quarum scribuntur z pferuntur ex toto. scilicet au. vt audeo. en. vt eunuchus: alie due non ex toto scribuntur neqz pferuntur. i. ae z oe. vt musae. et foenum: z hoc seruatur apud modernos.

Am seruat quartus: tamen an autem reperimus.

Cum rectus fit in as: vel in es: vel cum dat a grecus.

Rectus i a greci facit an quarto breuiari.

Idest q^o accusatiuis singularis p^{me} declinatiōis generalr terminatur i am: vt poetam z musā. Nō nos reperim⁹ an. aut en. i accusatiuo p^{me} declinatiōis cū p q^o rectus. i. nominatiuis fit i es: hoc ē terminatur i es. z i as. vel cū. p q^o rectus. i. noiatiu⁹ dat a. i. terminatur i a. Quasi dicat q^o actiūs singularis p^{me} de. p^{ter} generalē terminatiōē reperitur i an. terminari. hoc ē q^o noiatiuus i as terminatur. vt hic eneeas. actiō hunc eneam vel enean. Reperitur in en terminari: z hoc quando nominatiuis terminatur in es. vt hic anchises: accusatiuo hunc anchisam vel anchisen. Reperitur i an correptam terminari: z hoc quando nominatiuis grecus in a terminatur: vt hec eginā accusatiuo hanc eginam vel eginan. Ideo subiungit dicens. Rect⁹. i. noiatiu⁹ nominis greci in a terminati facit an breuiari quarto. i. accusatiuo singulari. Ex quibus regulis colligitur q^o accusatiuis singularis p^{me} declinatiōis aliquando terminatur i am z in an proclitiam aliquando in em z in en. aliquando in am z in an correptam. Si cut patet in exemplis prenotatis.

Quintus in a dabitur: post es tamen e reperitur.

Idest q^o vocatiuis p^{me} declinatiōis terminatur in a. vt vocatiuo o andrea o anchisa o poeta. Tamē e. i. vocatiuis in e terminatus reperitur post es. i. post nominatiuuz in es terminatum: vt hic anchises vocatiuo o anchisa vel anchise.

A sextus: tamen es quandoqz per e dare debes.

Idest q^o ablatiuus fit in a. vt ablatiuo ab hoc andrea. Tu debes quādoqz. idest aliquādo dare es. i. nomen p^{me} declinatiōis in es terminatum per e in ablatiuo: vt hic an.

La. pri. mu est d recta de clinatio ne ptiuz casualiū z p^{mo} d tomatone ca sunt p^{me} decli. na.

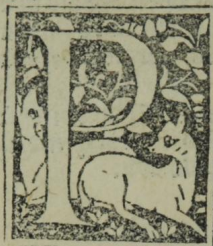
as ntūs es a. am gtūs ae Dtūs am Actūs an en

vtūs a

abltūs a

chises. ablatiuo ab hoc anchise vel anchisa.
 Barba in recti repetes quinto sextum sociando.
 Idest noia prime declinationis faciētia ntūm p am repetūt illū ntūm. s. illā terminationē
 am i vctō. sociādo sex. i. abltūm. Quasi dicat q noia terminata i am i notō faciunt vo
 catiū z abltūm similes: vt hic adam: vocatiuo o adā. abltō ab hoc adam.

ntūs
 ac
 vtūs
 gtūs az

Ritmo plurali decet e quinto qz locari.
 Cōstrue Decet p declinationē i pmo plurali. i. i ntō. qz p z qnto. i.
 vctō locari: vt plurali ntō hi poete: vocatiuo o poete.
 Atqz secundus habet harum: nisi syncopa fiat.
 Cōstrue: Atqz p z scds. i. gtūs pluralis hz artū vt poetarū nisi signi
 ra fiat que vocat syncopa vt graugenu p graugenz. i. grecor.
 Est autem syncopa qñ littera vel syllaba de medio dictiōis eripit.
 Tertius z sextus habet is: tamen excipiemus.
 Quando mas fit in us: in a femineū sine neutro.

dtūs
 is
 abltūs
 afina
 dea
 duae
 famula
 filia ab
 liberta
 mula
 anima
 nata
 equa
 ambae
 dña
 qñ qñ
 milia
 Accūs
 as

Femineis abus sociabitur: vt dominabus.
 Sexum discernēs istis animas superaddes.
 Cōstrue. Terti⁹ z sextus. i. dtūs z abltūs pluralis prime declinationis hz is. vt dtō his
 musis. abltō ab his musis. Tame excipiemus a pdicta regula: qñ mas. i. masculinū ge
 nus fit in us vt dñs. femininū i a vt dña: sine neutro. i. q talia nō hēant neutruz vt dñs
 dña. nō enim dicimus dñm i neutro genere. In femininis terminationib⁹ hoz talium
 noium hec terminatio abus sociabit⁹ datiuus z ablatiuus pluralib⁹: vt dñab⁹ mulabus.
 Et hoc est cā differētie masculoz suoz: nō obstat q sint pme declinationis quāquam
 hec noia feminea regulariter debeat i is terminari. Sexū discernēs. i. talibus noibus:
 qz debēt esse res aīate: vt dñs dña. Nam si talia noia significarēt res mātatas nō face
 rent datiuū z abltūm plurales in abus. sed in is: vt pugnus pugna. Nec ēt si sexus non
 discerneret. vt colūbus colūba. Etā requirit q femininū recte soinet a masculino mu
 tando us i a. z p hoc excipit gallus gallina. Requirit ēt q significatio nō variet: z p h
 excipit lacert⁹. lacerta. Nam lacertus. significat bachiū. lacerta quendam serpentē.
 Deinde dicit auctor. Tu superaddes istis hoc nomē aīas qd facit aīabus.
 Accusatiuis pluralibus as sociabis.

Tu declinator sociabis as accusatiuis pluralib⁹ pme declinationis: vt actō has musas.
 Versibus his nota fit declinatio prima.
 Cōstrue. Prima declinatio fit nota. i. manifesta tibi his versibus supradictis. Nam pri
 ma z quinta declinatio carent neutro genere.

De scda
 decli.
 Mīser
 ir vt us
 um eis
 Stūs. i.
 q aliqui
 ntūm
 supat
 aliqui ū.

R vel ir. ur. aut um. vel us. aut eis pone secunda.
 Cōstrue. pone in secūda. s. declinatio in nominatiuo casu singulari istas
 sex terminationes. uidelicet er ut magister. ir. ut uir. ur ut satur. um. ut scā
 nū. us ut dominus. eis ut thesūs.

I genitiuus erit. sed quando rectus habebit.
 Ir aut ur aut eis: genitiuus cum superabit.
 Idest: q genitiuus singularis nominum secunde declinationis terminatur in i produ
 ctam quomodo cumqz faciat nominatiuus. ut magister magistrī. uir uirī. satur saturī. scā
 num scāmī. dominus domī. thesūs thesēi. Sed est sciendum. q genitiuus aliquan
 do superat nominatiuum: quando scilicet nominatiuus terminatur in ir: ut uir uirī. in
 ur ut satur saturī. in eis ut thesūs thesēi. cuius genitiuus licet non uideatur crescere
 tamen crescit. quia thesūs est dictio bisyllaba z non trisyllaba. cum sit diphthongata
 in fine. thesēi vero trisyllaba.

¶ Un par fiet & us. sed quod fit in er variamus.

¶ Un. i. nomē secūde declinationis in un terminatū vt scānū. & in us. i. nomē secūde declinationis i us terminatū vt dñs. fiet par. i. equale in ntō & gtō. Sz nos variamus illud qđ fit i er. qđ dicat: qđ illud tale nomē i er terminatū aliqđ crescit i gtō. vt puer pueri ali qđ non crescit: vt magister, magistri. & hoc declarat inferius per regulas spāles.

¶ Er sp iuncta superabit: & er fine muta.

¶ Hic auctor ponit duas regulas quaz prima est talis. ¶ Nomen secūde declinationis in er terminatū sp precedente seu iuncta vel coniuncta superabit i gtō. vt asper asperi. p sper prosperi. Alia ponitur cum dicitur: & er fine muta. i. nomen terminatū in er nulla muta littera precedente superabit in gtō vt puer pueri. Pro cuius euidentia sciendum est qđ mutae sunt nouem. s. b c d f g k q p t.

¶ St si p̄f̄sit genitiuus non superabit.

¶ Hec s̄nta est. qđ gtōs nō superabit ntūm si si p̄f̄sit. i. si sit añ er: vt magister magistri.

¶ Huic noīme suberit: ternā ve sequester habebit.

¶ Dicit auctor qđ hoc nomen sequester si berit huic noīme. i. regule p̄dicte. s. St si p̄f̄sit & c. & seruat illam regulā. i. nō crescit in genitiuo. & declinat. nō rō sequester sequestra sequestrū: genitiuo sequestri & c. Potest etiā declinari p̄ tertiam: vt ntō hic sequester hec sequestris. & idem est quod pacificator discordiarum.

¶ Par est cum mute subit er per a dans muliebre.

¶ S̄nta hui⁹ vsus talis est. ¶ Nomen secūde declinationis in er terminatū est par. i. equale i ntō & gtō. cum p̄ qđ ista terminatio er suberit mute. i. sequit̄ mutā dās muliebre. i. femininū genus p̄ a. vt ntō pulcher pulchra pulchraū: genitiuo pulchri & c.

¶ Hinc tamen excipias que de gero vel fero formas.

¶ Hic auctor ponit exceptionem a regula p̄dicta dicens. Tu excipias. i. excipere debes hinc. i. ab ista regula illa noīa que tu formas p̄ derivationem seu compositionez de gero geris vel de fero fers. qđ licet talia noīa hēant mutā ante er: tñ habent gtūm superatē nominatiuū. vt dapifer dapiferi. armiger armigeri. In his enim & similibus littera muta p̄cedit er videlicet. f. vel. g. & format ab eis a. i. femininum i a: vt dapifera & armigera genitiuus tamen superat nominatiuum. vt dapiferi & armigeri.

¶ Crescunt que dant us: sed adulter erit superandus.

¶ Hic ponitur vna regula per modum exceptionis que talis est. Illa noīa que dant us in genitiuo crescūt. i. habēt genitiuū superantē: vel in syllabis. vt vnus vnus: alter alteri us: vel in temporibus: vt alius alius: & hic noīatiuus adulter erit superandus a genitiuo. i. z habeat mutam ante er. & femininum in a. Et est adulter ille q uadit ad alienū toz siue ad alienā vxorē. Similiter etiā illa q ponuntur i sequentibus habent gtūm superatē: non obstante regula. par est cum mute.

¶ Celtiber atqz lacer liber socer ac iber atqz.

¶ Presbyteri cū mulcibero memor esse memento.

¶ Celtiber ē quidā populus. lacer. i. lacerat⁹. liber. i. ingenuus. socer. i. p̄ vxoris vel mariti iber populus hispanie. atqz. p̄ & tu memento esse memor huius nominis presbyter cū hoc nomine mulcibero: quia omnia ista habent genitiuum superantem nominatiuum. Presbyter dicitur latine senex. Mulciber dicitur quasi mulcens ferrum imbr̄. & idem est quod ferarius faber.

¶ Dexter format eri. poteris quoqz dicere dextri.

¶ Dicit qđ nomē dexter aliquando facit dexteri. & sic habet genitiuum superantē. aliquādo facit dextri: & sic non habet genitiuum superantem.

¶ Letera cum muta dic cē frequentius equa.

¶ S̄nta est talis. v. z. qđ cetera noīa scde declinationis. i. er. terminata q nō pnt p̄prehēdi i re.

a iiii

gulis: predictis sunt equalia in nominatio et genitio. ut ager agri. faber fabri. Constructus est talis. Tu dicetura a predictis cum muta. s. precedere esse equa. i. equalia in nominatio et genitio.

gtus ius Unus: et vllus: vter: et nullus: solus: et alter.

Totus dant in ius genitius: addis alius.

Namque tenent normam pronominis ista secundam.

Quia superius dixit quillanoia quod dat ius in genitio crescit. id est specificat in istis versibus quod sunt illa noia quod dat ius. Et dicit sic. Ista noia. v. v. et vllus vter. et nullus. solus. et alter et totus dat genitius in ius. Tu et adde his predictis alius quod facit alius. Sed dimissis alijs quod clara sunt. attende super hoc nomen alius. cuius genitius vter esse equalis nro. Responde quod si non crescit in syllabis: crescit tamen in temporibus: quod producit in genitio: et in nro breuiatur. deinde dicit Auctor. Namque. i. certe. ista. s. noia. tenet secundam normam pronominis. i. variantur admodum secundi modi pronominis. Et si queratur vtrum sint noia vel pronomina. responde nomina naturam pronominis sapientia in modo declinandum et in modo significandi.

Eus Eus dat ei vel eos genitio more pelasgi.

ei Quasi dicat. Nomen secunde declinationis in eius terminatum habet duplicem genitium. s. eos vel ei. ut hic theus: genitio huius thesei vel theseos. Et hoc more pelasgi. i. greci.

apoco Cum datur in binariacitur quandoque suprema.

pe i Dicit quod cum per quando bina. i. geminuz datur in genitio: suprema. i. vltima in aliquo iacitur. i. abijcitur. Et hoc fit causa metri. ut in versu. Quid timeas non est: antoni scripta leguntur. ponitur antoni pro antoni.

Drus Tertius o posuit: sextumque sibi sociabit.

Abltus In hoc versu ponit regulam de datiuo et ablatiuo singularibus secunde declinationis dicentem. Tertius. i. datiuus posuit o. i. terminatur in o. ut druso. quod pro et sociavit sibi sextum. i. ablatum hoc est in eadem terminatione. s. in o ut domino

drus .i. Sed dabis in terno cum feceris ius genitio.

Hic ponit exceptionem a regula datiu. et dicit. Sed tu dabis in terno. i. datiuo: cum per quod feceris ius in genitio: ut vnus vnus vni. alter alterius alteri.

Actus Vm retinet quartus: sed neutris prouideamus.

um Primum cum quarto: quoniam nroque sono dabis vno.

S3 neu Hic ponit regulam de actio dicentem. Quartus. i. accusatiuus retinet us. ut actio hunc magistrum. Deinde ponit vnum notabile siue vnam regulam validam in qualibet declinatione dicentem. S3 prouideamus. i. prouideamus hanc in neutris. In ipsis. n. neutris prouideamus cuiuscumque declinationis sint. Nos decet dare primum. i. ntrum cum quarto. i. actio: quod per et quinto. i. vocatiuo vno sono. i. sub vna terminatione. quod d. quod noia neutra habent ntrum actum et vocatiuum similes in omni declinatione. In prima ut hoc palca vocatiuo o palca. In secunda hoc scannum actio hoc scannum. vocatiuo o scannum. In tertia hoc thema actio hoc thema. vocatiuo o thema. In quarta hoc cornu. actio hoc cornu. vto o cornu. In quinta vero non est exemplum. quod nulla nomina neutra reperiuntur quinte declinationis.

ne On iunges grecis. menelaon sit tibi testis.

On in Tu iunges on grecis noibus in actio singulari quasi dicat quod noia greca se cum de declinationis propter generale determinationem possunt accusatiuum in terminare: ut hic menelaus accusatiuo hunc menelaum vel menelaon. Et hoc est quod dicit menelaon tibi testis.

Eus a Cum tenet eius rectus: aliquando fit per a quartus.

Sententia talis est. quod quando nominatiuus definit in eius. quartus. id est accusatiuus fit aliquando per a. ut hic theus. accusatiuo hunc thesum vel thesea.

er Rectus in er vel in um similem faciet sibi quintum.

vtus Hic auctor ponit regulam de vocatiuis singularibus secunde declinationis et dicit. Rectus. i.

ntus ier terminat^o vel i um facit quitu. i. vocatiuū sibi simile. vt hic magister: vtō o ma
gister: et hec doctui vtō o doctui. et hec philozium et glyceriū q̄ sūt noīa greca.

Ex er quandoq; per metathesim reperis re.

Er re

Dicit q; ppria noīa ier terminata aliqñ faciūt vocatiuū in re. vt hic leand. vtō o leand
der vt leādre. Et hoc fit per figurā q̄ dī metathesis. metathesis. nihil aliud e q̄ trāspōsi
tio lfray. Cōstructus talis est. Tu reperis quandoq; re i vocatiuo ex er. i. ex ntō termi
nato in er per metathesim idest per illam figuram que sic nominatur.

Recti diphthongus dabit eu quinto quasi grecus.

Eus eu

Idest nomina terminata in eus diphthongo faciūt eu in vocatiuo. vt hic theseus. vtō
o theseu. quasi grecus. i. secundum grecam declinationem.

Ius

Lum proprium dat ius tenet i quintus iaciens us.

Idest noīa propria terminata i ius in vocatiuo remota us faciunt i i. vt hic antonius
vtō o antoni. Et hoc in nominibus proprijs terminatis in ius. Construe sic. Quintus
tenet i. cum pro quando ppiū. i. nomē datiuus iaciēs. idest abiiciēs us.

Us mutabis in e sic formas cetera recte.

Us e

Idest cetera noīa secunde declinationis q̄ nō pñt p̄tineri sub aliq̄ reglā p̄dictay formāt
vocatiuū a ntō mutādo us i e. vt dñs us in e fit domine. vicarius us i e vicarie.

Quintus habet casus fili deus agne vel agnus.

Exce
ptio

Et vulgus pelagus populus fluiusq; chorusq;.

Dicit auctor q; nomina que in littera ponuntur non penitus seruant regulam predictā
quia filius facit o fili z aliquando filie. tunc seruat regulam. deus o deus. agnus o agne
vel agnus. vulgus o vulgus. pelagus o pelagus. populus o populus. fluius o fluius
chorus o chorus. Ordina sic litteram. Quintus. casus. idest vocatiuus huius nominis
filius habet fili. deus o deus in vocatiuo zc.

Lum proprium longam dabit us u quintus habebit.

Ingt auctor noīa fminata ius lōgāfmināt vtūz i u. Cū Māro. **Illūo**
illecte tua pluria pāthū Labētez pietas nec apollinis ifula text.

Rimo plurali quinto simul i sociabis.

Idest noīa secūde declinatiōis i primo plurali hoc ē i ntō. z qnto **vtūo**
i. vtō faciūt i pductā. z hoc itelligi i masculino. femiūio z comu
ni genere. Et pluraliter ntō hi dñi. pluraliter ntō he pappri. plura
liter ntō hi phi. In neutro autē gñe statiz regula dabit z doctria
construe sic. Tu sociabis i primo plurali. q; p z qnto. i. vtō.

Hos casus neutris: quartūq; decet per a poni.

Neutra
a

Sensus ē q; nom. na secūde declinatiōis neutri generis in ntō actō z vocatiuo plurali.
b^o faciūt i a. vt pluraliter ntō hec scāna. accusatiuo hec scāna. vocatiuo o scāna. T ext^o
vero sic ordinatur. Decet. idest debitum est. hos casus p̄dictos. v; ntūm actūm z vtūm
poni. i. terminari p a. neutris. i. oib^o nominibus neutri generis.

Excipis ambo duo: tamen heteroclita pono.

Ambo
duo

Quasi dicat q; hec duo noīa ambo z duo excipiuntur a regula p̄dicta. q; deberent fa
cere amba z dua in neutro genere z nō faciūt. tamē heteroclita sūt. ac de ipsoz declina
tione tractabitur in capitulo heteroclitorum.

Dic nisi concisis orū fieri genitiuis.

um.
Etūo
orum

Auctor ponit regulā de genitiuo plurali secūde declinatiōis z dicit. q; genitiuus plu
ralis secūde declinatiōis facit orum vt dominorum. nisi sint syncopa. i. syncopata. Litte
ra sic ordinatur. Tu dic orūz fieri genitiuis pluralibus secūde declinatiōis. nisi in cō
cisis. idest syncopatis. vt deum pro deorum.

Terti^o is finit: sextūq; sibi sociabit.

Orūo
is
abltūo.

Tertius idest datus plur alio facit is. vt datus his dominis. qz pro z sociabit sextum idest ablatiuum sibi hoc est in eadem terminatione. vt ablatiuo ab his dominis. quasi dicat qd datus z ablatiuus plurales secunde declinationis faciunt in is.

Actus

os
De ter
tia decli
natione

a

ntus

.e
o
Al ec id

Al el il.

ol. vl.

An. en.

in. on.

Ar er ir

or ur as

es is os

us.

Abs ebs

ibs. obs

ubs.

Uls.

Ems.

Ans en

ins. ons

vns.

Aps epl

ips. ops

Ars ers

ors vrs

Aes an

Irps ut

Q s faciet quartus: nisi neutris. a damus illis.

Quartus. i. actus facit os vt dominos. nisi i noib neutris q nō faciunt actum in os. sed nos damus illis. s. neutris. a. vt actō hec scāna.

Dabit e qz vel a tibi declinatio terna.

Tertia decli. dabit. i. habebit has terminatiōes in nominatio ca si singulari. videlicet o vt sermo. e vt mare. a vt thema. Et multas alias habet vt patebit inferius.

L iunges a vel e. d vult i sola pcesse.

Inueniunt et terminata in c pcedēte a vt lac lactis: vel pcedē. sola i pcedēte: vt dauid: nec pōt alia vocalis pcedere d. iō dicit. d. vult i sola pcesse.

L cum vocali patietur qualibet addi.

Inueniuntur quoq terminata in l quibet vocali pcedēte. a vt animal. e vt mel. i. vt vigil o vt sol. u vt consul. Ideo dicit. l. i. ista littera l patiet addi cum qualibet vocali. Et ē sci. endū qz vocales sunt quinqz scilicet. a. e. i. o. u.

N u non iunges. reliquis vocalibus addes.

Inueniuntur etiam terminata in n qualibet vocali pcedente praeter u. Exempluz de a. vt titan. idest sol. de e vt nomen. de i vt delphin. de o vt demon. Expone igit sic. Tu nō iūges hāc litterā n huic vocali u. sed bene cum reliquis vocalibus. s. a. e. i. o.

C uilibet r iunges: s insuper omnibus addes.

Inueniunt et terminata in r litterā qualibet vocali pcedente. a vt torcular. e vt pater i. vt martyr. o vt soror. u vt murmur. Textus autē sic exponitur. Tu iūges r cuilibet vo cali. Inueniunt quoq terminata in s qualibet vocali pcedēte. a vt pictas. e vt sedes. i vt lis. o vt flos. u vt rus. Et hoc ē qz dicit tu addes s insuper oibus vocalibus.

B quoqz preposita datur omnibus s sociata.

Dicit auctor qz ista littera s. datur sociata oibus vocalib pposita b. a. vt arabs. z est q. dam populus. e vt celebs. idest castus. i vt calybs. z est gen ferri. o vt scrobs. i. fossa ma xime illa quam scrophe faciunt. u vt vbs.

Vls vt puls sequitur sed ems vi hyemis reperitur.

Dicit auctor qz etia inueniuntur iste duae terminatiōes. vls z puls. idest pulmentū sim plex ex farina. z inuenitur hec terminatio ems vt hyems.

S si preponas n: omnibus addere debes.

Sententia talis est qz si tu preponas hanc litterā n huic litterae s: tu debes addere om nib vocalibus. exēplū de a. vt glans z est fruct quercuū: de e vt mens. de i vt tirius. de o vt mons. de u. vt quincuns quincuncis z deuns deuncis.

Non u sed reliquis s p praecūte locabis.

Tu locabis hāc lram s. non cū ista vocali u. s. bene cū reliqs pcedēte p. exēpla patent a. vt daps. e. vt adeps. idest pinguedo galline uel alteri rei. i ut stips. i. obolus. o ut ops.

Non i sed relique praecūnt r s sociante.

Sensus ē qz ista uocalis i. non praecit. i. nō pcedit hāc litterā r s. sociante. idest sequen te. sed relique uocales bene praecūt. idest praecedūt r s sociāte. verbi gratia. a ut ars. e ut iners. o ut mors. u ut tiburs nomen gentile.

Dicimus aes vt praes. aus vt laus iungere debes.

Sensus est qz inueniuntur terminata in aeo. ut praes. et aus ut laus.

Irps vt stirps iunges: u solam t sociabis.

Tu iunges predictis terminationib irps ut stirps. idest progies uel truncus arboris

tu sociabis u solam z non aliam uocalem huic littere. ut caput.

Et cum vocali patietur qualibet addi.

Sensus est. q. ista littera. patietur addi. id est. poterit iungi cum qualibet uocali. ex em
plum de a ut pax. de e ut rex. de i. ut nix. de o. ut nox. de u. ut nux.

Alx dabit any arx vnx vt. calx lanx arx quoqz con unx.

Sensus e q. nota tertie declinationis dabunt in to casu singulari has terminaciones. alx ut
calx. i. extrema ps plante nel cemenū. any ut lanx. i. lat^o discus. ars ut arx. i. turris. unx
ut cōiunx. i. maritus uel uxoz. z sic sumuntur terminaciones tertie decli.

Ornat nomen i a genitiuum tis sibi iuncta.

In ista parte auctor ponit regulam de gto veniente a nominativo
in a. Et dicit sic. Illomen terminatus in a. format genitiui hac syl
laba tis iuncta sibi. vt hoc thema addita tis. fit thematis.

Is facies ex e veluti mare siue cubile.

Hic ponit regulā de gto veniente a ntō terminato i e. Et sic exponit
littera. tu facies is ex e. i. ex nomine terminato i e. q. d. q. n. c. m. n. s. i
e terminata mutante in is. formando genitiui singularē. velu
timare e. in is. fit maris. siue cubile e in is fit cubilis. i. lectus.

Onis habes ex o: sed in is do perficit z go.

Semineo genere nemo sociatur homoqz.

Ordo vel margo cardo cum turbine virgo.

Sic z apollo facit. brito britonis. caroqz carnis.

In hac parte auctor ponit regulā de gto veniente a ntō terminato in o. z dicit sic. Tu ha
bes i gto singulari tertie declinationis. onis penultima pducta ex o. i. ntō terminato in
o. vt sermo fermonis. Deinde ponit exceptionem dicēs. sz do z go semineo genere pfi
cit gtm in inis penul. cor. vt dulcedo dimis. z caligo ginis. nemoqz pro z homo sociat
pdictis qz vtrūqz facit gtm in inis penul. cor. vt nemo neminis. z homo hoīs. Et illa q
sequitur i lra sociant pdictis: vt ordo ordinis. z margo marginis: z ē spaciuz qd circuz
circa lras vel flumines ē. Cardo cardinis ē ferrū sup quo voluit hostiū. Inuenit ēt cardo
cardonis. z ē quedaz herba spinosa. Turbo turbinis ē turbatio maris vel ali^o rei. Vir
go facit virginis. z apollo apollinis. i. sol. Brito facit britonis. quidam populus. Caro
etiā excipit quod facit carnis z non caronis. Ideo dicit caro carnis.

Lac lactis ponit: allec allecis habebit.

Dicit q. hoc nomē lac habebit lactis i genitiuo. z hoc nomē allec habebit allecis. q
dam piscis qui dicitur ad liquorem salamentorum esse idoneus.

Is post l pone: sed lis mel felqz dedere.

In hac parte auctor ponit regulā de genitiuo veniente a ntō terminato il. z dicit sic. Tu
pone is post l: qsi dicat. q. nota terminata i l faciūt gtm addendo is. vt aīal addita is
fit aīalis. Sed mel z fel excipiunt. qz suscipiūt lis i gto: vt mel addita lis fit mellis sel ad
dita lis fit fellis. Et hoc est quod dicit. sed lis mel felqz dedere.

Al alis longam dat neutrum cetera curtam.

Nomē neutriū i al terminatū dat alis longā i gto. vt aīal aīalis penul. pdu. Cetera. s. q
non sūt neutra dāt alis curtā i gto. vt ambal ambalis. z ē propriū nomē viri.

Curtam pone salis: longam dant elis z olis.

Excipit hoc nomē sal. qd qvis sit neutri gnis. tñ corripit penul. Et iō dicit. Curtā pone
salis. i. pe. illi^o gti. Inuenit ēt salmas. aīnis. z tūc tenet illā regulā. Cetera curtā. Longaz
das elis z olis. i. gti terminati i elis z i olis dāt penul. longā: vt michael lis: sol solis.

Pl dat vlis il ilis: consul pugil tibi testis.

Dicit q. nomen terminatū in vl dat vlis in genitiuo z nomen terminatum in il dat vlis
in gto vtrobiqz penultimā corripiedo cōsul cōsulis z pugil pugilis ē tibi testis. i. i. exēpli

Ex ex ix
ox ox

Alx any
arx vnx

Brūis no
minis a
facit tis

E is

O onis
Do
inis
go

Ac ctis
Ec ecis

L lis

Al alis

El elis
Ol olis

Ul ulis
Il ilis

Et est consul ille qui donat consiliū: pugil est ille qui pugnat cum alio

An anis An erit is iuncta fietq; penultima longa.
 In hac parte auctor determinat de gto veniente a nominatio terminato i an z sic dicit
 An erit is iuncta. i. hec terminatio is erit iuncta an. i. ntō fminato i an: z hoc itellige formā
 do gūz: vt titan addita is fit titanis penultima pducta. Et iō dicit fietq; penul. lōga.

En inis. E super n dat inis curtam sed deme lienis.
 Dica auctor determinat de gto veniente a nominatio terminato i n precedente. z dicit sic
 E super n. i. nomen terminatum in n precedente e dat inis curtā in gto: ut nomē nomi
 nis Deide ponit exceptionē dicens s; deme. i. excipe a reglā pcedēti hoc nomē lienis. Et
 decliatur hic lien lienis. z ē qddā testinū: deberet .n. facere lienis pe. cor. z facit lienis
 pe. pdu. Excipiūtur similiter illa qponūtur i littera seqnti.

In inis Renis firenis splenisq; sed in dabit inis.
 Renis declinatur sic hic ren renis: ē quoddā intestinū animalis i quo consistit vltualit
 luxuria virorū. Sirenis at sic declinat: hec siren firenis ē nympa maria. Splenis de
 clat sic: hic splen splenis est quoddā testinū aialis a quo puenit risus. S; i dabit inis

Onis Dicit auctor q nom i terminatū dabit inis i gto penul. pduct. ut delphin delphinis.
On On sibi copulatis: sed quedam propria dant tis.
 In hac pte auctor determinat de gto veniente a ntō terminato i on dicens. On. i. nomia
 tiuus i on terminatus copulat sibi hāc determinationē is formādo gūm: ut demon de
 monis. Deide ponit exceptionē dicens sed quedā ppria noia dāt tis: ut demopboon
 tis propriū nomen.

De qua Quod nomen propriū: quod non ita sit tibi notum.
litate Id proprium dices: quod non notat vniuoce res.
nois Plures: namq; duo sensu non signat in vno.
propria Quia magister immediate fecit mētionē de noie ppriomūc declarat qd sit ppriū nomē
qūitas dices q illud ē nomē ppriū: quod nō importat plures res vniuoce. i. sub una uoce z in
 stitutione: z nō significat duo i uno sensu: ut petrus. Ordina sic litteraz. Illud supple
 nomē quod ē ppriū sit notū ita: ut seqtur. Supple illud quod non ē ppriū
 inmo appellatiū sit tibi notū ita vt seqtur. Tu dices id esse ppriū nomē: quod nō no
 tat. i. importat plures res vniuoce. i. p vnā impositionē. Nāq; pro certe ppriū nomen
 nō significat duo i vno sensu. i. significato. Quasi dicat nomē nō propriū debet importa
 re plusq; vnā rem per vnā ipositionē. Sed si opponat: q; si cōtigat duos vniuoce ba
 ptizari z ambos Gregorius nominari li. Gregorius duo significat in vna impositio
 ne. Nolūt aliq dicere q Gregorius i alijs est ppriū: z in istis appellatiū. Alij tamen
 dicunt q in istis z alijs proprium ē: licet duos contingat vel plures in eodē nomine si
 mul z semel baptizari vel nominari. nihilominus attēto baptismatis lauacro illis duo
 bus vl pluribus fingi latim infuso nomē quod cōmunititer iponit vni cuiq; est pro
 prium z non appellatiuum. Ideo seqquitur. Non licet.

Appella Non licet vniuoce: proprium tibi plura notare.
tiūorū Non licet. i. nō ē debitū propriū nomē notare. i. importare plura tibi vniuoce idest sub
qūitas vna voce z institutione: sed. bene equiuoce idest sub diuersis impositionibus.

Appellatiuis varias res vniuocabis.
 Tu vniuocabis. i. sub vna voce z istitutōe vocabis. i. significabis vel iportabis varias
 res appellatiuis: hoc ē i appellatiuis noibus qsi dicat qd nomē appellatiū ē illud qd
 vniuoce plura significat: vt homo. Et sic patet differentia iter ppriū z appellatiūz.
 Is post ar ponc: sed far facit r geminare.
 In hac pte auctor determinat de genitiuo veniente a notatiuo terminato in ar. z dicit
 sic. Tu pone is post ar. i. post nomē in ar terminatum debes addere is formando eius

genitiuū. vt torcular additū is sit torcularis. Deinde ponit exceptionē dicēs s; far facit r geminare in genitiuo. vt far genitiuo hui? faris ⁊ hoc ad differentiā faris verbi qđ scribitur per simplex r.

Que primaria sunt nisi naris curta manebunt.

Adodo vult auctor ostendere quāta pferri debeat penul: genitiui noiatiui terminati in ar. Et dicit illa que sunt primaria idest primitiua manebūt curta i penul: genitiui: vt nectar nectaris. i. dulcedo nisi nar naris nomē fluuij qđ longatur qđuis sit primitiuū.

In deriuatiuis neutris producitur aris.

Dicit qđ penultima genitiui i aris terminati pducitur i neutris nominibus deriuatis hoc est deriuatiue speciei. vt torcular torcularis: ⁊ dicitur a torqueo torques.

Primicialis erit vox in qua dicitur esse.

Primum proposita data significatio secte.

Quia i pcedēti regula magister fecit mētionē de primitiuis ⁊ d deriuatiuis ideo nūc declarat qđ sit vox primitiua dicēs. Vox primitiua. i. primitiua erit illa i qđ significatio secte. i. significatiōis primū pposita dicitur eē data. verbi gratia qaprio ipositū fuit ad significādū talē rē eius significatū a nullo alio dependet ideo dicitur primitiuum.

Est deriuatiua vox que descendit ab illa.

Quasi dicat qđ illa vox idest dictio que deriuatur ab illa scilicet voce primitiua est deriuatiua vt ab hoc nomine martinus deriuatur martine? vel martinianus na nū possessiuum nomen: ad eodicitur deriuatiuus: quia descendit ab illo.

Simplicium norma formabis compositiua.

In isto versu ponit vnum notabile multum vtile quod exponitur sic quātum ad litteras. Tu formabis compositiua. idest dictiones compositas norma idest secundū normā simpliciū: quasi dicat qđ composita variātur ⁊ formātur secundum eorum simplicia: verbi gratia: pater ē dictio simplex ⁊ facit patris i genitiuo: ita eius cōpositū cōpater facit compatriis. Valet etiā in genere. Mā sicut mater est ge. se. ita cōmater est ge. fe. Valet etiam in prolatōe ē syllabaz. Mā sicut mater pdu. primā syllabam. i. ma. ita eius cōpositū scilicet commater produ. eandē. Valet in variatione verborū. Mā sicut facio cis cit feci in preterito: ita inficio eius cōpositū facit ifeci. Verūtamē hoc notabile varias patitur exceptiones: que suo loco ⁊ tempore distinguētur.

Dictio composita dicitur habere figuram.

Quam licet in geminas partes distinguere quarum.

Significata gerit vox designanda per ipsam.

Quia magister fecit mētionē de compositis ⁊ simplicib?: nūc declarat: quid sit dictio composita: ⁊ que conditiones i ea requirūtur dicit igitur sic. Illa dictio dicitur habere figurā compositā quā dictionē licet distinguere hoc ē diuidere i geminas ptes. Mā omnis dictio cōposita potest diuidi i duas ptes: quarū partium vox designāda per ipsā dictionē compositam gerit idest importat significata: vt magnanimus quod compositum ex magnus corrupto ⁊ animus: vtraq; cū ps gerit significata illi? dictionis cōposite. Magnanimus enim significat gradē animo. Magnus enim significat gradē ⁊ animus mētem siue aīum. aliter enim non esset dictio composita nisi posset diuidi in duas partes: vt dictum ē. verbi gratia magister bene potest diuidi in duas partes scilicet magis ⁊ ter: bene enim magis significat plus ⁊ ter tribus vicibus tamen non sunt figure compositę: quia illa significatio non correspōdet significato illi? dictionis compositę scilicet magister quod significat eruditorem ⁊ rectorem.

Non poteris tale sub simplici scisma notare.

Tu non poteris notare idest inuenire tale scisma idest tales diuisiones sub nomine simplicis quasi dicat qđ nomina simplicia non possunt diuidi sicut composita.

Et dicēs epatis: iubaris cum nectare ponis.

De specie primitiua.

De specie deriuatiua.

Regula compositorum.

De figura composita.

De figura simplicis.

Reuertitur ad ppositū illius regule. In deriuatiuis neutris. Excipiendo auctor aliq̃ nomina regulā non obseruātia: dicit itaq; z tu dices epatis in genitiuo huius nominis epar. qd̃ significat ficatū. z excipitur a regula generali. Is post ar pōe deberet. n. face f eparis z facit epatis. Iubar iubaris splendor omnis pprie luciferi vel coma alicuius aialis plerūq; ueneris stella: z excipiuntur a regula. In deriuatiuis. Nectar idest dulce do ēt excipitur a regula. In deriuatiuis. qz cū sit neutru z deriuatū a necto nectis p u. corripit gen. v3 nectaris. z idē ē qd̃ dulcedo. Is dicit auctor. Iubaris cū nectare pōis. Asparis vsus habet: z bostaris additur istis.

Dicit Auctor: qd̃ ista duo noīa bostaris z aspis breuiatur in genitiuo. Ideo dicit: vsus habet bostaris. Asparē paries factus ex terra viscosa vel aliud factū cāsumitatis. Bostar est ppriū nomē z cor genitiuū. sed aliqñ est locus bouū z tūc pdu. genitiuū. vñ vsus Cū bostar p̃sepe notat pducitur aris. cum ppriū nomē tunc breuiatur aris.

er eris Er tibi prebet eris: cer mobile vertitur in cris.

cer cris

In hac parte auctor tractat de genitiuo veniēte a nominatiuo terminato i er dicēs. Er .i. ntus tertie decli. i. er terminatus prebet eris i gto penultimā corripēdo. vt aer aeris Deinde ponit aliā regulā p modū exceptionis dicēs. cer mobile. i. nomē adiectiuū tertie decli. i. cer. terminatū vtitur. i. mutatur i cris i gto. vt acer cer. i. cris sit aeris. Unde dicitur arbor acer. vir fortis improb⁹ acer. Pro primo dat eris: sed pro reliq; tibi dat cris Et mouetur: hic acer: bec aeris z hoc acre. Dicitur etiā acer subtilis z acutus ingenio

ter tris

Ter per tris forma: sunt iupiter z later extra.

Dicit auctor qd̃ nomina tertie decli. i. ter definitia mutāt ter p tris i genitiuo. vt pater ter p tris sit patris. Ideo dicit. Tu forma ter. i. nomē i ter terminatū p tris in genitiuo Deinde ponit exceptionē dicēs. Iupiter z later sint extra. i. excipiātur a regula qz iupiter deberet facere iupitris z facit iouis: later deberet facere latris: z facit lateris.

Et linter: pāther: stater: his iunge character.

Ether z crater: per bris formabitur imber

ber bris

Et sua composita: ver z mulier dabit eris.

Excipiuntur etiā ab illa regula. Ter p tris forma: linter linteris: panther pātheris stater stateris: character characteris: ether etheris: z crater crateris: deberet. n. facere gtiū i tris: sed faciūt aliter. Deinde dicit: p bris formabitur imber. i. hoc nomē imber facit ibris. Et est exceptio ab illa regula Er tibi prebet eris. deberet. n. facere iberis z facit imbris. Et sua cōposita etiā excipiuntur. qz faciūt genitiuū in bris: vt nouēber nouēbris: z decēber decēbris. Uer z mulier dabūt eris. Uer z mulier excipiuntur ab illa regula. Er tibi prebet eris deberēt enī corripere penul. gti: z pducūt. Ilota luter est lauatoriū z quodcūq; vas purgādis sordib⁹ aptū. Adibi placz i p̃textu sit linter z nō luter Pāther est genus lupi. Stater ē quoddā pondus. i. medietas vncie appēdens aureos tres character grece imago: nouus vult⁹ effigies. forma vel stillue: figura: lintera: ferum quo note aīalibus iurūtur. Unde z ipsa nota vel signū character dicitur. Ether ē supius elemētū. signis: dicitur etiā superior ps aeris. Crater ē genus calicū. i. poculoz duas habēs ansas: z sine ansis vas magnū ad bibēdū aptum designatur.

Ir breuiabit iris: martyr fiet tibi testis.

Dicit qd̃ noīa terminata i ir faciūt genitiū i iris penul. correpta. vt martyr martyrīs.

ir iris

Is post oz iunge: cor cordis debet habere.

In hac parte auctor ponit regulā de genitiuo veniēte a nominatiuo terminato in oz dicēs Tu iūges hāc terminationē is post oz. i. post nomē i oz terminatū. vt marmor addita is sit marmoris: z color. addita is coloris. Sed cor excipit qz facit cordis i genitiuo.

or oris

Mas: aut commune dabit oris femineum qz.

Dicit auctor quod noīa terminata in oz masculini feminini z cōmunis generis pdu. cūt penultimā genitiui vt dolor doloris: soror soris. melior meliore.

Format oris rhetor: memor: arbor: neutraq; castor.

Et quedam propria velut hectoris addeq; nestor.

Illic auctor: pōit exceptionē a regula p̄dicta: subiūgēs regulā de gentris ⁊ de hoc note castor. Et dic. format oris rhetor. i. hoc nomen rhetor corripit penul. genitiui: q̄uis sit masculini gene. ⁊ ē rhetor q̄ rhetoricā artes docet. Et illa q̄ ponitur in littera corripit penul. genitiui: vt hic ⁊ hec memor hui⁹ ris. hec arbor hui⁹ arboris. Et neutra nomina terminata in or corripunt penul. genitiui. ut marmor marmoris. Et hoc nomen castor corripit genitiui ⁊ est quoddā aial vel propriuz nomē viri: ⁊ tūc producit gtiū. Et qdā p̄na sociatur his p̄dictis: quia corripit genitiui. vt hector hectoris nestor nestoris.

Ur tibi prebet vris: sed fur subdit tibi furis.

In hac parte auctor: determinat de genitiuo veniēte a nominatiuo terminato in vr Et dicit vr. i. nomē terminatū i vr: p̄bet tibi vris in genitiuo penul. correpta: vt murmur murmuris: sed fur subdit tibi furis i genitiuo penultimā producēdo: ideo excipitur.

Robur format oris: ebur: iecur: ⁊ femur addis.

Ponit aliā exceptionē ⁊ dicit. Illic nomen robur p̄bet tibi oris i gto penul. correpta: vt robur roboris p̄ligio velp fortitudine. Tu addes istud nomē ebur qd facit eboris: ⁊ est os p̄ciolū: ⁊ istud nomē iecur quod facit iecoris: ⁊ est ficatū. femur femoris: ⁊ femo. ra sunt ab i guine vsq; ad genua.

Er as est atis: elephas: gigasq; dant antis.

In hac parte auctor: determinat de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in as ⁊ dicit q̄ noia i as terminata faciūt genitiui i atis vt maiestas maiestatis. Sed ponit exceptionē dicēs: elephas ⁊ gigas dāt antis in gto: vt elephas elephantis: ⁊ gigas tis.

Et d: amas: adamas: veterum quoque propria quedam.

Excipiūtur etiā ista duo noia diamas ⁊ adamas que faciūt genitiui i antis: vt diamas diamatis ⁊ ē qdā lapis p̄ciolus: adamas ē qdā lapis p̄ciol⁹ durissim⁹. queq; p̄ ē qdā propria nomina veterum idest antiquorum faciunt genitium in antis vt atlas atlatis.

Mas maris: as assis: vas vasis: vas vadis istis.

Iungesq; pallas: sic format lampas ⁊ arcas.

Illic auctor: amplat exceptionē suā dicēs: mas dat maris: as assis: vas vasis: vas vadis Et hunc nomini vas inquatū habet vadis i genitiuo iunges pallas quod etiā habet dis in genitiuo: sic format lāpas ⁊ arcas. Illā pallas facit palladis in gto: ⁊ est dea sapi entie: lampas dis: arcas arca. is nomen gētile est. Nota mas est mascul⁹ vel maritus. As est obolus vel pondus. xij vnciaz: vel punctus vnus i decio aut in tessere: vel dicitur possessio omnium bonoz alicuius que hz. Unde As obolus pondus pūctus possessio tota. Vas vasis neutri generis ē reservaculū seu cōtētiū rerū comestibiliū sine potabilium. Vas vadis masculini generis est obses vel fideiussor.

His similem formā dant patronymica quedam.

Idest qdā patrōymica i as terminata sūt q̄ ad mōuz p̄dictoz declinā vt ābrofias fiadis

Sic breuis as format genitiuus grecus ⁊ os dat.

Quasi dicat q̄ noia terminata in es breuē faciūt i gto sicut dictum est: secundum grecos aliquando faciunt genitiui in os: vt ambrosias fiadis vel ados: hec pallas buius palladis vel pallados.

Mas aut commune si fiet in es breuiatam

E mutans dat itis: miles stipes est tibi testis

Dicit auctor quod nomina terminata in es breuiataz faciunt genitiui in itis penultia correpta mutādo e i i: vt miles militis. Littera sic ordinatur z Mas idest masculinū genus aut commune idest cōmune gen⁹ si fiet i es breuiatā mutās e in i dat itis in genitiuo: miles sit tibi testis quod facit militis: ⁊ stipes quod facit stipitis

Ut prepes dat etis diphthogus in ante suprema.

vr vris

vr oris

atis

as

antis

as aris

sis dis

is

as os

es itis

es etis

Hic auctor ponit exceptionē a regula predicta dicēs q̄ diphthongus in ante suprema
idest nomen terminatum in es breuem diphthongo precedente dat etis in genitiuo:
nec mutat e in i vt praepes praepetis. i. velox: et qui et que in altum uolat.

Que deriuantur a verbis associantur.

In quibus e curta reperitur in ante suprema.

Dicit auctor q̄ noīa i es terminata: et deriuata a verbis i quib⁹ reperitur curta i āte su
prema. i. i penul. associatur: quia et faciūt genitiuū i etis: vt ab hoc verbo hebeo hebes
deriuatur hic et hec hebes hebetis. i. piger: tardus obtusus: stupidus: amens.

In quies est curta tamen etis erit sibi iuncta.

Dicit q̄ hec dictio in quies ē curta in nominatiuo: et tamē producit penul. gti: vt hic
et hec et hoc in quies genitiuo huius inquietis. idest sine requie. Textus est clarus.

Femineum dat etis curtam: seges est tibi testis.

Dicit auctor q̄ noīa semi. ge. i es breuē teriata faciūt genitiuū i etis curtam: vt seges tis

es edis: A pede compositum dat edis: sed apes remouebis.

Dicit q̄ composita ab hoc nomine pes faciūt genitiuū i edis pe. cor. vt bipes bipedis

Sed tu remouebis apes q̄ facit apis in genitiuo. Testus est clarus.

es idis. Quod prebet sedeo formabis idis genitiuo.

Dicit q̄ nomina que deriuantur a sedeo sedes etiam excipiuntur a regula illa. Mas
aut commune: quia faciunt genitiuū in idis et non in itis q̄uis terminetur in es cor.
vt obses obsidis. Textus est de se planus. Obsides dicuntur q̄ ab obsessis dantur vel
q̄ dari solent et cum honore custodiri.

es is. Es longam mutabis in is: sed deme quietis.

Heredis: cereris mercedis vel locupletis.

Magnetis iunges: agnetis dicere debes.

In hac parte auctor determinat de gto veniēte a nominatiuo terminato in es produ. et
dicit. Es longam mutabis i is. i. q̄ nomina terminata i es longā mutant es in is formā
do gētiuū singularem: vt sedes es in is sit sedis. Deinde ponit exceptionē dicens. Sed
deme quietis: hec quies quietis: et alia que sequitur: videlicet hic et hec heres geniti.
uo huius heredis: et hec ceres hui⁹ cereris: et dea tritici hec merces hui⁹ mercedis
et est premium vel p̄cium: hic et hec et hoc locuples tis idest diues hic magnes hui⁹ ma
gnetis est qdā lapis attrahēs ferrum: hec agnes agnetis p̄p̄iū nomē mulieris.

es tis Lum prebit i formabit etis: paries tibi testis

Dicit auctor q̄ nomina terminata in es precedere. i. faciunt genitiuū in etis penul. cor:
vt paries parietis.

Is is ge Is correpta sibi similem faciet genitiuū.

Hic auctor ponit regulam de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in is cor. Et
dicit is correpta. i. nomē terminatum in is correpta et faciet genitiuū sibi similem: ut no
minatiuo hic panis genitiuo huius panis.

Excep- Lapidis et cassidis excipiantur

tio Et chlamydis.

Sanguinis et dices exanguis aspidis addes.

Egidis atq; notes. sic patronymica formes.

Lethyos et thetidis dices: paris is dat idisq;.

Sardis inis: dat iaspis idis: sic ibidis ibis.

Isidis adiunges: in declinabile semis.

Est pro dimidio: pundus semissis habeto.

Et tybris tybridis: tygris quirisqz: quiritis.

Cuspis et lapidis etc. Ille auctor ponit exceptionem ab illa regula. Is cor. dicens. Ista nomina Cuspis et lapidis etc. et alia que sequuntur in ista excipiuntur a regula. quia aliter faciunt genitiuum quia regula precipiat. Et quia textus est clarus veniamus ad exponem vocabulorum. Iste hec cuspis dicitur. hic lapis dicitur. hec cassis. i. galea dat cassidis in genitio. Iste hic cassis. i. rete venatorum dat cassis in genitio. hec chlamys dicitur. et est pallium quod ex una parte induit neque conficitur sibi ulla frenata. hic sanguis noster. hic et hec exanguis et hoc que. i. sine sanguine: et componit ex ex et sanguis. et facit exanguis et non exanguinis. Ex quo patet quod non excipitur ab illa regula. Is cor. sibi. sed ab illa. Simplicium norma. Ille aspis dicitur. nomen est serpentis. Egis dicitur. scutum palladis. Et patronymica ista terminata similiter faciunt genitium ut priamus dicitur. Thetis prima cor. i. mater achillis dat thetidis et thetis in genitio. Thetys prima producta. i. mare vel prope oceanum: dat thetys et thetys in genitio et Paris dat paris vel paridis in genitio proprium nomen. Sardis facit sardinis. i. lapis preciosus Iaspis iaspidis est lapis preiales. Ibis facit ibis vel ibidis. et ciconia. Isis dicitur. nomen deae. Semis pro dimidio est declinabile. sed semis pro pondere medie libre habebit semissis in genitio. Tybris nomen fluminis facit tybridis in genitio. potest etiam facere tybris. et sic non excipitur. Sed tygris facit tygris: et sic non excipitur. aliqui facit tygridis et est animal. Quiris qui ritus. eques romanus.

Quod dedit er dat eris: vomis: puluisqz: cinisqz.

Dicit quod nomen est er. et in is. terminatum facit genitium in eris per cor. ut hic vomer vel vomis genitio huius vomeris. et est de aratri vel ferrum quod insigunt dentali. hic puluer vel pulvis huius pulueris. hic ciner vel cinis huius cineris: scintilla extincta. hic cucumer vel cucumis huius cucumeris. et est herba cuius fructus humidac naturae est.

Is itis producta dabit: tamen excipiantur.

Glis gliris. glissis: glis glitis non cadit extra.

In hac parte auctor determinat de genitio veniente a nominatio terminato in is producta. Et dicit. Is producta. id est nomen terminatum in is. producta dabit itis in genitio penultima producta. ut lis litis. Deinde ponit exceptionem dicens. Tamen excipiuntur glis gliris pro animali. et glis glissis pro terra tenace. sed glis glitis pro herba que alio nomine lapsa dicitur. non cadit extra regulam. i. non excipitur. Potest obijci de hoc nomine vis. quia non servat regulam et non excipitur. Dicamus quod vis est nomen heteroclitum: ideo de ipso tractabit in capitulo de heteroclitis.

Ois formabit os pro mare. deme nepotis.

In hac parte auctor ponit regulam de genitio veniente a nominatio terminato in os et dicit. Os pro mare id est nomen terminatum in os masculini generis facit oris in genitio penultima producendo. ut ros rosus. Deinde ponit exceptionem dicens. Deme. i. excipe hoc nomen nepotis et est nepos filius fratris. et aliqui est luxuriosus.

Cetera dant otis. sed de potis o breuiabis.

Dicit auctor quod cetera nomina in os terminata. id est que non sunt generis masculini faciunt genitium in otis. penultima producta ut dos dotis. Deinde ponit exceptionem dicens. sed breuiabis hec nomina que sunt deriuata ab hoc nomine pos potis: quod id est est quod potens: ut compos compotis et impos impotis penultima correpta.

Sed bouis. et gloris demantur: et oris: et ossis.

Custodisqz simul. herois sociabitur istis.

Dicit auctor quia ista nomina excipiuntur videlicet bos bouis quod deberet facere bouis. glos gloris. et est quidam flos. Inuenitur etiam. glossis pro quodam ligno de nocte relucente. et glos glotis pro vxore fratris. Unde versus. Disce quid sit glos lignum vel femina vel flos. Glos gloris flos est. sed glos glotis femina fratris. Glos glossis lignum vetus est de nocte serenum. Et oris et ossis demantur. id est hoc nomen os oris os ossis

Is uel
er eris

Is. itis.

Os oris

Os otis

Os oris
ossis ossis

b

Sed alij exponunt sic. Si terminati i oris z in offis de quib' nō ē facta mētio. demanf. idest excipiant. vt os offis os oris z glos glosis. Etia excipiunt illa que patēt i textu. vi. delictet custodis genitiuus de hic z hec custos. z herois genitiuus de heros. i. dominus z minos quod facit nōnois proprium nomē viri.

Uis. oris Vs curta dat oris neutro. sed eris damus illis.
eris. Que dant lus. nus: dus: sed oris prebet tibi senus.

Et facinus: pignus: intercus vtis tibi praebeet.

Uis vtis Adde penus penoris. quod ternae est siue secundae.

In hac pte auctor determinat de gto veniente a ntō terminatio i us curta. Et dicit. Uis. i. nō mē tertiae decli. i. us terminatū dat oris curta i gto: z hoc itellige i neutro ghe. vt h cor. pus hui' corporis. Deinde ponit exceptionē dicēs. Sed nos damus eris illis nōib' qdāt terminatiōes ifra scriptas videlicet lus vt vellus velleris. nus vt vuln' vulneris. dus vt pōdus pōderis. Sed ab illa regula excipiunt fen' qd facit fenoris. i. vsura. z facin' facioris. i. pētrū. z pign' pignoris. i. fili'. Inuenit pign' pigneris. i. vadū. z tūc nō exci. pit. Inter' pbet tibi vtis i gto. penul. cor. vt ntō hic z hec z hoc iter' itercutis. ē mor. b' iter cutē. Tu adde bis predictis pen'. idest cellariū qd aliqñ ē tertiae declinatōis z facit penoris i gto. z aliqñ ē secundae z facit peni. z ē se. ze. i. tertia vō neutri.

Uis udis Dat pecus hec pecudis. pecus hoc pecoris sibi format.
Dicit qd hoc nomē pec' dupliciter variat aliqñ ē ge. foe. z facit pecudis: z aliqñ neu. z facit pecoris. Pecora dicim' maiora aialia. vt boues z equos aalinos. pecudes vero mi. nora: vt oues capras porcos.

Uis eris Hec formas in eris que sunt confinia verbis.

In quibus e curta reperitur in ante suprema.

Dicit auctor qd nōia i us terminata veniētia a vbis hntib' e curta i penul. syllaba faciūt gtiū i eris pe. cor. vt vlcus vlcis. i. apostema vel aliū malū qd nascit naturalr. z deri. uat ab vlceror ras. qd idē ē qd vulnero ras. Et scdm hoc tps deberet facere tēperis: qz deriuat atēpero ras. vel a tepeo pes. tñ facit tps i gto. vt auctor i feri' deciarat.

Neutruz declina quod comparat vt duo prima.

Cōpara. tiu' neu. tri gñis Dicit auctor qd nomē qd cōpat. i. qd ē pparatiuū ne. i. us terminatū declinat quēadmo. dū duo gñia vj. cōe gen' pparatiui. Nā sicut melior facit melioris: ita meli' facit melioris. Dant aceris leporis: acus lepus. addito tempus.

Dicit qd ista nōia acus z lepus dāt i cor' genitiui aceris z leporis. Hoc acus aceris est purgatio grani ois. vel ē polus ferri. Inuenit etiā hec ac' ac' acui p istrumēto suēdi. Illic lep' ē qd dā aial. Tu addito etiā tempus: quod facit temporis.

Uis pda. ta vtis Vs producta dabit vtis: sed deme paludis.

Et que dant tellus incus demenda notabis.

In hac parte auctor determinat de gto veniente a ntō terminatio i us. pducta: z dicit Uis pducta. i. nomē terminatū i us pducta dabit vtis i gto pe. pducta: vt salus salutis. De. i. de ponit exceptionē dicēs. Sz deme paludis: qd declinat hec palus hui' paludis. Et tu ēt notabis illa nōia demēda. i. excipienda: vt tellus z icus dāt gtiōs telluris z icudis: tel. lus. i. terra frugif era: incus ē istrumētū sup quo faber maleat ferrū.

Uis Formabunt vris monosyllaba: grus gruis z sus.

Uis Illic A. ponit aliā exceptionē dicēs: qd monosyllaba. i. vni' syllabae i us terminata forma. bunt vris i gto pe. p. vt thus thuris: z mus muris. Dein pōit exceptionē suā dicēs grus z sus formabunt vris i gto. vt grus gruis: z ē nomē auis. z sus suis: z idē ē qd porcus.

aes aeris Aes aeris dabitur: praes praedis laus quoqz laudis.

aedis Fraus fraudis dicas: sed emans non flectere debes.

In hac pte A. ofidit qualr noia terminata laes dipthogata faciūt i gto. Et dicit Ales
geris dabit i gto hui' nois aes. qd ē spēs metalli: vel significat diuitias: praedis dabit i
gto hui' nominis praes: qd idē ē qd diues: et vas publicus. i. q publice spōdet sua p re
pu. Laudis dabit i gto hui' nois laus: et fraudis i gto hui' nois fra'. i. dolus. Sz tu nō
debes flectere. i. dclatate ema' nomē castri. q. d. q hoc nomē ema' ē in declina.

Si preit s b vel m vel p: facies genitiuum.

Interponens i: tamen e si b preit aut p:

E mutatur in i: si non monosyllaba fiant.

In hac parte auctor determinat de gto veniente a nominatio terminato in s pceden
te b vel m vel p: et dicit. Si ista s b vel m vel p preit. i. pcedit s in ntō singulari tu faci
es genitiuum ex tali nominatio interponendo hanc lram i. v. inter consonantes predi
ctas et s: verbi gratia hoc nomen arabs terminatur in s pcedente b i posita iter b et s
fit arabis in gto. Et est arabs aliquis de arabia. Hoc nomen hyems terminatur in s pce
dente m ponatur i inter m et s et fiet hyemis in genitiuo. Hoc nomen iops terminatur i s
pcedente p. ponatur i inter p et s et fiet inopis i genitiuo. Deinde ponit exceptionē dicens
Tamen si ista littera e preit hanc litteram b vel p: e mutatur i i genitiuo. vt celebs celibis.
i. cast'. et prince ps principis nomē dignitatis. Et hoc dico si talia nomina non fiant. i.
non sint monosyllaba. qz nō mutarent e i i sed retinerēt e i genitiuo sicut i nominatio
vt plebs plebis. i. multitudo gentium vel populus.

Aucupis excipitur: ex auceps quod reperitur.

Auctor dicit q hoc nomē aucupis excipit a regula pdicta siue ab illa exceptione. tamē
e si b preit aut p et c. qz p illam exceptionem deberemus mutare e i i et dicere auceps au
cupis et dicimus aucupis: et est auceps: ille qui capit aues.

Is aut n s aut rs: s remouebis.

Is iungens: frondis: glandis: lenis: qz remotis.

In hac parte auctor determinat de gto veniente a ntō in s pcedēte l n et r dicēs. Tu re
mouebis hanc litterā s a ntō terminato i ls aut ns aut rs. et postea iūges tis formādo ge
nitiuum singularē. verbi gra. ls vt puls remota s et addita tis fit pulsus. ns. vt mōs tis. rs.
vt ars remota s et addita tis fit artis. Deinde ponit exceptionē dicens. Remotis. i. exce
ptis nominibus in littera positis. v. frondis quod declinatur hec frons frondis: foli
um arboris: Inuenit et hec frons frontis pars capitis anterior. et hoc nō excipit. Len
dis qd declinat lēs lēdis: et aīal qd dā. Inuenit et lēs lētis. et qd dā legumē. et hoc nō
excipit. Glandis quod declinatur hec glans dis ē fructus quercuum.

Que cor vel pendo componit eis sociando.

Iste versus continuatur cum predictis hoc modo. Dicitur est q ista noia frons glans et
lens faciunt genitiuum in dis. Continua modo sic sociando eis pdictis illa noia que cor
vel pendo componit. quia ista nomina faciunt gtiū in dis. vt vecors dis. i. stult'. et etiā
libupēs dis. i. qui ponderat libra.

Semper iens cum prole sua formabit euntis

Auctor ponit exceptionē ab illa regula. Is aut ns dicēs q hoc participiū iens cum ple
sua. i. cū suis derivatiuis formabit euntis vt iens euntis rediens redeūtis: deberet. n.
facere ientis et redientis: ideo excipit.

Ambio lege caret: vncisqz quod uncia format.

Hic auctor ponit exceptionem ab exceptione predicta dicens. Hoc verbum ambio ca
ret lege. id est regula: quia sicut iens facit euntis in genitiuo: ita et ambiēs ab eo deriva
tū deberet facere ābeuntis: et facit ābiētis. Et cā est. qz in hoc verbo ambio ambis e mu
tatur in i quod non fit i alijs compositis ab eo is. in quibus e non mutatur. vt redeore
dis. Et attende q auctor posuit verbum pro participio: cū dixit. ambio lege caret. For
te hoc fecit causa metri. vel vt denotaret irregularitatem non modo in participio sed

Is bis
ms. mis
ps. pis.

Is ns
rs tis

iens. eū.

Ambiē
ābiētis

b ii

etiam in verbo: qz pro z hoc nomen quincunus qd deriuat ab vnciu caret lege: qz debe-
ret facere quincunctis z facit quincunctis in genitiuo. Et e quincunus res ponderis quinqz
vnciarum. z hoc intelligas in omnibz similibz. vt sepe cunus cis zc.

Ultimis. Vt tibi format itis. sic per caput esse probabis.

In hac parte auctor determinat de gto veniente a nro terminato in vt. dicens. vt. i. no-
me terminatu i vt formabit tibi itis in gto penul. cor. vt caput capitis.

x. gis. A verbis in go veniens x gis tibi format.

In ista parte auctor determinat de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in x. Et
dicit. x. i. nomen terminatu in x veniens a verbis in go terminatis format tibi gis in ge-
nitiuo. i. mutat x in gis formando genitiuum: vt ab hoc verbo rego regis descendit hoc
nomen rex. z x mutata in gis fit regis.

Coniugis n remouet cum rectus n sibi seruet.

Hic auctor ponit exceptionem dicens. Nre genitiuus coiugis remouet n. i. abijcit. cu
pro quauis recto idest nominatiuo suo videlicet coniunx seruet sibi. q. d. g. deberet fa-
cere coniugis in genitiuo z facit coniugis. forte ad differentiam huius verbi coniungo
gis: a quo deriuatur coniunx coniugis.

x. cis Cis iungunt alia: tamen x prius inde remota.

Dicit auctor q alia nomina in x terminata videlicet que non veniunt a verbis termina-
tis i go. iungunt cis post nominatiui remota prius x formando gtum. vt pax remota x. z
addita cis fit pacis: z felix remota x z addita cis fit felicitas.

Ex icis E super x nisi sint monosyllaba compositumue.

Ex ipsis e per i mutant: que vult breuiari.

Hic auctor ponit aliam regulam dicens. E super x. i. nomina habentia e ante x i nro sin-
gulari mutant e p i breuem in gto. vt cortex cis. z est exterior pars arboris. Et hoc e ve-
ru i nomibz pluriu syllabar. Et ideo dicit auctor nisi sint monosyllaba. i. vni syllabe ta-
tu. quilla non mutant e i i genitiuo imo retinet e vt rex regis. z nisi sint composita ab
ipsis monosyllabis. vt exlex exlegis.

Lodicis demas: veruecis dicere debes.

Auctor excipit hec duo nomina. vz. lodex lodicis. z est panis quo tegit lectus: quod debe-
ret corripere penul. genitiui z pducit. etia ueruey qd facit veruecis penul. pdu. z e ver-
uer animal qd dicit aries. sed aries est non castratus: veruey castratus.

Ix icis Si mas fiat in ix dat icis: mastix dabit icis.

Phoenix phoenicis: bombyx bombycis habebit.

Dicit auctor q si mas. i. si nomen mas. generis fiat in x i nominatiuo dat icis in geniti-
uo penul. cor. vt calix cis. Deinde ponit exceptionem dicens. z Mastix dabit icis penul. pro.
z est quoddam genus gummi. Phoenix etiam dabit icis penul. pro. vt phoenix phoeni-
cis. nomen autis. hic bombyx habebit bombycis. nomen vermis. ex cuius egestionem effici-
tur ipsa lana serici.

Cetera que dant x produciunt ante supremam.

Dicit auctor q cetera nomina in x terminata de quibz non est facta mentio ab illa par-
te citra. E super x. produciuntur in ante supremam. i. in penultima. vt pax cis. z fornax cis.

Sed gregis atqz trucidis facis picis z nucis inde.

Excipis: atqz ducis crucis salicis filicisqz.

Dicit auctor q nomina in littera posita excipiuntur ab illa regula. Cetera que dant x.
qz corripunt penultimam genitiui. vt grex gregis: z est multitudo animalium minoru
trux cis. i. crudelis. fax cis. i. teda. Illux cis. dicitur nucis generaliter omnia poma
tecti cortio durioris. vt pinee. nucis. castanee. auellane. glandes. amigdale. Dix picis: z
fit ex pino. Dux ducis z designat dignitatem vel officium. Dicitur enim dux: qz fit du-

etor exercitus. Erux eis et dicitur a crucio cias. quia cruciat. Salix eis: et est arbor lenta viti-
bus habilis vinciedis. Filix filicis. et est quedam herba de cuius cinere fiunt vitra et dici-
tur a filum. quia eius folia quasi fila sunt.

Nec g nec e tenent quae dant nix nox atqz supellex.

Dic senis et noctis: sphingis vel dicito sphingos.

Dicit auctor quod ista noia nix nox et supellex nec e retinet nec g in genitino. Nam senex fa-
cit senis in genitino. nox noctis. et supellex statim dabitur doctrina. sphinx facit sphi-
gis vel sphingos. et est monstrum prodigiosum.

Cremetum duplex debet formare supellex.

Dicit quod hoc nomen supellex crescit supra nominatum duabus syllabis. ut supellex supel-
lectilis. id est bona mobilia in domo.

Quae das a capite velut anceps iunge bicesqz.

Dicit quod composita ab hoc nomine caput crescit supra nomen duabus syllabis. sicut supel-
lex. ut anceps ancipitis. i. dubius. et biceps pitia. i. res habens duo capita.

Ac iter optat eris: sed non ut regula querit.

Dicit quod hoc nomen iter prebet eris in genitivo. ut genitivo huius itineris: sed non ut regula querit. quia
secundum regulam datam facit iteris. et sic patet quod habet duplex cremetum supra nomen. Nota tamen
quod inuenit hic iter nomen avis. Cersus. Larpe viator iter sed in arbore concinit iter.

Per predicta tibi patet excessus genitui.

Epilogando dicit auctor quod per predictas regulas patet quod genitivus habet excessum
supra nominativum. Textus est clarus.

Is genitivus habet: sed tertius tibi prebet.

Dicit auctor ponit regulam generale genitivi singularis tertiae declinationis. genitivus sin-
gularis tertiae declinationis habet hanc terminationem is. quocumque facit nomen. Sed ter-
tius. i. Dicit auctor ponit regulam de dativo dicens. Sed tertius. i. datus prebet tibi hanc ter-
minationem. i. ut hic pater huius patris huic patri.

Lumi tenet es graecus sit sepe per i genitivus.

Auctor dicit quod quoniam nomen graecus terminat in es genitivus sepe terminatur in e et in i. ut
hic Achilles huius achilli.

Em retinet quartus: sed in im quandoque locamus.

Maguderim: turrim: burim: peluimqz securim.

Vim. sitim. restim. puppim. tussimqz charybdim.

His quedam propria sociantur paucaque graeca.

Ut tybrim: tygrim: tripolim. sirtim vel ecclipsim.

Iris et hypocrisis sociantur eis: et ernis.

Em retinet quartus etc. In hac parte auctor determinat de accusativo singulari ter-
tiae declinationis. Et primo in generali dicens. Em retinet quartus. Expone sic. Quar-
tus. i. accusativus singularis tertiae declinationis. retinet em. Ut patrem. Et hoc intel-
lige in quolibet genere praeterquam in neutro. de ipso enim faciet mentionem vel fecit in se-
cunda declinatione ibi. Sed neutris provideamus. Deinde determinat de actio in spe-
ciali dicens. Sed in im quandoque locamus. i. quod accusativus aliquando terminatur in im
Et hoc intellige duobus modis. v. in im tamen. et in im et in em. Subsequenter ponit ex-
emplaris doctrina. v. in nominibus sequentibus in ista. ut nominativus haec maguderis: ac-
cusativus haec maguderim. et est secundus caulis qui nascitur in tirso absciso. vel ipse tirsus
abscisus. Haec turris. accusativus haec turri. Notest etiam facere turrem. haec peluis:
accusativus haec pelui. haec tussis: actio hanc tussim. et est commotio pulmonis expirans cum
sonitu. haec securis: actio hanc securim vel securem. haec vis: accusativus hanc vim. haec

b ij

Stus is
Dtus i.

Es grae
cu i gto
dat.

em.
Actus.
im

buris accusatiuo hāc burim: et est cauda aratri scilicet illud lignū longū et curuātū cum quo seruat aratrū. haec restis actō hanc restē. vel restim. id est funis. haec puppis. actō hanc puppē vel puppim: et est posterior pars nauis. haec sitis: accusatiuo hāc sitiz. haec charybdis: accusatiuo hāc charybdim. periculū maris. Nos etiā iūgimus his predictis quedā ppria nōia et pauca graeca: ut hic tybris: actō hūc tybrim nomē fluij. haec tigris accusatiuo hāc tigrim nomē animalis. haec tripolis: actō hanc tripolim. nomen ciuitatis. haec lyrtis actō hāc lyrtim piculū maris. Il haec hypocrisis actō hāc sim. i. sila tio. Et erynnis sociabit eis predictis. Il haec erynnis actō hāc erynnim: furia infernalis.

Actūs em. un.

Em dat et im turris restis pupisq; securis. Additur his nauis. In hac parte auctor specificat illa nomina que faciunt actū in em et im. Et sunt illa que ponūt in littera: quorum exceptio habita est in precedenti glōa. Ipsa additur nauis quod facit in accusatiuo nauem vel nauim.

Accusatiu⁹ mul toz in a

Quin etiam multa per a ponūtur quasi graeca. Dicit auctor q; etiam multa nomina per a faciūt actū quasi graeca. id est secundum graecam declinationē. ut hic bector. actō hūc bectorem vel bectora.

Neutra similem dāt nō actū et vctū Vocati ui forma tio

Neutra notare decet sic nullū regula fallit. Dicit q; nos decet notare neutra nomina tertiae declinationis. quia nec in em nec in im faciunt accusatiuum. sed ut predictum est in secunda declinatione. ibi. Sed neutris prouideamus et. q. d. q; nomina neutra habent accusatiuum similem nominatiuo: ut nominatiuo hoc tempus. accusatiuo hoc tempus. Et sic notādo regula nullū fallit.

Par recto quintus: sed sepe tamen facit vsus.

Ad morem graeci: ceu thebai: palla q; colchi.

Dicit auctor q; quintus. i. vocatiuus tertiae declinationis est par. i. similis recto id est nominatiuo suo ut hic pater: vocatiuo o pater. Deinde ponit exceptionē dicēs. Sed saepe tamen facit vsus ad morem graeci. ceu pro sicut thebai. et est vocatiuus de thebais. et est liber quem composuit Statius de bello thebano. palla est vocatiuus de pallas. id est dea sapientiae: colchi est vocatiuus de colchis. id est mulier illius loci. Et est sciendum q; isti vocatiui formantur a nō remota s. ut pallas. remota s fit palla.

Es graeci longe simul es subiūgitur eq;.

Id est nomen graecum terminatū in es longam facit vocatiuū in es vel in e. ut vlysses vocatiuo o vlysses vel vlysse.

Ablatiu⁹

Sextus in i vel in e quandoq; tamen dat vtrūq;.

In hac parte auctor determinat de ablatiui singulari tertiae declinationis. et dicit sic. Sextus id est ablatiuius tertiae declinationis terminatur in i vel in e. ut hoc animal ablatiui ab hoc animali. hic pater ablatiui ab hoc patre. Tamen quandoq; dat vtrūq; quasi dicat q; aliquando terminatur in i et in e. ut hic et haec et hoc felix. ablatiui ab hoc et ab hac et ab hoc felice vel felici.

3. a nō in e

I dat nomen in e. quedam retrahi decet inde.

Bausape. presepe. preneste. cepe q; soracte.

In hac parte auctor determinat vnāquāq; terminationem predictarum dicens. Nomen in e terminatū dat in ablatiui i. ut hoc mare. ablatiui ab hoc mari. Sed ponit exceptionem dicens. Quedam retrahi decet inde. i. ab ista regula. videlicet Bausape. i. mantile. preneste nomen ciuitatis. presepe locus preceptus in quo bestie rodunt. cepe et est quedam herba stipticum habens saporem. soracte nomen ciuitatis: que nōia et ci. piuntur. q; faciunt ablatiuium in e et nō in i.

Er vel is nomina. tum si seg tur e neutri i. dat ablatiui

Cum preit er aut is. per e si neutrale sequatur.

Ablatiuius in i debet tantūmodo poni.

Dicit q̄ quādo ntūs terminatur in er vel in'is z sequatur neutru p e. ablatiuus facit in
i tū ut hic alacer bec alacris z hoc alacre. ablatiuus facit ab hoc z ab hac z ab hoc ala
cri. hic z haec omnis z hoc omne. ablatiuo ab hoc z ab hac z ab hoc oi. z sic de similib⁹.

Quod fit in al vel in ar sic formas dum genitiuo.

A longam teneas. dat e far. par e vel i ponas.

Dicit auctor qd̄ fit in al vel in ar: ut animal z torcular ita faciūt in ablatiuo: ut in predi
cta regula cōiunetur. dum tamē illud tale nomen pducatur penul. genitiui. ut animal ani
malis. ablatiuo ab hoc animali. hoc torcular ris. abltō ab hoc torculari. Construe. sic.

Tu formas. idest decimas in ablatiuo singulari illud nomen quod fit in al vel in ar.
sic. i. vt dictū est in regula precedenti. hoc dico dum teneas a longā in genitiuo illius
nominis terminati in al vel in ar. Dat e far. i. hoc nomen far dat e in ablatiuo. ut farre.
Par. e vel i ponas. q. d. q̄ hoc nomen par facit pare vel pari in ablatiuo. Et hoc intel
lige quando est adiectiuū. Nam quando est substantiuū facit pari tantū. Et sic p̄ quo
modo facit abltū in e z in i simul. z in i tantū. Dicatur q̄ est doctrina z nō exceptio
id quod dicitur de far z de par. quia regula est data de habentibus naturaliter a lon
gam in genitiuo. z ista nō habent. Nam in farre pducitur a in genitiuo gemino r. par
vero non pducit. immo corrigit.

Lum lare sal demas.

Haec ista est supflua. q̄ exceptio debet fieri in dictionib⁹ positis sub regula. Regula da
tur de habentibus a longā in genitiuo z in istis breuiat. Si autem querat p quam re
gulam faciunt abltū in e. Respōdetur p illam inferius positā. Inuenies alia p e. zc.

Quod fit in as longam gentile per i vel e ponas.

Dicit auctor q̄ nomē gentile terminatū in as longam facit abltū in e vel in i. ut hic z
haec rauennas. z hoc te. abltō ab hoc z ab hac rauennate vel rauennati.

Consona si preit is dupla. sextus i vel e finit.

Dicit q̄ noīa in is terminata habetia duas cōsonātes ante is: in eadem syllaba faciūt
ablatiuū in e z in i. ut ignis. ablatiuo ab hoc igne vel igni.

Testis cum peste per e fit iuncta sibi veste.

Hic ponit exceptionē a regula precedente dicens q̄ hoc nomen testis cum hoc nomi
ne peste fit per e. idest terminatur in e in ablatiuo. licet habeat duas consonantes ante
is in eadem syllaba: vt hic z haec testis. ablatiuo ab hoc z ab hac teste. haec pestis abla
tiuo ab hac peste. Etiam vestis facit veste in abltō. Et hoc est qd̄ dicit. iuncta sibi veste.

Quattuor imber habet: quibus i tantū modo prebet.

Dicit q̄ imber habet quattuor cōposita que faciūt ablatiuum in i tantum. z sunt ista
scilicet septembris: october: nouembris: december. que faciunt i eorum ablatiuus septē
bris: octobris: nouembri: z decembri.

I dant tres menses. solā dat e sospes z hospes.

Dicit q̄ tres menses dant in ablatiuo i. videlicet aprilis quintilis z sextilis. Aprilis
habet significatum de se clarum. Quintilis idem est quod mēsis Iulij: Sextilis idē
est quod mēsis augusti. Deinde dicit q̄ hoc nomen sospes z hospes dant e solam in
ablatiuo. ut hic z haec hospes. ablatiuo ab hoc z ab hac hospite idest ille qui suscipit
alium in domo. vl̄ qui suscipitur ab alio. hic z haec sospes facit sospite in ablatiuo: z
idem est qd̄ sanus vl̄ saluus incolumis vl̄ superstes.

Quidam pro certo reputant e vel i dare sexto.

Iuncta trium generum: sed degener ubi e tantum.

Ipsa tamen reperimus in i: sed non nisi raro.

al.
i abltō
ar.

As gen
tile dat i
vel e

Duplex
consona
ante is
dat i vl̄ e

Cōposi.
ta ab im
ber dat i

Nomīa
mensū

Nomīa
triu⁹ ge.
nerū e.
vel i.

b iij

Hic auctor ponit vnā regulā non assertiuā sed narratiuā. Et dicit qdā magistri repu-
tāt pro certo ciēta vocabula triū generū. i. gñis oīs dare i sexto. i. ablatino. i. vel e vt hic
z hec z hoc felix. abltō ab hoc z ab hac z ab hoc felice vel felici. hic z haec z hoc le-
gens. abltō ab hoc z ab hac z ab hoc legēte vel legēti. Sed de gener z vber licet sint ge-
neris oīs tñ faciūt abltūm i e tñ. vt hic z haec degener. abltō ab hoc z ab hac degenerē
idest rusticus vñ ignobilis. Hic z haec vber: ablatino ab hoc z ab hac vberē. i. abūdās.
Tñ nos reperim⁹ ista noīa. i. vber z degener i ablatino casu in i terminata: sed nō nisi
raro. vt in Luciano. Sed me degeneri strauisset facta sub hoste. Nota degener z vber
sunt cōis gñis declinatiōe. z oīs pstructione: z pñt poni cū masculino z foeminino z neu-
tro gñib⁹ satis pprie. sed in oī sua terminatione. qz qualitas accusatiui desinētis in em.
z forma plālis in es nullo modo pñt neutro generi adaptari. Vñ nihil est. Habeo vbe-
rē pecus vñ vberes pecora. Vñ. Rem vñ res neutriū fugiūt. sed caetera sumūt. Sñr pau-
per ē cōis gñis declinatiōe: sed oīs pstructione. vñ pñt dici paup hō. foemia. regnū. sñr z
dines. Vñ Quidius. Addidit hesternō marmore diues opus. Et hoc intelligas nisi in
terminatione tem vñ tes. Vñ. Tem vel tes neutriū fugiūt. sed caetera sumūt.

Ponunt alterutrum si fiat mobile fixum.

Haec potest dici exceptio ab illa regula. Quidā pro certo Alij dicūt qd est regula de p
se. Quocūqz sit sñia est qd si aliqd mobile. i. adiectiuū: fiat fixū. i. fiat substantiuū magi-
stri ponūt alterutqz. i. ablatiuū mō e modo. i. scdm qd habet in regulis pdictis. Alij di-
cunt qd ad placitum formāt ablatiuū. Vñ volucer substantiue sumptū pro aue. Nam
hic volucer. haec volucris. z hoc volucere adiectiue sumptum est velox.

Ded proprium tale si sit: tantūmodo vult e.

Notandū est qd si tale nomē quale posuimus pñiū sit: facit ablatiuū in e tantū vt hic
Iuuenalis. ablatino ab hoc iuuenale. hic felix ablatino ab hoc felice. hic clemens
ablatino ab hoc clemente. Nota qdam noīa sunt oīs gñis sub vna terminatione. vt se-
lix. veius. Quedā sunt oīs gñis sub duab⁹ terminationib⁹. vt hic z haec Iuuenalis. z
hoc iuuenale. hic z haec fortior z hoc fortius. Quedā sunt oīs gñis sub trib⁹ termina-
tionib⁹. vt hic volucer. hec volucris. z hoc cre. hic alacer haec cris z hoc alacre.

Cetera
dante.

Inuenies alia per e sepius esse locata

Dicit Tu inuenies alia noīa tertiae declinatiōis de qbus prius mētio non est facta: se-
pius habere e in abltō: ut cor corde. Nota auctor innuit qd alia noīa tertiae declinatio-
nis termināt abltūm in e curtā: qz ipse corripit illam vocalē e in lra. Et ideo dicit sae-
pius ad innuēum qd aliquādo fallit. Nā fallit in noībus graecis terminatis in es p
ductā. talia enim formāt abltūm in e productā. Fallit etiam in noībus latinis quib⁹
veteres utebant ad morem nosum qntae declinatiōis. talia noīa habēt e productā si-
cut noīa qntae declinatiōis. vt moles mole. tabes tabe.

Im dat i

Quod dedit iui quarto casu: solet i dare sexto.

Dicit qd illud nomē qd dedit im. quarto casu. i. accusatiuo. solet dare i sexto. i. ablati-
no ut haec tussis. actō hanc tussim. ablatino ab hac tussi.

Lum quartus fit in im vel in em: dabit i vel e sextus.

Em vel
im acti
dat i vñ
ablatino
Mūs ac-
cusatiu⁹
vtūs plu-
ra ses.
a neutra

Sensus est qd quando accusatiuus terminat in em vel in im. ablatiuus facit in i z in e
ut haec turris accusatiuo hanc turrem vel turrim. ablatino ab hac turri vñ turri. Sed
credo qd haec littera nō sit auctoris.

Primus pluralis dabit es: z ei sociemus.

Quartum cū quinto: sed a debes ponere neutro.

In hac parte auctor determinat de tertia declinatiōe qntum ad nume-
rum pluralē. z dicit. Primus pluralis. i. nominatiuus pluralis tertiae de-

clinationis. dabit es. ut pluraliter nominatio hi patres. Et sociemus ei quartum cum quinto qz accusatiuus z vocatiuus faciūt i es. ut actō hos patres. vtō o p̄es. Et hoc est verū in masculino foeminino z cōmuni genere. In neutro vero nō. qz in neutris noibus ntūs actūs z vtūs in a terminātur. ut pluraliter ntō haec pecora. accusatiuo haec pecora. vocatiuo o pecora. Et hoc est qd dicit. Sed a debes ponere neutro.

Si sexto dabitur i sola vel i simul eqz.

Sit neutri p̄ia: quod comparat inde retracta.

Ludicra vel vetera dices: amplustra qz iunges.

Quia in precedēti regula dictū est qz noia nentri generis faciunt ntūm actūm z vtūm similes in a. Ideo auctor vult hoc specialiter declarare dicens. Si sola i dabitur sexto idest ablatiuo. vel si i z e dabitur ablatiuo: tūc neutri genus sit per ia in nominatiuo z accusatiuo z vocatiuo pluralibz. ut hoc mare. ablatiuo ab hoc mari. plālī nomina tiuo hec maria. accusatiuo hec maria. vocatiuo o maria. nominatiuo hic z hec z hoc felix. ablatiuo ab hoc z ab hac z ab hoc felice vel felici. Et pluraliter nominatiuo hi z he felices z haec felicia. accusatiuo hos z has felices z haec felicia. vtō o felices z o felicia. Deinde ponit exceptionem dicens. qd comparat inde retracta. i. excipe a re gula illud nomen qd comparat. idest qd est comparatiui gradus. qz licet faciat ablati uum in i z in estū nō facit in ia: sed in a ut fortiora z nō fortiora. Tu dices etiam lu dicra in nominatiuo accusatiuo z vocatiuo plālībuz huius nominis ludicris. i. ludo plenus ut hic z haec ludicris z hoc ludicre: licet faciat abltūm in i. vetera etiam dici tur in plālī huius nois vetus veteris: qd idem est qd antiquus: licet faciat in abla tiuo vetere z veteri. Et tū iunges etiam p̄dictis hoc nomen amplustre amplustri. ab latiuo ab hoc amplustri. Et plālī nominatiuo haec amplustra idem temo nauis z dici tur quasi amplū strictum qz a pte aque est amplū a parte nauis strictum.

Lum dedit e solam sextus: solam dat a rectus.

Dicit qz quando ablatiuus terminat in e tantū. ut tempore. casus p̄dicti faciunt in a z non in ia. ut tempora. z hoc intellige de neutris tantū.

P̄dictis sepe tribus is veteres posuere.

Dicit qz aliqui veteres grāmatici sepe posuerūt is pro es. in nominatiuo accusatiuo z vocatiuo plurali. ut tris pro tres. piscis pro pisces.

Vm vel ium pone genitiuo. vel dat vtrūqz.

In hac parte auctor determinat de genitiuo plurali tertiae declinationis dicens. tu pone i genitiuo plurali tertiae declinationis um ut patrum vel ium ut sedes sedium. vel dat vtrūqz simul. ut legentū vel legentium. quādoqz autem faciūt in um. quādoqz in ium. quādoqz in um z in ium ut patebit inferius.

Quod dedit i sexto formabit ium genitiuo.

Et prebens e vel i: quod cōparat hinc volo demi.

Artificum iunge memorum veterum vigilūqz.

Atqz sacerdotum custodū vel locupletum.

Dicit Auctor qz si ablatiuus singularis facit in i tantum. z in e z in i. genitiuus plu ralis faciet in ium. ut animal animalium. z felix felice vel felici feliciūm. Deī de ponit exceptionem dicens. Ego volo illud nomen quod comparat idest quod est comparatiui gradus. demi idest excipi hinc idest ab ista regula. quia licet faciat ablati uum in e z in ia tamen facit genitiuum pluralem in um. z non in ium ut fortiorum. nō fortiorum. Excipiūt etiam illa que sequūtur iū littera. videlicet artifex artificum. z est magister alicuius artis. memor memorū. z est ille qui recordatur. et vetus veterū. z vigil vigilum. z sacerdos sacerdotum. p̄sbyter. custos custodum z est ille qui custo dit. locuples locupletum idest diues.

Ja ab ab
latiuo i i
tm. vl i
z in e si
mul

A ab ab.
latō in e

In p es
frequenter

um
Stis
ium

Ium ab
abltō i i
tm vl i i
z in e si
mul

El ium **Auo um** **per ium** fit **z el.** **fraus** **z laus** **um** tibi prebet.
Dicit qd nomen terminatum in **c** vel in **el** facit genitium pluralem in **ium**. vt allec al
leciū. **z mel** mellum si esset de vsu. Deinde dicit qd **fraus** **z laus** faciunt in **um**. vt **fra**
us fraudum. **laus** laudum.

es **z es** **non cre-** **scēs** **dat** **ium** **Um** **scēs** **per ium** facit **is** aut **es** genitium.
Dicit auctor qd nomen terminatum in **es** vñ in **is** nō crescēs in **gō** singulari facit **tum**
in **gō** plali. vt **sedes** sedium. **z colles** collium.

Um **dat** **apis** **volucris** **canis** **panis** **iuenis**qz.

Et soboles **baerēsis** cū **fruge** vel in **dole** **vates**.

Auctor ponit exceptionem a regula predicta dicens qd **noīa** in littera posita licet ter-
minentur in **is** vñ in **es** **z** nō crescāt in genitio singulari: tamen nō faciunt genitiū
plalem in **ium**: sed in **um**: vt **baec** **apis**. i genitio facit **apum**. **hec** **volucris** genitio **ba**
rum **volucrum**. idest **auis** **panis** **panum**. **canis** **canum**. **iuenis** **iuenum**. **soboles** **sobo-**
lum. idest **progenies** **baerēsis** **beresum**. **viciū** contra **fidem**. **fruges** **frugum**. idest **fru-**
ctus. **indoles** facit **indolum**. idest **signum** **futurae** **virtutis**. **hic** **z** **hec** **vates** idest **poeta**
vel **propheta** vel **diuinator**. Nota **apis** frequentius habet **apium** in genitio. **Volu-**
cris **captum** **substantiue** **pro** **aue** habet **volucrū**. sed **captum** **adiectiue** **pro** **veloc.** **tunc**
habet **ium** in genitio **z** tūc nō excipitur.

Ons **per ium** **formas**: **s** **iungis** **r** **preunte**:

ium **Confors** atqz **cobors** **demantur** **que** **faciunt** **tum**.

rs **Dicit** qd nomen terminatum in **ons** facit genitium plurale in **ium**. vt **mons** **mōtiuz**.
Tu **iungis** etiam **s**. idest **nomē** terminatum in **s** **r** precedente: vt **pars** **partium**. **Dei**
de ponit exceptionem dicens qd illa nomina **confors** **z** **cobors** **demātur**. **que** **licet** **ter-**
minentur in **s** **r** precedente. tamen nō habent **ium** in **gō** plurali. sed **tum**.

Siplex **cōpositi** **normā** **quandoqz** **tenebit**.

Sic **cor** **opes**qz **probant** **si** **cōponatur** **vtrūqz**.

Ista **littera** scdm aliquos **per** **hyppalagen**. idest **per** **cōtrarium** **exponitur**. **Et** **tenebit**
aliquando **normam** **compositi**. idest **compositū** **tenebit** **aliquando** **normam** **simplicis**
Sed **haec** **expositio** **mibi** **non** **placet**. quia **hoc** **est** **dictuz** **supra**. **Simplicium** **norma** **z**.
Sed **alij** **exponūt** **litteram** **vt** **sonat** **dicentes**: qd **simplex** **nomen** **tenebit** **quandoqz** **nor-**
mam **compositi**. Nam **sicut** **concoris** **facit** **concordium** in genitio plurali. ita **cor** **facit**
cordium. **Et** **sicut** **inops** **facit** **inopum**. ita **ops** **facit** **opum**. **Ratio** **littere**. quia **declina-**
tiō **nominum** **simpliciu** **aliquā** **est** **ignota**. **z** **iusitata** **z** **declinatio** **cōpositi** **ē** **nota** **z** **vsitata**
ideo **simplex** **quandoqz** **declinatur** **secūdum** **normam** **vel** **regulam** **sui** **compositi**. **Un-**
de **declinatio** **huius** **nominis** **inops** **est** **magis** **vsitata** **qz** **declinatio** **huius** **nominis** **ops**:
eo **q** **ops** **caret** **aliquibus** **casibus** **quibus** **nō** **caret** **inops**.

Ans **per um** **vel ium** **facit** **ans** **aut** **ens** **genitiū**.

um **vl iū** **Dicit** **Auctor** qd nomina terminata in **ans** **z** in **ens** faciunt genitium pluralem in
um. vel in **ium**. vt **amans** **amantum** vel **amantium**. **legens** **legentum** vel **legentium**.
Nota qd nomina terminata in **ans** vel in **ens** secūdum formationem regularem ha-
bent **ium** in genitio plurali. sed **per** **syncopam** **quandoqz** **capunt** **um**. **Et** **ex** **illo** qd **ta-**
lis **syncopatio** **iā** **est** **vsitata**. **ideo** **dicitur** **cōmuniter** qd talia nomina habent **um** **vel**
ium in genitio plurali indifferenter.

Glans **dat** **ium**: **gens** **mens** **dens** **consociabitur** **istis**.

Auctor ponit exceptionem a regula predicta dicens. Nomina in littera posita licet ter-
minentur in **ans** vel in **ens** tamen faciunt genitium plurale in **ium** tātum: vt **glans**

glandium. dens dentium. mens mentium.

Calx plebs puls seps stirps per iū calx arx simul et lanx.

Dicit q̄ nomina in littera posita faciunt genitiuum pluralem in ium tantum. vt calx calcium. et est postrema pars plante. vel lapis coctus qui aqua accenditur et oleo exringuitur. Plebs plebium et est populus ignobilis sine vulgus. et dicitur plebs a pluralitate. quia plures sunt ignobiles. q̄ nobiles. Est etiam plebs collectio tantum ignobilium. Puls pultis. et est pulmentum simplex ex farina appellendo. s. infirmitatem et debilitatem dicta. Seps sepium et est quidam exiguus serpens qui carnem et cilia veneno consumit et in puluerem redigit. Stirps stirpium et est radix. truncus progenies. Falx falcium. et est instrumentū aptū segetibus vineis et pratis. Unde. Falce puto vineam. meto sata. tondeo prata. Arx arcis arcium. et est turris. Lanx lancium. et est latus viscus et dicitur a latus ta. tum. Sed proprie lances sunt scutellae de libra pendentes. Et hinc lanx ponitur quandoq; pro libra.

Dempta carne per um facies a vel o sociando.

Il vel ul n q̄ simuler solam iungimus: irq̄.

Cor demas: or aut ur ponas: as addere debes.

In hac parte Auctor ponit vnam regulam que talis est. Nomina tertiae declinationis terminata in a vel in o faciunt genitiuum pluralem in um. vt thema tum. et sermo num. depta. i. excepta hac dictione carne que facit carnum: sociando cum predictis terminata in il vel in vl. que faciunt in um vt cōsul consulum. et vigil vigulum. et in n littera. vt nomen nominum. et delphin delphinum. Nec iungimus cum predictis terminata in er solam. vt pater patrum. Et dicit solam. vt excludat illa que habent et cū alia terminatione in nominatiuo casu singulari. s. que formant de se femininū per is et neutz per e: q̄m ipsa non continentur sub hac regula. vt siluester siluestris et stre. Iungimus et cum predictis terminata in ir vt martyr martirum. Tu pone etiam cum predictis terminata in or vt soror sororum et terminata in vr vt murmur um. Sed tu demas idest excipias hoc nomen cor quod facit cordū. Tu debes addere predictis terminata in as vt pietas pietatū. Si queratur quare auctor ponit in littera cor cum supra dederit regulam per quā potest facere genitiuū. s. illam. Simplex cōpositi. Dicendū q̄ auctor posuit hic in littera ad denotandū q̄ scdm q̄ facit genitiuū per regulam suoz cōpositoū q̄ scdm hoc excipitur ab ista regula. s. a regula data de nominibus terminatis in or. Dices. auctor videtur esse cōtrarius pulcianus. quia pulcianus expresse dicit q̄ terminata in as faciunt genitiuū in ium vt bonitas bonitatū sed auctor ille dicit q̄ faciunt in um. ergo et. Ad hoc dicendū q̄ non est contrarius. quia postq̄ pulcianus dixit q̄ faciunt in um immediate subiungit q̄ quedā per syncopā proferuntur in um. ut bonitatū. Et auctor ille considerans q̄ illa syncopa magis est in vsu q̄ propria terminatio: ideo dixit q̄ faciunt in um tātum. quia illa syncopa in vsu moderno est approbata. quia multa apud hos sunt: propria que apud antiquos fuerunt syncopata.

Que monosyllaba sunt adimes: quod comprobatur hic mas.

Hic auctor ponit exceptionem ab illa particula as addere debes. dicens. Tu adimes. i. excipies illa nomina que sunt monosyllaba in as terminata quia talia faciunt genitiuū pluralem in ium vt mas mariū idest masculus. et as asium idest obolus: pondus duodecim vnciarū punctus vnus in decimo. et possessio omnium bonoz alicuius quae habet.

Si crescant is et es dant um. monosyllaba demes.

Dicit. A. q̄ noia terminata in is et i es hntia gtūm crescēt supra ntūm faciūt gtūm plālez in um. vt miles tū. lapis dum. Sed deme monosyllaba que faciūt in ium vt ho litium.

Plus dat ium: sed pes dabit um. pluralia sola.

Quae dant es fiunt per ium: sed deme penatum.

a
o
il
ul
n gtō uz
er
ir
or
ur
as

Is et es
crescēs
dat um
Es ium

Dicit. A. q. hoc nomē plus dat ium vt pluriū. sed hoc nomē pes dat um. vt pedū plura
lia sola. i. tantū pfalliter declinata: que dāt es in ntō faciūt gtrūm plurale in ium. vt ma-
nes manū. i. dū infernales vel aīae infernales. z dicūt a manū qd est bonū p cōtrariū.
q. nō sunt boni sed efferi z crudeles. Vel manes dicūt a mano manas. q. late manāt p
auras z pducit primā. Uñ oratius. Carmine dū superi placant carmine manes. Sed
deme penates quod facit penatū. idest domestici z priuati dū domibus presidentes.
quos antiqui in domibus colebant.

Os us. Dicit os:um faciūt os z us: sed s preunte.

bs. ps. B vel p pones: z monosyllaba demes.

gto um

Dicit q. noīa terminata i os z i us faciūt gtrūm plalem i um. vt flos floriū. z corpus por-
pter os ossis qd facit ossium. Sic ēt faciūt terminata in s pcedēte b vel p. vt arabs bum.
z princeps principū. Et t. i. terminata in t sic faciūt. vt caput capitū. Alīd monosyllaba de-
mes. Nec est exceptio ab illa particula. Sed z s pūte b. vel p. q. d. q. monosyllaba faci-
unt in ium. vt plebs plebium. seps sepium.

Ium ab Supradicta notes: sed ium per caetera formes.

abltō in i Quae prebēt e vel i sexto: facit um sibi subdi.

z in e Quod datur a capio: sic municipū tibi formo.

A capio Dicit. A. q. tu notes supradicta. i. noīa q. pnt gtrineri in supradictis regulis. Sed tu for-
mes pro formare debes ium p caetera noīa q. pbent e vel i sexto. i. abltō singulari. vt f c
lice feliciū. Si vero gtrineat in pdictis regulis faciūt gtrūm sicut in eis continet. Et
illud nomē qd daf. i. deriuat a capio capis p ppositionē facit hāc terminationē um sibi
sub di i gtrō plali vt municeps municipū. Et hoc est q. A. dicit. Sic municipū tibi formo
Componit. n. municeps ex munus z capio capis. z dicit municeps quasi munus capies
z sic de alijs ppositis a capio. vt manceps mācipiū z est manu captus.

Eps a ca Lūqz caput dabit eps: formabit um velut anceps.

put. dat

ium.

E fixum

dat um

Dicit auctor q. hoc nomen caput si dabit eps in compositione formabit ium in gen-
tuo plurali velut anceps qd componitur ex am z caput z facit ancipitium in genituo
plurali. z idem est quod dubius. Tamen est sciendum q. hi genitui plerūqz syncopā
tur. vt ācipitum z bicipitum. i. duorū capitum.

E fixum dabit um nisi nix nox atqz supellex.

Sensus ē q. noīa substantiua in y terminata faciūt gtrūm pluralem in um. ut lex legum
rex regū. nisi nix quod facit niniū. nox noctiū. supellex supellectiliū.

Um supplex cōplex: sed ium faciet tibi simplex.

Quia iam auctor dixit q. noīa substantiua in x terminata faciūt gtrūm plurale in um
ut lex legum. visus est excludere adiectiua. z ideo dat doctrinā de istis adiectiuis sup-
plex z complex. dicēs q. faciūt in um ut supplex supplicū: z dicit qui supplicat z dāna
tur. z cōplex cōplicū idest particeps mali z hoc nomē simplex facit simpliciū idest pu-
rus vel vnicū ul' indiuiduus ul' fatuus.

More metri demit his vsus saepe vel addit.

I proceres iacit: u qz boues. u suscipit ales.

Dicit q. vsus grāmaticorū saepe demit idest aufert vel addit aliquid his. s. genitiuis
pluralibus: more. idest secūdum morem vel consuetudinem metri. Et hoc per exēpla
declarat dicens. Illoc nomen proceres iacit i. quia in plurali deberemus dicere proce-
rium per illam regulam. Pluralia sola. z dicimus procerum z hoc nomen boues ia-
cit u. in genituo quia deberemus dicere bouum. per illam regulam. Preter os um fa-
ciūt os z us. z dicim⁹ bouū. Sed hoc nomē ales suscipit u. in gtrō plali. q. deberem⁹ di-
ere alitū per illam regulā. Si crescāt is. z dicim⁹ alitū. z idē ē qd auis qū ē substantiuū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Maq. A.5.2

In hac parte Auctor determinat de datiuo et ablatu pluralibus quartae declinationis dicēs. Datiuus quod pro et sextus. i. ablatius dant ibus penultima correpta. ut otio his visibus. ablatiuo ab his visibus. Sed excipiemus. i. exceptionē faciemus ut infra videlicet quod nomina in ista posita non seruant ante bus id est faciunt datiuum et ablatiuum plurales in vbus et non in ibus ut ficus. ficubus. tribus. tribubus. i. progenies. arcus. arcubus. acus. acubus. artus. artubus id est quodlibet membrum. verum verubus. portus. portubus. partus. partubus. lacus. lacubus et est secundae declinationis. specus. specubus. et potest esse secundae et tertiae declinationis. quercus. quercubus quod arbor. etiam potest esse secundae declinationis. penus. penubus potest etiam esse secundae et tertiae declinationis. cetera vero nomina quartae declinationis faciunt in ibus.

De gnta
ta decla
tione.
ntus es

Rectus quinte dat semper. et est muliebre In hac parte Auctor determinat de gnta declinatione dicēs. Rectus. i. nomen singularis quintae declinationis dabit semper es: ut res et spes. et est muliebre. i. generis foemini.

Mente diem memori volo compositumque teneri. Dicit Auctor quod hoc nomen dies et ei compositum debet teneri memori mente. i. in mente quod non sunt generis foemini. imo dies est generis icerti et compositum eius meridies est generis masculini.

Stus

ei
Dtus

Actus

em
catius

es

ablus e

ntus

Actus

ntus

Stus

erū

Dtus

ebus

Abltus

In hac pte

Auctor

ponit

regulā

de datiuo

et ablatu

plalib

gntae

declinationis

dicēs. ter

ti et sexti. i. dtus et abltus

formaf

Rimo plurali demus es: qui vult sibi subdi. Quartum cum quinto. tribuens erum genitiuo. In hac parte Auctor determinat de gnta declinatione quantum ad numerum pluralem et dicit. Summus pluralis. i. nomen pluralis dabis es ut pluraliter nomen hoc dices. qui vult sibi subdi quartum. i. actum. cum quinto. i. vocatiuo. quasi dicat quod etiam accusatiuus et vocatiuus faciunt in es. Ponit regulam de genitiuo dicens tu tribues genitiuo erum ut rerum dierum.

Tertius et sextus semper formantur in ebus. In hac parte Auctor ponit regulam de datiuo et ablatu pluralibus quartae declinationis dicēs. tertius et sextus. i. dtus et abltus formaf in ebus. ut otio his rebus. ablatu ab his rebus.

De decli

natione

composi

toz ex

duobus

integris

Desunt plurali genitiui siue datui. Et sexti quinte: nisi res speciesque diesque. Progenies et maneries dic materiesque. Dicit Auctor quod nomina quartae declinationis carent genitiuis et dtis et abltis pluralibus propter ista videlicet res rebus. species specierum species. progenies progenierum progeniebus. materies materierum materiebus. maneries manerierum maneriebus.

Ectos compone simul flectuntur vtrinq. Dicit quod si duo recti componantur. vtrinq variant et declinant. scilicet vtraque parte recti: ut nominatiuo haec respublica. genitiuo huius rei publicae. datiuo huic rei publicae. accusatiuo hanc rempublicam etc.

Non sic alterutrum declines nec leopardum

Auctor ponit exceptionē a regula p̄dicta dicens. Tu nō declines sic: vt diximus: s̄ nō
 mē alteruter alterutra alterutru: sed solū declina ip̄s ex parte vltimi recti. q̄z deberet fa
 cere alterutru: i ḡtō. z facit alterutru. nec ē leopardū. q̄z deberet facere leonispardi i
 ḡtō. z facit leopardi. Alteruter aut̄ sic declinat. Alteruter alterutra alterutru: Alteru
 trus. alterutrus alterutru. Alterutri alterutri alterutri. Alterutx alterutrx alterutru.
 Ab alterutro. ab alterutra. ab alterutro. In numero plurali. Alterutri alterutrae alter
 utra. Alterutrox alterutray alterutrox. Alterutris alterutris alterutris. Alterutros
 alterutras alterutra. Ab alterutris ab alterutris ab alterutris.

Oblituo rectum componēs iungis in vnum.

Ex sola parte recti decet hac variari.

Dicit q̄ si rect⁹ cōponat cū obliquo solūmodo rect⁹ variat z nō obliq⁹. vt ntō hic ma
 gistrumilitū. hui⁹ magistrumilitū. hui⁹ magistrumilitū. hūc magistrumilitū.

Si componantur obliqui non variantur.

Dicit q̄ si duo obliq cōponant. neuter eorū variat. i. declinat: vt hmoi. illiusmodi.

P

Atronymica tibi dat declinatio prima.

Que dantur maribus: sed in es rectū faciemus.

Species noīs diuidit i primitiua z deriuatiua. Deriuatiua vero diuidit
 in quq̄ partes sc̄dm quinq̄ sp̄es deriuatiōnū noīs. s. patronymicū. posset
 suū. comparatiuū. diminutiū. denominatiū. Hic autem suo ordine agit de patrony
 micis: z patet ordo. quia prius est primitiuum deriuatiū. Item hec pars diuiditur in
 duas: in quarum prima agit de formatione patronymicorum in masculino genere. i. se
 cūda de feminino genere. P̄ia icipit. Patronymica. Sc̄da. Tertia foeminea. Patro
 nymicum est. vt dicit P̄iscianus in secundo: quod a proprijs t̄mmodo deriuat patrum
 noibus secundū formationē graecā significans cū ḡtō sui primitiui filiū vel nepotē: vt
 aeacides fili⁹ vel nepos aeaci. Exigunt autēz quattuor ad patronymicū. s. origo. termi
 natio. forma. significatio. Dico vt deriuat a noibus patrum. Abusue tamen a matri
 bus z ab auis maternis z a regibus siue a conditoribus z a fratribus patronymica so
 lent formari vt iliades illae filius. s. Romulus. Quidius i. xiiij. metamorphoseos. Et
 corpora victa sopore. Inuadit portasq̄ petūt quas obice firmo. Clauserat iliades. Silr
 maiades maiac. fili⁹. s. mercurius. Ab auis maternis. vt atlantiades mercurius filius
 maiac filiae atlantis. Quidius i. primo metamorphoseos. Sedit atlantiades z eūte mul
 ta loquēdo Detinuit sermone diē. Silr inachides epaphus fili⁹ ionis filiae iachi. Idē
 Ouidi⁹ i. eodē. Nō tulit inachides m̄fiq̄ ait oīa demēs. A regib⁹ vt a theseorege the
 sides. a cecrope cecropides. Virgili⁹ i. sc̄do georgicorū. P̄miaq̄ igētes pagos z cōp̄
 ta circū. Thestidae posuere. Idē in. vi. Enei. Tū p̄dere penas cecropidae iussi. A con
 ditorib⁹ ciuitatū. vt a romulo dictus ē romanus p̄p̄s romulides. Virgili⁹ i. viij. Enei.
 Subitoq̄ nouū cōsurgere bellū. Romulidia. A s̄rib⁹ vt a phaethōte phaethōtiades.
 Virgi. i. buco. Tū phaethōtiades musco circundat amare corticis. Phaethōtiades t̄n
 dixit p̄ phaethontides poetica licētia. Terminatiōes patronymicorū masculorū tres sūt
 ap̄d graecos. s. des. z ion. z adios vel ius. Terminatio des cōis ē ap̄d illos: qm̄ i oī fmo
 ne p̄nt hac vti q̄ sola poete romanorū vtunt. nā alijs duab⁹ nō vtunt. i. i ion. terminata q̄
 ē p̄pria lique iadis vt nerio z i adios q̄ ē aeolica: vt birriadios birre fili⁹. s. p̄stacus. Vt
 ius vt peleus. Foemininorū terminatiōes ap̄d graecos ē sūt tres is. as. z ne. p̄ducta. q̄
 ap̄d nos trāseūt vt i s̄ra patebit. Forma ē duplex. s. graeca z latina. Graeca i masculinis
 i tres diuidit p̄tes. P̄ia Breca i as vt pelias. z i ios vt laertios. Mittēna ḡtūz i u p̄o
 nymica formāt i ades. vt peliades laertiades. Sc̄da graeca noīa i es vt hippotes corne
 tes: mittēna ḡtūz i u p̄onymica formāt i ades vlti ides vt hipporades corietides: Ter
 tia caetera graeca mittēna ḡtūz i u. vlti us vlti os mutāt eas i ides. vt priam⁹. priamu.
 amides nestor. nestoros. nestorides. plisteis plisten⁹ plisteides. pele⁹ peleos. pelides. Ubi
 p̄ s̄yneresi z ei mutat i i lōgā. Forma i foemininis ē triplex. P̄ia p̄onymica femina i is

De decli
 natione
 patrony
 micorū
 z primo
 masculi.
 noīum
 m̄tis
 ea

formant a masculinis remota de vt priamides priamis. Si aut masculina i tōgam habuerint ante des illū in ei vertūt. vt pelides peleis. Scda patronymica feminina in as formantur similiter a masculinis remota de. vt pehades pelias. Tū eneades eneades facere debuit: sed eneas auctoritate sua protulit maro in libri titulo. Tertia patronymica feminina i e formant a primitiuis hoc modo. Si primitiuū habuerit i i ntō o producta reperit i patronymico ante ne. vt acrisios acrisioe. Si vero. primitiuū nō hūerit i i ntō tūc i pducta reperit i psonymico ante ne vt adraffos adraffine. Forma latina i duas ptes diuisa ē. i. masculina z feminina. Masculina psonymica latina qnqz formas hñt. Pria Si primitiuū ē declinationis prime e gti verū i a z additur des. vt andreae andreades. Scda. Si primitiuū ē declinationis scde z gti i i solā desinat. gti addit tñ des. vt petrus petri petrides. Tertia si primitiuū ē declinationis scde z gti i duo ij desinat: vltimu i vertit i n addit des vt Antoni Antoniades. Quarta. Si primitiuū est declinationis scde z gti i ei desinat. ei vertit i longū. z addit des. vt. Orphe orphei orphides. Quinta. Si primitiuū ē declinationis tertie. dtō tñ additur des vt iohanni iohannides. Femina psonymica latina formant a masculinis remota de. vt petrides petris. In noi. bus at scde declinationis mittētib gti i ei gti addit s sola. vt orphe orphei orpheis Significatio vt significet. idē qd filius vel nepos cū gti sui primitiuū. Dicit igitur auctor q prima declinatio dat. i. declinando demonstrat patronymica q dant marib. i. q masculina sunt. quasi dicat. q patronymica masculina sunt generis masculini z faciem rectum. i. nominatiuum in es. vt hic priamides.

am
Actus
en
Quint
e
vl a uel
es
Abtū
a

Am quartus casus aut en gerit e vel a quintus.

Et reperitur in es.

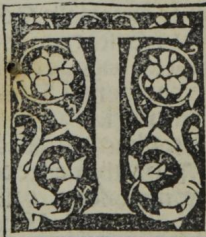
Auctor dicit q accusatiuus casus facit in am aut in en. vt hunc priamidam vel priamiden. vocatiuus facit in e vel in a. vt vocatiuo o priamide vel priamida. z reperitur etiā ipse vocatiuus in es. vt priamides.

Ablatiuus in a vel in e: nec caetera muta

Dicit q abltū facit in a vel in e. vt ab hoc priamide vel priamida. Nec debes mutare cetera. i. ceteros casus. de quibus nihil dcm est. qz ceteri casus declinātur fm primā declinationem vt genitiuo hui priamidae dtō hui priamidae. Et pluraliter Mto hi priamide. gti hui priamidarum. dtō his priamidis. actō hos priamidas. iuenitur etiam hos priamides. vtō o priamidae. abltō ab his priamidis.

Patro-
nymica
foemini
ni gtiis.
Actus
is gtiis
is ul os
crescit
Actus
a ul em

Actus.
nō cre
scens
Abtū
e Actus
pluralis
as ul es

Patronymica tibi patronymica format.

Is recto prebens: genitiuus erit tibi crescens.

Isqz vel os faciet: a vel em quartus tibi prebet:

In hac parte. Auctor determinat de declinatione patronymicorū foeminiū dicēs. Tertia declinatio format tibi patronymica foemina pbes tibi hāc terminationē is recto. i. ntō casu singulari quasi dicat q patronymica foeminea sunt tertie declinationis et faciunt ntūm i is. Deinde ponit regulam gti dicēs. Gtiis erit tibi crescens. i. superabit ntūm z faciet is vel os: vt ntō hec priamis

gti hui priamidis vel priamidos. i. filia vel neptis priami. Quartus. i. actus prebet tibi em vel a. vt actō hāc priamidem vel priamida.

Quintus i seruabit sed rectum non superabit.

Dicit q vtis seruabit hanc terminationē i. vt vocatiuo o priami vltima cor. Sed talis vocatiuus non superabit ntūm: imo erit sibi equalis.

E solam sextus tenet. es qz vel as reperimus.

Plurali quarto. nil plus preter metra muto.

E solam sextus tenet. i. abltū terminat in e solā vt abltō ab hac priamide. qz p z nos reperimus es uel as quarto. i. actō plurali. vt actō has priamides. uel priamidas. Nil

plus muto supple de tertia declinatione i patronymicis foemininis preter metra. hoc e
preter illud q aliquando ca vel necessitate metri conuenit permutari. Declinantur. n.
in alijs casibus fm tertiam declinationem.

Interdum per ias haec patronymica formas

Dicit q interdum hec patronymica foemina terminantur i. ias in nominatiuo casu i
vt pelias z ambrosias.

As breuis in recto dat adis vel ados genitiuo.

Adodo. A. docet declinare pdicta pronymica in ias terminata z alia similia dicēs. As
breuis i recto. i. nomē terminati in ias breuem in ntō dabit adis vel ados in genitiuo
penultima correpta: vt hec ambrosias. gto huius ambrosias di vel ambrosiados. i. filia
uel neptis ambrosy.

Em vel a dat quartus. in e fit tantūmodo sextus.

Dicit q actūs facit i em vel in a vt actō hanc ambrosiadē vel abrosiada. Serr^o. i. abltūs
facit in e. vt ablatiuo ab hac ambrosiade.

Dans reliquos terna: nil mutat in his nisi metra.

Dicit Auctor q reliq casus variant ad modū tertie declinatiōis: z nil mutat in his ni.
si metra. idest nil de tertia declinatione mutat nisi necessitate metri postulante.

More vides greci tamen s quinto remoueri.

Dicit q aliqui s remouet i vtō more greci. i. fm more grecor: vt pelias remota s sit pe.
lia z ambrosias remota s sit ambrosia. Declina igit sic Haec pelias. b^o peliadis z peli^a
dos. huic peliadi. hāc peliadē z peliada o pelias z pelia ab hac peliade. Ne peliades ha
rum peliadū. his peliadib^o. has peliades. o peliades. ab his peliadibus.

Ne plerisqz damus quibus e nomina sociamus.

Dicit q aliqui nos damus hāc terminatiōe ne plerisqz. i. multis vel aliquibus noibus pa
tronymicis vt acrisone. qb^o nos sociam^o nomā e. i. regulā noīz terminatorū i e. quasi
dicat ipsa declinant sicut illa q terminant in e. de quibus imediate regula tradetur.

Lum dedit e graecus rectus tenet es genitiuus.

Adonstaf hic quali variari debeāt noia greca i e terminata. Et dicit. Cū graec^o rect^o
dedit hāc terminatiōe tūc gtiūs tenet es. vt ntō hec phoebe. gto hui^o phoebes.

Em dat z en quartus: reliquos recto sociamus.

Quartus. i. actūs nois graeci i e terminati dat em vel en. vt actō hāc phoebe vel phoe
ben. Reliquos. s. casus nos sociam^o. i. similes faciem^o. recto. i. ntō. vt datiuo huic phoe
be vtō o phoebe. abltō ab hac phoebe.

Lum greci rectus tenet os: par est genitiuus.

Vel dat oy grecus: delos deloy tibi testis.

In hac parte Auctor determinat de declinatione graecor terminatorū i os dicēs. Nū
rectus. i. ntūs nois graeci tenet os tūc gtiūs e par suo ntō. i. similis. vel graec^o gtiūs dat
hāc terminatiōe oy. delos. i. hoc nomē delos graeciū sit tibi testis. vt ntō hec delos. gto
huius delos vel deloy nomen insulae.

Quartus on: os quintus: o tertius atqz supremus.

Quartus. i. accusatiū^o nominis graeci in os terminati facit on. vt accusatiuo hanc de
lon. Quintus. i. vocatiuus facit os. vt vocatiuo o delos. Tertius. i. datiuus atqz supre
mus idest ablatiu^o facit o. vt datiuo huic delo ablatiuo ab hac delo. Unde poeta. Ad
ternam agnoscere delon.

Sepe dat is rectus: dat ios vel eos genitiuus.

Dicit q ntūs graecus sepe finitur in is vt haec tethys. z tunc genitiū^o dat ios vel eos
vt gto huius tethyos vel tetheos.

Im quartus dabit: i quintus: neuter superabit.

Mtūs
ias
adis
Btūs
ados
Actūs
em vl a
Serr^o e

Uitūs
aliqui re
mouet s

Mtūs
grec^o e
gtūs es
Actūs
em vl en
Mtūs
graec^o
gtūs os
vel oy.

Actūs
om
Uitūs
os
datūs. z
Abltūs
o
Mtūs.
grec^o is

Brūs
ios vel
eos
Actūs
im vtūs
i
De decli
natione
hui⁹ no
minis ge
nesis
Brūs is
vel os
Actūs
im alijs
casus
De decli
natione
hui⁹ no
minis
moyses
De decli
natione
hui⁹ no
minis ie
sus
De decli
natione
pnoia
num
Prima
declina
tio
Secūda
declina
tio

Dicit auctor q³ quatuor. i. actūs noīs p³dicti dat im. vt actō hāc tethym. Quintus. i. do
catius dat i vt vtō o tethy. Sed neuter. s. nec actūs nec vtūs supabit rectū. i. ntū.

Sit quintus recto par declinante latino.

Dicit q³ qnt⁹. i. vtūs noīs graeci in is terlati. sit par. i. similis recto. i. ntō. declināte latio
idest scdm latinā declinationem. vt hec tethys. vocatiuo o tethys.

Dat genis quintum similem sibi: dat genitiuum.

Is vel eos: tenet im quartus: reliqui q³ dabunt i.

In hac pte auctor deteriat de hoc noie genesis: qd est qdā liber biblie. Et dicit sic. hoc
nomē genesis dat qntū. i. vtūm sibi simile. vt vtō o genesis. Et dat gtūm in is vel i eos
vt hui⁹ genesis vel geneleos. Quartus. i. actūs tenet im. vt actō hāc genesim. Reliqui
casus. v³. vtūs z abltūs dabūt. i. vtō huic genesi. abltō ab hac genesi.

Dat moyses moysi. reliquos ternae sociabis.

In hac pte Auctor ponit regulā de hoc noie moyses. qd ē ppiūm nomē viri. Et dicit
Moyses dat moysi i gtō. Et tu sociabis rei quos casus ternae. i. stiae declinatōis. hoc ē
in alijs casib⁹ declinat ad modū ternae declinatōis. vt hic moyses. gtō hui⁹ moysi dati
u huic moysi. actō huic moysē. vtō o moyses. abltō ab hoc moysē.

Dat iesus um quarto: reliquis u semper habeto.

Hic Auctor dat doctrinā de hoc noie iesus. Et dicit q³ hoc nomē iesus qd interpretat
saluator: dat hāc terlationē um quarto. i. actō. Reliqs u semp habeto. i. q³ i reliqs casib⁹
in u semp terminat. qd patet declinādo vt hic iesus. gtō huius iesu. datiuo huic iesu.
actō hunc iesum. vtō o iesu. ablatiuo ab hoc iesu.

St declinandi pronomia norma quaternaria.

In hac pte Auctor deteriat de quattuor formis declinationis p.
nominis dices q³ norma declinādi pnoia est quaternaria. i. quadru
plex. i. prima. scda. stia. z quarta. Et deo post declinationē noīs agit
de pnoie. q³ pōit loco ppij noīs. z certas finitalq³ psonas recipit.

Est q³ mei vel mis in prima: tuiq³ sui q³.

Dicit auctor q³ tria sunt pnoia i prima norma siue i pnoio. v³.
mei vel tuis mihi. tui. tis. tibi. sui. sibi.

Recto personae non seruit regula primae.

Dicit auctor q³ hec regula. s. recte declinatōis nō seruit recto. i. ntō primae psonae. q. d.
huic pronomini ego: cuius obliqui nō recte formātur ab ipso ntō. deberemus enim
dicere ego egonis. z dicimus mei vel mis.

Debet ius facere genitiuū norma secundae.

Debes formare per eā pronomina quinq³.

Dicit q³ pnoia scdaē normae seu secūdi modi faciūt gtūm i ius vt ille illi⁹. Praeterea
dicit q³ tu debes formare p scdam formā qnq³ pnoia. s. ille ipse iste hic z is.

His octo species primaria dicitur esse.

Dicit. A. q³ octo pnoia supradicta sunt priaria. Itō dicit. Spēs priaria. i. primitiua vi.
cif eē his octo pnoibus supradictis. v³. trib⁹ primi modi. z qnq³ secūdi modi.

Mostrant z referūt hec: z quasi fixa manebunt.

Is suus ipse sui referunt sed caetera monstrāt.

Ille refert. mostrat: nō facit hoc aliud.

Hic. A. ostendit ppietate pdictor⁹ pnoium dices q³ hec pnoia pdicta monstrāt. i. dēmō.
stratiua sunt. z referūt. i. relatiua sunt. z māebūt qsi fixa. i. substantiua. q. d. q³ pdictor⁹ p.
noium aliq³ sunt demonstratiua vt hic z iste ego tu. aliqua relatiua. vt is suus ipse z sui.

et manebunt quasi fixa. i. substantiva. quasi dicunt ad demonstrandum ipsa non esse penitus substantiva. Nam licet substantivae ponantur. ut ego curro. tamen recipiunt substantivum tanquam si essent adiectiva ut ego pater. Alij dicunt quod Auctor dixit quasi ad notandum quasi aliquid esse substantiva significacione et non voce ut is et ipse. alij voce et significacione ut ego et tu. Alij tamen dicunt quasi. i. certe vel vere substantiva. quoniam secundum priscianum pronomen ponitur loco proprii nominis et certam significacionem personae. Postea dicit quod hoc pronomen ille refert. i. relatiu est. monstrat. i. demonstrativu est: et nullum aliud pronomen hoc facit. i. poterit esse relatiu et demonstrativu.

De quibus tribus primis septem sit origo supremis.

Dicit. A. quod a tribus primis pronominibus derivantur alia. videlicet meum tuum suum et vester noster et vestras. De noster et nostras ab hoc pronome ego. tuum vester et vestras ab hoc pronome tu. suum vero ab hoc pronome sui. Et est sciendum quod illa quae derivantur a demonstrativis demonstrativa sunt. et quae a relatiuis relatiua sunt. Ideo solent habere aliqui verbum sequentem.

Personas duplices hec designare videntur.

Lui possessore possessio significatur.

Dicit. A. quod ista septem pronomia predicta significant duas personas. scilicet personam possessoris et personam rei quae possidet. Nam cum dico liber meum per hoc pronomen meus intelligo possessorem libri videlicet meum: et possessionem meam videlicet librum.

Formans quis vel qui donato crede minori.

Auctor dicit quod hoc nomen quod vel qui declinatur secundum quod donatus iubet esse declinandum secundum illam partem. Nominatio quis vel qui etc.

Tertia per primam sit nominis atque secundam.

Dicit auctor quod tertia norma declinandi pronomina sit per primam et per secundam nominis declinationem quasi dicat quod pronomina tertij modi declinantur sicut nomina primae et secundae declinationis. Nam sicut dicimus. Nominatio bonus bona bonum. gratia boni bonae boni: ita dicimus. Nominatio meus mea meum gratia mei meae mei etc. Et illorum pronominum sunt quinque. scilicet meus tuus suus noster et vester.

Hae tres donatus distinguit sufficienter.

Dicit auctor quod donatus distinguit sufficienter has tres normas predictas. i. pronomia primi modi. scilicet et tertij. Ideo ipse non praedit ulterius in declinatione ipsorum.

Quarta quidem ternae par debet nominis esse.

Dicit. A. quod quarta norma declinandi pronomia dicitur esse par. i. filisternae. i. tertiae declinationi nominis. Nam sicut dicimus maiestas maiestatis: ita dicimus nostras tis. vestras tis.

Et tibi signabis quae declinans variabis.

Hoc est secundum capitulum huius libri. In quo auctor intendit deteriare de declinatione nominum heteroclitorum. Et primo proponit quod facere intendit dicere. Tu signabis tibi. i. in mente tua hec nomina quae nomina declinantur variabiliter. i. variomodo declinabis. Et est sciendum quod nomen heteroclitum nihil aliud est quam nomen varie seu alterne declinatum. ut nomen hoc coeli. pluraliter nomen hoc coeli coelorum. habito de nominibus rectis. agit de diversis. scilicet heteroclitis. Et dicitur heteroclitum dictionum irregularium contra regulas artis grammaticae variatio. vel est significati vel cognificati in una et eadem parte orationis variatio. Et dicitur ab heteron quod est varium. et clisis quod est declinatio quasi varia declinatio. Et habet fieri septem modis. scilicet in persona ut sum es. In genere ut hoc coeli hoc coeli. In declinatione ut hoc vas. et pluraliter hec vasa. In declinatione et genere ut hoc epulum. hec epule. In significacione tamen ut opus. et hic fascis in singulari idem quod fasciculus. in plurali honores. Lucanus. Septimus hic sequitur repetitis fascibus annus. Similiter caro in singulari pro carne humana. in plurali pro carnibus porcinis pecorinis vel alijs. In for-

matione vel inflexione vel in casu: quod idem est ut nux nimis iter itineris.

Quis vel qui

Tertia declinatio

quarta declinatio. Caplin secundum est de heteroclitata declinatione

c ij

In positione ut ego mei in piter ionis. nā aliud est positio facta. i. nominatio aliud in obliquis. Tamen sū quosdam heteroclitis sūt quattuor modis. genere ut hoc caelum in singulari. hi celi in plurali. Comparatione ut bonus melior optimus. q. deberemus dicere bonus bonior bonissimus. Declinatione ut vas quod in singulari est tertiae declinationis et in plurali scdāe. Sensu sine significatione ut opus. caro fascis. verum como. dūa dicendum est quattuor reddūt nomen heteroclitū genus. numerus. declinatio et casus. unde versus. Et genus et numerus et declinatio casus. Nomen heteroclitū red dere sepe solet.

De heteroclitis. Pascua sola datur. et pascua plura dabuntur.

Dicit q. hoc nomen pascua in singulari ē ge. soe. et in plurali est generis neu. et est heteroclitū genere et etiā declinatione. q. in singulari est primae declinationis et in plurali scdāe declinationis. Inuenitur etiā i. foeminino genere he pascuae pascuarū. Unde Ezechielis. xxiij. Insuper et reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus vestris. Pascua est nutrimentum animalis bruti.

Est zizania: sunt zizania plurimae qz.

Dicit A. q. hoc nomen zizania in singulari est generis foeminini. et in plurali neutri vel foemini. ut nō haec zizania pluraliter nominatio haec zizania vel haec zizaniae. Ideo dicit plurimae qz. Inuenitur tamen etiam hoc zizaniū. iij. neutri generis. Item zizania est seges vel herba peruersa. s. lolium. ut dicunt. Et ponitur quādoq. pro sorde omnium segetum.

Balnea die vel eas: ea non prius sed cum das.

Sic et amygdala dic.

Dicit A. q. hoc nomen balneū in singulari est generis neutri. in plurali vero foeminini et neutri ut pluraliter nō haec balnea vel haec balneae. sed in singulari semper est generis neutri. Et hoc ē quod dicit. Dic. i. dicere debes balnea vel eas. i. balneas i. numero plurali. ea. i. balnea non ē prius in numero singulari. sed tu debes dicere cū. id est balneū. In singulari ē generis neutri et i. plurali foeminini et neutri. Sic et amygdala dic. quasi dicat q. amygdala eodem modo variatur quo balnea. ut nō hoc amygdalum. pluraliter nominatio haec amygdala vel haec amygdale. Tamen inuenitur haec amygdalus p. arbore tantum. sed amygdalum pro ei⁹ fructu. Inuenitur etiam haec amygdala tam p. fructu qz pro ligno.

Delicium tibi sit mihi semper deliciae sint.

Dicit q. hoc nomen deliciū est heteroclitū. significatione genere et declinatione: quia in singulari significat peccatum et est generis neutri et declinationis scdāe. in plurali significat cibum delicatū et est generis foeminini et declinationis primae. ut nominatio hoc deliciū. pluraliter nominatio he deliciae.

Hoc epulum comedis. epulae qz parantur amicis.

Dicit A. q. epulū i. singulari ē generis neutri et scdāe declinationis. in plurali est generis foeminini. et primae declinationis. ut nō hoc epulū. pluraliter nominatio he epulae et est ferculum. et dicitur sū quosdam epulum pro corporali. sed epulae epularum pro spirituali id est pro refectione scientiae vel virtutis. Un. Plato in Timeo. Clemens. ad epulas besternas.

De heteroclitis. Est locus atqz loci sunt artis. et loca terrae.

Dicit Auctor q. locus i. singulari ē generis masculini sed in plurali masculini et neutri ut nō hic loc⁹. pluraliter notō hi loci. et haec loca. Si i. masculino genere significat artis dialecticae i. neutro vero loca terrae. Ideo dicit loci sūt artis. sūt loca terre. Itē loc⁹ dī tā substantia qz quātitas q. aliqd locale circūscribit. Itē loc⁹ dī maxima ppositio vel habitudō. vbi trahit argumentū tā i. dialectica qz i. rhetorica. Et nota q. loc⁹ pprie ē quātitas circūscribens corpus. Sed haec loca locoz pprie de his dicunt i. qbus possessiones habent. Loci aut ad logicos ptinēt. Itē locus est sedes argumenti: vel id ex quo ad ppo.

ita qone conueniens trahit argumētū. Itē locus dicit facultas. copia ptas. cōditio. tēp.
occasio. opportunitas. dignitas. auctoritas. honor. magnitudo. maiestas. fastigiū. splen.
dor. gradus. gloria.

Est iocus atq; ioci sunt et ioca plurima genti.

Dicit auctor q; iocus in singulari ē gñis mas. in plurali vero masculini et neutri. vt ntō
hic iocus. pluraliter ntō hi ioci vel haec ioca. i. ludus vel solatium.

Balteus addatur. neutriū plurale sequatur.

Dicit auctor q; hoc nomē balteus addatur predictisq; in singulari est gñis mas. sed in
plurali neutri. vt hic balteus. pluraliter ntō hec baltea. i. zona argētea vel cigulū militar
Carbasus vna ratis. et carbasia plura videbis.

Dicit auctor q; carbasus in singulari ē gñis se. in plurali neut. vt ntō haec carbasus;
pluraliter ntō haec carbasia. i. velum nauis. Et vt dicit haec carbasus i singulari vestis sin
nuosa q; tam viro q; mulieri cōuenire pōt. Sed carbasia sox ad vela nauū ptinet. et cor.
penul. Unde Ouidius. Tidi p̄cipiti carbasia tenta noto.

Arbutus est similis huic. intyba. pergama iugis.

Dicit q; haec dictio arbutus ē filis pcedēti. q; in singulari est gñis foeminini et in
plurali neutri vt ntō haec arbutus. pluraliter ntō haec arbuta. i. collectio arborū. Tu iū
gis etiā intyba et pgama q; eodē modo declinātur. vt haec intybus. pluraliter ntō hec
intyba. et est qdam herba. ntō hec pergamus. pluraliter ntō hec pergama. i. ilij muri.
Joānes tortellius dicit. Intyba cū t exili. et p̄ graeco in penultima scribit. herba ē ca
pillosa et amara: cuius tenues capilli segetes ambiūt et necant: dicēte Virgilio libro ge
orgicoz p̄mo. Strymoniaeque grues et amaris intyba fibris.

Cui coelum seruit. coelos et cuncta ereauit.

Sic rastrum rastros: porriq; facit tibi porros.

Dicit q; ista noia. v3. celū. rastrū. porrū in singulari sunt gñis neutri: et in plurali mas.
vt ntō hoc celū. pluraliter ntō hi coeli coeloz. ntō hoc rastrū. pluraliter ntō hi rastrū.
ntō hoc porrū. pluraliter ntō hi porri. Coelū dicitur a coelo las. pro sculpe q; sculptum
est et insignitū varijs stellis. Rastrū rastrū in istm rusticoz. et dicit a rado dis. q; radit
terram. Rastrū etiā dicit aliud in istm rusticoz dentatū: quo paleā remouēt a granis.
Porrū est quaedam herba. et dicit a porrigo. q; in lōgum porrigit. Etiā ē qdaz i firmi
tas q; sit in manib; vel in pedibus ad similitudinē porroz.

Frenum detur equos: frenos et frena teneto.

Sic claustrum formas: filum pariterq; capistrum.

Dicit q; ista noia frenū. claustrū. filū et capistrū in singulari sūt gñis neu. et i plurali ma
sculini et neutri. vt ntō hoc frenū. pluraliter ntō hi freni vel haec frena. hoc claustrum.
pluraliter ntō hi claustra. vel haec claustra. hoc filū. pluraliter ntō hi fili vel haec fila. hoc
Capistrū. pluraliter ntō hi capistri vel haec capistra. et est qdā ligamē cū quo equus vel
aliū aīal ex pte capitis tenet. et dicit a caput. q; caput iumētoz stringit.

Dicimus altilia si plura sint: altilis vna.

Consimiliq; modo sit declinanda supellex.

Dicit. A. q; ista duo noia altilis et supellex i singulari sūt gñis foeminini et i plurali neu
tri. vt hec altilis. pluraliter ntō haec altilia. et dicit res q; ad hoc alit vt p̄guior fiat et vt
occidat vt porci et volucres domesticae. haec supellex. pluraliter ntō haec supellectilia
et ē substantia vel facultas et omne iustm et ornamentū domus.

Tartarus ater habet plurale ra: vinaq; dant rum.

Dicit q; h nomē tartarus in singulari ē gñis mas. in plurali neu. vt ntō hic tartarus. plu
raliter ntō hec tartara. i. iferna. Et inuenit hoc tartarus p̄ fece vini. id dicit. vinaq; dāt
ū. Et ostre sic. Tartarus ater. i. ifernus niger. hoc ē illud nomē tartarus h3 plale ra. i. i plu.
c ij

rali nūero hz tartara. qz p z vna dant rū. i. inuenit et tartarū gñis neu. singularis nūe
ri significans feces vini. Tartarus ē pfundissim⁹ loc⁹ isernoz de quo neminē extraxit
de⁹. illic est flet⁹ et stridor dētū. horroz tenebrar⁹ et tremor frigidus.

Sibilus hic dices: sed sibila plurima iunges.

Supparus esto comes: prius hic tenet us: sed a subdes.

Taenarus: infernus: sic maenalus: sic et auernus.

Dindyma pileus ismara gargarus associamus.

Dicit qz noia ista posita i nūero singlari sūt gñis mas. et i plali neu. vt ntō hic sibil⁹ plu
raliter ntō haec sibila. hic suppar⁹. pluraliter ntō haec suppara. hic taenar⁹. pluralit⁹ ntō
haec taenara. hic isern⁹ pluraliter ntō haec iserna. hic maenal⁹ pluraliter ntō haec mae
nala. hic auern⁹ pluraliter ntō haec auerna. hic didym⁹ pluraliter ntō haec didyma.
hic pile⁹ pluraliter ntō haec pilea. hic ismar⁹ pluraliter ntō haec ismara. hic gargar⁹.
pluraliter ntō haec gargara. Itē sibil⁹ dē a sibilos. qd spētū ē pprie. tñ hoies sibilat
Suppar⁹ ē manica ornat⁹ cā sup aliā ducta. et crispa. Et pōit sepe p velo vel replicatiōe.
vel lūmitate veloz. Vñ qdā Suppara nudatos cīgūt āgusta lacertos. Itē Juner alie.
Suppara veloz piturua colligit auras. Taenar⁹ ē mōs siue vallis vbi dscēsus ē ad ise
ros. et sepe pōit p ipso dscēsu ad iseros et p iserno. Infern⁹ dī ab ista. qz sub terra dicit
eē. Sicut. n. cor ē i medio hois. ita et infern⁹ i medio terrae credif eē. et maenalus ē mōs
archadie. Auern⁹ dicit loc⁹ vbi ē dscēsus ad iseros. et pōit saepe p iserno. et dicit ab a qz
est sine et verno qd ē dclatio. qz iserno nulla ē dclatio. Didyma ē nomē altissimi mō
tis. Joānes tortelli dicit. Didyma pila cū ilatio sequēte n penultia cū y greco. et vltia
cū m littera scribit. mōs ē phrygiae matri deū facer. dclimaturqz tñmō in plurali. Uir
gili⁹ libro eneidos. ix. Itē p alta didyma. Pile⁹ scdm eūdē cū in latio et vnicol scribit.
opimētū qd dā ē capitis. Itē dicit. Ismar⁹ absqz aspiratione et vnicol scribit. mōs est
thracieteste. Seruio sup decimū eneidos. et i bucolico. et vt refert vibi⁹ in qdā sui parte
asprim⁹ est et icult⁹. in residuo vero fertilis vinetis et oliuis. Idē dicit gargara qzqz cū
ga nobis scribit. fm tñ etymologia p c scribi dberet. et sunt cacumia mōtis idae. Ita
mons ē et silua troianoz in phrygia. quā Homer⁹ libros. viij. iliados feraz parentem
dixit et locum continere quod gargaron vocant.

Ista solent quarta variari siue secunda.

Lum lauro quercus pinus cornus quozqz ficus.

His colus atqz domus penus et lacus associamus.

Et specus et cantus cetus iungemus et ortus.

Dicit qz noia pdicta pnt variari p scdm et qrtā declinationē. videlicet. haec laurus qz
hui⁹ lauri. vel laur⁹. haec querc⁹ gto hui⁹ querci vel quercus. haec pin⁹ gto hui⁹ pini
vel pin⁹. haec corn⁹ gto hui⁹ corni vel corn⁹. haec ficus. hui⁹ fici. vel ficus. haec col⁹
hui⁹ coli. vel colus. et ē roca foeminaz. et instrumentū vñ foemine nēt. haec dom⁹ hui⁹
domi vel domus. haec penus hui⁹ peni vel penus. hic lac⁹ hui⁹ ci vel lacus. haec spec⁹
hui⁹ speci vel specus. Et ista tria. vñ. cātus cet⁹ et ortus pnt variari p scdm et qrtā decli
nationē sensu variato. i. fm variā significationē. In secūda declinatione cātus signifi
cat curuaturā vel circūfertēis rote. vel ē pncipiū decanif. cet⁹ pscē magnū marinū. hor
tus viridariū. In quarta vero declinatione cātus significat modulationē vocis. coet⁹
turbam. ortus originem pncipiū natiuitatem

Is vel us ista suis dices dare cōpositiuis.

Lera. iugum. limus. animus. colus. arma. bacillus.

Lū norma neruū cū freno collige cliuū.

Estqz perenna tamen de iure perēnis habetur.

In his vñ dicit qz cōposita ex noib⁹ in liaposis pnt terminari i is et us. Verbi grā u

De he
terocli
tis dcl
nationi
bus.

ra cōp
nif cū
Lum⁹
Anim
mū. i.
i. lope
hieme
vel us
ma. mū.
ne neru
vel us
vel us
mus dū
Das v
Dicit qz
sa veloz
Lota
Sic d
tionis
Nō bec
mus ab
bis domi
Plurale
Raro p
Neponi
li nūero
minam
aura. et
stāni cup
Aequor
Pocula
Stagna
Lactes
Lex m
Nōc. A.
liff alia
haec le
um. et
Ordea
Dis pl
Raro se
Nōc. A.
li. v. hoc
taboe fa
behic m
bec terr
noia le

ra cōpōit cū fin. ⁊ dicim⁹ hic ⁊ hec sinceris ⁊ hoc cere. vñ cer⁹. ra. fū. i. pur⁹. Jugū cōpo-
nit cū his ⁊ dicim⁹ hic ⁊ hec bijugis ⁊ hoc bijuge. vel bijug⁹. ga. gū. i. res duoz iugoz.
Anim⁹ cōpōit cū magn⁹ ⁊ aīm⁹ ⁊ dicim⁹ hic ⁊ hec magnanimitis ⁊ hoc nime. vel m⁹ ma-
mū. i. magnanimiti. Et i ⁊ colus cōponit hic ⁊ hec icolumis ⁊ hoc me. vel mus ma mū.
i. sospes vel potēs. Scdm alios icolum⁹ nō dī. Et i ⁊ arma cōponit hic ⁊ hec iermis ⁊
hierme. ⁊ mus ma mū. i. sine armis. Et i ⁊ bacillus cōponit hic ⁊ hec imbecillis ⁊ h le.
vel lus la. lū. i. non potēs. Et e ⁊ nomia cōponit hic ⁊ hec enomis ⁊ hoc nie. vel mus
ma. mū. i. nō regularis. Et e ⁊ neruus cōponit hic ⁊ hec nis ⁊ hoc ue. vel uis ua. nū. i. si-
ne neruis. Et e ⁊ frenū cōponit hic ⁊ hec effrenis ⁊ hoc ne. vel nus na. nū. i. sine freno
vel dissolutus. Et e ⁊ cliuus cōponit hic ⁊ hec dcliuis ⁊ hoc ue. vel uis ua. nū. i. ifimus
vel depressus. Deinde seqt. Estq; perēna. q. d. q. inuenit perēnus nanū. tñ d iure debe-
mus dicere hic ⁊ hec perēnis ⁊ hoc ne. i. ppetuus. ⁊ componit ex per ⁊ ānus.

Vas vasis ternā tibi dat plurale secūdam.

Dicit q; vas in singulari ē dclationis tertiæ. vt vas vasis. i. plurali vō secūdae. vt va-
sa vasoz. Sed vas habēs vasis in genitiuo non est heteroclitū.

Tota domus quartæ nī mox mosq; secundæ.

Snia ē. q; hoc nomē domus vbiq; ē declinationis quartæ. nisi in ifra scriptis termina-
tionib⁹. vñ. mī mo mos ⁊ rū. in qbus ē scdæ declinatiōis. Et est sciēdū q; sic declinat.
Ntō hec domus. gto hui⁹ domi vel domus. dtō huic domo. actō hāc domū vtō odo.
mus. abltō ab hac domo. Et pluraliter ntō haec dom⁹ vñ domi. gto haz domoz. dtō
his domib⁹. actō has domos vel dom⁹. vtō o domi vel mus abltō ab his domib⁹.

Plurale numerum retinet aes atq; metallum.

Raro per reliqua dabitur plurale metalla.

Hic ponit regulā de noib⁹ metalloz dicēs. q; ista noia. f. aes ⁊ metallū variant i plura-
li nūero. vt pluraliter ntō haec aera: pluraliter ntō haec metalla. Sz raro caetera no-
mina metalloz in plurali variant. vt ntō hoc aurū. nō. n. dicimus pluraliter ntō haec
aura. ⁊ sic de similib⁹. Et ē sciēdū q; noia metalloz sunt haec. f. aurū. argētū. plūbū.
stānū. cuprū. ferrū. auribalcū. chalybs ⁊ alia qdā q; ex aliqb⁹ hoz fabricantur.

Aequoz ⁊ vnda fretum mare melq; latex aqua vinū.

Pocula fons. flumen. fluuius. pluralia seruat.

Stagna. lacuna. lacus. amnes. puteus quoq; lympha.

Caetera pluralem retinent humentia raro.

Lex mensuratis tamen ⁊ pensis datur ista.

Hic. A. ponit regulā de noibus hūidis. Et dicit q; noia in ista posita variant in plura-
li: sz alia hūiditate significātia nō hñt plurale nūez vel raro hñt. vt oleū ⁊ similia. Et
haec lex. i. haec regula p; intelligi de his q; vendūt cū mēsurā vel cū trutina. vt lac ole-
um. Et hoc dicit pp saluā stillā rosē pluuiā. guttā. q; nō mēsurant nec trutinātur.

Ordea. frumenta. faba melonesq; citruli.

His plurale damus: sic dant far pisa lupinus.

Raro seminibus aliis plurale tenemus.

Hic. A. ponit regulā d noib⁹ seminū. ⁊ dicit q; illa noia q; ponūt i textu variant i plura-
li. vñ. hoc hordeū. pluraliter ntō haec hordea. hoc frumētū. pluraliter ntō haec frumē-
ta. hoc fabū. pluraliter ntō hec faba. alij dñt singularit ntō haec faba. pluraliter ntō hec fa-
be. hic melo. plalit ntō hī melōes. hic citrul⁹. pluralr ntō hic citruli. hoc far. pluralr ntō
hec farra. hoc pisū. pluraliter ntō hec pisa. hic lupin⁹. pluraliter ntō hī lupini. Alia vō
noia seminū raro variāt i plali. vt ntō hoc triticū. hec auena. hec filigo. Jō dicit. Raro

De he-
teroclitif-
que defi-
ciūt i ca-
sibus vñ
numero

Noia si-
gnifican-
tia res
hūidas.

Noia si-
gnificā-
tia semē
terre.

seminib⁹ alijs plurale tenem⁹. Itē far ris nen. ge. dicif quoddā genus ānone. 7 dicif a frango gis. Generaliter tñ oīa semina frugū farra dicūt a frangendo. qz olim fran gebantur in pila anteqz usus molarum esset.

Quinta
declatio
bz raro
plurale

Raro plurale dat tibi quinta: nisi sint haec.

Res pariterqz dies acies facies speciesqz.

Progenies 7 maneries dic materiesqz.

Dicit auctor q noīa qntae declinationis raro variāt i plurali. nisi sint haec q in lfa ponūt. Et quia textus est clarus 7 etiam vocabula. ideo bonum est transire ad alia magis necessaria.

Pax Sā
guis

Raro plurale vult pax 7 sanguis habere.

Dicit auctor q haec noīa pax 7 sanguis raro variant in plurali. nisi i alia significatio ne vt viri sanguinū declinate a me. sanguinū. i. peccator. Et notāter dicit raro. qz ali. quādo reperit sanguis in plurali vt in euāgelio. Qui nō ex sanguinibus.

Vulgus
Pelag⁹

Neutra facis sine plurali vulgus pelagusqz.

Tellus
Humus
Belu.

Dicit q vulgus 7 pelagus sunt ge. neu. 7 carēt nūero plurali. Et secū dū aliquos raro variāt i plurali. 7 sunt ge. mas. vt plurali ntō bi vulgi. plurali ntō bi pelagi.

Nescio telluris vel humi plurale geluqz.

Dicit q haec noīa tell⁹ telluris. hum⁹ humi. 7 hoc gelu carēt plurali. Tellus ris. dicif terra frugifera a tollendo dicta. qz fruct⁹ ei⁹ tollimus. vel qz fructus eius nos tollunt idest nutriūt. vel qz nos tollit. i. portat 7 sustinet. Humus. i. terra 7 pprie humida 7 i ferioz. Belu neu. generis indeclinabile. i. frigus. 7 dicitur age qd est terra. 7 ligo as. eo q liget terram idest stringat.

Ador

Nescit ador normae contraria norma mouere.

Dicit q hoc nomē ador qd idem ē qd pignedo siue flos far ine: ē indeclinabile pp re pugnātiā duarū regularū. Noīa ē. q noīa neu. in oz definitia corripuit penul. gen. vt marmor ris. vt dictū ē ibi. Neutraqz. Alia ē. q noīa in oz definitia deriuata a verbis pducētib⁹ o in penul. syllaba pducūt penul. ge. vt amor ris. Per primā deberet corripere 7 psecūdam pducere penul. Et ideo ppter istas duas repugnātiā remāsit i declinabile: ne alteri regularū fieret iniuria. Cōstrue sic. Norma cōtraria normae ne scit mouere hoc nomē ador. 7 deriuat ab adoro. ras. Et uā ador est qdā genus ānone vel frumēti vnde fiebat panis imolaticus: quē qui imolabat deū adorabat.

Pus
Fas
Ir
Nefas
sunt ide
cliabilia

Aptota neutra tene pus 7 fas irqz nefasqz.

Dicit auctor q ista noīa. f. pus. i. putredo. fas. i. licitū. ir. i. palma manus. nefas. i. iniū stam vel illicitū sunt aptota neutra. i. gñis neutri 7 indeclinabilia: 7 dicūt aptota ab a qd est sine 7 aptos casus. quasi sine casu variatione. Pus ris fe. gene. i. custodia. 7 dicitur a purus eo q purum custodiat 7 retineat. Item hoc pus indeclinabile est pu tredō vel quedam infirmitas que hominem reddit putridum: 7 tūc dicitur a puteo putes. quod est fetere. Et sic capitur hic in textu.

Fors
Tabes
Tab
Tabo

Obliquum de se nō format fors nisi forte.

Dicit auctor q hoc nomē fors non format de se aliqū obliquū nisi forte. vt ntō haec fors. ablatiuo ab hac forte. Fors est feminini generis. 7 est euentus rerū. 7 dicif a foros: Unde sepe inuenitur positū aduerbialiter pro aduerbio euentus.

Alia
Alidena
Alidanes
Proce.
res
Denates

Tabes declino: nec dat tibi nisi tabo.

Dicit q hoc nomē tabes decliat p oēs casus. vt ntō haec tabes. gtō hui⁹ tabis. 7 idem est qd putredo. sanies. nec dat tibi nisi tabo. quasi dicat. q tibi non habet nisi duos casus videlicet huius tibi 7 ab hoc tabo. i. sanguis putridus.

Alia declinat tibi tertia nō nisi plura.

Ipsaq3 plurales declinat moenia manes.

Dicit q3 hoc nomē illi declinat i pluralitē. z ē tertiā declinatio. vt pluralr ntō haec illia. Deinde dicit q3 ipa. s. tertia declatio decliat has duas dictōes. s. moenia z manes plales. i. i plali tñ. vt pluralr ntō haec moenia. pluralr ntō hi māes. Illia sūt itēstia parua z rotūda circa renes aīaliū. Moenia menū moenib3 sūt ppe muri ciuitatis amūio nis. q3i mūia. q3 muniāt ciuitatē. Szabufine dñr moenia oīa edificia ciuitatis z scribitur p oe diphthogō. Manes nū manib3 mas. ge. i. dñj infernales. z aīe ifernales z dñ a manū qd est bonū p corariū: q3 nō sūt boni. sed efferi z crudeles.

Dicamus proceres pluraliter atq3 penates.

Arma vel infidias artus spōsalia iungas.

Diuitiasq3 minas nuptias indutiasq3.

Nec nisi plurali tenebras aut exta notauī.

Dicit q3 noīa i lfa posita variāt i plurali tñ fm vsū. Et q3 text3 ē clar3. vēiam3 ad ex positionē vocabulor3. vt pluralr ntō hi pceres. z sūt pñcipes ciuitatis q3i pcedes eo q3 aī oēs honore pcedāt. Itē capita trābiū q3 eminet extra pietes pceres dñr eo q3 pmo pcedāt. Illic facta trāslatione ad primores z ad quosdā nobiles pceres dicūtur. q3 cae tere multitudini pēminent. Pluraliter ntō hi penates z sūt domus interiores pro prie. vel domestici z priuati dñj domib3 pñdentes. quos antiq3 in domibus habebant. Pluraliter ntō haec arma. z dicūtur ab armis. q3 eū tegūt. vt q3 armis. i. brachijs exer cent. Et dicūt arma gñaliter oīum genex tela. sed tñ pprie arma q3 defēdimur. z tela q3 oppugnam3 z q3 mittim3. Pluraliter ntō hae infidiae. z dñr ab ifideo ifides. Et fi unt ifidiae loco vel telo. fraus aut sit circa fidē mutatā. z dolus sit in aīo. Pluralr ntō hi artus z sūt mēbra q3 neruis artant. Pluraliter ntō haec spōsalia. z sūt futuraz nu ptiarū connēctio z reptomissio. Pluralit ntō hae diuitiae. i. opulētiae. Pluralit ntō hae minae. Et minas altitudines muroz dicimus. Et iā mina sūt verba inimicitiae. Et di cūtur a minoris. Et est minari idē qd minas iponere. Un. z dala minamur. Bona p mittimus. Sed mino as. nauī. idē est qd cōpellere vel ducere. Un. z brenoz. iij. Alde minauit. z abduxit in tenebras z nō in lucē. Et mino as nauī. pdu. mi. sed minor naris corripit mi. Un. Bū grex minat lupus illi dēte minat. Itē Graijs troia minas cecidit non se bene minas. Itē hae minae. arū. corripit mi. sed mino as. verbū pducit. Un. no lo timere minas dū me sine vmine minas. Inuenit tñ singulariter ēt ntō haec mina nae. z dicūt libra vna vel talentū sicut dicit papias. Et subdit. Alina grace appellat. z bz seragita fidos q3 faciūt obolos mille ducētos. Muguitio aut dicit sic. Alina in pōde rib3 drachma. vel duae librae z semis extimat. Alina aliud pōdus est qd appēdit cōtū drachmis. Pluraliter ntō hae nuptiae. viri z mulieris legitima cōiunctio indiuiduam vitae cōsuetudinē cōtines. Et dicūtur a nubō bis eo q3 nubētū capita in solēni benedi ctione vel abātur z quasi nubae operiebāt. Pluraliter ntō hae idutiae. z sūt ptes fede ris. Et dicūtur ab iduco cis. q3i inducta ocia. Vel dicūtur ab in z dies z ocium. vñ idu ciae q3i in dies ocia. Pluraliter ntō hae tenebrae dñr eo q3 teneat vmbrae. Nihil autē sūt tenebrae sed ipsa lucis absētia tenebrae dñr. Pluraliter ntō haec exta. z sūt me diae pecor3 ptes. itēstina. fibrae. Sūt adhuc plura alia noīa pluralis numeri tñ q3 nō ponūt i lfa. v3. grites. primates. pñores. posteri. supi. iferi. lemures. ātes. lactes. klēdae. idus. nūdinae nouae. tbermae. excubiae exuuiiae. primitiae. iferiae. exequiae. inficiae. q3gliae. reliqae. nugae. pñcordia magalia. mapalia. seria. orgia. pētalīa. bacchanalia. ne ptunalia. z plura adhuc alia3 his similia.

Cornua mutātur: sed cornu nō variatur.

De genibus verubus normā seruabis eandem.

Dicit q3 hoc nomē cornu in plali variat. i. singulari nō. Simile iudiciū ē de his noīb3

Arma
Infidie
Artus
Sponsa
lia
Diuitie
Minae
Nuptie
Indutiae
Tene
brae
Extā
sunt tāto
plalis nu
meri.

Cornu
Genu
Ueru

genus & veru. q̄ in plali variant & in singulari nō. Ideo dicit auctor. De genib⁹ vernb⁹.
Necis. De nece deq; prece dic q̄ rectis caruere.
Precis. Primis: atq; dapem socia: vice iungis eisdem.
Dapis. Dicit. A. q̄ noia i littera posita carēt noiativis & vocativis singularibus. vt gtō hui⁹ ne
Vicis. cis. gtō huius p̄cis. gtō huius dapis gtō huius vicis. Dapes nobiliū sunt. epulae p̄uina
Earent toz vel dapes deoz. epulae hoīum. Necē dicimus mortē vel suppliciu. Precēs. i. roga
nomina tiones supplicationes. Uices. i. alternationes. Et dicū a vinco vincis.
tivo &
voca Vis vi vimq; dabit: totum plurale tenebit.
no. Dicit q̄ istud nomē vis habet duos casus in singulari. s. vim i actō & vi in abltō: s; tene.
Vis. bit totū plale. vt plālī ntō he vires. gtō harū viriū. datiuo his viribus. actō has vires.
 vocatiuo o vires. abltō ab his viribus. Inuenitur etiam vis i actō plali. vt in prospero.
 Que vis nature moderamine temperet aequo.
 Plus neutrale facit: nec dat primo nisi pluris.
Plus Casum plurale dat quemlibet & genus omne.
 Dicit q̄ hoc nomē plus ē neu. gene. in singlari nūero. & non habet nisi pluris in gtō sin
 gulari. & hoc est secūdu vsum vt Luce. xij. Multis passeribus pluris estis vos. Sed in
 plali habet oēs casus & oēs genus. Et sic declinat. hoc plus genitiuo hui⁹ pluris. Et plu
 ralī nominatiuo hi & he plures & hec plura. genitiuo hoz & haz & hoz pluriū. Tñ gre.
 cīnus iubet ipm declinari s̄m q̄ in v̄sibus p̄tinet. s. cū p̄ tres casus neutrū genus obti
 neat plus casibus reliqs obtinet oē genus. Cūlt. n. q̄ plus in nominatiuo accusatiuo &
 vocatiuo est neutri generis in singulari. In alijs vero casibus tā in singulari q̄ in pla
 li est generis omnis in vna voce vel in diuersis.
Interro Que querunt: que distribuūt: referūtq; negantq;
gatiua. Infinita quoq; casu caruere vocante.
Distri Dicit q̄ ista q̄ q̄rūt. i. q̄ interrogatiua sunt. vt qs & vter. q̄ distribuunt. i. q̄ distributius
butiua. sunt. vt alius alter. q̄ referūt. i. q̄ relatiua sunt. vt q̄ q̄ qd vel qd. q̄ negant. i. q̄ negatiua
Relati sunt. vt nemo. quoq; pro etiā infinita. vt aliquis aliquid quidaz. quicūq; caruere casu
ua. vocante idest vocatiuo.
Negati Distribuūt si vim tribuas & colligit omnis.
ua. Colligit improprie positum non distribuendo.
Infinita Dicit q̄ hoc nomē oīs aliqñ est distributiui: & aliqñ collectiui. Distributiui si proprie
Earent. ponat. s. distribuēdo terminatū sequentē. vt oēs apostoli fuerūt martyrizati. Ex hoc. n.
vocati sequet. Ergo Petrus fuit martyrizatus. & sic de singulis. & hoc modo caret vocatiuo
uo. Collectiui aut si ponat iproprie non distribuēdo terminū sequentē. vt oēs apli sūt duo
Omnis decim. non enim sequeretur. ergo Petrus est duodecim. & hoc modo potest habere
 vocatiuum casum p̄sertim in plurali numero.
Dia p. Quattuor exceptis pronomina nulla vocabis.
noia ca Tu meus & noster nostras casus tenet omnes.
rēt voca Dicit auctor q̄ nulla pronomina habēt vocatiui casum exceptis quattuor. s. tu me⁹ &
tivo ex noster & nostras vt patet in textu.
ceptis q̄ Tres in plurali casus os oris amittit.
tuor. Aes far. thus. ius. rus illi sociare solemus.
Os Dicit q̄ noia in p̄cedētibz v̄sibus nūerata carēt tribus casibus plalibus. s. gtō dīō &
Aes abltō. vt plālī ntō haec ora. actō haec ora. vtō o ora. plālī ntō haec aera. actō haec era
Far. vtō o aera. plālī ntō haec farra. actō haec farra vtō o farra. plālī ntō haec thura. actō
Thus haec ra. vtō o ra. pluralī ntō haec iura. actō haec iura. vtō o iura. pluralī ntō haec
Ius rura. accusatiuo haec rura. vocatiuo o rura. Alij addūt maria. vina mora. mella. fora.
Rus

Addit vetustas defrutā et mulla.

Terra fit ops: sed auarus opes: et opem petit eger.

Dicitur quod hoc nomen ops est heteroclitum significatione. quia in toto casu significat idem quod terra. et in actō singulari idem quod auxilium. et est in alijs oblique singularibus. in plurali significat diuitias. De hoc tamen nomine ops sunt aliquos ita dicitur. Ops opis generis se. et plurali haec opes sunt sed nomen singularis dicitur sunt vltimum. Et est nomen diuersiclinum. id est aliud significat in singulari et aliud in plurali. Ops opis. opes. opem. id est auxilium. tutela. studium natus. Sed opes in plurali. id est diuitiae. Inuenitur tamen quicquid in singulari per diuitijs. et in plurali per auxilio. Et hinc haec opes opis. quod dicitur dea quae putabatur opibus pessere. et corrumpit. Tamen quod parum opem. quod auarus opes. Et nota quod ops per terra habet nomen in vltimo. et interposita in facit genus opis. et est primum. Et dicitur ops terra. eo quod opem ferat frugibus: quod alio nomine dicitur cybele. Item ops antiquitus dicebatur in omni genere. id est diues. secundum opulenter. Et idem per poni in opes. id est pauper. Sulpitius verulanus sic dicit. Ops opis dea significat per omnes casus. Rursus in genio possibilitate et auxilium. In accusatiuo et ablatiuo auxilium. In plurali diuitias et possibilitatem. ut Seruus docet. Aliqui et auxilia et potentiam. Salustius. Opibus iurationis fretus. Veteres testes capro dixerunt hic et haec et hoc opa pro opulenter. sicut corpus pro copioso. Item dictum est supra ops est nomen diuersiclinum. Est autem diuersiclinum locus ubi diuersae viae coniunguntur. et dicitur a diuersis diuersa diuersum. et cetero nas. quia illic diuersae viae accipiuntur. vel quia illic via inclinatur ad diuersa. quod aliter graece dicitur hoc heteroclitum. Item heteroclitum siue diuersiclinum dicitur quodam nomine in arte grammatica quod ad diuersa se inclinatur. id est quod inclinatur se ad diuersas dictiones in diuersis casibus. ut iupiter ionis. vel ad diuersas significationes. vel declinationes. vel ad diuersa genera in diuersis numeris: ut vespas vespae. vas vasa. coelum coeli. Item aeger. gra. grum. iustus vel infirmus. et dicitur ab egeo eges. eo quod egeat viribus. vel leticia.

Lens lendis capiti: lens lentis conuenit ori.

Dicitur quod hoc nomen lens est heteroclitum significatione et casuum formatione. Nam aliquando significat foetum sextupedis. et tunc facit lendis in genitiuo. aliquando significat quoddam genus leguminis. et tunc facit lentis in genitiuo.

Hic dat et haec hospes. haec hospita: sospita sospes.

Dicitur quod haec duo nomina. sospes et hospes sunt generis communis: et haec duo nomina hospita et sospita sunt generis femini. Hospes est ille vel illa qui vel quae recipit vel recipit in hospitio. hospita est illa qui recipit vel recipit. Sospes est sanus vel sana. sospita. id est sana.

Vesper. re. ra. rum. pars est extrema diei.

Noctis vel mundi: vesperque suum tenet aetas.

Dicitur quod hoc nomen vesper significat idem quod illa nomina vespere ra et vesperum. et sic significat finem diei noctis vel mundi. Etiam significat finem aetatis. Ideo dicitur vesperque suum tenet aetas. Et subdit pro maiori declaratione carmen sequens.

Quamlibet etatem mundi lego vesper habere.

Dicitur quod hoc nomen vesper potest significare finem cuiuslibet aetatis mundi. Unde sciendum est quod aetates mundi dicuntur septem: quarum quaelibet dicitur habere suum vesper. Prima fuit ab Adam usque ad Noe. suum vesper fuit diluuium. Secunda a Noe usque ad Abraam. vesper eius fuit linguarum confusio. Tertia fuit ab Abraam usque ad moysen. vesper eius fuit captiuitas aegyptiaca. Quarta fuit a Moysen usque ad dauid. vesper eius fuit praua vita Saulis. Quinta a Dauid usque ad transmigrationem babilonis. vesper eius fuit praeuaricatio iudeorum. Sexta fuit a transmigratione babilonis usque ad christum. vesper eius fuit reuocatio veteris testamenti. Septima fuit a christo usque ad finem mundi. vesper eius erit resurrectio mortuorum.

Vesperus est stella: et solos dant tibi psalmos.

Officium tibi. re. rarum. totaliter implent.

Vesper.
Vespere
Vespera
Vesper

Vesperus
Vesper

rorum. Dicit q^d vesperus ē stella q^u alio noie vesper⁹ dicit^r. Sed vesperi vesperoz dāt tibi psal.
vesp. mos q^u legūt^r in vesperis. Deinde dicit. Officiū tibi. re. raz. totaliter implēt. Quasi
rarum. dicat. q^d vespere vesperarū significat totū officiū: quod celebrat^r in vesperis scilicet pul.
fationem campanarū. cantus psalmoz z antiphonarū. z alias solēnitates. Breuissimus
tamen videtur esse alius opinionis.

ris. Glis animal: glis terra tenax: glis lapa vocatur.

Glis. Glis. Ris primus: glissis tenet altera: tertia glitis.

Glis. Dicit q^d nomē glis significat animal. terrā tenacē z herbā. Sed in declinatione differt
q^u pro animali facit gliris in gto. pro terra facit glissis. pro herba facit glitis. Et glis est
heteroclitū in superabundantia significationis q^u ad ntūm z in variatione vocis q^u ad
ad obliquos respectu nominatiui z etiā variatione generis.

id. Lassis idis galea: capitur fera casse retenta.

Lassis. Dicit q^d hoc nomē cassis quādo facit cassidis in gto significat galeā. z q^u facit cassis si
gnificat rete vel laqueū: quo ferae capiūt. Et cassis ē heteroclitū i superabundantia signi.
ficationis q^u ad ntūm. z in variatione vocis q^u ad obliquos. respectu nominatiui.
Cassis cassidis est feminini generis. Sed cassis cassis est masculini generis. Quid⁹. Detu
lit in casses preda petita meos.

Tignus Tignus vel tignum declina: pisaq³ pisum.

vl tignū Dicit q^d possum⁹ dicere hic tign⁹ vel hoc tignū. i. lignū sub tegulis positū. Et possum⁹
pisa vel dicere hec pisa pise. vel hoc pisum pisi. gen⁹ leguminū. Tign⁹ z pisa sunt heteroclitā in
pisum. superabundantia vocis. q^u tign⁹ z tignū idē significāt. z pisa z pisum ē idē significant.

Cornus Cornus vel cornu dices: tonitrus tonitruum.

vl cornu Dicit auctor q^d inuenit^r haec corn⁹. z hoc cornu. z inuenit^r hic tonitrus z hoc tonitru. In
Tonit⁹ uenit^r ē tonitruū i auctor nō faciat mētionē. in plurali vero haec cornua nuū. Inue.
vel toni. nit⁹ ē hic cornus. us. ui. in eodē sensu. Et nota q^d cornua vocāt^r extremāe ptes antē.
tru nax p tropū ab aīali. Item cornua vocāt^r extremitates exercitus: q^u itortae sunt ad
modū cornuū aīalis. sed in hac significatōe pprie inuenit^r hic corn⁹ us. ui. z pro cornu
militis similiter. Sed cornu in singulari z cornua in plurali pprie ptinet ad animalia.
a cornu derivat^r cornut⁹. ta. um. z cornu. as. i. cornu resonare. z haec cornus ni. pro qua
dam arboze dura in fructu vel ligno. Inde hoc cornū ni. i. fructus illius arboris. To.
nitrus trus. mas. ge. z hoc tonitru idē declinabile in singulari. In plurali haec tonitrua
truū. tonitru abito addita um. Unde Apocalipsis. xix. Et audiui vocem tonitruū ma.
gnū. Et hoc tonitruū trui. neu. generis. Uū Job. xvi. Quis poterit tonitruum ma.
gnitudinis eius itueri. idē significāt. Et cōponūt^r ista tria noīa atonus ni. q^u est
sonus z terreo es. q^u hmoi sonus valde terret. Uū Isidorus etymologiaz. xiii. Toni.
truū dictū eo q^d sonus eius terreat.

mi. Est glomus atq³ glomi: vult hoc glomeris sibi subdi.

Glom⁹. Dicit auctor q^d possumus dicere hic glomus glomi. z hoc glom⁹ glomeris. z ē coaduna
eris. tio conuolutio z glomeratio filoz. Glom⁹ glomi. illud idē vel circulus.

Ambo. Ambo duoq³ mari faciūt neutruū similari.

Duo. Par primo quītus: orumq³ tenet genitiuus.

Sepe duum dabimus neutro si sincopa fiat.

Lū terno sextus facit obus: z os sociamus.

Quarto: sed neutruū formabis in o quasi primum.

Prozsus foemineū datur ad morem dominarū.

In hac pte. A. determinat^r o istis duob⁹ noīb⁹ ābo z duo dicēs. Ambo z duo faciūt nei
trum in ntō similari mari. s. masculino. vt pluraliter. ntō hi duo hae duae z hec du-

Deinde dicit. q[uod] v[er]t[us] est similis nominatiuo. vt vocatiuo o duo o duae z o duo. De i de dicit. Q[ui]q[ue] facit g[ra]d[u]s. intelligas in masculino z neutro genere. vt g[ra]d[u]s horum duo. rum tam p[er] masculino q[uam] p[er] neutro. De foeminino aut dabit doctrinam ibi. p[ro]fus foe mineu. Sed in neutro genere saepe dicim[us] duum in genitiuo. z hoc si synco[pe] fiat. I[tem] dicit. Saepe duum zc. Datius z ablatiu[us] faciunt i obus. vt datiuo his duobus. ablatio ab his duobus in masculino z neu. genere. Et nos sociam[us] hanc terminatione[m] es quar to. i. actio in masculino genere. vt actio hos duos. Sed tu formabis neutrum. i. accusati uum neutri generis in o quasi primum. idest nominatiuum. vt accusatiuo haec duo p[er] neutro genere. P[ro]fus foeminum. I[tem] dicit. q[uod] ambo z duo habent foemininum ge nus ad morem dominarum. i. ad similitudinem huius no[m]i[n]is dominarum vt pluraliter nominatiuo hae duae genitiuo. harum duarum. datiuo his duabus. accusatiuo has du as. vocatiuo o duae. ablatiuo ab his duabus. Et est sciendum q[uod] ambo z duo sunt hete roclita declinatione. quia partim sunt declinationis primae partim secundae. partim tertiae.

Hunc gradibus ternis qui comparat ire notabis.

Hoc est tertium capitulu[m] in quo auctor determinat de trib[us] gra dibus co[m]parationis. Diuidit aut[em] hec pars in duas. In quaru[m] prima agit de co[m]paratiuis regularibus. i. secunda de irregulari bus. per hoc patet ordo. Prima incipit. Hunc gradibus. Secun da. Res bona. Prima diuiditur in duas. In quaru[m] prima agit de proprijs co[m]paratiuis. scilicet de his que sunt de nominib[us]. In secunda de his que formantur ab alijs partibus orationis p[er] terq[ue] a p[ro]nominibus z co[m]iunctione. z interiectione. per hoc patet ordo. Prima incipit. Hunc gradibus. Secunda. Verbum quandoq[ue]. Prima diuidit in duas. In quaru[m] prima c[on]tendit de quibus nominibus habet fieri co[m]paratio. q[uod] de adiectiuis solus. In secunda in quibus declinationibus habet fieri quia in secunda et in tertia. sed q[uod] declinatio ex consequenti habet se ad nomen patet ordo. Prima incipit. Est adiectiuus. Secunda Si tibi declinet. Dicit igitur primo auctor. Tu notabis hunc qui comparat. i. qui facit co[m]parationem. ire idest procedere tribus gradib[us]. i. positi uo co[m]paratiuo. z superlatiuo.

De primis ambos debes formare supremos.

Dicit. tu debes formare duos gradus vltimos. scilicet co[m]paratiu[us] z superlatiu[us] de p[ri]mis. i. de positiuis. Ver[um] g[ra]d[u]s. de hoc positiuo doctus format doctior z doctissim[us].

Est adiectiuus graduum collatio talis.

Dum valet augeri sua proprietas minui ue.

Dicit auctor q[uod] adiectiua nomina quor[um] p[ro]prietas siue significatio p[otes]t augeri vel minui possunt co[m]parationem recipere: vt albus albi[us] albi[ssim]us. Hoc aut[em] dicit. quia sunt multa nomina adiectiua: quor[um] p[ro]prietas siue significatio n[on] p[otes]t augeri nec minui i[tem] n[on] p[otes]t co[m]parari. vt puta aeternus. perpetuus. z sic de alijs.

Declinat terna positiuos siue secunda.

Dicit Auctor q[uod] nomina positiua declinantur aut per secundam aut per tertiam decli nationem. Et ratio est. quia si debent comparari oportet q[uod] sint adiectiua. sed non habe mus adiectiua nisi in secunda declinatione. vt albus alba albu[m]. aut i[tem] tertia. vt hic z hec fortis z hoc forte. Et auctor loquitur solum de illis positiuis a quibus formant[ur] z alijs gra dus. scilicet co[m]paratiu[us] z superlatiu[us] sed quia alijs gradus non formantur a positiuo p[ri] mae declinationis. ideo auctor n[on] facit mentione[m] de ipso.

Si tibi declinet positiuos norma secunde.

Taliter inde gradum debes formare secundum.

I[tem] breuies quam dat genitiuus z or superaddes.

Tertiu[m] capitulu[m] e[st] de tri bus gra dib[us] co[m] paratio. nis

Dis po sitiuus e[st] secun dae vel ter tiae decli nationis. De for matiõe co[m]para tiui a po sitiuo

secundae de
clinationis.
De for-
matione
compara-
tium a po-
sitio
ter. dcli.

Hic auctor docet formare comparativum a positivo secunde declinationis dicens. qd si po-
sitivi gradus sint secunde declinationis. comparativi formari debent a genitivo singu-
lari i breviata & addita or. vt doctus docti. i. breviata & addita or fit doctior.

Hic auctor docet formare comparativum tertiae declinationis dicens. Dativi casus no-
minum tertiae declinationis formabunt comparativum consimili more quo supra quasi
dicat. qd comparativi gradus venientes a positivis tertiae declinationis formantur a
dativo i breviata & addita or. vt fortis fortis forti addita or fit fortior.

Inde sinisterior: hinc iunior excipiantur.

Et potis & nequam prebent aliam tibi formam.

Hic ponit exceptionem a duabus regulis predictis dicens. Sinisterior excipiat inde
i. ab ista regula prima. Si tibi declinet &c. quia deberemus dicere sinisterior: & dicimus
sinisterior. quod patet. nam positivus eius. i. sinister. facit in genitivo sinistri. addita or fit sini-
rior: & non sinisterior. Iunior excipit hinc. i. ab ista regula. Ternae consimili &c. qd debe-
remus dicere iuuenis iuveni iuuenior. & dicimus iunior. Et ista duo nomina potis & ne-
quam prebent tibi aliam formam: quia potis excipitur ratione significationis. Nam po-
tis. i. potens. potior. i. melior. Neq; vero excipitur ratione formationis quia cum sit inde-
clinabile non debet habere comparativum nec superlativum. tamen habet negotio com-
parativum & nequissimum superlativum.

De for-
matione
compara-
tium a po-
sitio in
proprio

Verbum quandoq; vel quae sunt prepositivae.

Voces audiui supplere vicem positivi.

Formae consimilis adverbium saepe videbis.

Participans iungis: quod tunc pro nomine sumis.

Dicit qd etiam ipsa verba quandoq; loco positivorum ponuntur vt detero deteris. hic
& haec deterior & hoc deterius. i. peior. Similiter prepositiones ponunt loco positivorum
vt post posterior. Similiter adverbium ponunt loco positivorum: vt pridem prior. Si-
militer iunges participia. sed tunc pro nominibus accipiuntur. vt doctus doctior. Ed-
strue sic. Ego audiui verbum vel voces. i. dictiones quae sunt prepositivae. i. prepositio-
nes supplere vicem positivi gradus. Tu saepe videbis adverbium consimilis formae. i.
supplere vicem positivi. tu iunges participans. i. participium. quod tunc sumis p nomi-
ne. i. loco nominis.

Detero post extra pridemq; vel ante vel infra.

Intra vel citra sapiens ultra prope supra.

In his duobus versibus auctor exemplificat id quod supradixit. i. qd verba. prepositio-
nes. adverbium. & participia quandoq; accipiuntur loco positivorum. textus est de se pla-
nus. Nota detero. teris. triui. tritum. idest valde terere. Item detero. teris triui. dete-
rere. idest peiorare.

De for-
matione
suplati-
ui a po-
sitio se-
cunde de-
clinationis
in us

Usq; secunda tenens superantem de genitivo

Sic format: iungit s atq; simus superaddit.

Hic docet nos formare superlativum gradum. & dicit in conclusione. qd superlativa quae
veniunt a nominibus secundae declinationis in us terminatio formantur a genitivo
singulari addita s & simus: vt albus bi. addita s & simus fit albissimus. tamen excipiū-
tur aliqua irregularia. vt bonus optimus. malus pessimus de quibus dicitur inferius.

Cum tenet er rectus: rimus est illi sociandus.

Dicit auctor qd quando nominativus secundae declinationis terminat in er. superlati-
vus gradus formatur ab ipso nominativo addita rimus. vt macer macerrimus. niger
nigerrimus.

De for-
matione
suplati-
ui a po-
sitio

Excipias dexter quod dat timus atq; sinister.

Dicit auctor q dexter & sinister excipiuntur ab illa regula. Cū tenet rect^o &c. qz deberet facere dexterrimus & sinisterrimus. & faciunt dextimus & sinistimus.

In terna formo: simus addens cum genitiuo.

Dicit auctor q in tertia declinatione suplatiui formatur a gto singulari positiui vt fortis tis. addita simus fit fortissimus.

Sed tamen er recti vult sibi rimus associari.

Dicit q si ntus tertiae declinationis desinit in r tūc debem^o ei addere rimus formādo suplatiui vt acer acerrimus: pauper pauperrimus.

Dant tibi quinqz limus: q signat dictio fagus. Et sua cōposita.

Dicit auctor q qnqz suplatiua formāt i limus. q signat haec dictio fagus. In q dictōe sūt qnqz i f. e. f. a. g. u. s. p i telligif faciliis facillimus. p a agilis mius. p g gracilis gracil. limus. p u humilis mus. p s similis simillimus. Et debet illa suplatiua scribi p duplex l formatur. n. fm Pulscianū a gto positiui is remota & addita limus. Et cōposita p dictoz nominum habet limus in superlatiui.

Dat remus supra: cui post sociatur & extra.

Dicit q iste ppositiones supra post & extra. faciūt suplatiui in remus: ut supra supremus. post postremus extra extremus.

Solus erit minimus: faciunt rimus prope magnus.

Dicit q iuenit solū suplatiui i nimus. vt minimus. Prope vero & magnus faciūt i rimus vt ppe primus. magnus maximus. Cōstrue. Iste gradus minimus erit solus. qz nō iuenit alius gradus cōsimilis teriationis. qz p & ppe & magnus faciūt in rimus.

Datqz timus citra bonus intra iungitur vltra.

Dicit q iste dictiones citra bonus intra vel vltra faciunt suplatiui in timus. vt citra citimus. bonus optimus. intra intimus & vltra vltimus.

Infinus est solus: de pridem fit tibi primus.

Dicit q suplatiuius gradus de infra facit finus & est solus. qz nō inuenit alius confimilis. primus vero est superlatiui de pridē.

Res bona res melior. res optima. res mala peior.

Pessima. res magna. res maior maxima rerū.

Parua minor minima: dic multus plurimus addēs.

Plus pluris neutro: totum plurale teneto.

Hic. A. docet ppare ista noia. s. bon^o mal^o magnus & pu^o. Ista ē clara. Deide docet cōparare hoc nomē multus dicēs. Dic multus plurimus. addēs plus pluris neutro &c. qsi dicat q hoc nomē multus caret cōparatiuo singulari i mas. & se. genere. sed solū habet cōparatiui i neu. ge. s. i ntō & gto. vt multus plurimus. multa pluria. multū plus plurimū gto multi plurimi multe pluriē multi pluris plurimi. In plurali p oia genera & p oēs casus & p oēs grad^o cōpat. vt pluraliter ntō multi plures plurimi. multae plures plurimae multa plura plurima. genitiui &c. Ideo dicit totū plurale teneto.

I vel u si preit us: sequitur magis & positiuus.

Strenuus & dubius pius arduus egregiusqz.

Aut u si preit is: tenuis fiat tibi testis.

Hic dicit auctor q sunt aliqua noia q nō habēt cōparatiui nisi p suppletionē huius ad uerbū magis & sui positiui. Et sunt illa q hnt i vel u anteus vt pius magis pius. ardu^o magis ardu^o. Uel q hnt u ante is vt tenuis magis tenuis. Text^o est clarus & planus.

Voce gradus medii superant primos nisi quini.

tiuo se.
cū de de
clinatio
nis in r
De for.
matione
suplati
ui a posi
tiuo ter
tiae de.
clinatio
nis.
Facilis
Agilis
Bracilis
Hūilis
Similis
De for
matione
suplati
ui a posi
tiuo ipro
prio.

De cō
paratio
ne irre
gulari qz
tū ad cō
paratiui
& super
latiuium

De cō
paratio
ne irre
gulari in
qua nō ē
cōparati
ui nisi
p suple
tionem.
Hic au
ctor pōit
qda no
tabilia.

**Primu
notabile**

Junior et maior peior prior et minor ista.

Et non plura suis equalia sunt positiuis.

Dicit auctor qd nomina comparatiua habent superare sua positiua nisi ista quinque. Junior et maior peior prior et minor quod sunt equalia suis positiuis. Construe sicigitur. in duobus gradibus. id est comparatiui superant primos. id est primitiuos voce una nisi quini. id est quinque gradus qui in littera ponuntur. Junior maior peior prior et minor. ista enim comparatiua et non plura sunt equalia suis positiuis.

**Secundu
notabile**

Credo gradus sumos collatis connumerandos.

Dicit auctor. Credo gradus sumos. id est superlatiuos connumerandos. id est coadequandos collatis. id est comparatiuis quod sicut comparatiuus excedit positiuum una syllaba. sic superlatiuus excedit comparatiuum una syllaba et per consequens superat positiuum duabus syllabis. Si gradibus summis fiat collatio debet:

**Tertiu
notabile**

Rebus in excessis excedens participare.

Congrua non est haec: fortissimus est leo lyncum.

Dicit auctor qd si superlatiuum ponatur in constructione utrunque extremum debet participare in eadem specie ut petrus est fortissimus hominum. Sed si dicatur leo est fortissimus hominum non congrue dicitur quia leo non est de specie hominum. Ideo subdit dicens congrua. id est competens vel conueniens non est haec fortissimus est leo lyncum quod leo non est de specie lyncum. et lyncus est lupus ceruarius.

**Capitu-
lu qrtu
e de gni-
b^o nomi-
nu. Et p^o
mo p re-
gulas
genera.
les. Pri-
ma regu-
la noib^o
pprijs
Scda
regula d
deriuat-
is a no-
minib^o
pprijs
boium
et locoꝝ.**

Quantum potero de nomine quolibet in quo.

Ponatur genere praesens est cura docere.

Hoc est quartum capitulum in quo auctor determinat de generibus nominum seu articulum dictionum. Et dicit qd praesens cura est docere in presenti capitulo de genere id est cuius generis sit quodlibet nomen.

Sed quia per sexum mulierum siue virorum.

Noscuntur propria: non est mihi dicere cura.

Dicit magister qd non est sibi cura dicere de nominibus virorum seu mulierum: quod per sexum cognoscuntur ut patet.

Attendas hominum quae nota siue locorum.

Haec se ru gemino sua deriuata locato.

Dicit qd deriuata a nominibus hominum et locorum sunt generis communis. ut a piscina. nus hic et hec piscianista et genua hic et hec genuensis. Construe sic. Tu attendas id est consideres quae sunt nomina hominum siue locorum et tunc locato sua deriuata in gemino sexu id est in communi genere.

Et si diuisim tibi declinatio monstret:

Ut graecus graeca: tanto leuius tibi fiet.

Quia posset aliquis dicere qd ista nomina florentinus. lombardus graecus etc. non sunt generis communis sed per tres voces declinantur. et tamen sunt deriuata locorum. Respondeo et dicit qd quando inueniunt talia nomina non sunt intelligenda subesse praedictae regulae. sed facilius cognoscuntur per hoc. scilicet quod mouentur de genere in genus. Construe sic. Si declinatio monstret tibi diuisim. id est sub diuersis terminationibus: ut graecus graeca graecum. tanto leuius fiet tibi cognoscere genus quia sub una terminatione erit communis generis. sub alia neutri vel sub una erit masculini sub alia foemini. sub alia neutri generis.

Quaedam sunt opera solis maribus adhibenda.

Dicit auctor qd quedam nomina officiorum sunt vanda solis maribus: ut papa ponti-

**Tertia
regula**

sex et sunt generis masculini.

Quaedam foemineis: quaedam dat sexus uterque.

Inde genus poterit per nomina multa patere.

Dicit quod sunt quedam nomina officiorum pertinentia solis mulieribus et illa sunt generis foeminae. ut obsteritrix puerpera. Et quedam sunt indifferenter convenientia maribus et foeminis et illa sunt generis communis. ut hic et haec lixa pro coquo. hic et haec antistes. hic et haec sacerdos. hic et haec dux.

Quae sunt propria fluuioz pone marina.

Dicit quod propria nomina fluuioz sunt generis masculini. Construe tu poe maria. i. mas. generis. quae fuerint propria nomina fluuioz. ut hic padus. hic nilus. hic renus.

Nominis arboris sibi vult vis haec sociari.

Modo auctor dat regulam de nominibus arborum dicens quod sunt generis foemi. ut haec prius. haec pomus.

Pro mare pone filer. rubus. dumus ac oleaster.

Dicit quod a dicta regula excipiuntur ista quae sunt generis masculini. ut hic filer hic rubus et genus ligni spinosi et dicitur rubus eo quod fructus vel virgula eius rubeat. hic dumus et est spina vel potius collectio spinarum. hic oleaster oliua siluestris.

Proficit ad vitem filer hic. filer hoc dat odorem.

Dicit quod hoc nomen filer dupliciter declinatur. et duo habet significata. ut hic filer arbor lenta ad ligandum vitem apta. et hoc filer et est herba quae dicitur macta quod dat odorem.

Angelicum nomen dabit hic: sed dicito neutra.

Plurali numero cherubin seraphinque beata.

Dicit quod nomina angelorum sunt generis masculini. ut hic Michael. sed haec duo nomina cherubin et seraphin sunt generis neutri. pluralis numeri et indeclinabilia. ut pluraliter nomen haec cherubin pro choro angelorum. similiter seraphin.

Est cherub cherubin cherubim: seraphin seraphimque.

Atque seraph. facit neutrum: dabit in maris usum.

Dicit auctor quod inuenit hic cherub et hic cherubim pro nomine angeli. et haec cherubi pluralis numeri pro choro angelorum. Et inuenitur hic seraph et hic seraphim pro nomine angeli. et haec seraphin pluralis numeri pro choro angelorum.

Haecque dabit virtus dominatio siue potestas.

Dicit auctor quod ista nomina angelorum sunt generis foemi. scilicet dominatio virtus et potestas. Construe sic. quod pro et dominatio virtus siue potestas dant haec idem sunt generis foemini.

Idola dicta dei dant hic: gerit haec dea dictum.

Dicit magister quod nomina idolorum ad deos pertinentia sunt generis masculini. ut hic Saturnus. sed ad deas pertinentia sunt generis foeminae. ut haec venus. Ordina sic istam. Idola dicta. i. idola nomina nata dei. ad morem deorum dant hic. i. genus masculini. Supple idolum dictum dea. i. nominatum ad morem deae gerit haec. i. genus foemininum.

Nominibus voluerum nequit ut credo generalis.

Norma dari: tamen est naturae sexus in illis.

Haec nisi gallina vel gallus sunt epicoena.

Articulus namque sexum dabit unus utrumque.

Masque colubus erit: muliebres colubae tenebit.

Dicit auctor quod ex de nominibus animalium non possit dari regula generalis: tamen sexus naturae est in illis quoniam aliquid sunt mares aliquid foeminae. sed hoc difficulter cognoscitur. Deinde subdit quod haec nomina

de nominibus officiorum.

Quarta regula de nominibus fluuioz.

Quinta regula de nominibus arborum.

Sexta regula de angelis.

Septima regula de idolis.

Octava regula de nominibus voluerum.

sit epicoena. i. pmiscui ge. nisi gallus quod ē ge. mas. et gallia se. Deinde declarat qd sit gen^o epicoeni dicens: q illa noia sūt epicoēa. i. pmiscui gene. q sub vno articulo pphē. dūt aīalia vtriusqz sexus: vt hic miluus auis rapacissima et qsi semp domesticis auibus infidiās. Et ideo dicit. Articulus namqz tē. Deinde dicit qz columbus est generis masculini et columba foemini.

Nona regula de nominibus numeralibus.

In triplici genere numeralia nomina pone.

Que sunt mobilia per se sunt manifesta.

Dicit qz noia numeralia sūt oīs ge. vt h et haec et hoc quatuor. Sz noia mobilia. i. p duas vt tres voces declinata p se sūt manifesta. vt hi duo hae duae et haec duo. hi et hae tres et haec tria: et vigesimusma. muni.

Decia regula de barbaris et graecis Epilogatio.

Barbara graega genus retinent quod habere solebant.

Dicit qz noia barbara et graeca sūt illius gñis apud latinos cuius erāt apud eos graecos et barbaros vt lybie ilios et tenedos.

Debes in mente generalia dicta tenere.

Et sic excipere: quia nō decet haec iterare.

Debent ex omni norma generalia demi.

Dicit auctor qz regulae gñales pdictae debēt i mēte retineri tāqz exceptiōes a sequentibus regulis specialibus qz amplius nō itēdit ea reiterare. Ideo subdit qz generalia pdicta debent demi. i. excipi ex omni norma sequenti.

De gñe rib^o no. minū p regulas speciales. A

It tibi nomen in a muliebze: sed excipe plura.

Dicit auctor qz nomia terminata i a sūt ge. se. vt haec musa. Deinde ponit exceptionem dicens. Sed excipe plura. i. plurali declinata. vt plurali nō haec arma q sunt ge. neu. Aliqui dicūt excipe pla. i. multa nomina sicut inferius patebit.

Quod declinatum dat tertia sit tibi neutrum.

Dicit auctor qz nomia tertiae declinationis in a terminata sunt gñis neu. vt hoc thema thematis. hoc baptisma baptismatis. hoc christi

ma christianis. hoc dogma dogmatis

Deriuatiua decet et compositiua notare.

Nomina signari debent simul officiorum.

Si sexu gemino iungunt sua significata.

Omnibus his hic et hec iungetur: et hac ratione.

Quod colo componit commune locare decebit.

Quodqz facit gigno: pincerna lixaqz iungo.

Aduena siue scythae: sed si mas pcesit in istis.

Vt graecus tubicen: erit a tantum muliebze.

Dicit auctor qz a regula pdicta excipiēda sūt noia deriuatiua. vt hic et haec haeremita qd deriuat ab heremus heremi. Et et noia pposita. vt hic et haec cōiua. qd cōponitur ex cō et uiuo. hic et hec cōuena qd cōponit ex cō et venio. Et noia officiorum debent simul signari. i. excipi. vt hic et haec verna. Et si ista noia iungunt sua significata i gemino sexu ita quod subvna voce iportet masculinum et foeminā. hic et haec iugaf oib^o his. i. eis posita de colo. lis et gigno gñis sūt gñis cōis. vt hic et haec agricola. i. ille vll illa q vll q co lit agri: et hic et haec caelicola. i. ille vll illa q vll q bitat i caelo. et hic et haec terrigena. i. ille vll illa q vll q de terra orit^o vll orit^o ē. Iugo ē pdictis illa noia pincerna et lixa q sūt gñis cōmunis. Simili aduena siue scythae nomē gētile. Sz si mas. i. masculina terminatio pfit. i. p pdat feminae terminatiōi i istis pdictis noib^o a. i. illa dictio i a terminata erit tñi mu.

liebre. i. semisnighis. vt hic graecis haec graeca. ⁊ graeca ē ghis se. ⁊ hic tubicen. haec tubicena. tubicena ē ghis se. Tubicē ē ille q canitcu tuba. Tubicena ē mulier q canit cū tuba. Quidā dicūt q declinat tubicē na. nū. s. nō ē verū: qz nō hēm aliqd nomē secū dae declinatiōis terminatū i en. imo declinat ntō h tubicē gto hui⁹ tubicinis. ⁊ ntō haec tubicena. Itē aliq dicūt q auctor ponat i lra illa noia picerna ⁊ lra p exēplis de noib⁹ officiorū. ⁊ hoc nomē aduena p exēplo de cōpositis. ⁊ h nomē scytha p exēplo i deriuatū. Et dicūt q noia cōposita a colo ⁊ gigno cōprehēduntur ibi. ⁊ cōpositiua notare.

Si solis maribus datur hic tenet: vt patriarcha.

Dicit q si nomen officij pertinet ad solos mares est ghis masculini: vt hic patriarcha. hic papa. Sed si solū pertinet ad mulieres ē feminini ghis. vt abbatisa ⁊ poussa.

Non est verbigena: nisi ch:istus vera sophia.

Quāuis. A. dixerit q pposita d gigno ghis sūt ge. cōis. tñ dicit q verbigēa est ge. mas. (⁊ ptinet ad solū xpm.)

Mannaqz neutrale cū pasca dicitur esse.

Mammona sic dices neutrum: muliebre polenta.

Dicit auctor q haec duo noia. s. māna ⁊ pasca sūt ge. neu. Et ē h nomē māmona. i. de⁹ diuitiaz. ē ge. neu. s. polēta ē muliebre. i. ge. se. ⁊ ē gen⁹ leguminis vl faria subtilis d fa bis vel de tritico. vel de hordeo: vel quidam cibus inde factus dicitur polenta.

Letaqz balena mustella talpaqz dama.

Articulo sexum signant vtrunqz sub vno.

Et panthera simul praedictis anumerabis.

Dic q ista noia. s. haec ceta. haec balēa. haec mustela. haec dama. haec talpa significāt vtrūqz sexū sub vno articulo. q. d. sūt ge. pmis. Et ē hoc nomē pāthera ē ge. pmis. ⁊ est

Neutrū nomē in e facit: vt praelepe cubile.

(aial multu coloratū. E

Dicit q nomina in e terminata sunt generis neutri. vt hoc praesepe: ⁊ hoc cubile.

Adiectiua notes: haec barbara graecaqz poscunt.

Dicit q noia adiectiua i e terminata sunt notāda: qz nō semp sunt ge. neu. sed aliquan do mas. vt gsgz vterqz quicunqz. aliqn feminini. vt qgz vtrqz. aliqn omnis: vt quinqz mille. Deinde dicit q barbara ⁊ graeca i e desinentia poscūt hūc articulum haec. i. sūt ge. se. vt haec synecdoche. haec lybie. haec phoebe ⁊ similia.

Neutrum plurale fit cete recollige tēpe.

Dicit qd ista duo noia cete ⁊ tēpe sunt ge. neu. nūeri pluralis ⁊ indeclinabilia. vt plu. raliter ntō haec cete. i. piscis marinus magn⁹. ⁊ plurali ntō he tēpe. i. loca delectabilia.

In neutrum ponis: tamē adiectiua notabis.

Dicit quod nomina i i terminata sunt generis neu. vt hoc gumi. sinapi. Tamē tu no tabis adiectiua: vt hic ⁊ haec ⁊ hoc huiusmodi quae sunt ois generis.

O sicut ceto maribus sociare memeto.

Dicit quod noia terminata in o sunt generis masculini: vt hic cento centonis. i. miliū vel aliud semen centum grana producentis in quolibet germine.

Que dāt do vel go bene signes: si tamē ex o.

Do go.

O bliquus facit i: quae poscunt haec sibi subdi.

Dicit auctor q a pdi. ta regula excipiunt noia terminata i do ⁊ i go: q mutāt o i i gto q: talia poscūt hūc articulu haec sibi subdi. i. sūt ge. se. vt haec dulcedo. h⁹ dinis ⁊ haec

Hic recipit cardo: margo sociatur ⁊ ordo.

(caligobuius caliginis.

A pdicta exceptiōe excipiunt ista. s. cardo cardis. margo marginis. ordo ordinis. Itā hz defināt i do ⁊ i go: ⁊ mutēt o i i gto: tñ nō sunt generis foeminini: sed masculini.

Omne dabit pseudo: praesto: dabit hoc tibi pondo.

d h

Dicit Auctor q̄ ista nomina. s. pseudo et presto sunt gñis ois. vt hic et haec et hoc pseudo idest decipiens vel falsus. hic et haec et hoc presto. i. p̄mptus: vel paratus. Deinde dicit q̄ hoc nomen pondo dabit h. i. genus neutrum. vt hoc pondo huius pondo. indecli. nabile idest pondus vel quidam morbus.

Est cōmunis homo: pariter cum uirgine latro.

Dicit q̄ homo virgo et latro sunt generis cōmunis.

Haec dat verbale per io: caro: talio iungo.

Dicit auctor q̄ nomina verbalia desinentia in io sunt generis foemini vt lectio lectio nis. Caro etiam facit carnis et est generis foemini. Similiter et talio q̄ est repensatio in malo vel mali remuneratio: vt qui pede percutit pede percutiatur: et qui oculo priuauit oculo priuetur.

Articulum mutat et triplicat vnio sensum.

Dicit auctor q̄ hoc nomen vnio habet triplex significatū. et s̄m hoc variat articulū. Nam aliquādo idem est q̄ punctus solus decij et tunc variatur per hic. et similiter quando est lapis preciosus. Aliquando idem est q̄ cōiunctio. et tūc variatur per haec. Unde ver. sus. Hic lapis hic punctus. haec vnio p̄ximitasq̄.

U. c. d. t. V. c. d. vel. t. neutris debes sociare.

Dicit auctor q̄ terminata in u in cin d et in t sunt generis neu. vt hoc cornu. hoc lac quod quid et hoc caput.

Quot. tot dat omne genus: et quae nos de quot habemus.

Quia dixit q̄ desinentia in t sunt gñis neutri: ideo excipit tot et quot. dicens q̄ sunt generis omnis cū eoz compositis: vt quotquot et totidem.

Al Sit tibi nomē in al neutri: sic pone tribunal.

In hac parte auctor dicit q̄ desinentia in al sunt generis neu. vt hoc animal. et hoc tribunal. et est sedes in qua redditur ius.

Hic sal hocq̄ dabit: neutro plurale carebit.

Auctor excipit a regula predicta hoc nomen sal dicens q̄ aliquādo est generis masculini. et sic excipitur et variatur in plurali. vt pluraliter nominatio hi sales. et sic significat in singulari sapientiam et in plurali reprehensiones. aliquando est generis neu. et sic nō excipit. et caret numero plurali. et sic significat condimentū ois.

El Neutrū pono: sed propria nomina tollo.

Dicit q̄ nomina terminata in el sunt generis neu. vt hoc mel. sed propria nomina excipiuntur vt rachel nomen foeminae.

Il dabit hoc: demas hic et haec vigil. et pugil est mas.

Dicit q̄ terminata in il sunt generis neutri vt hoc nil. demas. i. excipias hic et haec vigil q̄ est generis cōmunis. et hoc nomen pugil est mas. i. generis masculini.

Ol tenet hic: vt sol. dicitur foemina nichol.

Dicit q̄ desinentia in ol sunt generis mas. vt hic sol. nichol dicitur foemina idest generis foemini.

Ul dat hic: ut consul. hic et haec dant praeful et exul.

Dicit q̄ desinentia in vl sunt generis masculini vt hic consul. sed praeful et exul sunt generis communis.

Am Omne genus dabit am. sic debes ponere nequam.

Dicit q̄ terminata in am sunt gñis ois vt hic et haec et hoc nequā. i. mal⁹ prauus vel miser.

Em Latum dem neutro totidem plurale fit omnis.

Dicit q̄ tantūdem. vel tantum idem vel tantū quantum illud. vel tam magnū est gñis neutri. et tot idē. i. totidē vel eiusdē numeri vel tā multū ē gñis ois et pluralis numeri.

Um neutrum facies mulierum nomina signes.

Dicit auctor q noia terminata in um sunt generis neutri: vt hoc scānū. Nomina mulierum excipiuntur: q sunt generis foeminini: vt doctum z philortium.

Hic dat nomen in an: testis fiet tibi titan.

Dicit auctor q terminata in an sunt generis masculini: vt hic titan. idest sol.

En dabit hoc: sed ren dabit hic pecten simul z splen.

Atqz lien: z eis iūgas q de cano formas.

Dicit q terminata in en sūt gñis neutri. vt hoc nomē. Sed ren. pecten. z splen atqz lien sunt gñis masculini. z iūgas eis illa q tu formas de cano cantis. vt tubicē. i. ille q canit i illo instrumēto qd dicit tuba. z etiā adiūgas his pdictis hymen. Nota hymen quattu. or significat. Uno modo significat presbyterū. Secūdo modo significat deū nuptiar. Tertio mō significat pelliculā q ē i matrice mulieris. vbi concipitur puer. Quarto mō significat tonū cantū factū i nuptijs. Cū pro tribus primis significatis ē masculini generis sed pro alio significato. i. pro cantu facto in nuptijs est generis neutri.

Haec retinet siren: habet hic faciens sacra flamē.

Dicit q firē mōstrum marinum est generis foeminini. flamē verop p sacerdote Iouis ē generis masculini. z hoc est quod dicit faciens sacra flamen.

In dabit hic vt delphin: nec talia multa supersunt.

Dicit q terminata in in sunt generis masculini. vt hic delphin z est piscis.

On maribus iūgas: tamē inde localia demas.

Dicit q terminata in on sunt generis masculini. vt hic demon. Nomina localia excipiuntur q sūt gñis foeminini. vt haec babilon. z sūt aliqui generis neutri. vt hoc ilion.

Que dia siue gera componunt: sint tibi neutra.

Dicit q cōposita de dia siue gera sūt gñis neutri. vt hoc diatesseron qd ē spēs cantus z ē symphonia q cōstat ex duob⁹ tonis z semitonio z hēt q̄tor: sonos: z hoc diapason. z est musice artis i symphonia cōstās ex qnqz tonis z duob⁹ semitonijs. hēt enī octo voces vt hoc geraldodion quod est vocabulum medicorum. z est medicina curans impeditam locutionem ex quacūqz causa.

Ponis nomen in ar neutrum: sotular dant hic z lar.

Dicit q terminata in ar sunt generis neutri. vt torcular. Deinde ponit expositiones dicens. sotular z lar dant hic. i. masculinum genus.

Sed tria dant genera par z sua compositiua.

Pōit aliā regulā z exceptōes dicēs: q par z sua pposita sūt ge. ois. vt ipar. ppar z visp:

Er maribus detur: iter hoc vesperqz sequetur.

Spinter seu ruder: decet his adiungere iuger.

Dicit auctor q noia i er termiata sūt ge. mas. vt hic liber. Iter z vesp excipiunt: q sūt ge. neu. Spiter ē: qd idē ē q̄ fibula vclau⁹ fibulae. z ruder qd idē ē qd sterc⁹ asini vel ramus de vite recisus vt aliqui dicunt. Alij dicunt ruder idem est qd stercus caprinū z dicitur a ruo ruis qz ruēdo cadit. Iuger etiam his adiungitur. quia est generis neutri. vt hoc iuger. z est tantum spaciū terrae quantum arare pōt par bouum i vna die.

Lampester. volucer. alacer. pedester. equester.

Siluester. celebrer. acer celerqz saluber.

His in bis quinqz tenet. hic er. haec is. z hoc e

Datqz sequester idem: quod ternae siue secūdae.

Sicqz pastister erit: hic z haec alacris retinebit.

d iū

Dicit A. q*i* his bisq*ue*q*ue* no*m*i*n*ib*us* sup*er*ad*ic*tis ista terminatio er*o* ponit*ur* i*n* masculino t*er*m*i*n*is* i*n* foemini*n*o. z*et* i*n* neutro. Quasi diceret q*uod* debent variari p*er* tres articulos z*et* tres voces vt hic c*ap*esser. haec stris. z*et* hoc stre. S*ed* dicit q*uod* hoc nom*in*e seq*ue*nter p*oss*u*n*t e*ss*e sec*un*dae z*et* t*er*tiae declinati*o*is. q*uoniam* e*st* t*er*tiae declinat*io*is hic seq*ue*nter. haec stris. z*et* hoc stre. q*uoniam* e*st* sec*un*dae declinat*io*is seq*ue*nter. str*is*. str*u*. Paluster e*st* declinat*io*is eod*em* m*od*o. i. scilicet i*n* paludibus. Alacris p*oss*u*n*t e*ss*e generis c*o*m*mun*is. vt hic z*et* haec z*et* hoc alacris z*et* hoc alacre. z*et* hoc dicit q*uia* superius dixerat ip*s*um e*ss*e generis foemini*n*i. Ibi hic er*o*. haecis. z*et* hoc e*st*. vt hic alacer haec alacris z*et* hoc alacre. z*et* hoc e*st* quod dicit. hic z*et* haec alacris retinebit.

Tertia dans ber ver dabit hoc: tamen hic dabit imber.

Et sua composita sunt adiectiua notanda.

Dicit auctor q*uod* nomina t*er*tiae declinationis terminat*io*ni i*n* ver*bo* z*et* i*n* ber sunt ge*ner*is neutri. vt hoc cadauer. hoc vber p*ro* mamilla. t*er*m*i*n*is* imber z*et* eius composita sunt generis masculini. vt hic imber z*et* hic sept*em*ber. hic october. hic nouember. z*et* hic december. tamen adiectiua sunt notanda. vt celebrer quod e*st* generis masculini. z*et* etiam saluber.

Serum plura notant: sicut mater mulierq*ue*.

Dicit auctor q*uod* multa no*m*ina discernunt p*er* sex*us*: sicut mater z*et* mulier q*ue* sunt ge*ner*is foemini*n*i.

foetibus hoc terrae dat tertia: d*omi*ne cucumer.

D*icit* q*uod* no*m*ina t*er*tiae declinati*o*is foetib*us* terrae c*o*ueni*en*tia z*et* i*n* e*ss*e definit*io*ni s*unt* ge*ner*is neutri. vt hoc papauer. hoc pip*er* h*oc* cicer. s*ed* excipit*ur* cucumer q*uod* e*st* ge*ner*is masculini. p*er* regulam. Er marb*o* def.

Et commune notes sicut sunt puber z*et* vber.

Degener z*et* pauper: haec linter dicere debes.

Pluribus ex istis sociari neutra videbis.

Dicit A. q*uod* aliaq*ue* no*m*ina i*n* e*ss*e definit*io*ni s*unt* ge*ner*is c*o*m*mun*is. vt hic z*et* haec puber. i. iuuenis. vber. i. abundas. hic z*et* haec degener. i. rusticus. hic z*et* haec paup*er*. Tu debes dicere haec linter. i. p*ro* nauis. C*on*tra p*ro*scianus libro q*uinto*. Inter quoq*ue* ap*ud* graecos masculin*u*m e*st*: ap*ud* nostros foeminin*u*m. Linius i*n* sexto. I*tem* i*n* alt*er*u expulsa linter. Deinde dicit q*uod* tu videbis neutra sociari: p*ro*p*ter* q*uod* ex istis no*m*i*n*ib*us* sup*er*ad*ic*tis vt hic z*et* haec z*et* hoc vber. Et h*oc* e*st* e*ss*e p*ro*p*ter* pau*per*e i*n* lucano. I*tem* e*st* de paup*er*e regno. Et i*n* virgilio i*n* buccolicis. Paup*er*is z*et* tuguri congestum cesp*ite* culmen.

Ir

Ir maribus d*icitur* i*n* neutris associetur.

Dicit q*uod* i*n* terminata s*unt* g*en*eris masculini. vt hic vir. Excipitur hoc nomen i*n* quod e*st* generis neutri. vt hoc i*n* id e*st* palma manus.

Est hic z*et* haec martyr: hoc debes dicere gaddir.

Quasi dicat q*uod* martyr e*st* g*en*eris c*o*m*mun*is. z*et* gaddir nom*in*e ciuitatis i*n* hispania e*st* g*en*eris neutri.

Or

Or maribus socia: sed plurima sunt retrahenda.

Dicit q*uod* definit*io*ni i*n* or sunt generis masculini. vt hic dolor: sed plura excipienda sunt vt patebit infra.

Omne memor iungit: quod c*o*mparat ad duo transit.

Dicit q*uod* memor e*st* generis omnis. z*et* comparatiua i*n* or definit*io*ni sunt generis com*mun*is. vt hic z*et* haec melior. Ideo d*icitur* q*uod* p*ar*at*ur*. i. q*uod* e*st* p*ar*atiu*u*m t*ra*n*si*t ad duo. s*ed* genera. vt hic z*et* haec fortior. senior e*st* generis masculini. i*tem* subdit p*er* mod*um* exceptionis dicens.

Mas tantum senior: dices tamen hic z*et* haec auctor.

Dicit q*uod* senior q*ui*s sit comparatiu*u*m t*er*m*i*n*is* e*st* generis masculini. Auctor e*st* g*en*eris c*o*m*mun*is.

Aequor. ador. marmor z*et* cor sunt neutra: sed arbor.

Haec tenet atq*ue* soror sexu noscuntur z*et* vxor.

Dicit q*uod* ista no*m*ina aequor. ador. marmor. z*et* cor s*unt* generis neutri. Sed arbor e*st* gene*ner*is.

ris foeminini. Atq; p' ista noia. s. color: et vxor noscunt p' sexu: sūt generis foeminini.
Quae color atq; decor formant corpusq; notemus.

Horum composita communi sunt socianda.

Dicit q' notare debemus nomina q' componuntur cum his nominibus. s. color. vt de color. s. sine colore. hi color idest duorum colorum. cum decor vt in decor. i. sine decore. cum corpus. vt bicozpor. i. duorum corporum quae sunt generis communis.

Nomen quod fit in ur dabit hoc: testis tibi murmur.

Ur

Multus erat murmur: veteres quoq; sic posuere.

Dicit q' in ur desinētia sunt generis neutri. vt hoc murmur. Tamen reperit generis masculini vt in sacris scripturis Joannis. viij. Et murmur multus erat in turba de eo.

Si t vel x praeit ur aut f. hic ei societur.

Dum sit gentile tamen aut auum speciale.

Hic ponit exceptionem a regula praedicta dicens: si haec littera t. vel x vel f. sit ante ur tunc illud tale est generis masculini. dum tamen sit gentile. vt anxur nomen loci vel populi. aut auum speciale vt vultur et furfur. Et nota quod furfur aliquando est purgamentum farinae: et sic est generis neutri aliquando est nomen auis. et sic variatur per hic. Tertius furfura qui dixit semper de furfure vixit. Repraebenditur numerus non genus. Unde furfur prout est neutri generis caret plurali numero.

Hic aut haec turtur: quod fertur piscis et auis.

Quasi dicat q' turtur pot' variari p' hic. et significat piscē. et p' haec et tunc significat auē.

Unde versus. Turtur inhaeret aquis. Turtur secatur aera pennis.

Hic aut hoc furfur: tamen adiectiua notentur.

Quae sexu gemino iungunt sua significata.

Iungere dicuntur hic et haec fur ligur et augur.

His datur haec norma quae declinat tibi terna.

Dicit q' furfur potest declinari per hic et per hoc vt supra. Deinde dicit quod adiectiua quae iungunt sua significata gemino sexu idest quae pertinet ad mares et mulieres debet notari quae sunt generis communis. Et hoc magis declarat dicens. haec nomina adiectiua dicuntur iungere sibi hic et haec. hoc est dicuntur generis cois. vt fur furis idest latro. ligur liguris. i. aliquis vel aliqua de liguria. augur auguris. qui v' quae in garritu auium diuinat. Deinde dicit q' haec norma datur de nominib' tertiae declinationis et non de alijs. vt satur quod est generis masculini cum sit prima vox adiectiui. vt satur saturum. Sciendum est quod auctor dixit de adiectiuis significatioue et non voce cum explicauerit de fur ligur et augur.

Haec dat nomen in as: facit hic as vas vadis et mas.

As

Dicit quod nomina terminata in as sunt generis foeminini. vt haec pietas. Deinde ponit exceptionem dicens. facit hicas idest q' as est generis masculini. i. obolus. et vas vadis idest obles vel fideiusor. et mas idest masculus.

Nomen gentile commune locatur vt arcas.

Dicit q' nomē gentile i as terminatū ē ge. cois. vt h et haec arcas. et aliq' v' aliq' d arcadia

Quae sunt concisa velut arpinas sociantur.

Dicit q' nomina concisa. i. syncopata terminata in as sociantur praedictis quia sunt generis cois. vt hic et haec alpinas idest habitans in alpibus. Et est concisum seu syncopatum: quia debemus dicere hic et haec alpinatis. immo dicimus alpinas.

Omne tenet nugas: nec declinabile credas.

d iij

Dicit quod nugas idest loquax vel mendosus est generis omnis et indeclinabile.

Dicit abbas boreas primas gigas elephasq.

Dicit auctor q abbas boreas primas gigas elephas sunt generis masculini.

Hoc fas atq nephas retinent: et dicitur hoc vas.

Dicit q haec duo noia inuariabilia. s. fas et nephas sunt generis neutri. Et etia vas vasis est neutri generis.

Es bre-
uis

Es brevis hic ponit: seges et teges haec sociabit.

Et compes triplicat pes caetera quae tibi format.

Praeter apes vel apis: quoniam reperitur vtrūq.

Dicit q terminata in es breuem sunt generis masculini. vt hic limes limitis. Seges et teges. i. parua domus quae et tuguriū dī. sociabit haec. i. erit ge. foe. Et cōpes sociabit ibi haec. i. erit generis foemini. Triplicat pes caetera q tibi format. i. composita a pes pedis sunt generis omnis. vt bipes bipedis. praetera pes vel apis quod ē generis foeminini. et cōpōit ab a quod ē sine et pes: q pzo nascit sine pedib. postea accipit pedes. Quae duo dant signes. miles equesq superstes.

Diues habes hospes praepes teres et comes hospes.

Inquies antistes ales: dic per tria deses.

Istorum multa legimus neutris sociata.

Dicit q illa noia q sunt ge. cōis excipiunt. s. miles. eques supstes. i. remanēs viū. diues. hebes. i. obtusus. sospes. i. san. ppes. i. velox teres. i. longus vel rotundus. hic et haec comes. i. socius. hospes claz est. inges. i. sine gete. antistes. i. platus vel qui stat ante alios. ales. i. auis. Dic p tria deses. i. generis ois. et idē ē qd piger. Deinde dicit q multa istorū notum. vt supra reperunt associata cū noibus neutri generis. vt diues monasterium.

Es lon-
ga

Haec dabit es longe: verres hic debet habere.

Dicit q terminata in es longa sunt generis foe. vt haec res et haec sedes. Deinde pōit exceptio nē dicēs. Verres dī hic i. dī ē ge. ma. Verres dī porcus cū testiculis. et dī a vires eo q magnas vires hēat. Inde verrin. na. nū. pēultia pducta. Itē verres ppiū nom cuiusdā viri. Inde fili: verrinus na. nū. Et he verrinae naz. qdā liber quē Cicero fecit. Hic dabit haec ve dies: dant hi tantum modo plures. (cōtra verre.

Lūq meri dabit hic: et patronymica iungis.

Dicit q h nom dies ē ge. icerti i singulari nūero. et i plali mas. ge. vt ntō hic vī haec di es. plali ntō hi dies. Et si pōat cū meri ēt ē ge. mai. vt hic meridies. Et tu iūgis ēt patronymica i es terminata q sunt ge. mas. vt hic priamides. i. filius vel nepos priami.

Es quoq cōmune ceu sunt heres locuplesq.

Dicit A. q nomē i es terminatū ē ēt aliqñ cōe. i. ge. cōis. ceu pro sicut ista duo v3. hic et haec haeres haeredis. hic et haec locuplex locupletis. Haeres dī ppiē fili. q: bae ro succedere dī i haereditatē: h3 haeredes dicant aliq q i haereditatē succedūt. Locuplex. idest diues. et dicitur a locus et plenus. quasi locis plenus. et plurimarum possessionum possessor.

Ies

Lum tenet i rectus super es et t genitiuus.

Suscipit: hic iungis paries fiet tibi testis.

Dicit quod nomen terminatum in es i precedente et suscipiens hanc litteram t in genitiuo est generis masculini. vt paries parietis.

Haec dicēda quies: hic pes: et dicitur hoc aes.

Dicit q quies est generis foeminini. et est exceptō ab illa exceptōine. Lum tenet i re

etus. Deinde dicit q̄ pes est generis masculini. ⁊ aes aeris est generis neutri. Quies
ideſt trāquillitas vel par. Pes dicitur a pos podis graeco quod idē ē q̄d pes. Et acci-
pitur tripli. ſ. p mēbro cū quo ambulamus vel pro metroꝝ pede. vel p mēſura. Pes in
metro ē ſyllabarū ⁊ tēpoꝝ certa dinumeratio. Pes in mēſuris agroꝝ digitos quide
ei hēt palmos quattuor. Aes aeris dī ab aer: eo q̄ fit eiūſdē coloris cum aere.

Haec dat nomen in is: tamen hic declino molaris.

Laulis ⁊ aedilis: ⁊ quae creſcūt genitiuis.

Et is praepoſita tenet hic: aut conſona bina.

Unica dum teneat haec: aut n littera. ſive.

In liquidam faciat penultima ſyllaba finem.

Ut lapis ac aris piſcis cinis vnguis ⁊ orbis.

In hac parte auctor determinat de gñibus noīum terminatoꝝ i is. Et dicit q̄ nomē i
is terminatū dat haec. i. ge foe. vt haec nauis. Deinde pōit exceptionē dicēs. Tñ hic de
clino molaris. qñ dicat q̄ molaris ē ge. masculini. Et ēt caulis ⁊ aedilis q̄ ſunt gñis ma-
ſculini. ⁊ illa quae creſcūt in gñis etiā ſunt generis masculini. vt lapis lapidis. Deinde
dicit q̄ illa q̄ hēt r ante is. vt aris polus rotaz. ⁊ illa q̄ hēt duas cōſonātes ante is ita
q̄ ſūt i vna ſyllaba. vt piſcis: ⁊ illa q̄ hēt n litteram ante is. vt cinis ⁊ panis. ⁊ illa quoꝝ
penultima ſyllaba terminatur in liquidā. vt vnguis ⁊ orbis. quae oīa ſunt generis ma-
ſculini. Molaris cōis gñis ⁊ hoc molare ad molam pertinet. ⁊ dī a mola. Et hic mola-
ris lapis molae. vel vñ ſūt molae. vel magnus ad modū molae. Et hic molaris dēno-
marialis. q̄ cibū illis dentibus quaſi mola molimus. Laulis eſt generaliter omnium
herbarū ⁊ olerū medius frutex: q̄ vulgo tiſſus dicitur q̄ a terra ſurſum cōſcendit. Ex
quo tractū eſt vt ſpāliter quoddā genus oler. caulis dicat q̄ tiſſus ipſius amplius cae-
teris olerib⁹ coaleſcit. i. creſcit. Aedilis. i. cuſtos aedis: q̄ cuſtodiebat de dignitate ⁊ offi-
cio aerariū vel capitoliū vel curiā regis ſive iperatoꝝis: nemoꝝ boſa aialia vt cati vñ por-
ci ⁊ huiuſmōi itrarēt ⁊ aerē ibi corūperēt. Lapis dī a ledō diſ: q̄ ledit pedē. Aris eſt
caeli ſeptētrionalis linea recta p mediā plagā ſphaerae. Piſcis dī quaſi a paſcendo eo
q̄ fit paſtus boīum. Cinis eſt ſcintilla exticta. Vnguis ē boīum ⁊ auīū. vngula vero ali-
oꝝ animalium. Orbis. i. rotūditas circuli. Et etiā cuiuſlibet rei. Itē orbis dicitur mū-
dus vel circulus terrae pp rotūditatē. Itē orbis dicitur circulus ſeptimanae.

Haec febris peſtis: neptis vallisq̄ bipennis

Et caſſis iaſpis ⁊ lactis: reſtis ⁊ aſpis

Et pellis: turris: veſtis: peluis quoq̄ cuſpis

Glis gliſſis glitis: ⁊ patronymica iungis

Hic aut haec finis clunis: dabit haec tibi claſſis.

Et meſſis tuſſis. ibis. ſic lis quoq̄ litis.

Auctor facit exceptionem ab exceptiōe precedēti dicēs q̄ noſa in littera poſita licet cō-
prehendi poſſunt multipliciter in exceptione predicta non ſunt generis masculini imo
foeminini. vt haec febris. peſtis. neptis. iaſpis. lactis. reſtis. aſpis veſtis ⁊ cuſpis quae
habent tinas conſonantes ante is in eadem ſyllaba. haec vallis bipennis. i. ſecuris ſcin-
dens ab vtroque latere. pellis. turris. peluis. quozum penultima terminatur in liqui-
dam haec caſſis glis licet creſcant in genitiuo tamen ſunt generis foeminini. Deinde
dicit q̄ finis ⁊ clunis ideſt nates ſunt generis incerti. licet habeant n ante is. Deinde
dicit q̄ claſſis ideſt nauigium. meſſis. tuſſis. ſunt generis foeminini. licet penultima ter-
minetur in liquidam. Et ibis ⁊ lis licet creſcant in genitiuo. Tamen ſunt generis foe-
minini. Quidam dubitant vtrum hoc fit auctoꝝis. Dabit haec tibi claſſis. Et meſſis

tussis. &c.

Haec tibi graeca dabūt: & eis se barbara iungunt.

Auctor dicit q̄ noīa graeca in is terminata & ēt barbara sūt generis foeminini. vt haec colchis colchidis. i. mulier de illa insula: & haec finamis: anima peccatrix.

Adiectiua tenent hic & hec pariter q̄ tricuspis

Istius obliquis neutrum quandoq̄ locabis.

Dic. A. q̄ noīa adiectiua in is terminata sūt ḡnis cōis. vt hic & haec nobil & ēt tricuspis. i. lā cea q̄ habet tres cuspidēs est generis cōmunis: tamē in obliquis casibus aliquādo iue nitur generis neutri. vt in Ouidio. Positoq̄ tricuspide telo mulcet aquas. Ideo dicit Istius obliquis. Notādū q̄ illa regula. Adiectiua tenēt & ce. est exceptio ab illa regula. Haec dat nomē i is. Et i q̄busdā adiectiuis ē exceptio ab illa regula. Siue in liquidam vt apparet in hoc q̄d est fortis. Si obijcitur. Tricuspis est adiectiuum & potest comp bēdi sub illa regula. Adiectiua tenent quare auctor est superfluous. Dicendum q̄ illa regula Adiectiua tenent: datur de adiectiuis quae terminantur in is: & habent neu trum in e. Tricuspis vero non habet neutrum per e: quare auctor non est superfluous. Et ratio quare tricuspis non habet neutrum per e: haec est. Regula est q̄ adiectiua in is faciunt neutra per e per mutatiōem is in e. vt fortis forte. & ita deberemus dicere tri cuspis tricuspē per illam regulam. Aliā regula q̄ adiectiua habētia neutrum per e fa ciunt genitiuum singularem per mutationem e in is vt forte fortis. & ita diceremus tri cuspis in genitiuo. & tamen non dicimus. sed dicimus tricuspidis per illam regulam. Simplicium norma. cum componatur de tres & cuspis cuspidis. Et ita apparet q̄ i hoc nomine tricuspis sunt ille duae regulae repugnantes vel oppositae. & pp hoc nō habet neutrum p e tñ ē adiectiuū. Et pp hoc dicit hic A. q̄ neutrum pōt addi cū obliq̄s ipius.

Dis in plurali genus omne videtur habere.

Dicit q̄ dis in plurali numero habet omne genus. vt pluraliter nomiatiuo hi & he di tes & haec ditia in singulari aliquando est generis masculini. vt hic dis pro plutone. & aliquando generis cōmunis. vt hic & haec dis idest diues. Nota dis nō habet neutrum in singulari p e. q̄ duae sūt regulae repugnātes i hoc noīe dis sicut i hoc noīe tricuspis.

Est hic & haec testis ciuis burgensis & hostis.

Et canis & iuuenis: pariter commune scholaris.

Dicit q̄ nomina in littera posita sunt generis communis. patet de se. sed omnia ex ciipiuntur ab illa regula. Haec dat nomen in is. Etiam testis hostis excipiuntur ab il la regula. Aut consona bina. Burgensis excipitur ab illa regula. Siue in liquidam. ca nis & iuuenis excipiuntur ab illa regula. Aut n littera.

Hic os preponit: tenet hoc os oris & ossis.

Et chaos atq̄ melos argos logos annumerabis.

Dicit quod nomina in os terminata sunt generis masculini. vt hic flos. Deinde ponit exceptionem dicens. Tenet hoc os oris & ossis. q. d. quod haec duo nomina. s. os oris. os ossis sunt generis neutri. Atq̄ pro & chaos est generis neutri. & idem ē quod obsec ritas. & melos. i. dulcedo. & argos idest porta nauis graecoz. & logos idest sermo.

Dant duo bos impos: compos custosq̄ sacerdos.

Dicit q̄ ista nomina sunt generis communis. vt hic & haec bos. hic & haec impos. i. non potens. hic & haec compos. i. potens. eodem modo sacerdos & custos.

Uis se
cundae
declina
tionis

Haec dāt cos dos glos: sic graeca locantur & arbos.

Dicit quod ista nomina sunt generis foeminini. vt haec dos dotis. haec cos cotis la pis super quo acuiuntur gladij. & haec glos g'oris idest mulier fratris. Et graeca noī

sic locantur id est sunt generis foeminini. vt haec delos nomen insulae. et hoc etiam est generis foeminini id est arbor.

Dant hic in us facta tibi declinante secunda.

Auctor dicit quod nomina secundae declinationis terminata in us tam hic id est sunt generis masculini. vt hic dominus. Construe sic facta id est nominata terminata in us secunda declinante. dant hic id est genus masculinum.

Haec paradysus habet: nardus domus atque hyacinthus.

Et synodus costus et carbasus alnus abyssus.

Aluus crystallus humus bisfusus papyrus.

Haecque smaragdus habet vannus colus atque phaselus.

Aegyptus diphthongus et porticus ista sequuntur.

Crystallum tamen hoc dicimus: et hic paradysus.

Hic ponit auctor exceptionem a regula praedicta dicens: quod nomina contenta in versibus supradictis sunt generis foeminini. vt haec paradysus. haec nardus quaedam herba: haec domus. haec hyacinthus quidam flos: etiam est nomen insulae. et aliquando sumitur pro lapide praecioso. haec synodus congregatio sacerdotum. haec costus quaedam herba odorifera. haec carbasus. haec alnus est nomen arboris. haec abyssus profunditas aquarum impenetrabilis aqua fontes et flumina procedunt per occultas venas et ad matricem abyssum reuertuntur. haec aluus id est venter. haec crystallus quidam lapis candidus. haec humus. id est terra. haec bisfusus est genus lini candidissimi et molissimi. et nascitur in aegypto. haec papyrus. et est quaedam herba vel genus iunci vt dicitur. dicitur etiam haec papyrus charta bomicina. haec smaragdus quidam lapis preciosus. haec vannus. id est ventilabrum. haec colus rocha foeminarum vel instrumentum unde foeminae nent. haec phaselus parua naus. haec aegyptus nomen prouinciae. haec banus castanea cocta in aqua. haec diphthongus haec arcus nomen stelle. Deinde dicit quod inuenitur hoc crystallum et hic paradysus.

Hoc vulgus pelagus: in declinabile virus.

Dicit auctor quod vulgus et pelagus sunt generis neutri. et etiam virus quod est in declinabile.

Os graecum saepe mutamus in us muliebre.

Deinde dicit quod noia graeca in os terminata apud latinos saepe terminantur in us et sunt generis foeminini. vt delos delus nomen insulae atomos atomus. et dicitur corpus indiuisibile propter sui paruitatem quous forte nullum corpus fit quod diuisione recipere non possit. et dicitur ab a quod est sine et tomos diuisione vel sectio: quia non recipit sectionem sensui subiacentem.

Hoc terne dabit us si non tenet u genitiuus.

Dicit A. quod noia tertiae declinationis terminata in us si habentia u in penultima genitui sunt generis neutri. vt hoc corpus. genitui huius corporis. Construe. Tu dabis hunc articulum hoc noia tertiae declinationis in us terminatis. si genitui non tenet u in penultima syllaba. Et hoc dicit propter salutem salutis et alia si.

Dat lepus hic: tenet intercus genus oeuetusque. (milia: quod non sunt generis neutri.

Dicit quod lepus declinatur per hic. et est exceptio. Interic et verus sunt generis ois. vt hic et haec et hoc verus. hic et haec et hoc intercus. et doctrina de hoc noie intercus et non exceptio.

Dant haec si crescat genitiuus et u sibi seruet.

Dicit A. quod noia tertiae declinationis terminata in us habentia genitui supantem in cuius penultima haec vocalis u retinet sunt generis foeminini. vt haec salus salutis. et haec virtus virtutis.

Hoc monosyllaba dant vt thus: sed dicitur haec grus.

Hic dat et haec tibi sus: epicoenum dat genus hic mus.

Dicit quod noia tertiae declinationis terminata in us yni syllabae sunt generis neutri. vt hoc thus

sed grus ē gñis foeminini. sus vero cōis gñis. mus at gñis pmiscui. ⁊ declinat p hic.
Est pecus haec pecudis: pecus hoc pecoris tibi format.

Dicit q pecus pecudis est generis foeminini. ⁊ pecus pecoris neutri. Nus ē gñis neu-
tri ⁊ indeclinabile put significat putredinem vel quādam infirmitatem quae hominē
reddit putridū. Sed quando dicitur custodia tunc est foeminini generis. ⁊ declinat.

Quartae nomen in vs maribus sociare solemus.

Dicit Auctor q nomina quartae declinationis sunt generis masculini. vt hic visus.

Haec anus atq3 tribus ⁊ porticus ⁊ manus idus.

Haec acus atq3 pinus nurus socrus ⁊ domus addis.

Hic tenet hocue specus: illi penus associetur.

Hic ponit exceptionem a regula predicta dicens. q nomina in littera posita licet sint
quartae declinationis tamen sunt generis foeminini. vt haec anus idest vetula. haec
tribus idest progenies. haec porticus. haec manus. haec idus idest diuisio temporis.
haec acus. haec pinus. haec nurus. haec domus. haec socrus. Deinde dicit q specus
potest esse generis masculini vel neutri similiter ⁊ penus.

Aus

Cum nomen sit in aus haec illi iungitur: vt laus.

• psona
praece
dente

Dicit q nomina terminata in aus diphthongum sūt generis foeminini. vt haec laus.

S vult haec iungi si consona praesidet illi.

Dicit q noia terminata i es pcedēte cōsonate sūt gñis foemi. vt haec pars partis.

Adiectiua notes: quibus omne genus dare debes.

Hic ponit exceptionem dicens: q adiectiua debent excipi: quia sunt generis omnis: vt
hic ⁊ haec ⁊ hoc sapiens. inops. insons. expers. iners. particeps municeps.

Mons fons pons hic dant mars stirps cals dens quoq3 quadrans.

Et partes assis torrens sociabitur istis.

Atq3 calybs.

Dicit auctor q nomina in littera posita sunt generis masculini. vt hic mōs mōtis. hic
fons fontis. hic mars martis idest dens belli. hic stirps pro trunco arboris. sed stirps si
gnificās pgeniē ē foe. ge. hic cals pars pedis. hic dēs dētis. hic qdrās quadrātis. est in-
strumentum ad sciendū horas diei. Et pres assis. i. nola significātia pres assis habētia
consonantem ante s sicut quinquins ⁊ caetera. ⁊ hoc nomen torrens iungitur predi-
ctis similiter. ⁊ hoc nomen calybs iungitur praedictis. Sciendum q quidam dicunt
q cals quando accipitur pro parte pedis scribitur cum s. ⁊ quando accipitur pro lapi-
de decocto scribitur cum r. Sed male dicūt. quod pz: qz auctor esset diminutus si ipse
intelligeret quod cals scribi debeat cum s: quia superius de genituo tertiae declinati-
onis singularis numeri posuit regulā: q nomina terminata in ls faciunt genituum ti
interposita l ⁊ s vt pula pultis. Sed non excipit cals quod facit calcis. Praeterea Au-
ctor esset cotrarius sibi ipsi si intelligeret quod scribi debeat cum s: quia infra posuit in-
ter nomina terminata in r. Ubi dicit hic calx pedis haec latomorum. quare manifestū
est secundum auctorem quod cals non debet poni inter nomina terminata in s. Et si
ponitur hic dicēdum quod auctor reponit hic recitando opionem aliorum qui di-
cebant quod cals scribitur cum s. pro parte pedis. Et ad hoc denotandum ponit Au-
ctor hic. Et dicitur cals de calco calcas pro parte pedis. sed pro lapide decocto dicitur
de calco cales. Alterius sciendum quod as assis est pondus duodecim vnciarum. Et
exinde remouetur vnum illud vnum quod remouetur dicitur vacia ⁊ illa vndecim q
remanent dicuntur deuns: idest vndecim vncie. Praeterea si reouentur duo. illa duo
dēpta ab asse dicuntur sextūs quasi sexta pars assis. sed illa decem q remanent dñr de-
cūs. i. decē vncie. Praeterea si remouent tria ab asse remanēt nouē. ⁊ illa tria dēpta di-
cunt qdrās qñ qrtā ps assis. ⁊ illa nouē q remanēt dñr dodrās. ⁊ itēptat nouē. Si re

monent ab asse quattuor remanēt octo. et illa quattuor remota dicuntur triēs quasi ter-
tia pars assis. et dicitur a tris quod est tres. Unde triens primo significat tres ex consequē-
ti quattuor. quia quattuor sunt tertia pars assis. et illa octo que remanēt dicuntur bes. et in-
terpretatur bes octo et est graeci. Preterea si remouent ab asse quingz remanēt septem
et illa quingz remota dicuntur quicquid a quingz. et illa septem que remanēt dicuntur septunz
a septem. Preterea si remouetur ab asse sex: illa sex dicuntur semis et illa sex que rema-
nēt filr dicuntur semis. Et dicitur semis de semis quod est dimidius. et as assis quasi dimidia pars
assis. Et ita patet que sunt partes assis. Torrens torētis ē fluuius vel aqua veniens cum im-
petu ex imbribus repentina magnū habēs incrementū. sed adueniente estate calore so-
lis torrescit arefcit et desiccatur. Unde propheta. Conuerte dñe captiuitatem nostrā sicut
torrens in austro. Chalibz fluuius est hispanie iuxta quem populi inhabitāt dicti cha-
libes. apud quos sunt minerae ferri optimi quas nudi illi laborantes effodiūt. Simi-
liter et alij eodem nomine cognominati sunt populi iuxta paphlagoniam in pōto et ama-
zonibus cōtermini. Et capitur plerūqz chalibz pro ipsa ferri massa. Unde quidā pro
instrumento ex chalibe confectio.

Dāt hic ps iuncta polysyllaba: sed variantur.

Hic aut bec forceps et adeps: sed dicitur hic seps.

Dicitur polysyllaba idest plurimum syllabarum terminata in s precedente p sunt gene-
ris masculini. vt hic mancipēs idest seruus. Sed forceps: quod dicitur a ferrum et ca-
pio eo quod ferrum cadens capiat et teneat. et adeps variantur per hic aut haec idest sunt
generis incerti. Sed hoc nomen seps pro serpente est generis masculini. Inuenitur
etiam fm quosdam haec seps pro clausura vinearum. Sed modo dicimus sepes pis
pro clausura vinearum.

Pluraqz dant hic et haec caelebs infansqz parensqz.

Et princeps efrons: istis cōiunge bifrontes.

Dicit Auctor quod plura reperiuntur in cōi genere declinata vt hic et haec celebs. i. castus.
hic et haec infans hic et haec parens. hic et haec princeps. hic et haec efrons. i. sine fron-
te et sine verecundia. hic et haec bifrons dicitur ianus qui habet duas frontes hominis
scilicet ante et retro. hic et haec anceps. idest dubius.

Haec et praepones: sed plurima demere debes.

In hac parte auctor determinat de generibus nominū terminatorum in x. Et dicit quod no-
mina in x terminata sunt generis foeminini. vt lex legis. Deinde dicit quod plura debet
exciipi. et facit exceptionem.

In triplici genere decet adiectiua notare.

Dicit quod adiectiua in x terminata sunt generis omnis. vt hic et haec et hoc felix.

Et si praesit maribus polysyllaba iungis.

Dicit quod nomina in x terminata precedente e sunt generis masculini: dum sunt poli-
syllaba idest plurium syllabarum. vt hic vertex. summitas capitis. Construe sic. Tu iugis no-
mina polysyllaba maribus idest masculinis generibus: si ista littera e praesit. i. ante sit
huic littere x.

Est tamen haec pellex: vibex: obexqz supellex.

Forpex aut forfex: hic aut haec dat tibi cortex.

Atqz filex.

Hic ponit exceptionem ab illa parte. x e si praesit dicens quod nomina que in littera po-
nuntur sunt generis foemi. i. habent e ante x. vt haec pellex idest meretrix. haec vibex
signum factū cum flagello. haec suplex idest substantia vel facultas et omne instrumē-
tum et ornamentū domus. haec forfex qua incidit filum. et cōponitur a ferrum et filū.
haec forpex qua inciditur pilus. et componitur a filum et pilus. Cortex est generis icer-
ti. Et dicitur qñ cor arboris tegēs. atqz pro et filex. i. durissimū lapis qui ictu ferri ignē emittit.

Soetibus haec terrae dabis: hic frutex retinebit.

Hic auctor ponit exceptionē dicēs. Tu dabis hūc articulum haec soetib⁹ terrae. i. nō minib⁹ ipotātibus soet⁹ terrae si est fructus: vt haec carex qdaz herba. excipit frutex qd est generis masculini: densitas virgularū vel paruuarū arborum vel spinarum.

Sed dux ⁊ coniunx commune locatur ⁊ ex lex.

Dicit qⁱ ista duo nomina dux ⁊ coniunx sunt gñis cōis. ⁊ similiter ex lex. i. sine lege.

Hic dant grex ⁊ rex fornic⁹ qz calix qz cilix qz.

Et phoenix mastix: hic calx pedis: haec latomorum.

Dicit auctor qⁱ ista noīa sūt gñis masculini: vt hic rex: hic fornic⁹ cis. i. arcus lapideus hic calix calicis quoddā gen⁹ poculoz. hic calix cis: qdā ppls. hic phoenix nomē auis hic mastix spēs gummi. hic calx cis. p talo pedis ē gñis masculini. ⁊ p cemento feminini. ⁊ tūc nō excipit sⁱ continet sub regula. Haec. x. spones. Et hoc est quod dicit. Hic calx pedis: hec latomorum id est cementariorum.

Trix tenet haec: tamē obliquis neutrum superaddes.

Victrices turbae victricia tela tulere.

Dicit auctor qⁱ verbalia i trix desinētia sūt generis feminini. vt haec amatrix: tñ i obli qz aliquando reperiuntur generis neutri vt signa victricia. Ideo posuit hūc versum causa exempli. Victrices turbae victricia tela tulere.

Capl⁹
qntū est
d⁹ forma
tiōe pte
ritoz ⁊
supinoz
regula.
riū De
pñia pñ
gatione

Vt tibi per metrum formatio praeteritorum.

Atqz suppinorum pateat: praesens lege scriptum.

Et primo disce que sit formatio primae.

In isto caplo A. itēdit determinare de pteritis ⁊ suppinis verbo. ri. Et pmo pponit qd facere itēdit: subiūgēs i pñcipio ipsh⁹ capli ordinē obseruādū dicēs qⁱ pmo itēdit determinare de pteritis ⁊ suppinis verborum primae cōiugationis.

Vi vel vi vel di vel ti formatio primae.

In hac pte A. determinat i gñali de pteritis verbor⁹ pmae pñgatiōis ponendo vles terminatiōes eoz. Et dicit qⁱ prima cōiugatio verbi pōt facere pteritum i vi. vt amo amas amau. in vi diuisas syllabas. vt domo domas domui. i di vt do das dedi. i ti vt sto stas steti.

As in praeterito vi suscipit s remouendo.

In hac parte A. procedit in spāli de pteritis verborū primae cōiugationis. Et dicit qⁱ verba primae cōiugatiōis formāt pteritū a scōa persona praesentis idicatiui moditē. mota s ⁊ addita vi. vt amo amas remota s ⁊ addita vi sit amau.

Non sic formātur ter quinqz: sed excipiantur.

Cre. do. do. mi. iu. sto. pli. fri. so. ne. ve. la. se. cu. to.

Auctor ponit exceptionē a pñdicta regula dicēs: qⁱ ter quinqz. i. qdēci verba primae cōiugatiōis nō formāt pterita: vt supra dictū ē: sⁱ excipiunt. Et primo pōit exceptionē demōstrando illa verba p syllabas i scōo metro cōtētas: i quo qdē metro sūt qndēci syllabae p qas qndēci itelligunt verba. p cre. itelligit crepo pas. p do itelligit do das. p do do. mo mas. p mi mico cas. p iu iuuu uas. p sto sto stas. p pli plico cas. p fri frico fricas. p ne neco cas. p ve veto tas. p la lauo uas. p se seco secas. p cu cubo cubas. p to tono nas.

Nam cubo siue crepo domo deinde micoqz fricoqz.

Nexo. plico. seco. sono deinde tonoqz vetoqz.

Pretereunt in vi diuisas. do dedit ⁊ sto.

Uti a se.
cū da p.
sona pñ.
tis pñia
in as.

Dat steti: iuuō iuui praeterit z lauo laui.

Nunc ostendit A. quō p̄dicta verba faciunt in p̄terito dicēs. Mā. i. certe ista verba cu. bo crepo z caetera. p̄teritū. i. p̄teritū faciūt i vi diuisas syllabas: vt cubo cubas cubui: crepo paspui z c. do das facit dedi i p̄terito z posuit tertiā p̄sonā cā metri. z sto dat steti. z iuuō iuuas p̄terit. i. praeteritū facit i vi. vt iuuō iuuas iuui. z lauo lauas dat laui.

Et neco q̄ necui facit z quandoq̄ necui.

De neco dic auī ferro: necui reliqua vi.

Auctor dicit q̄ ē neco excipitur q̄d facit necui i p̄terito: z aliquando facit necam. z sic non excipitur. Deinde assignat ofiam huius verbi dicens. dic auī i p̄terito de neco ferro. dic necui reliqua vi i praeterito. i. quādo necas cum omni alia vi q̄z cum ferro.

Increpo format vi: tamen z reperitur in auī.

Auctor dicit q̄ increpo aliquando facit increpui. z aliquando increpauī.

Auī praeteritum plico dat cum nomine iunctum.

Hoc sine prebet vi: tamen z reperitur in auī.

A. dicit q̄ plico plicas compositum cum nominibus facit praeteritum i auī. vt duplico duplicauī: quod componitur ex duo z plico: z aliter compositū in vi diuisas syllabas: vt implico implicui: quod componitur ex in z plico z applico applicui: quod componit ex ad z plico: tamen aliquando reperitur in auī vt supplico supplicas supplicaui

Regula que formam seruās as mutat in auī

Recte praeteritum formādo supinat in atum.

In hac parte A. determinat de formatione suppinorum primae cōiugatiōis dicens: q̄ verba primae coniugationis faciētia praeteritum in auī per rectam formationē. i. mu. tando as in auī: faciunt suppinum in atum: vt amo amas amaui amatum.

Sed lauo dat lotum vel lautum potoq̄ potum.

Doq̄ datum dat: stoq̄ statum: format iuuō iutum.

A p̄dicta regula excipiuntur lautum vel lotum: z poto potas facit potum z non potatum. Deinde dicit q̄ do das facit datum: z sto statum: iuuō iutum. z est regula z non exceptio.

Quod dat vi: dat itum: nisi desinat in co: sed in ctum.

Ista suppinantur plicat z micat excipiantur.

Nam plico dat plicitum: mico nescit habere suppinum.

A. ponit aliam regulam dicens q̄ illa verba primae coniugationis que faciunt praeteritum in vi diuisas syllabas faciunt suppinum in itum. vt sono sonas. sonui sonitum: nisi hoc tale verbum desinat in co. vt frico seco. Nam ista verba in co desinentia suppinantur in ctum vt frico fricui frictum. seco secui sectum. Sed mico micas. z plico plicas excipiuntur. quia non faciunt in ctum. immo plico facit plicitum mico vero caret suppino.

Auī dimico vel vi primūq̄ supinat.

Quasi. d. q̄ dimico dimicas facit praeteritū dimicaui. vel dimicui z in quantum facit dimicaui facit dimicatum i suppino. Ideo dicit Auctor pumumq̄ supinat.

Sicq̄ neco nectūz: facit z quandoq̄ necatūz.

Dicit q̄ neco facit nectum scilicet quādo facit necui in praeterito. z quādoq̄ nectū in suppino. hoc est quando facit necui i praeterito.

Moxe patris nexūz: faciet tibi nexō suppinūz.

Dicit auctor quod nexō nexas facit nexum i suppino moxē patris id est primitiui sui. i. necto nectis quod etiam facit nexum. Inde venit nexō nexas eius frequentatiuum.

Auī i p̄terito
Atū i suppinis.

De for
matione
preteri.
torz & su
pinoruz
secundae
iugatio
nis

Ebes formare post primā verba secundae.

In hac parte Auctor determinat de preteritis & supinis verborum secundae coniugationis. Et primo dicit tu debes formare verba secundae coniugationis post primā. s. coniugationem.

Vi vel ui vel di si format xiqz secunda.

Hic Auctor generaliter ponit oēs terminationes preteritorz verborz secundae coniugationis dicēs. q. scda coniugatio format preteritū in vi vt moueo ues moui. vel in vi diuisas syllabas vt moneo nes nui. vel in di vt video di. vel in si. vt rideo risi. vel in xi. vt augeo auges auxi.

Deo

Littera longa vel ar ante deo si facit: excipe stridi.

Idest q. verba secundae coniuga. in deo. terminata. precedente vocali naturaliter lōga vel hac syllaba ar faciūt preteritum in si. vt rideo risi. ardeo arsi. excipe verbum stri. deo: quod facit stridi lz habeat vocalem longā ante deo.

Si breuis est e vel i producitur: atqz facit di.

Idest si ante deo sit e vel i breuis. illa littera e vel i producitur in preterito & mutatur deo in di. vt video di. sedeo sedi.

Ante deo veniēs e vel o liquida mediante.

Principiū geminat: si muta vel m venit ante.

E vel o si iuncta sit mutae: lex tenet ista.

Continue iuncta: si nō: lex non tenet ista.

Dicit auctor q. si haec littera e vel o sit ante deo liquida mediante idest existente inter e vel o & deo. vt pendeo & mordeo. tunc illud tale verbum geminat principiū preteriti vt pendeo pependi. & mordeo momordi. hoc tamē dicit si lra muta vel m venit ante e vel o. vt pz in pendeo & mordeo. Deinde dicit q. illa lex idest regula tenet. i. valida ē semp si e vel o sit imediate iuncta lre mute. vt tendeo tēdes tetendi. Nam ibi t imediate iūgitur cū e. Et si nō iūgitur. ista lex. i. regula nō tenet. Et hoc dicit ppter splēdeo in quo non iungitur imediate muta cum e. imo ista littera l est in medio. Et sic est dicendum in similibus.

Si cōponatur geminātia: nō geminatur.

Lex tenet haec cūctis. po. sto. do. disqz remotis.

Do sto cōposita geminabūt poscoqz disco.

Hic ponit auctor vñū notabile validū per omnes cōiugationes ad quas pertinet. & ē exceptio ab illa regula in declinationibus posita. Simpliciu norma formabis composi. tina. quia per eandem regulā posset aliquis dicere q. verba geminātia preteritū in simplicitate geminent in cōpositione. Ideo auctor super hoc dat notabile dicens. Si verba geminantia preteritū in simplicitate componatur: postea nō geminatur. verbi gratia mordeo des facit momordi. si cōponatur cū re. vt remordeo tūc nō geminatur: sed facit remordi. haec lex idest haec regula erit cunctis verbis cuiuslibet coniugationis remotis illis q. per has quattuor syllabas intelligūt. s. do das dedi cuius cōposita ēt geminatur. vt circūdo das circūdedi. sto as steti. & ei? cōposita. vt psto as pstiti. po. vt posco poscis poposci. & eius cōposita vt reposco reposcis repoposci. dis vt disco discis didici & eius cōposita vt dedisco dediscis dedidici

Curro tamē cum prae geminat: sic pun gere cū re.

Dicit q. curro curris licet geminet in simplicitate. quia facit cucurri tamen si cōponat cū pre etiam geminatur vt precurro precucurri: & pūgo pupugi si componatur cū re. vt repungo etiam geminatur. vt repupugi.

Vocalis longa vel ar ante deo: geminansqz.
Et quae praeposunt e vel i breuem: sic patefunt.

Haec praeter per ui deo praeterit: excipe prandi

Pransus sum: iunge neutro passiva secundae.

Auctor epilogat praedicta: vt epiloga-tioe sua aliam inferat regulā. Et dicit qd verba secundae coniuga. in deo desinentia habentia vocalē longā vel ar ante deo z illa quae hnt e vel i breuem an deo. z illa quae geminant in ptō patefiūt. i. sunt manifesta vt supradictum est. Deinde infert aliā regulā dicens qd oia verba secundae iung. in deo desinentia praeter haec quae diximus faciūt ptūm per vi diuisas syllabas vt studeo studui. cā deo candui. sordeo sordui. splendeo splendui. Deinde ponit exceptionē dicens. Excipe prandi vel pransus sum. quod est ptūm de prandeo des. deberet. n. facere prandui. Iunge etiam neutro passiva secundae coniuga. quae suppleant ptūm: sicut prādeo: vt gaudeo gauisus sum. audeo ausus sum.

Dans deo si vel di geminansue supina dat in sum

Sic sedeo sessum reddit tamen s geminando.

Dicit A. qd verba secundae coniug. in deo terminata faciētia ptūm in si vel in di vel geminantia ptūm faciūt supinū in sum: vt ardeo arsi sum: z video vidi visus. mordeo moridi morsum. Sed A. exemplificat de hoc verbo sedeo sessum dicens qd facit in supino sessum: tñ gemiat. s. Et i h excipit qd hz regulā datā deberet facere sessum p simplex. s.

Gaudeo gauisum: praeter vult regula gauisum.

Strideo praeteritum stridi facit absqz supino.

Haec carmina clara sunt: ideo expositione non indigent.

Praeteriens in vi dat itum: nullumue supinum.

Dicit qd verba secundae coniugationis terminata in deo quae faciunt ptūm in vi faciūt supinum in itum de arte: vel nullū habēt supinū de vsu. vt stideo studui studitum. Ideo dicit nullumue supinum: qd de vsu carent.

Si facit l vel r ante geo: xi littera longa.

Vel diphthongus habet. in vi geo caetera formant.

Dicit qd verba secundae coniugationis habentia l vel r an geo faciunt ptūm in si: vt fulgeo fulsi z vigeo vixi. xi littera lōga. i. verbū habēt litterā longā ante geo facit xi in ptō vt lugeo luxi: vel diphthongus idest verbū habens diphthongum ante geo facit xi. vt augeo auxi. Deinde ponit aliā regulā dicens. in vi geo caetera formāt idest qd omnia verba secundae coniugationis de quibus non est facta mentio in geo desinentia faciūt praeteritum in vi diuisas syllabas. vt vigeo vixi. vigui.

Praebet vi nullum: si per sum. xi qz facit ctum.

Dicit qd verba desinentia in geo facientia praeteritum in vi carent supino. vt ego gesegui. supino caret. Et facientia praeteritum in si faciunt supinum in sum. vt algeo alsi alsi.

Et facientia praeteritum in xi faciunt supinum in ctum. vt augeo auxi auctum.

Dic tamen indultum: sed procreat vigeo nullum.

Dicit qd indulgeo indulges indulsi facit indultum: z excipitur ab illa regula. si per sum etiam facit indultum: z sic non excipitur. Sed vigeo caret supino z significat stringere

Addita muta leo facit ei vi qz facit tum.

coercere z stimulare: Leo

Sic leo sic oleo de se facit omne creatum.

Dicit qd verba secundae coniugationis desinentia in leo muta pcedente faciunt ptūm i eui. vt fleo fles fleui: z faciunt supinum in tum mutando vi in tū. vt fleo fleui vi in tum sit fletū. Deinde addit dicens qd leo les quod non est in vsu i simplicitate z et oleo z eo

composita. ut deleo et redoleo faciunt sic in pto et in supino. ut deleo facit deleui deletus
id est destruere extinguere interficere. et componitur a de et leo les lere quod non est in vi
et redoleo redoleui. componitur enim a re et oleo interposita dicitur redolere bonum
odorem emittere. bene olere. suauiter spirare. et dicitur redolere tamen pro bono odore: sed
olere tamen de malo. est enim olere idem quod fetere.

Et quandoque tamen olui reperitur itumque.

Dicitur quod oleo oles aliquando facit primum in vi et supinum in itum. ut oleo olui olitum.

Ex oleo per vi venientia dicitur et in eui.

Duplex preteritum reddit duplexque supinum

Etum vel per itum: dices adolere per ultum.

Hinc et adultus erit.

Quidam habet istos versus. sed credo quod A. composuit: sed glossatores: quia auctor superius
posuit istam regulam. Simplici norma. et sic composita de oleo prout haberi per eandem regulam.
Tamen si auctor fecit potest sustineri: quoniam ipse potest ut addat illud supinum adultus: quia simplex
non facit ultum. Dicit ergo quod composita ex oleo oles facit primum in vi vel in eui ut redo
leo facit redolui vel redoleui. et sic duplex supinum. scilicet per etum et itum. ut ab oleo aboleui vel
abolui facit aboletum vel abolitum. Et hoc verbum adoleo etiam facit supinum per ultum ut adul-
tum. inde erit adultus participium. Et sic adoleo habet duplex primum. scilicet adolui vel adoleui.
et triplex supinum ut adolitum adoletum adultum. Et quod habeat adultum patet quoniam inuenit adultus
quod non potest descendere nisi de hoc supino adultum. Et adolere est cremare. comburere in-
cendere. Item adolere est crescere. Qui ergo vellet declinare adoleo deberet sic declina-
re. Adoleo. es. ui vel eui adolitum. vel etum vel ultum ultum.

Iunctaque muta leo patet hic: oleoque leoque.

Caetera verba leo per vi facit absque supino.

Hic A. epilogat ea quae dixit de verbis desinentibus in leo ut aliam inferat regulam. Et
dicit verba desinentia in leo muta praecedente in hoc verbum leo et oleo sunt manifesta quo fa-
ciant in pto et supinis per ea quae dicta sunt. Deinde inserit regulam dicens quod caetera
verba in leo desinentia faciunt in ui diuisas syllabas: et carent supinis. ut caleo calui et pallio
pallui.

Sed doleo dat itum. valeo soleoque supinum.

Nunc ponit exceptionem a predicta regula dicens quod verba in littera posita faciunt supinum
in tum ut soleo solitum. valeo valitum. doleo dolitum. Videtur quod soleo non debeat poni quia non
habet solui sed solutus sum. Solutio. Iulianus dicit in xi. libro quod soleo facit primum soli-
tus sum. vel solui secundum Salustium.

Queo

Si queo sumque facit: tamen in tum plurima reddit.

Dicitur quod verba desinentia in queo faciunt primum in si et supinum in sum. ut torqueo si. sum.
tamen faciunt saepe in tum ut distorqueo si. tum vel distortum.

Ueo

Dat ueo vi per tum: vi format ubique supinum.

Ex vi nil remouens facies tum nil superaddens.

Dicitur quod verba secundae coniugae desinentia in ueo faciunt primum in ui: ut moneo moui.
Deinde dicit quod verbum faciens primum in vi mutat vi in tum formando supinum ubique. id est in
omni coniugatione. in prima ut amaui amatum. in secunda ut moui motum. in tertia ut tri-
uitum. in quarta ut audiui tum. Et ex vi facies tum nihil remouendo et nihil addendo.

Excipe pas. ca. fa. se. la. sol. vol. ag. cog. et a. se.

Dat caueo cautum: faueo fautum: sed amictum.

Ex amicare facis: soluo vel voluo dat vrum:

De sero sume satum: lauo lotum: pascoque pastum.

Ag vel cognosco dat itum: sepelire sepultum.

Nic Auctor ponit exceptionē a regula p̄dicta dicens. *Excipe quae p̄ has syllabas intelliguntur pass. ca. &c.* q̄ ista verba nō faciunt in supino vt dictū est mutandō vi in tum immo aliter. s. vt sequitur. Deinde clarificat verba intellecta per has syllabas. & ostendit quō faciunt i supino dicēs. *Fauo faui dat cautū: qd̄ deberet facere catū. faueo faui fautū & non fatum. amicio amiciui amictum & non amicitum. soluo solui solutū & non soltū. volo volui volutū & nō voltū: sero seui satū & nō setum. lauo laui lotū & non latum. pascō paui pascum & nō patū. ag. i. agnosco agnoui. vel pro & cognosco cognoui dat itum. vt agnitum & cognitū. & non agnotū nec cognotum. sepelio sepeliui facit sepultum & nō sepelitū.*

Serueo vi dat siue bui conuiueo vi xi.
Dicit q̄ hoc verbum serueo ues facit serui vel serbui in preterito. Et hoc verbum conuiueo facit conuiui vel conuixi.

Vi tum dante preit vocalis non breuiata.

Dicit q̄ verba facientia pt̄m in vi & mutantia vi in tum in supino produciunt penultimam supini in oī coniugatiōe. vt amari amatū. fleui fletū. triui tritū. audiui auditum.

Qui si ci. sa. li. demantur: & inde creata.

Nunc Auctor ponit exceptionem a regula p̄dicta dicens. q̄ supina quae intelligunt per has syllabas qui ci. &c. demantur q̄ corripunt penultimā syllabā vt queo qui q̄tū. fino siui sitū. cieo uel cio ciui citū. sero seui satū. linoliui litū. eo iui itū. & sua composita. ut nequeo nequiui nequitū. desino desui desitū. excieo exciui excitū. excio exciui exci. tum. in sero in seui infitum. illino illiui illitū. redeo rediui reditum.

De deo deq̄ geo leo vel queo vel ueo dicta

Sufficiant: in vi diuisas caetera formant.

Nic A. epilogat oīa quae dixit de p̄bis secundae coniug. ut inferat ḡnālē regulā de caeteris. Et dicit q̄ ea quae sunt dicta de uerbis sc̄de coniug. terminatis in deo. in geo. in leo. in queo uel in ueo sufficiant. Deinde infert regulā dicēs q̄ caetera uerba de quib⁹ nō est facta mētio formāt sua preterita in ui diuisas syllabas. ut doceo docui. & moneo nui.

Dat maneo mansi. iubeo iussi: neo neui.

Ponit exceptionem dicens q̄ maneo facit i pt̄o māsi & nō manui. iubeo iussi. neo neui.

Dans aper i manco dat vi caretq̄ supino.

Dicit q̄ q̄si hoc p̄bū maneo mutat ain i in p̄positiōe facit pt̄m i ui & caret supino. vt immineo iminui.

Lucet pollicet faciunt xi. mulceo mulsi.

Hereo si praebet: dat sorbeo p̄siq̄ buiq̄.

Dicit q̄ luceo & polliceo faciūt pt̄m in xi. ut luceo luxi polliceo polluxi. mulceo facit mulsi. hereo hesi. sorbeo sorpsi uel sorbui.

Dat si sum xi ctum: sed itum dat sorbeo vel ptum.

Dicit q̄ uerba facientia pt̄m in si. de quibus pri⁹ nō est mētio facta faciūt supinū i sū. ut maneo mansi mansum. Et facientia pt̄m in xi. faciūt supinū i ctum. ut luxi lūctū s̄m artem intellige: sed sorbeo faciens sorpsi uel sorbui. in supino facit sorptum uel sorbitū.

Quae dant praeteritum per vi caruere supino.

Ni faciant in itum: teneo tentum doceo ctum.

Lenseo dat censum: s̄z itum sua cōpositiua.

Misceo dat mixtum.

Dicit Auctor q̄ uerba secundae coniugationis habentia vi in preterito de quib⁹ prius non est mētio facta carent supinis. vt uiro uires uirui. timeo times timui stupeo stupeui. nisi faciant in itum. ut placeo placitum. Deinde ponit exceptionem dicens. q̄ teneo facit tentum. doceo ctum. Lenseo ses facit censum. & eius composita faciunt in itum. ut recenseo recenses recensitum. Misceo misces mixtum: quod praeterit in ui. & facit miscui.

e ii

Pauca supinantur preter sex neutra secundae.
Sex retinent neutra pla.no.ca.va.pa.do.supina.

Format itum doleo noceo valeo placeoq3.

Parco prebet itum: licet ac oleo taceoq3

Dat careo carui caritum cassumq3 supino.

Dicit A. q3 pauca verba neutra secundae coniugationis facientia ptum in vi habent supinu preter sex quae per sex syllabas intelligunt. p pla. placeo ces. no. noceo ces. ca. careo res va. valeo les. pa. parco res. do. doleo les. Deinde declarat quo faciat in supinis dicens. q3 noceo doleo placeo z valeo faciunt supina in itum. Parco facit caritum vl cassum. pario. paritum. ista sunt exempla de sex liceo licitum. oleo olitum. z taceo tacitum. ista sunt exempla de paucis. Et si inueniantur alia verba neutra habentia supinum pot solui p hoc qd dicit pauca.

Cum dat vi pateo dat passum: torreo tostum.

Dicit q3 pateo pates licz faciat preteritum in vi. tamen facit passum in supino. Torreo

Padi pati pateo passum fecere supino. torreo facit tostum i supino.

Dicit q3 ista tria verba pando pandis. patior pateris. z pateo tes. faciunt passum in supino. Quidam habent hunc versum quidam non: sed si habetur ponit hic ad denotandam differentiam quae est inter passum supini de pateo. z passum de pado. z passum de patior.

De formatione
ptorum z
supinorum
tertia
coniuga
tionis.

Erribus his terna formatio fiet aperta.

In hac parte A. determinat de tertia coniugatione verborum. Et dicit q3 in sequenti bus versibus tertia formatio. i. coniugatio fiet aperta idest. manifesta.

Vi. vel vi. vel di. ri. ci. ni. dat tertia gi. xi.

Li. si. bi. pi. psi. pariter mi. qui. quoq3 cum ti.

A. ponit generaliter omnes terminationes ptorum verborum tertiae coniugationis aliqui facit ptum in vi. vt tero triui. aliqui in vi. vt strepo strepui. in di. vt reddo reddidi. in ri. vt curro cucurri. in ci. vt vinco vici. in ni. vt cano cecini. in gi. vt lego gi. in xi. vt dico dixi. in li. vt pello pepuli. in si vt mergo merxi. in bi. vt bibo bibi. in pi. vt rupeo rupi. in psi. vt scribo scripsi. i mi. vt emo emi. i qui. vt linquo liq. i ti. vt verto verti.

A breuis ante cio cum compositis facit eci.

Dicit A. q3 verba terminata in cio. a. breui precedente faciunt preteritum in eci tam sim. plicia q3 composita. vt facio feci z reficio refeci.

Elicui preter cio caetera format in exi.

Dicit q3 oia alia vba i cio desinentia faciunt ptum i ex. vt allicio allerxi. pter elicio qd facit eliciui.

Elicui dat itum: ci vel xi transeat in ctum.

Dicit q3 hoc verbum elicio facit elicui in supino. Ei vel xi. facientia ptum in ci vel xi. faciunt supinum in ctum. vt facio feci factum: z respicio respexi respectum.

Si praesens tenet a: tenent h3c z vbiq3 supina.

Dicit q3 si praesens tempus tenet a. vt facio. supina retinent a. vt factum. z hoc intellige vbiq3: idest in omni coniugatione.

A si composita mutant in i: dant e supina.

Vt probat inficio: sed debes demere do go.

Dicit q3 si composita mutant a in i: tunc supinum tenet e: vt probat inficio infeci infectum. quod componitur ex in z facio. Deinde ponit exceptionem cum dicit. Sed debes demere do go. quasi dicat q3 verba in do z in go terminata excipienda sunt a regula praedicta quia non habent in supino sicut regula supponebat: immo retinent illam litteram quam habet suum simplex: vt occido occasum: qd ponitur ex ob z cado. z exigo exactum: qd co ponit ex ex z ago. deberem. n. dicere ocellum z exectum.

lat di sup qz dio gio gi dat

sup

Dicit Auctor qz verba tertiae coniugationis in dio definitia faciunt preteritum i di z supinum in sum p duplex. s. vt sodio fodi fossum. Deinde dicit qz verba tertiae coniugationis terminata in gio faciunt ptum i gi z supinum in itum. vt fugio fugi fugitum.

Dat pio semper vi: sine cepi sine cupiui

Dicit Auctor qz verba tertiae coniugationis definitia in pio quomodocumqz faciunt ptum in ui. vt rapio rapui. sine cepi sine cupiui. i. excepto hoc verbo capio quod facit ce pi. z sine hoc verbo cupio quod facit cupiui.

Ptum facit omne pio: sapio cupioqz remotis:

Dat sapio sapui sapitum: cupioqz cupitum.

Pio

Dicit qz verba tertiae coniugationis definitia i pio quocumqz faciunt ptum. faciunt supinum in ptum. vt rapio rapui raptum. z capio cepi captum. Deinde ponit exceptionem dicens. sapio cupioqz remotis. qz non faciunt supinum in ptum. imo sapio facit sapitum z cupio cupitum.

Dat peperio pario paritum partumqz supino

Rio

Dicit Auctor qz pario facit peperio z paritum vel partum in supino.

Dat si sumqz tio. sed vtrolibet si geminando.

Tio

Dicit qz verba tertiae coniugationis definitia i tio hnt si in ptio z sum in supino geminando si vtrolibet. i. ta in ptio qz in supino. vt percutio pcuti pcutum. quatio quasi quassum.

Semper vo dat vi: debet struo cu fluo demi

Tio

Et pluo deince utum producit dando supinum

Hum fluxi. structum struxi pluo vi dat z vtum

Datqz plui.

Dat ruitum ruo siue rutum. nonnullaqz nullum.

Dicit Auctor qz verba tertiae coniugationis ter. in uo diuisas syllabas semp faciunt ptum i ui diuisas syllabas vt acuo acui. sed struo fluo z plus excipiat. Postea dicit. illa que faciunt ptum i ui faciunt supinum in utu penul. pdu. vt acuo acui acutum. Ideo dicit. de hinc utu pducit zc. Hum fluxi. i. fluo facit fluxi i ptio z fluxu in supino. structu struxi. i. struo facit struxi i ptio. z structu i supio pluo dat plui i ptio z plutu i supio. etia facit plui. Id dicit Auctor. Datqz plui. Unde Jacobi. s. Et non pluit annos tres z menses sex. Et ruo rui facit rutum vel ruitum in supino. nonnulla. i. aliqua verba in vo terminata nullum dant supinum. vt reuo renui metuo tui respuo spui.

Bo psi ptumqz facit. si littera longa praeibit.

Bo

In hac parte. Auctor determinat de preteritis z supinis verborum tertiae coniugationis definitium in bo precedente littera longa. dicit ergo sic. Bo. i. verbum tertiae coniugationis in bo terminatum habens vocalem longam ante bo. facit preteritum in psi z supinum in ptum. vt nubo nupsi nuptum. z scribo scripsi scriptum.

Caetera bi faciunt: preter quae de cubo fiunt.

Quasi dicat qz caetera verba tertiae coniugationis ter. in bo. s. quae non habent vocalem longam ante bo faciunt ptum in bi vt bibo bibi. pter illa qz deriuantur a cubo cubas quae faciunt preteritum in vi. vt incubo incubi incubui recubo recubis recubui. Alexander hic non osidit qz composita a cubo habent vi in ptio. sed hoc scitur per illam regulam. Simplicium norma formabis compositiua. Quia cubo hz vi in ptio vt cubui. vt dem est in pri ma coniugatione. ibi. Nam cubo siue crepo zc. ptereunt in vi diuisas. Igitur composita de cubo etiam habent vi in ptio. Et omnia composita a cubo quae retinent m ante bo sunt tertiae coniugationis: z excipiuntur a regula. Caetera bi faciunt. vt discubo discubis accumbis. qz autem non retinent m ante bo sunt primae coniugationis vt ac cubo accubas. incubo incubas. excubo excubas. z talia non excipiuntur a regula predicta.

Et nisi psi faciant: per itum bo cuncta supinant.

e iii

Co

Dicit qd oia vba tertiae coniugationis i bo desinētia faciūt supinū i itū. vt bibo bibitū . nisi faciant ptūm i pti. qz tūc faciūt i pti: vt scribo scripsi ptum. vt dictum est supra.

Si co praeueniat vocalis longa: facit xi.

Dicit qd verba tertiae coniuga. desinētia i co hntia vocalē lōgā añ co faciūt ptūm in xi vt Sed si praeueniat n vel s immediate

dico dixi.

N vel s abiicitur. haec ci facit. illa facit ui.

Hinc vinco vici sunt testes crescoqz creui.

Dicit A. qd verba tertiae coniuga. hntia n. vel s aīe co immediate abiiciunt n z s i ptō. Et illa quae hnt n faciunt ci. vt vinco vici. z illa quae hnt s in faciunt vt cresco creui.

Iō dicit. Hinc vinco vici sunt testes crescoqz creui.

Excipe conqueSSI didici compesco poposci.

Dicit A. qd haec vba excipi debēt a regula pdicta. s. agnisco qd deberet facer zquiniui z facit cōqueSSI. z idē ē qd caput inclino. sic zniueo idē ē qd oculos claudio. Un Qui cō n iuet oculis signū mibi pbet. Qui caput inclinat se zquiniscere dicat. Et disco facit didici. z cōpesco facit cōpescui. z posco poposci. A. nō docet quō cōpescobēat in ptō. qz com pescui non pōt stare in isto metro. sed dimittit peritiā lectorum.

Et quae preteritis caruerunt atqz supinis:

Haec sunt verba quibus inceptio significatur.

Dicit Auctor qd etiam verba incohatina excipiūt ab illa regula. N vel s. qz carent pteritis z supinis vel caleSCO caleSCis. feruesCO feruesCis.

Glisco preteritū conqueSSI tolle supinum.

Quasi dicat qd glisco gliscis caret ptō. z cōquimisco caret supino. Construe sic. Tu tolle ptūm perfectū illius verbi glisco. z supinū huius verbi cōqueSSI Sed obijciūt ptra auctorem qz dicit in illa pte. Donatū sequere. qz glisco bz ptūm: Dicendū est qd in illa pte lo qtur fm artem: in ista vero secundū vsū. ideo non est obijciendum.

Ici preteritum prebens ico migrā in itum.

Dicit qd hoc vbu ico facit ici i ptō z itū i supino. Et ē ico idē qd pcutio. Et secundū quod dā pīa syllaba hui? hbi ico pducit. Et sic ē exceptio ab illa regula. Si co pueniat. Sed secundū alios corripit. z ē secundū auctore. qd patet. qz pōit breuē. z hoc mō est doctrina.

Præteritū parco dat parsi siue peperci:

Dat parsi parsum de se: nullumqz peperci.

Dicit qd parco facit ptūm parsi z peperi. z qñ facit parsi facit parsi i supino. z qñ facit peperi in preterito caret supino.

Li vel xi dat ctum: vi. tum facit: excipias quae

Excipienda docet quae dat vco norma secundae.

Dicit A. qd vba tertiae coniuga. terminata i co faciētia ptūm i ei vel in xi faciūt supinū in ctū vt vinco vici ctū. z dico dixi ctū. Deinde dicit qd faciētia ptūm in ui mutant vi in tū vt cresco creui cretū. Donit exceptionē dicens. Excipias illa verba q faciūt ptūm i vi q norma secundae coniuga. determinatis in vco data docet excipiēda. Un si vis videre ea q excipiunt hēas recurri ad illā regulā i secunda cōiugatione positā. q icipit. Dat vco uip tū ui format vbiqz supinū. Ibidē excipiunt pascō agnosco z cognosco. quae nō simpliciter mutant vi in tū. sed aliter faciunt supina. vt ibidem docetur.

Dant in itum disco compesco posco supina.

Quasi dicat qd posco facit poscitū. ppesco ppescitū. disco discitū. z hoc ē arte z nō ē vsu

Do

In si do vertit: si per se longa praeibit.

Ante do vocalis. cu. si stri. cc. per remotis.

Haec faciunt cudi stridi cessiqz cecidi.

Nullum fido gerit: quod turpe sonat in edi

Nulla supina gerens: cessi creat sibi duplex.

Dicit auctor q̄ verba tertiae cōiugatiōis definitia in do mutant do in si in ptō si h̄it vocalem naturaliter longam ante do. vt ludo. si. ledo si. Deinde ponit exceptiōem dicens. Lu. si. strice. peq̄ remotis. verbis quae itelligitur per has syllabas. scilz vt cu. cu do dis cudi. si vt fido fidis. caret preterito ⁊ supino. Ideo dicit. nullum fido gerit. strido di. cedo quod aliquando facit cessi. ⁊ aliquando cecidi. Illud quod turpe sonat scilicet habens turpem significationem sit in edi. vt pedo pedis pepedi. ⁊ caret supino. Ideo dicit. Nulla supina gerens. Deinde dicit q̄ cedo cedis cessi debet scribi per duplex's. Et sic excipitur.

Ado composita formabunt di geminata.

Dicit q̄ composita a do das tertiae coniugationis faciunt preteritum in di geminādo vltimam syllabam vt reddo dis didi.

Hic iunges praendo diphthongus si tibi format.

Quasi dicat q̄ hoc verbum praendo iungitur cum predictis quia geminat preteritum in vltima syllaba. vt prendo prendidi. diphthongus idest verbum habens diphthongum ante do prebet tibi si i preterito. vt claudio clausi.

Ante do si veniat i vel u simul n mediante

In di pretereunt: sed in his n demitur ante.

Dicit auctor q̄ verba tertiae iugatiōis definitia i do habētia i vel u ante do n mediā. te faciūt p̄teritū in di mutādo do i di. Sed n remouetur. vt fundo fudi. ⁊ findo fidi.

Tu geminas tundo tutudi dat sumq̄ supino.

Excipit hoc verbum tundo q̄ geminat illam syllabam tu in preterito ⁊ facit tutudi: ⁊ dat sum in supino. vt tufum. i. percutio.

Tondeo dat tonsum: sed prebet tundere tufum.

Hinc ponit differentiam inter tundo tundis ⁊ tondeo tondes. Littera est clara. Tundo tundis tutudi tundere tufum significat percutere verberare conterere confringere. ⁊ est tertiae coniugationis. Tondeo tondes totondi tondere tonsum significat capillos secare vel aliud diminuerē ⁊ circuitu corrodere. ⁊ ē sc̄dae cōiugatiōis ptinet ēt ad oues. An p̄ Regū 25. Audiui q̄ tonderēt pastores tui greges tuos.

Ante do diphthongus: productaq̄ littera: vel quae

Do dedit: aut i vel u simul n prendoq̄ patescunt

Et tundo.

Nil aliud mutans praebet per caetera di do.

Auctor epilogat ea quae dixit de verbis terminatis in do. vt aliam inferat regulam. Et dicit q̄ habentia diphthongum ante do. vt claudio. ⁊ litteram productam. vt ludo. ⁊ illa q̄ cōponuntur ex do das. vt reddo. ⁊ illa quae habent i vel u ante do n mediante. vt findo ⁊ fundo. ⁊ hoc verbum prendo tundo patescunt. i. manifesta sunt vt supra. Deinde insert regulam dicens. q̄ omnia alia verba in do terminata praebent di in preterito nil aliud mutandonisi do in di. vt scando scandi.

Diuido si demas: ⁊ quae fiunt geminando.

Hic ponit exceptionem a regula predicta dicens. Tu demas. i. excipias hoc verbum diuido quod facit diuisi. ⁊ illa verba quae geminant preteritum. vt cado cecidi. tendo tetendi. pendo pependi vel pendi.

Do sum prebet in his. exceptis a dare natis

Ista supinantur per itum: quotiens geminantur.

Abscondo dat itum geminans di: non geminans sum.

e iij

Dicit auctor q in his verbis p̄dictis do mutat in sū formādo supinū. vt ludo lussū. clau-
do clausum. diuido diuisum. Deinde ponit exceptionē dicens q verinata ab hoc ver-
bo do das excipiunt. qm̄ ista supinant in itū quotiens geminātur. vt reddo reddis red-
didi redditū. Deinde dicit q abscondo facit absconditū vel absconsum. absconditum
qm̄ geminat di vt abscondidi. absconsum qm̄ nō geminat di. vt abscondi. Et nota q cō-
posita a do semp gemināt in p̄terito p̄ter hoc verbū abscondo: q aliqui gemināt. aliqui
non. Et pponit ex abs z condo. z condo pponit a con z do das.

In quibus eripitur: penultima si breuiatur

Additur s duplex: si longa sit s sibi simplex.

Dicit auctor q verba tertiae coniugationis quibus n eripit in preterito. si penultima pre-
teriti breuietur. gemināt s i supino. vt scindo scidi scissum. z si penultima sit longa faci-
unt supinū in sum per simplex s vt fundo fudi fulum.

Dans passum pando. subducit n. s geminando

Dicit q pando pandis remouet n in supino z geminat s z facit passum.

Pando pati. pateo passum fecere supino.

Dicit q pādo pandis: pati idest patior pateris. z pateo pates faciūt i supio passū passu.

Dat tendo tensum tum quaedam compositorum.

Dicit q tēdo dis facit tēssū i supino. z qdā suoz ppositoz faciūt tū vt p̄tēdo contentū.

E di donat edo: sum donans stumqz supino.

Nec sua composita cogunt duplicare supina

Nanqz dat ambesus esum: comedoqz comestum.

Dicit q edo es facit edi in preterito z esū vel estū in supino. Ex hoc sua cōposita non co-
gūt duplicare supina. Nāqz pro qz ambedo dat ambesum. comedo comestū. Alij dicūt
q ambedo habet duplex supinū scilicet ambesū z ambestū. sed illud supinū ambesum
magis est in vsu. Similiter dicunt q comedo habet duplex supinum scilicet comestum
vel comestum. vnde inuenitur comeso comesas sare. verbum frequentatiuum. similr co-
mesatio. onis. nomen verbale. sed illud supinum comestum magis est i vsu.

Si facit r go: nisi sint a rego nata: sed in xi

Lactera sunt: pun. pan. le. tan. sed demis a fran

Haec cum compositis dant gi: tribus a lego demptis.

Haec intelligo diligo negligo quae faciunt xi.

In hac parte auctor determinat de preteritis z supinis verborz tertiae coniugationis de-
finientiu in go dicens q verba definitia i go hntia r ante go faciūt p̄teritū in si vt tergo
terxi. nisi sint nata. i. deriuata a rego regis. Sz cetera q n o habēt r aſi go faciūt p̄teritū
in xi. vt tego. terxi. Sed excipitur pingo pango lego tango ago z frango que cum eoz
compositis s faciunt preteritum in gi. Exceptis tribus cōpositis a lego legis q faciūt i xi
vt intelligo intellexi. diligo dilexi. negligo neglexi.

Preteritum triplicat z sensum pango pacisci.

Dat pepigi. panxi dat cantus. iungere pegi.

Quasi dicat q pāgo gio hz triplex preteritum z triplex significatū. Nā aliqui idē est qd
pacisci sine pactum facere: z tūc facit pepigi: aliqui idē est qd canere z tūc facit panxi. Et
aliqui idē ē qd iungere. z tūc facit pegi. Job. io. Osibus z neruis compegisti me.

Pango facit tetigi: sed ago vel frango dat egi.

Dicit q tango tangis facit tetigi in p̄terito. Sed ago z frango dant egi. vt egi z fregi.

Preterito duplici duo significans stimulando

Pungo facit pupugi: punxi punctos numerando.

Dicit q pingo pungis significans duo. i. hīs duas significatiōes duplici p̄terito. i. fm

duplex pteritum facit pupugi stimulando. i. qñ significat idem qñ stimulo. facit punxi.
qñ significat idem quod punctos numerales facio.

Dego degi dabit: quod dat rego xi sociabit

Dicit qñ hoc vbu dgo gis. facit dgi i pto: deinde dicit qñ d riuata a rego gis. faciut i xi. vt

Dans go si sum dat: per ctu gi xiqz supinat

surgo surrexi. dirigo direxi.

Dat fixi fixum. sed sit de fingere fictum

Dicit qñ vba tertie coniugationis desinentia i go faciut ptm i si faciut supinu i sum: vt tergo
tersi terlu. Et faciut ptm in gi. z i xi. faciut supinu i ctu. vt legi lectu. z texi tectu. iungi
iuctu. Et excipit h vbu figo qd qñuis heat xi i pto th si facit supinu i ctu. lz facit fixu. Si
milt excipit h vbu dego qd lz heat gi i pto th no facit supinu in ctu qz caret supino.

I vel a si prae go venit n mediante: supino

Semper n eripitur: cin. tin. an. excipiantur.

Dicit qñ vba tertiae coniugationis i go desinentia hntia i v a an go n. mediate sep n. eripit
i supio. vt migo mxi micu. z frago fregi fractu. Excipiut verba itellecta p has syllabas
vz. cin vt cigo. tin vt tingo. an vt ango. qz retinet n i supino. Et hoc declarat i sequentibz

N retinet ango cingo tingoqz supino:

Et plango clango stingo ctum: deqz nullum

Dicit qñ ista verba retinet n i supino licet heat i v a an go n mediate vt ango anctu. tin
go tinctu. cingo cinctum plago plactu. clango clancum. stingo stinctum.

No xi ctumqz facit. dat vi lo: ni geminetur

Libi tunc per li lo preterit. excipe vulsi.

Dat etiam velli

Mo Lo

Dicit qñ verba desinentia in ho faciut ptm in xi z supinum in ctu. vt traho traxi tractu.
Deinde dicit qñ desinentia i lo non geminata i faciunt pteritu i vi diuisas syllabas: vt
colo colis colui. Notanter dixit ni geminetur l. qñbi scilicet i illo verbo i quo l gemina
tur: lo mutatur in li formando pteritum vt psallo psalli vello velli. tamen excipitur inqz
tum facit vulsi. sed in quantum habet velli non excipitur.

L duplex reperit mutam. si muta praeibit.

Dicit qñ qñ verbu in lo terminatu duplicat l. muta precedete. l existente in principio pri
mae syllabae. tunc illa muta geminat in preterito. vt fallo sefelli z pello pepuli.

Tollo tuli. fallo falli dat: psalloqz psalli.

Dicit auctor p modum exceptionis qñ ista verba tollo psallo z fallo licet geminent in p
senti. z habeant mutam in principio primae syllabae. th non geminant preteritum. imo fa
ciunt vt patet in littera fallo dat falli. psallo psalli. tolli tuli.

L simplex dat tum. sed sum geminata supino:

Dicit qñ desinentia in lo p simplex l faciunt supinu in tu vt colo colui cultu. Sed habet
tia duplex l faciunt sum in supino. vt fallo sefelli fallu. pello. pepuli pullum.

Tum vel itum dat alo: caret omni malo supino.

Psallere nolle caret: alienum dat tibi tollo.

Donit exceptione dicet. qñ alo alis dat altu vel alitum i supino. Alo caret oī supino.
psallere. i. psallo z nolo no nis caret supino. tollo tollis dat tibi alienu supinu. vz sustuli
sublatum. Mo

Mo dat vi dat itum: premo preter emo: sed illa

Excipias: quibus est per se penultima longa:

Nam psi preterito tunc reddunt ptuqz supino.

Dicit qñ verba desinentia in mo faciunt ptm in vi. vt tremo mui. Preter emo z premo
deqbus statim dicetur. Sed excipias illa verbaqbus est p se penul. longa q faciunt p
teritum in psi z supinum in ptum: vt promo prompsi promptum.

no

S geminat premo si sum dans:emo mi dat z emptum
Dicit q pmo facit pssu i pto z pssu i supio geminados. emo facit emi i pto eptu i suplo.
No dat vi g vel o si presit: z a cano nata.
Dicit q desinetia i no g vel o pcedete faciunt ptum in vi: vt gigno gignis genui. z po.
no pontis posui. z nata. i. deriuata a cano canis p copositione. vt pcino precinis precinui
Ante no pfi facit m: preter cano: caetera vi dant.
Dicit q hntia mante no faciut ptum i pfi. vt coteno cotepsi. Cetera vero q no pnt coti
neri sub regulis pdictis faciut ptum i ui. vt sterno strau. pter cano canis. qd facit ceci
ni. Auctor: si docet qud cano faciat ptum. q: cano e verbu multu vstratu. io pssupoit q
Dat lino lini vellini dic quoqz leui ptum ei fit notu.
Dicit q lino hz triplex ptum. v3. lini lini vel leui. z no e i vsu i simplicitate. sz i copone
No per vi dat itum sine natis a cano. na tu ita v3. obliuo. oblinis.

po

N precedit in his. pfi tum dat. viqz facit tum.
Dicit q verba tertiae coniugatis desinetia i no facietia ptum i vi faciut supinu i itu: ut
gigno genui genitu. Si natis a cano. i. verbis deriuatis a cano canis. na i his n pcedit
tu. vt pcino pcinis pcinui pcedu. cocino cocinis cocinui cocetu. pfi ptu dat. i. facietia p.
teritu in pfi dat supinu i ptum. vt coteno cotepsi cotepu. viqz facit tum. i. facientia pte.
ritum in vi faciunt supinum in tum. vt sterno stravi stratum.

quo

po dat vi dat itum breuis e si praeuenit. m pi.
Ptumqz remota facit. pfi cetera ptumqz dedere.
Dicit q verba desinetia i po e breui pcedete faciut ptuz i vi z supinu i itu. vt strepo stre
pui streptu. Si nom sit ante po. m remouet z po mutat i pi. vt rupo rupi ruptu i supi
no. Caetera. i. q no hnt e breue nec m ante po. faciut ptum i pfi z supinu in ptu. vt repo
Dat linquo liqui: coquo coxi. ctum dat vtruqz. repis repi reptu.

ro

Dicit q linquoligs facit liq. z coquo coxi. vtruqz facit supinu i ctu. vt lictu z coctu. In
Ro vi tumqz facit. ge. cur. excipiendo ver. vqz. tellige fm arte.

Dat si stumqz gero. velut vro. curro cucurri
Cursum. ri vel si verro versumqz supino.
Dicit q verba desinetia i ro faciut ptum i vi z supinu i tu. vt tero triui tritu. excipiendo
verba itellecta p has syllabas. v3. ge. i. gero. cur. curro. ver. verro. v. vro. q: gero fac ges
si i pto z gestu i supino: vro vsti vstum. curro cucurri cursu. verro verri vel veru versu.
Quaero quaesui. quaesitu redde supino.

Dicit auctor q hoc verbum quaero facit quaesui i pterito z qstium in supino. z exci
pitur ab illa regula. Ro. ui. tumqz facit. eo q facit qstui qstium. z deberet facere qui q.
tum pmutatione de ro in vi. z de vi in tu. Et sic excipit tantummodo p hoc q superat p
sens tempus vna syllaba. q: illa regula. Ro. ui. tumqz facit. intelligenda est de preteritis i
vi z de supinis in tum quae sunt paria praesenti tempori i syllabis. Verumtn quaero si
excipitur qstium ad finalem s. llabam. q: facit vi z tum.

A sero composita serui sertumqz dedere.
Insero sic format z consero: viqz situm dat
Sic sero formauit prius: z sensum duplicauit.
Coposita a sero seris dederunt serui in preterito z sertum in supino. z insero format sic
similiter z consero vt insero inserui insertum. consero conserui cōsertum. Et insero dat
et vi in preterito z itum in supino. similiter z consero. vt insero inseui insitum. consero
conseui consitum. Deinde reddit causam huius ponendo regulam de sero seris: z dicit
Sic sero formauit prius. ante qz esset compositum duplex preteritum z duplex supinum
. i. in rui z in vi z in tum z in atum. vt sero serui vel seui sertum vel satum. z etiam sensu

idest significatum duplicauit. q: sero serui satum est idem quod plantare aut seminare. sed sero serui serum idem est quod ordinare: vt cum dicitur. Ille seminat scolares i studio. i. ordinat et sunt quaedam composita de sero q: conueniunt cum illo significato quod est plantare vel seminare et illa faciunt vi ritum vt obseui oblitum. Et sunt alia composita que discoueniunt ab utroq: significato de sero et illa faciunt in rui et in ertum. vt de sero pro derelinquo deserui delertum. Et sunt alia composita q: conueniunt in utroq: significato de sero. et illa faciunt in ui et rui et situm et sertum ut colero conserui uel conserui confertum uel confitum. Unde. cum sero conueniunt haec. circum. con. ob. in. et inter. De dis. ex. as. prae. pro. signat. aliudq: Conuenientia cu sero ui. tum. danteq: creatis. Que discoueniunt serui serum sibi sumunt. Que geminant sensum geminant praeterq: supinum. Praeter idem est quod praeteritum in hoc uersu.

So siui situmq: facit: sed deme capesso

So

Quod si sumq: facit: sic viso sicq: faceffo

Dicit q: desinentia in so faciunt ptum in siui et supinu in situ. ut laceffo sis. siui situ. Sed deme. i. ercipe capesso sis. qd facit capessi i praeterito et capessum in supino: uiso sis. et laceffo sis. sic idest similiter faciunt: et sunt uerba desideratiua.

Pinsq: praeteritum per vi formando. dat istum.

Dicit q: pinso pinsis facit pinsui in praeterito et pistum in supino.

Eto

Ante to c veniens in xi cto mutat et in rum.

Dicit q: desinentia i to c praecedente mutat cto fxi i praeterito et xi i xui i supino. ut flecto xi. xui.

Datq: xui pecto pariter xi: sic quoq: necto.

Dicit q: pecto facit perui in pto uel pexi. et similiter necto facit nexui uel nexi.

E duo corripunt: quorum peto vi facit et tum.

S geminando sui format meto: deinde facit sum.

Dicit q: duo uerba hnt e breue ante to. i. peto et meto. peto facit petui in pto et petum in supino. meto facit messui in pto et mesum in supino geminando s.

Ante to uerba duo retinent r: absq: supino.

Praebet ui sterto: ti format sum quoq: uerto.

Dicit q: duo uerba hnt r ante to. ut sterto stertis et uerto uertis. sterto facit stertui i pto et caret supino: uerto facit uerti in pto et in supino uersum.

Dat si sum mitto: tamen s geminando supino.

Dicit q: mitto mittis facit in praeterito misi et in supino missum geminando s.

Dat sisto statui si transeat atq: statutum.

Sed si sit neutrale steti: nullumq: supinum.

Dicit q: h uerbu sisto sistis si transeat. i. si e transitiuu facit statui i pto et in supino statutus.

Sed si sit neutrale. i. neutrum absolutum facit steti in praeterito et caret supino.

Tlo

L vo preueniens de vo vi format et vtum.

Dicit q: habentia ante uo faciunt praeteritum in ui. mutando uo in ui et supinum i utu ut soluo solui solutum.

Longaq: precedens vocalis xi facit et ctum.

Dicit q: uerbum habens uocalem longam ante uo facit praeteritum in xi. ut uiuo uixi. in supino uictum.

Ho dat vi: rum nexo: format texoq: textum.

Dicit q: desinentia in xo faciunt praeteritum in ui. ut nexo xui. et texo xui: nexo. nexum in supino. et texo facit textum.

De for-
matione
p̄terito-
rū quar-
tae cōiu-
gatiōis

Est predicta vide sit formatio quartae.
In hac pte auctor determinat de p̄teritis z supinis v̄boz q̄rte cō-
iugatiōis. Et p̄ se p̄tinet cū p̄cedētib⁹ dicēs. Post p̄dicta vide zc
Vi vel vi vel ii si ri dat xi quoqz p̄si ni.

Auctor ponit generalr oēs terminatiōes p̄teritoz verboz quar-
tae cōiugationis dicēs. Quarta cōiugatio dat in p̄teritis has ter-
minatiōes. videlicet vi. vt audio audiui. vel vi vt salio salui. vel
ii. vt salio salij. vel ri vt reperio repi. si. vt sentio sēsi. xi. vt vincio
vinxi. p̄si vt sepio sepsi. ni vt venio ni. z suū p̄positū vt iuenio ni.

Dat cio xi buotiens n p̄aenit. hac sine dat si.

Dicit q̄ verba q̄rtae iugatiōis definētia i cion p̄cedēre faciūt p̄teritū i xi. vt vicio vin-
xi. hac sine dat si. i. definētia i cio sine hac l̄ra n dat si i p̄terito. vt farcio farfi.

Non sine compositis debent bisyllaba demi.

Hacc faciunt in vi. sic format sancio vel xi.

Ponit exceptionem a regula p̄dicta dicens q̄ verba bisyllaba. i. duaz syllabaz in cio
definētia debent demi. i. excipi non sine compositis. q̄ etiam composita excipiunt. hec
n. faciunt in ui. vt scio sciui. z nescio ui. Deinde dicit q̄ sancio sic format p̄teritū. q̄ fa-
cit sancui. vel sancio etiam facit xi. vt sanxi.

De verbis quartae quae dat cio dicta notate

Epilogādo dicit magister. Notate de verbis q̄rtae iugatiōis terminatis in cio illa q̄
dicta sunt. q̄ de illis sufficiēter dictū ē. Ideo dicit q̄ sunt notāda ea q̄ dixit.

Cetera p̄teriti vocem fecere per iui.

Dicit q̄ verba quartae coniugationis. quae non possunt contineri in regulis predictis
faciunt p̄teritum per iui. vt audio audiui. serui seruiui.

Sed legem cassant hanc cassus: z inde creata.

Haurio. sentio. sepio si. ui cambio vel p̄si.

Dat venio veni. sic quae componis ab illo.

Dat salio salui salui quoqz siue salui.

Ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs. Cassus. i. verba itellecta p̄ has sex l̄ras conten-
tas i hac dictiōe cassus. cassat. i. destruit hāc legē. i. regulā p̄dictā. Per c̄ itelligit cābio
bis. q̄d facit campsi vel cābiui p̄ a haurio ris hausi. p̄ s̄ sepio sepsi. sentio sēsi. p̄ u venio
veni z ei⁹ cōposita. vt reuenio reueni. p̄ s̄ salio salui vel salij. z ēt hēt salui. sed tunc non
excipit. Hoc ēt intelligit de p̄positis eoz vt exhaurio exhausti. z iō dicit. z ide creata.

Quaeqz parit pario simul excipiuntur. z aio.

Dicit ēt q̄ verba illa q̄ pario paris parit p̄ cōpositionē. debēt excipi a regula supradicta
q̄ si faciūt i vi imo faciūt sic statim dicet. Et hoc verbū aio ais excipit de q̄ dabif doctri-
na i capitulo de anormalis z defectiuis. Nota q̄ pario paris i simplicitate ē tertiae con-
iugationis. in compositione vero quartae vt reperio.

A pario dant nata rui: nisi quod reperire

Comperioqz peri faciendo preteriere.

Dicit auctor q̄ d̄riuaa a pario paris faciūt p̄tīm i ui vt apio apui. nisi repio z cōpio q̄d
facit repi z cōpi.

In xi praeterita per ctum fecere supina.

Dicit q̄ facientia p̄teritum in xi. faciunt supinum in ctū. vt vincio vinxi vinctum.

L preunte vel r si tum facit: his sine dat sum.

Dicit q̄ facientia p̄teritum in si l vel r p̄cedente. faciunt supinum in tum. vt farcio farfi
fartum z fulcio fulsi fultum. Facientia vero p̄teritum in si sine his litieris. s. l. vel. r. fa-
ciunt supinum in sum. vt sentio sēsi sensum.

Excipias haustum dans haurio: sepio septum.

Idic auctor ponit exceptionē a regula predicta dicens q̄ haurio z sepio. licet faciāt preteritum in si. tamen excipiuntur: q̄ haurio facit haustum z sepio septum.

Vt venio: sic dant ab eo venientia ventum.

Dicit q̄ venio facit ventum in supino z eius composita. vt reuenio reuentum.

Et quicquid pario parit r̄ praeunte facit tum.

Dicit q̄ cōposita a pario ris faciūt supinū i tū r̄ pcedēte. vt reperio ri repertum.

In vi preteritum semper transfertur in itum.

Dicit q̄ facientia preteritum in vi faciunt supinum in itum: vt audiui auditum.

Dat salio saltum: dum vi facit excipiendum.

Dicit q̄ salio facit saltū in supino. iquantū facit salui i pterito excipit: q̄ facit saltū.

In quibus eripitur duo deme supina: sepultum.

Quod sepelire facit: amicire figurat amictum.

Quia superius dixit q̄ facientia preteritum in vi faciunt supinū in itum: id dicit ponendo exceptionem in his verbis sepelio z amicio: quae cum deberent facere sepelitur z amictum abijciunt i z faciunt sepultum z amictum.

A quo composita vel eo breuiare supina.

Constat: z ambitum non corripit ambio solum.

Quia superius dicit q̄ facientia ptūm in vi faciunt supinū in itū penultimā produciendo: modo ponit exceptionē i compositis ab eo is z q̄ quis dicens q̄ corripit penul. supini vt nequeo nequui nequm. z transio transui transitū. Sed h̄ verbū ambio ambis nō corripit imo producit penul. supini. vt ambio ambis ambitū. Et si dicat z obijciatur de hoc verbo superbio superbis q̄ producit penul. supini. dicatur q̄ non est compositum de super z eo. sed est deriuatum de superbus superba superbum.

I reperire cupis ex deponente supina.

Actui finge vocem: formaq̄ per illam:

Sicut laetatum veritum: sed plurima verba.

Illa creant aliter: probat hoc ratus atq̄ misertus.

Superius A. nos docuit formare preterita z supina verborū. tā acti. uorum q̄ neutrorū. nunc aut̄ docet z dicere infēdit de supinis verborū deponentiū siue de supinis verborū habentium passiua vocem.

Et dicit. Si tu cupis rep̄ire supina ex deponente verbo. tu debes fingere vocē actiuam z supinum fm̄ illam vocem actiuaz z reperto supino verbi actiuae vocis immediate habebis supinūz verbi deponentis quod simile est. Ex quo quidem supino z verbo sum es ē poteris supinūz verbi deponentis quod simile est. De hoc auctor ponit exemplū dicēs. Sicut laetatum veritum. Presupponamus q̄ inueniatur leto tas. hoc tale verbū leto tas. faceret letau per illam regulā. As in pterito zc. z faceret letatum in supino per illam regulā. Regula quae formā zc. Ex quo scire possum⁹ q̄ letatū est supinum huius verbi letoz letaris. ex quo supino z verbo sum es est suppletur ptūm verbi. videlicet capiēdo p̄icipiū pteriti tps ab ipso supino deriuatum. vt dicendo letatus suz vel fui. Simili possum⁹ dicere de vereoz supponēdo q̄ inueniat̄ vereoz veres. hoc tale verbū faceret in ptō verui p illā regulā. De deo deq̄ geo leo queo vel veo dicta. Sufficiūt in vi diuisas caetera formāt. Et eius supinum esset veritum per illā regulā. Quae dant ptūm per vi caruere supino Mi faciāt in itū. Eodē mō per caetera discurrendū est. Sed plurima verba excipiunt. Mi faciāt in itū. Eodē mō per caetera discurrendū est. Sed plurima verba excipiunt. quae aliter faciunt supina q̄ dictū est. Probat hoc ratus atq̄ misertus. Fingamus q̄ reo res rep̄iatur ei⁹ ptūm faceret rui per illā regulā. De deo deq̄ geo zc. z supinū face

De formatione supinoz z circūcutione ptōz deponentia liūz aliorum so. lūz passiua vocē h̄ntium.

ret ritū. uel careret. Et sic deberemus dicere q̄ i p̄terito reor faceret ritū sum fui. aut ca-
reremus tali p̄terito. sed q̄ facit ratus. ideo excipitur. p̄terea fingamus q̄ inue-
niatur misereor res eius p̄teritum facit miserui per illam regulam. De deo. deq̄ geo-
rē. Et supinum faciet miseritum. Et per consequens misereor faciet miseritus sum vel
fui. Et q̄ facit misertus sum. ideo excipitur.

Dat fateor fassum nullū liquor medeorq̄. Et vescoz reminiscoz.

Dicit q̄ fateor facit fassū. deberet enī facere fatitū fingēdo vocē actiuā. Deinde dicit q̄
liquor liqueris z medeor mederis. vescoz ris. reminiscoz ris. nullū habēt supinum.

Hec circumloquium non seruant p̄teritorum.

Quasi dicat. q̄ predicta carēt supinis ex eo qd nō seruāt circūloquiū p̄teritoz a quo
attrahere deberent originē. Uel sic exponatur z forte meli⁹. Haec p̄dicta nō seruāt cir-
cūloquiū p̄teritoz. i. carent suppletionē p̄teritorum ex eo: q̄ carent supinis. quibus
deficientibus necessario deficit suppletio p̄aeteritorum.

Disce supina dare per deponentia ternac.

Dicit magister. O lector disce supina dare verbis deponētib⁹ tertiae cōiugatiōis si ser-
uantibus regulam antedictam uidelicet. Si reperire cupis rē. haec patēt i sequentib⁹.

Gressus cōmentus fructus fructusq̄ profectus.

Et fretus lapsus nactus quoq̄ pactus adeptus.

Vltus z iratus oblitus functus z vsus

Questus complexus nixus vel dicitur nixus.

Dicit q̄ ista q̄ in littera ponunt non formantur secundum vocem fictam uidelicet gres-
sus de gradioris. Illā deberet facere grassus ficta voce actiua scilicet gradio p̄ illā re-
gulā. Dat dīsiq̄ dio. Eodē modo discurrendū ē p̄ caetera. Et si aliqua reperias q̄ formā-
tur secundū vocē fictā dicas de ipsis ē doctrina z nō exceptio. ut irat⁹ qd venit ab ira-
scor ris. fingam⁹ vocē actiuā. si irasco faciet irauī p̄ illam regulam. Ill. vel s abijcitur. z fa-
ciēt iratum p̄ illam regulam. vi tūq̄ facit. Ideo patet q̄ non excipitur sed est doctrina.
Cōmentus venit a cōminiscoz. fructus fructus z fretus a fruor. profectus a proficiscoz.
vltus ab vlciscoz. oblitus ab obliuiscoz. functus a fungor. vsus de vtor. questus de que-
ror. complexus de complector. nixus z nixus de nitor niteris.

Ortus z est oriturus: mortuus z moriturus.

Dicit q̄ orior z morior cum sint tertiae vel quartae cōiugationis habent p̄terita iuxta
tertiā coniugationē vt or⁹ sū z mortu⁹ sū. participia vero futuri tēporis. iuxta quartā
vt oriturus z moritur⁹. penul. correpta: quā debēt p̄ducere p̄ illā regulā. In ui p̄teritū.

Hinc exp̄rectus: faciunt loquor z sequor vtum.

Dicit q̄ exp̄giscoz scer⁹. facit exp̄rectus sum. loquor locutus sū. sequor secut⁹ sum.

Dat tutum tueor: tuitū tuor: ambo tueri.

Dicit q̄ tueor ris. facit in supino tutum. tuor ris. facit tuitum. sed ambo faciunt tueri in
infinitiuo.

Dat nascor natum: dat mensum metior. orsum

Ordior: z passū patior. potiorq̄ potitū.

Sententia est clara in textu.

Credo quod exosus verbo caret atq̄ perosus.

Dicit auctor q̄ est opinionis q̄ exosus quod idem est quod in odio habēs. z posus: qd
idem est caret verbo. i. a nullo uerbo deriuatur usitato. Aliqui. n. dicunt q̄ sunt nomi-
na z regunt post se actōes. ut exosus bella posus furta. Alij dicunt q̄ sunt p̄cipia ab il-
lis uerbis exodi z podi. sed non sunt in usu. ipsi etiam potest addi p̄sci⁹ de quo idem
est iudiciū. ut p̄sci⁹ uentura.

Donatum sequere per verba fruuentia lege.

In isto capitulo Auctor intendit determinare de uerbis defecti-
nis anomalis. Et pmo dicit q tu debes seq donatu p verba frue-
tia lege idest regula. quasi dicat. q tu debes uariare uerba regu-
laria sicut donatus insinuat. Nam de uerbis irregularibus ego
dabo tibi doctrinam ut patet in sequentibus.

Dic. duc. fac. z fer. sic quae cōponis ab illis.

Dicit q ista uerba dico cis. duco cis. facio cis. z sero fers sunt ir-
regularia in pma uoce iperatiui. qz deberem dicere dice duce fa-

ce z fere. z dicim⁹ dic. duc. fac. z fer. Et hoc forte ad oriam grā z datui huius nois dica
dice. fere fere. z ablatiui huius nois dux z fax. qz dux habet duce. z fax face i abltō. Si
militer est dicendū de compositis eorum ut benefacio cis. Impatiuo modo benefac.
benedico benedic. reduco reduc. afferro affer.

Lum facit a vertit in i: uerbi regula seruit.

Dicit auctor q facio cis. qñ mutat a i in cōpositiōe. tūc regula uerbi seruit sibi. i. regu-
lariter declinat ut i facio cis. Impatiuo mō infice. pficio pfice. pficio pfice.

In ui preteritum de se data tempora quedam.

Syncopat: hinc deme dissyllaba. quodqz sit inde.

Dicit q pterita i ui terminata syncopat qdā tpa data de se. i. aliquas uoces ab ipis deri-
uatas. Uerbi gfa. pteritū hui⁹ uerbi amo as. facit au. z ab ipo deriuat amauisti. qd
aliqui syncopat z dicim⁹ amasti p amauisti. z sic de similib⁹. Sz notāter dicit tpa qdam
q non oia syncopat sed aliqua. Neqz debem⁹ aliqua syncopare. nisi repiāt ab aucto-
rib⁹ syncopata. unde uersus. Syncopa si fuerit ueterum uestigia seruet: Uel sic exponit

ptēritum in ui syncopat qdam tpa .i. quasda psonas tam in se qz in tptis a le da-
tis. deinde ponit exceptionem dicens. hinc deme dissyllaba. i. pterita duarū syllabarū.
z illa que ab eis deriuant. qz talia non potuitur syncopam. ut neones neui neuiisti. de-
neoneo deneui deneui isti.

Inuenies nosti flasti flesti quoz scisti.
Nūc ponit exceptionē. ab exceptiōe pdicta dicēs. q pterita i lra posita licet sint dissyl-
laba. i. duarū syllabarū i prima psona. tñ inueniūt syncopata. ut nosti p nouisti. flasti p fla-
uisti. flesti p fleuisti disti p dixisti. Aliq dicunt scisti. z tunc exponit scisti p sciuiisti.

Lum uerbum quod habet quarto casu sociari

Participas tempus dare preteritum videamus:

Et careant illo que non licet addere quarto.

Preteritum uerbi damus istis participantis

Nunquā preteritū nūquam uel raro lupinum.

Ambigo cōpescō disco posco tremo glisco

Lambo uel lingo metuo timet yrgeo caluo

Linquo uel sugo paueo fugit bozreo scando.

Mando scabo scarpo cerno.

Accusatiuis possunt tamen haec sociari.

Dicit auctor q uerba q hnt pstrui cū actō. casu p nām ppiā pnt hēre picipiū pteriti
tpis. i. i passiuis eoz. z p pñs ēt pnt hēre supinū ut amo amatū. amor amat⁹ lū. Illa dō
q nō pnt uel nō hēt pstrui cū actō carēt pterito picipij. ut seruo seruui. nō. n. repitur
serui⁹ lū. Tñ aliqua sūt qz possint pstrui cū actō casu: si hnt pteritū participij nec hnt
supinū. z si hnt hoc raro ptingit. z sūt ista q i lra numerāf. i. ambigo ppefco. i. de qbus
pbis cū aliq sint obscura. ipa declarabo. Ambigo. i. dubito. ppefco. i. refreno. caluo. i. fal-
lo sugo. i. lacteo. scādo. i. ascēdo. mando. i. comedo. scabo. i. grato. scarpo z scalpo ptnet

Capitu

lū sextū

ē d irre

gulari.

b⁹ uer-

bis hoc

ē ano.

malis z

defecti.

uis.

De uer-

bis hñ.

tib⁹ mi-

norē ir-

regula-

ritatē in

tpē pñti

De ir-

regulari

tate uer-

boz pte

riti ipis

ad homines. scabo ad sues. Viceris superius glisco non habet ptūm vbi dicit. Glisco ptūm. modo dicit q̄ habet ptūm. Item superius dicit cōpescō posco disco habēt supina vbi dicit. Dant in itū disco cōpescō poscoq̄ supinū. Dicendū est de Glisco q̄ superius loquitur scd̄z vsum. modo aut loquitur scd̄m artē quando dicit q̄ habet ptūm verbi.

De alijs dicas econuerso. s. de disco compesco et posco.

Dices de neutris: q̄ raro participantis

Seruant preterita: sed multis adde supina.

Dicq̄z fere cuncta per rus formare futura.

Inde tamen tollis ea quae caruere supinis.

Dicit q̄ neutra raro habēt ptūm participij. i. ptūm perfectum ex suppletionē participij et huius verbi sum es est. Sed multa habent supina. vt serui seruitum. obediō obeditum. et fere oīa habent p̄cipiū in rus vt seruiturus obediturus. Tamē excipiuntur ea quae carent supinis quae etiam carent participijs in rus. Ideo dicit. Inde tamen tollis etc. Quae aut sunt illa neutra quae habent ptūm et non supina declaratur infra.

Praeteritum neutra dant haec: desuntq̄z supina.

In rus par ratio facit illa carere futuro.

Estuo sterto mico rudo strido strideo psallo.

Conquessi parco.

Vt docui iunge: preter sex neutra secundae.

Sex retinent neutra pla. no. ca. va. pa. do. supina.

Dicit q̄ ista verba estuo as. sterto tis. et oīa supradicta habent ptūm verbi vt estuo estua ui sterto stertui: sed non habet supina. Ideo carent participijs in rus q̄z participia i rus formantur a supino. quo deficiente nō p̄nt formari. Et hoc ē qd̄ dicit. In rus par ratio. Deinde dicit q̄ verba neu. scd̄ae cōiugatiōis p̄ter sex vt docuit in scd̄a. s. iugatiōe iū guntur p̄dictis: q̄ ipsa carent supinis et participijs in rus. vt egeo egui supinis caret. Excipiunt sex quae habent supina. Ideo dicit p̄ter sex. Et haec sex intelliguntur p̄ sex syllabas positas in vltimo versu. s. pla. i. placeo ces cui placitū. noceo ces cui nocitum. ca. careo rea cui caritū vel cassum. valeo les cui valitū. pateo tes patui passum. doleo les

De neutropassiuo
Audeo cum soleo fio quoq̄z gaudeo fido

doliui dolitū.

Quinq̄z puer numero neutro passiuo tibi do.

Dicit A. q̄ quinq̄z sunt verba neutropassiuā. vt supra continet in metro. quae defectiua seu irregularia sunt: q̄ in preteritis p̄fectis et in his q̄ formant ab eis retinet litteraturam passiuorū. in caeteris vō neutrorū. Iuxta donatū dicētē. Cuius ḡnis? neutropassiuū quare? q̄ in preteritis p̄fectis etc. Et sic declinantur. Audeo aude ausus sum audere audendi audendo audendū ausum ausu. audens ausus. ausurus. et sic de alijs.

De neutris passiuis
Exulo vapulo veneo fio quattuor ista.

Sensum passiuū sub voce gerunt aliena.

Dicit Auctor q̄ sunt quattuor verba quae sub voce actiua passiuā retinent significatiōnem et constructionem. s. exulo as: et reliqua vt in versu p̄tinentur. Et dicunt defectiua q̄z deficiūt a recta significatiōe. Nā gerūt sensum passiuū sub aliena voce. i. sub voce neutrali. Fio fis factus sum. i. incipere esse. de non ēē trāsire ad esse. Et est neutro passiuum q̄z ad vocē. neutrum passiuū q̄z ad significatiōē. Et habet tria participia. s. fiens factus et facturus: sed fiens non est in vsu.

De vbiis
Largior experior veneror moror osculor horror:

Criminor amplector tibi sunt communia lector:

Si bene connumerēs. interpretor hospitor ad des.

Dicit q̄ vba cōia sūt irregularia ex eo q̄ h̄nt duas significatiōes sub vna terminatiōe

Bis duo sunt odi noui cepi meminiq3:

Quae retinent sensum praesentis praeteritiq3:

Quae formantur ab his: pariter sensum duplicabunt.

Datq3 memento memini dedit ante memento.

Dicit auctor q3 ista quatuor vba in textu noiaa sūt defectiua seu irregularia: q3 deficiunt aliquib3 tpi3. z q3 sub vna terminatiōe retinent sensū p̄sentis z p̄teriti tpi3. Cū odi idē ē qd odio habeo z odio habui. memini. i. memoriā habeo z memoriā habui. Ea rent etiā ipatiuo p̄ter memini qd h3 memēto ī singulari z memētote ī plurali. Iō dicit Datq3 memētote zc. Et ē sciēdū q3 alia tpa q3 formant ab illis. v3 odi noui cepi z memini pariter sensū duplicabūt. i. habebūt sēsū p̄sentis z p̄teriti tpi3. vt noui nouerā nouissē noueri nouero nouisse. z sic de similib3. Iō dicit. Et q3 formatur ab his zc. Unde deficiunt ī p̄sentī z ī tpi3 formatis a p̄sentisim vocē. sed p̄tūm z q3 formant a p̄tō habent.

Ex do passiuā: nisi dor solum lego dicta.

Dicit q3 hoc verbū do das h3 passiuū. in omni prona p̄ter q3 ī prima. p̄strue. Ego lego passiuā dicta ex do das. nisi solū dor. q3 nō inuenit de vsu. Et p̄posita de dor nō ita deficiunt prima p̄sona passiuī. q3 bene dī pessundor. venundor. Et do caret prima p̄sona passiuī ad dīam istius nois dor doris. nomē populi vel ciuitatis. Si obijcit q3 eodē mō nō debemus dicere amor in p̄ma p̄sona huius verbi amor amaris pp dīam remouendam que ē inter hoc nomē amor amoris. z sic de pluribus alijs. Dico q3 p̄discian3 soluit hoc quod in qbusdā posuerūt auctores differentiā: z in qbusdā non. ideo dico q3 sol3 vsus est in causa quare non dicitur dor in prima p̄sona passiuī.

Aio sisto fero tollo ferio furo cerno

Ex his praeterita negat vsus habere creata.

Dicit auctor q3 ista verba aio sisto zc. de se non habēt praeterita nec supina licet mutentur ab alijs verbis. Nam aio facit dixi dictum z mutuatur a dico dicis. sisto facit steti z mutuatur a sto stas. z tunc caret supino. aliquando facit statui statutum. z tunc mutuatur a statuo statuis. Fero facit tuli z latum. z mutuatur ab illo verbo antiquo tulo tulis. Tollo facit sustuli. z mutuatur ab isto antiquo verbo sustulo sustulis. Antig. n. dicebāt tulo tulis tuli vel tetuli tultum. Et inde cōponebat sustulo lis sustuli. qd modo nō ē in vsu in p̄sentī. z ideo datū ē eius p̄tūm huic verbo tollo qd significat auferre vel eleuare. Ferio facit percussi p̄cussum a p̄cutio p̄cutis. Furio facit īsanini īsanitum ab īsanio in sanis. Furio idem praeteritum habet. Ferno facit creui cretum a cresco crescis.

Passiuī ternis impersonale notabis.

Dicit auctor q3 verba ip̄sonalia sunt defectiua. q3 variatur p vnā vocē tñ. s. p̄ tertiā p̄sonā passiuī singularis numeri. vt verbo ip̄sonali tpe p̄sentī amatur.

Personas dabit imperium primas in vtroq3.

Tempore p̄sentī ternas. quas dat modus optans

Extremo. ternis est altera forma futuri:

Quas dedit iudicii sibi p̄sens has dabis illi.

O vel oz adiicias. volo compositiuaq3 demas.

Dicit auctor q3 imp̄iū. i. modus ip̄eratiuus dat primas p̄sonas plurales in vtroq3 tpe. s. ī p̄ntī z ī futuro: quas modus optans. i. optatiuus dat extremo. i. futuro. q̄si dicat. q3 futuro. z p̄ia p̄sona pluralis numeri p̄sentis z futuri tpi3 ip̄eratiui ē similis p̄mae p̄sonae pluralis ē. deficiunt numeri futuri optatiui modi. Et vltra dicit q3 ip̄eratiuus ī tpe p̄ntī hēt tertiās p̄sonas cit ī qui similes tertijs p̄sonis futuri tpi3 optatiui modi. Verbi gr̄a. Nā dicimus imperatiuo busdā tē modo tpe p̄ntī ama amet. Et p̄r amem3 amate amēt. Futuro amato tu. amato ille. Et porib3.

De deficientib3
ī p̄ntī.

De capitulis
rētib3
p̄tō tpe.

De mō inueniēdi
declinationē
vbor ip̄sonaliū
passiuae
vocis.
Impatiui
deficient ī
prima p̄sona
singulari in
vtroq3
tpe. s. ī p̄ntī
z ī futuro.

pluraliter amemus amatote amato. In futuro optatiui dicimus. Futuro utinam amē
ames amet. Et plr utinā amemus ametis ament. Ex quo patet ut dictum est. Deinde di
cit q̄ altera forma est terminis. scilicet tertius personis futuri impatiui. et docet ipsas formare di
cens. Tu dabis illis ternis psonis futuri impatiui tā singularibus q̄ pluralibus illas
tercias psonas quas p̄sens tps indicij. idest indicatiui dedit sibi. et adicias o uel oz. o in
actiua uoce ut amo amas amat. addita o fit amato in singulari. amant addita o fit amā
to i plurali. oz uero addat i passiuā uoce. ut amat addita oz fit amator in singulari. amāt
addita oz fit amātor i plurali. Si uero uerbū non habet actiui debemus fingere q̄ ha
beat. ut si uolum⁹ formare tertias psonas futuri impatiui huius uerbi. scilicet aggredior. ris
fingamus uocē actiuā. scilicet aggredio aggredis aggredit. et addita oz fit aggredior. et sic ha
bemus tertiam psonā singularem futuri tps impatiui. aggredimur itis aggrediūt. et ad
dita oz fit aggrediuntor. et sic habemus tertiam psonam plis ipatiui. Et ē sciendū q̄ secu
da et tertia psona futuri īperatiui singularis numeri sunt similes tā in actiua uoce q̄ in
passiuā. Deinde ponit exceptionē dicēs. Uolo cōpositūq̄ demas. q. d. q̄ uolo uis et
eius cōposita excipiūt. q̄ non hnt impatiui modum preter nolo nonuis nonuult de
quo dicit inferius ibi. Nolo patrē seq̄tur. cōponit enim a non et uolo.

Ante te. tote. mini. minor. a dat prima sequensq̄.

Elongam. iq̄ breuem dat tertia. i quartaq̄ longā.

Dicit q̄ uerba p̄me coniugatiōis hnt a productā ante te i secūda psona p̄ntis tps īperati
ui modi plis numeri. et hnt a p̄ductā ante tote i secūda psona pluralis numeri futuri
tps. et hoc est in actiua uoce. ut amate amatote. In passiuā uero hnt a ante mini. et ante
minor. ut amamini amaminor. Uerba secūde hnt e longam ut docete docetote doce.
mini docemino. Uerba tertie hnt i correptam ut legite legitote. legimini legimino.
Uerba quarte coniugatiōis hnt i p̄ductam. ut audite auditote audimini audimino.

Presentis nota sic fit persona secunda.

A prior eq̄ sequens. dat e tertia. sed i dabo quartae.

Hic auctor docet nos qualr dicere debemus in secūda persona presentis tps impati
ui modi singularis numeri dicēs. q̄ prior. i. p̄ia coniugatio dat a p̄ductā i secūda psona
p̄ntis tps impatiui modi singularis numeri: ut ipatiuo mō ama. Sequēs. i. secūda
dat e p̄ductam ut doce. Tertia dat e correptam ut imperatiuo modo lege. Sed ego da
bo i productam quarte coniugationi. ut īperatiuo modo audi.

Adde re passiuo: modus ultimus huic simulatur.

Adodo ponit regulā de secūda psona singulari et p̄ntis īperatiui passiuē uocis. Et di
cit q̄ si uolum⁹ inuenire secūda psonā singularem p̄ntis īperatiui uerbi passiuū debe
m⁹ addere re. secūde p̄sone singulari presentis īperatiui uerbi actiui ut ama. addita re
fit amare. doce addita re fit docere. lege addita re fit legere. audi addita re fit audire.
Deinde dicit q̄ infinitiui⁹ modus actiue uocis p̄ntis tps simulat huic secūde p̄sone
singulari p̄ntis imperatiui passiuū. ut infinitiui modo amare. docere. legere. audire.

Tres ri pro re dabunt: re lego iacet. iq̄ dat ex e.

Nunc ponit regulā de infinitiui passiuū dicēs. q̄ tres. scilicet coniugatiōes. scilicet p̄ma secūda et quar
ta dabūt ri p̄ re. i. mutabūt re i ri. formādo infinitiui passiuū ut amare re i ri fit amari. do
cere re i ri fit doceri. audire re i ri fit audiri. Deinde dicit. Re lego iacet iq̄ dat ex e. q. d. q̄
uerba tertie coniugatiōis abijciūt illā syllabā re ab infinitiui actiui. et postea mutāt e i i for
mādo infinitiui passiuū ut legere abiectare re e i i fit legi. Expōe sic lram. Lego. i. uerbū
tertie coniugatiōis iacet. i. abijcit re. q̄ pro et dat i ex e. i. mutare i i. Uel sic exponat. Lego
i. illud uerbū lego tertie coniugatiōis et oē uerbū tertie coniugatiōis sicut lego iacet re sup
ple ab infinitiui actiui i formādo infinitiui passiuū. q̄ p et dat i ex e. i. mutat illā lraz et que
remanet in i. i. ut legere re dempta remanet lege. et iterum e mutata in i fit legi.

Prouideas primis e vel a ternisq3 futuri.

Quia superius dixerat q3 prime p3one ipatiui modi pluralis n3eri p3ntis t3poris 7 futuri 7 3t terti3 p3one t3 singularis q3 pluralis numeri p3ntis t3poris iperatiui modi er3nt similes p3me persone plurali ac terti3 futuri optatiui. I3d n3c dat vn3 notable qualr p n3ciare debeam3 futuri optatiui. Et dicit. Tu puiideas e vel a i primis. s. p3r l3is. q3 p 7 terti3 futuri optatiui modi. q. d. q3 e 7 a habent in futuro optatiui s3 e in prima c3iugatione 7a in reliq3 c3iugationib3. I3deo aliqui dic3nt puiideas e in primis. s. c3iugationibus. s. futuri optatiui. vel a in ternis. i. in trib3 alijs coniugationib3.

Sum passiu3a notant: sed abest modus imperialis.

Sis dabis huic: sed ades ex assum sume vel assis.

Sitis 7 este: inde formabis caetera recte.

In ista parte auctor docet variare sum es est. dicens q3 verba passiu3a notant hoc verb3 sum es est. hoc est ostend3nt qualiter debeat variari. illam inuenitur sum es est variat3 in verbis passiu3is in oib3 t3porib3 7 modis p3terq3 in iperatiuo. I3deo dicit. S3 abest modus iperialis. Deinde declarat qu3o facere debet in imperatiuo dicens. Tu dabis huic: s. imperatiuo h3c voc3 sis. S3 ab hoc verbo c3oposito assum tu sumes ades vel assis in imperatiuo. Deinde dicit. vide istas voces. s. sitis 7 este q3 sunt irregulares. deberemus. n. dicere. Imperatiuo modo si sit. Et pluraliter simus site sint. Tu formabis caetera recte. i. secundum regulas datas de formis personarum.

Tempora terna forem dat 7 fore: caetera sperne.

Rem dat res ret rent: remus caret atq3 foretis.

Dicit q3 hoc verb3 forem h3t tria tempora. v3. p3sens 7 p3t3m iperfect3 optatiui. p3t3m iperfect3 subiunctiu3. p3sens 7 p3t3m iperfect3 i finitiu3. Caeteris vero caret. I3d dicit. Caetera sperne. Deinde dicit q3 n3 h3t nisi has voces. s. forem fores foret 7 forent. fore i in finitiu3. foremus at 7 foretis n3 reperiu3nt. Et forem fores foret forent sunt p3ntis 7 p3t3 iperfecti temporis optatiui modi. 7 p3teriti iperfecti t3poris coniunctiu3 modi. Sed fore 3 presentis 7 p3teriti iperfecti temporis coniunctiu3 modi.

Notam3 praeterita seruant per anomala cuncta.

Auctor dat vn3 regul3 general3. v3. q3 o3a p3terita siue sint regulariter siue irregulariter formata seru3nt nom3. i. regul3 7 formation3 i alijs vocib3 a se formatis. N3d sol3 hoc i tellige per verba regularia sed etiam anomala. N3a sicut amauer3 format ab amaui i i e 7 addita ram fit amaueram. ita etiam formatur fueram a fui i in e 7 addita r3 fit fuer3 7 sicut amaui addita s3 sem facit amauissem. sic fui addita s3 sem facit fuiss3m.

Dat praesens primi fers fert fertisq3 secundi

Praesens fer fert3: ferto fertote futurum.

Dat terni praesens ferrem: socium sibi iunges.

Dat quinti. ferre praesens: eademq3 notate

Tempora passiu3: ferris ferturq3 notentur.

Ferre debinc fertor ferrer ferriq3 sequentur.

Ad morem ternae fero caetera debet habere.

N3nc ponit Auctor irregularitatem huius verbi fero fers fert 7 eius passiu3i dicens 7 docens ip3m declinare q3d est irregulare in istis vocib3: videlicet i sec3da 7 terti3a persona i singulari 7 i sec3da in plurali p3sentis t3poris idicatiui m3di. q3 facit fers fert fertis c3 debet facere feris ferit feritis. Et hoc 3 quod dicit. p3ntis primi. i. indicatiui dat fers fert fertisq3. Deinde dicit q3 3 irregulare i iperatiuo. s. in sec3da persona singulari 7 in sec3da plurali p3sentis t3poris. q3 facit fer ferte c3 debet facere fere ferite. Dicit etia

De ver
bis ha
b3ntibus
maio r3
irregula
ritat3. 7
p3mo de
hoc ver
bo sum.

Forem

Fero

q̄ est irregulare in futuro imperatiui in singulari ⁊ in secunda persona plurali eo q̄ fa-
cit fertotum cum deberet facere ferito feritote. Et hoc est q̄ dicitur. secundi. i. imperatiui prae-
sens dat fer ferte cum deberet facere fere ⁊ ferite. ⁊ secundi. i. imperatiui futurum dat
ferto fertote cum deberet facere ferito feritote. Deinde dicit q̄ est irregulare in presen-
ti optatiui ⁊ in p̄tō imperfecto coniunctiui in oībus p̄sonis tā in singulari q̄ in plurali.
Construe. Praesens terni. i. optatiui modi dat ferre cum deberet facere ferere. iunges
sibi socium. i. p̄tū imperfectū coniunctiui. q̄ ē facit ferre. Deinde dicit q̄ hēt irregu-
laritatem in infinitiui dicens. Praesens q̄nti. i. infinitiui dat ferre cū deberet facere fere
re. Praeterea ponit eius irregularitatem in passiuo dicens. Eadēq̄ notate tpa passiuo. q.
d. q̄ passiuū de fero. f. feroz est irregulare in illis t̄pibus in quibus fero ē irregulare. Et
dicit eadem tpa ⁊ non easdē personas p̄p secundas personas pluralis numeri p̄sentis
indicatiui ⁊ p̄tis ⁊ futuri imperatiui passiuū q̄ irregulares sunt. Deinde dicit ferris fer-
turq̄ notentur. nam secunda persona praesentis indicatiui passiuū singularis facit ferris
pro fereris. ⁊ tertia facit fertur pro feritur. Ferre debinc. nam praesens imperatiui
passiuū facit fere pro ferere in secunda persona singulari. ⁊ futurum imperatiui passiuū
facit fertor pro feritor in singulari. ⁊ praesens optatiui. ⁊ p̄tū imperfectū coniunctiui
faciunt ferrer pro fererer. ⁊ infinitiuus passiuū in presenti facit ferri pro feri. Finaliter
ponit regularitatem eiusdē verbi dicens q̄ in alijs t̄pibus ⁊ p̄sonis fero debet variari tan-
q̄ si ēēt tertiae cōiuga. Et hoc intendit cū dicit. Ad morem terne fero caetera d̄z hēre.

Volo

Dat volo vis vult volumus vultisq̄ voluntq̄.

Iussio deficiens capit ex optante supremum:

Dat primo vellem: dat sine velim modus optans.

Hec sociis repetere: supremus dat tibi velle.

Huic finem demas: per ternam caetera formas.

Hic auctor docet nos variare hoc verbū volo. Et dicit q̄ ē irregulare seu defectiuū in
illis tēporibus ⁊ in illis personis q̄ in lra ponit. In caeteris vō declinat ad modū ter-
tiae coniugationis. Et haec ē sententia. Nūc veniamus ad constructionē q̄ talis ē. Hoc
verbū volo dat istas voces irregulares in tpe p̄ti modi indicatiui. v̄z vis vult volum⁹
vultis. p̄ volis volit volumus volitis. Volunt aut non est irregulare sed ponit causa do-
ctrinae. Iussio. i. imperatiuus modus deficiens capit supremū ex optante. i. optatiuo
in futuro loco imperatiui. v̄z. velis. q. d. q̄ volo vis caret impatiuo. sed loco imperatiui
vtimur futuro optatiui. Ad modū optās. i. optatiuus dat primo. i. in p̄ti tpe velle p̄ vo-
lere. ⁊ dat sine. i. in futuro tpe velim p̄ volaz. Tu repete haec tpa p̄dicta socijs. i. in p̄tō i-
perfecto subiunctiui. ⁊ in p̄senti eiusdē. q̄ sunt tpa similia presenti optatiui ⁊ futuro eius-
dē: Supremus modus. i. infinitiuus dat tibi velle p̄ volere. Demas. i. auferas finē. i. fu-
turum t̄ps huic infinitiui velle. q. d. q̄ infinitiuus caret futuro tu formas caetera tpa
de quibus non est facta mentio per ternam. i. secundū tertiam coniugationem.

Malo

Dic malo primum raro formare futurum.

Iura tenere patris per caetera tempora dicis.

Dicit q̄ hoc verbū malo maior mauius raro h̄z primū futurū. i. futurū indicatiui. S̄z i cae-
teris t̄pibus ⁊ modis tenet iura. i. regulā seu variationē patris. i. primitiui qd ē volo vis

Nolo

Nolo patrem sequitur: tamen imperialis habetur.

Noli nolite nolito nolitote nolunto.

Dicit q̄ hoc verbū nolo seq̄. i. variat ad modū sui primitiui qd est volo vis. Et si in hoc
verbo nolo habetur impialis modus q̄ nō habebat in suo primitiui vt supra diximus
Deinde declarat qualiter fiat iste impatiuus dicens. Tu debes dicere noli ⁊ nolite in p̄-
senti in secundis personis. ⁊ in futuro nolito nolitote in secundis personis.

Edo

Es est ac esse dat edo: dat caetera ternae.

Ad plures edite dic: plures dant tamen esse.

Dicit qd hoc verbū edo qñ stat p comedere ē irregulare i quātū facit es est i secunda & tertia psona pñtis indicatiui modi. & ē in quātū facit eē in infinitiuo. qz deberet facere edo edis edit. infinitiuo mō edere. Deinde dicit qd in alijs tpibus declinat ad modū tertiae coniugatiōis cū dicit. dat caetera ternae. Deinde ponit irregularitatē i impatiuo dicēs. Ad plures edite dic. plures tñ grāmatici dant esse. quasi dicat qd secūda psona pñtis īperatiui facit edite vel esse. edite tñ. regulare est. esse irregulare.

Est estur format.

Quasi dicat qd est facit estur in impersonali & etiam in passiuo.

Dat fio fierem fieri: dant caetera ternam.

fio.

Extremum terni praesens dabit imperialis.

Dicit auctor qd fio sis ē irregulare in qñtū facit fierē pro firē in pñti optatiui & pñtō impfecto subiunctiui. & fieri pro firī in pñti infinitiui. Caetera vero tpa hēt ad modū tertiae coniugatiōis. Deinde dicit qd praesens tpa imperialis. i. imperatiui modi dat extremū terni. i. futurū optatiui qui dī ternus modus. q. d. qd loco imperatiui modi vtimur futuro optatiui modi. vt fias fiat.

Dat mereor merui: mestus sum mereo flenti.

Dicit qd hoc verbum mereor mereris apud modernos facit merui in praeterito & deberet facere meritus sum. Et mereo res. pro dolere. flere deberet facere merui in praeterito. & facit mestus sum.

mereor
Aldere
De ver
bis defe
ctiuis &
pñmo de
hoc vbo
queso.
Explicit
Inquit
Inquit
Inquaz

Quaesumus ex quaeso ritinent. nil plus dare quaero.

Dicit qd hoc verbum queso. i. rogo. habet hanc vocem quaesumus in prima psona pñtis indicatiui pluralis numeri & non plus.

Explicit expliciunt dic. inquit inquit & inquam:

Tantum praesentis sunt temporis inquit & inquit.

Nil plus inueni: nec ab inquit dicitur inquit.

Hoc defectiuum verbum sed dicito solum.

Inquam praesentis est & quādoqz futuri.

Dicit qd hoc vbu expliciunt. i. finit nō hnt nisi hac vocē expliciunt. Deinde dicit qd hec tria verba. i. fit. i. dicit. inquit & inquit sunt defectiua. qz nō hnt aliā vocē. Postea declarat dicēs qd fit & inquit sunt tantum praesentis temporis. nec plus inuenit de ipsis. Nec ē credendum qd inquit ab inquit deriuetur. immo inquit est verbum per se: & inquit est verbum defectiuum per se. Preterea dicit qd inquit aliquando est praesentis tps & aliquñ futuri.

Inquit quis inquit quimus quitisqz quiuntqz:

Inquit

Am tantum dicunt es & donare futurum.

Est praesens inquam: nil plus vult vsus habere.

Dicit qd hoc verbū inquit sic variatur. Inquit inquit inquit. Et pñr inquit inquit. Futuro inquit inquit inquit. Inquam vero ē praesentis temporis secundae personae impatiui singularis numeri nec plus habemus de vñ.

Is it declines ausim pluraliter ausint.

Ausim

Dicit qd hoc verbum ausim. i. cum audacia velim nō habet nisi ausim ausis ausit. & pluraliter ausint in futuro optatiui & in praesenti coniunctiui.

Deqz vale quidam dixere valete valeto.

Vale

Atqz valetote: quidam dixere valere.

Dicit qd hoc verbū vale ē defectiuum. qz non habet nisi vale in singulari & valete i plurali in secundis psonis praesentis imperatiui. & valeto in singulari. & valetote in plurali i secundis personis futuri imperatiui. & valere in quinto. i. i infinitiuo in praesenti temporis

f iij

Aue Sic formatur aue nil plus poteris reperire.
Dicit q hoc verbum aue formatur. i. variatur sicut vale z nil plus poteris reperire. vt
ane. auete. aueto. auetote. auere.

Salue Processu simili salue formare decebit.
Dicit q hoc verbum salue variatur sicut aue z vale. vt salue: uete. ueto. tote. uere. Mo
ta q haec tria verba. s. aue vale z salue sūt verba salutatoria. sed differunt. qz vale dicit i
recessu. aue in aduentu. salue tam in aduentu qz in recessu. Unde versus. Aue dic veni
ens de iure valeqz recedens. Hoc verbum salue comprehendit aueqz valeqz.

Aio Aio dic is itunt plurali sociabis.
Sic per praeteritum lector discurre secundum.
Sententia est haec. qz hoc verbum aio sic variatur. aio ais ait. z pluraliter aiunt. pteri
to imperfecto aiebam bas bat. z pluraliter aiebant.

Inuenitur ai.
Quasi dicat q in imperativo huius verbi aio reperit ai. z nil plus secundum vsum.

Faro Et faro faris farit. dic z cedo pro dic.
Cedo Id est hoc verbū faro. i. desideranter facio declinatur faro ris xit. Deinde dicit. qz hoc
verbum cedo quod idē est quod dic. est defectiuum. qz nil plus habet.

Caplm Vattuor in verbis sunt formae: praeteritisqz
7^m est i Dic inceptiuam in meditatuamqz carere.
gnali de Hoc est septimū caplm in quo determinat de quattuor formis verborum.
qttuor .i. perfecta inchoatiua. frequentatiua: z meditatiua. Perfecta vt amo. In
formis choatiua vt amasco. Frequentatiua vt amito. Meditatiua vt amaturio.
uerboz Dicit igitur sic. Quattuor sunt formae verborum in verbis vt dictum est. Deinde po
nit vnum notabile dicens. Praeteritisqz dic inceptiuam meditatuamqz carere. q. d.
qz verba inceptiua seu inchoatiua vt amasco z doceſco z etiam meditatiua. vt amaturio
carent praeteritis z supinis.

Eſuriūt tamen inuenies: z parturierunt.
Hic ponit exceptionē dicēs qz eſurio eſuris qd est meditatiuū de edo es est. z parturio
ris meditatuū de pario ris hnt ptā. Jo dicit. Tamen inuenies eſuriūt z parturierunt
vt in sacra pagina mathei. 4. reperitur eſuriūt. z 3 saie. 66. parturiūt.

de veri. Ex verbis illas perfectis credimus ortas.
natione Quaeqz frequenter agis: pariter formatur ab illis.
medita. Quasi dicat qz istae duae formae pdictae. s. inchoatiua vel inceptiua z meditatiua. et il
tiuoz in la verba q tu agis frequēter. i. q sunt frequētiua formant a verbis perfectis. i. haben
choatiuo tibus perfectā significationē. Et hoc est sine aliqua suppletionē.
rū z fre

quētiati Atqz prior sit eis data declinatio verbi.
uoz Id est qz verba frequētiua sunt primae coniugationis. vt cursito tas. z legito tas.

De pu Ex u supremi decet o formare supini.
gatione Sic curro curso formabit nectoqz nero.
freque Illi docet formare verba frequētiua dicēs qz nos docet formare o ex u supmi. i. vlti
tatiuo mi supini. q. d. qd verba frequētiua formant ab ultimo supino verbi pfecti u mutata
De for in o. Exēpla ponunt in ista. sic curro curso zc.

matōe Si tamen a longa sit in illis ante suprema
freque Hanc in i mutabis formans z eam breuiabis

tatiuo Sic rogo dat rogito: sic aptito fiet ab apto.
a verbis Idic ponit exceptionē a mō formādi pdicta dicēs. qz a lōga si. fit i an supma. i. in penult
pfectis
z uoce

ma syllaba illius supini. tu formas frequentatiui. a tali supino. mutabis hanc lram. .s. a in i
z breuiabis eam litteram. .i. . Exemplum patet in lra. Sic rogo dat rogitio zc.

Sed si perfecti sit praeteritum retinens gi:

Tunc ex persona praesentis deme secunda

S z to iungas: legito sic ex lego formas.

Nunc ponit modum formandi frequentatiua dices. Sed si primum ubi perfecti sit retinens gi. ut le
go legi. tunc formatio frequentatiui deme. .i. remoue a secunda persona prout tempore indicatiui hanc
lram s z iungas hanc syllabam to. Exemplum patet in lra. legito sic ex lego formas.

Sciscitoz z scitoz dices: z quaerito sector

Dicit quia ista quatuor verba. .s. sciscito: tarius qui veniunt a scisco sciscis vel a scio scis z querito
tas quod venit a quaero ris. z sector ris quod venit a sequor ris excipiunt. quia non formantur
aliquo modo cum supra dictorum.

Hanc inchoptiuam formam veteres posuere

Lo cum persona praesentis iunge secunda

Verbi perfecti: docet hinc exemplificari.

Serues seruesco dat norma tepesqz tepesco:

Nunc docet nos formare verba inchoptia seu inchoatiua dices. Verba inchoatiua for
mantur a secunda persona verbi perfecti prout indicatiui addita hac syllaba co. ut serueo
ues addita co fit seruesco. .i. incipio seruire. De hoc exemplificat in littera cum dicit. de.
cet hinc exemplificari. Serues seruesco.

Sed dices hisco: cum regula formet biasco.

Nunc ponit exceptionem dices quod hoc verbum hisco hiscis inchoati vbi bio bias deberet fa
cere biasco secundum regulam datam z facit bisco.

Hanc declinari faciet tibi tertia verbi.

Dicit quod tertia coniugatio faciet tibi declinari hanc. .s. inchoptiuam formam.

In meditatiuis fiet formatio talis

Verbi supremum perfecti pone supinum

Et finem breuiat: cum quo rio fit sociata.

Parturio facere sic debet esurioqz.

Nunc docet nos formare verba meditatiua. Et in conclusionem dicit quod verba meditatiua
formantur ab ultimo supino verbi perfecti u breuiata z addita rio. ut partu partu. u. bre
uiata z additatio fit parturio. esum esu addita rio fit esurio. Construe per te.

Verborumqz data sit declinatio quarta.

Dicit A. z quarta declinatio verborum fit data verbis meditatiuis.

Hic iubet ordo libri vocum regimen referari.

Studium octauum caplin in quo A. determinat de regie dictionum. Et
dicit sic. Ordo libri iubet regimen vocum hoc est dictionum referari. .i. ma
nifestari haec. .i. in hoc caplo. Et sic dicit. quia in primo huius libri promiserat
post quatuor formas verborum determinare quod dictos construatur
z dependere ad invicem ibi. .s. hinc pro posse meo.

Vult intransitio rectum supponere verbo

De personali tamen hoc intellige dici.

A. incipit a notis ostendens quod construatur. Et dicit. Intransitio vult rectum
supponere verbo. .i. facere suppositum verbo. .s. personali. Id dicit. De personali tamen hoc intellige
dici. ut in exemplo. Petrus legit. petrus construit cum illo verbo legit intransitive z regitur
ab illo verbo legit a parte ante ex vi persone z numeri.

De for.
matioe
inchoati.
uoz a p
fectio

uerbis

De pin.
gatioe i.
choati -
uoz

De spa
li mo

formandi
medita.
tiua a
uerbis
perfectis

De pin.
gatioe i.
choati -
uoz

Caplin
8me de

regie co

structi

bilium

de regie

nti posi.

ti in con

structioe

cogrua

z a pte

ante a

uerbo p

sonali.

De regi Sepe vocans verbum sibi vult apponere rectum.

ne nti a Et substantiuum: vel quod vim seruat eorum.

pte post Auctor nunc loq̃t de ntō put regit a pte post. Et dicit q̃ verba vocatiua vt voco: noīoꝝ
a verbo appelloꝝ: et substantiua vt sū et exiitō et illa q̃ seruāt vim eoꝝ. vt fio vado ambulo et incedo
vtō sub videoꝝ et appareo. p̃nt regere post se ntūm. vt vocoꝝ petrus. sū hō. fio bonus. vado let⁹.
stantiuo videoꝝ sapiēs. et sic de similibus. Cōstrue. Clocās verbū et substantiū. vel illud qd̃ seruat
ac simile vim eoꝝ: sepe vult apponere rectum sibi.

habente Horum cosimiles debet coniungere casus

vim

Copula: personam dum pertineant ad eandem.

Dicit q̃ copula hoꝝ verboꝝ supradictoꝝ debet iungere similes casus dū isti casus pti.
neant ad eandē psonā. s. ntūs supponēs añ. et ntūs apponēs post. vt ego vocoꝝ petrus.
Nā li petrus et ego pertinēt ad idē. Si vero nō p̃tinerēt ad idē. s. suppositū et appositū.
tunc nō valeret regula. Ecce exemplū. Ego vocoꝝ a petro. Ego sum in domo tua Et est
sciendū q̃ ntūs a parte post regitur ex vi copule.

Ex vi persone rectum regit initialem.

Rectum qui sequitur verbi natura gubernat.

Dicit q̃ ntūs q̃ regit a pte añ regit ex nā vt ipsum qd̃ ē alteꝝ. vel ex vi psonae. Et ntūs
q̃ regit a pte post. regit ex vi copulae verbi siue ex natura similis copulationis. Alij sic
formant sūam. Regimē ntī apte añ sit ex vi psonae et denotat a psona. sed regimē ntī a
parte post sit ex natura verbi q̃ natura est copula.

Apponens duplices substantiuos sibi iunges

In casu simili: poteritq̃ genus variari.

Tunc illos ad rem spectare decebit eandem

Et plus cōmune precedere debet in istis

Sicut homo fortes: animal capra: consimilesq̃.

Supius A. determinauit de ntō q̃ sine figura cōstruit. nūc dō determinat de ntō q̃ regit
p figurā. Et dicit sic. Tu appones. i. appositionē faciēs iūges sibi substantiuos duplices
in casu simili. q. d. q̃ appositio hēt fieri p duos casus imediate cōiūctos. q̃ casus debent
ēē cōsimiles. vt hō fortes. et gen⁹ poterit variari. i. p̃nt poni i diuerso g̃ne vt aīal capra.

Deinde dicit q̃ tūc decebit illos substantiuos spectare ad eādē rē. Nā dicendo hō lapis
non ēēt appositio q̃ hō et lapis nō p̃tinet ad idē. Dicit et q̃ plus cōe d̃z p̃cedere i istis.
vt aīal hō et non econtra. Et hoc exemplificat dicēs. Sicut hō fortes.

De regi Ternae personae generaliter omnis habetur

ne nti Rectus: sed demas pronomina quattuor inde.

positi in Ista vocant rectos ad primam siue secundam.

euocatio Pauper ego ludo: dum tu diues mediteris.

ne. Nos tuti loquimur: dum vos timidi taccatis.

Dicto de appositione. Nunc dicit de euocatione. Et primo dicit q̃ oīs rectus generali
ter h̃t tertiæ psonae. sed deme. i. excipe inde quattuor pronia quoz notatiui non sunt
tertiæ psonae. s. ego et nos q̃ sunt primæ tu et vos q̃ sunt secundæ. Dicit ergo q̃ ista q̃t
tuor pronoīa p̃dicra euocant ad se rectos. i. ntōs tertiæ psonae ad primam siue scđam
personam sub verbo singularis numeri primæ vel scđae psonae: vel sub verbo plura.

De regi lia numeri. Exempla patent in littera.

ne nti Personas genera numeros conceptio iungit.

positi Personas sibi dissimiles conceptio iungit

ceptiōe Ac per et in medio posita conceptio fiet.

psonaz.

Nunc determinat de conceptione. Et dicit qd conceptio iungit inuicē personas sibi dissimiles. i. conceptio hēt fieri p dictōes substantiuas inter se dissimiles. v. in psona vel in genere vel in numero. Ideo aliqui habent hunc versum subsequētem.

Si preponatur conceptio nulla paratur.

Cuius inia p3 per pcedētia. Exēpla vero patebūt p sequētia. Deinde dicit Auctor. Ac p 2c. q. d. qd conceptio h3 fieri p duo substantiuā copulata p hanc cōiunctionē 2. in medio positā. vt ego 2 tu legim⁹. Preterea dicit qd si pponat ac aut 2. q. d. qd si cōiunctio pponat substantiuis conceptio nō cōmittit. vt in hoc exemplo. 2 petrus antonius legit.

Concipiens simile sibi vult verbum retinere.

Nūc declarat proprietates conceptionis. Et primo dicit. Concipiēs. i. dictio concipiēs vult retinere verbum sibi simile. q. d. qd verbum debet concordare cum dictione concipiente saltem in illo antecedente in quo fit conceptio vt in hoc exemplo. Ego 2 tu currimus. Ecce istud verbum currimus concordat cum illa dictione concipiente. s. ego i per sona 2 in persona fit conceptio.

Prima duas alias recipit: sed non vice versa.

Dicit qd prima persona concipit secundam 2 tertiam. vt ego tu 2 petrus legimus. sed si vice versa. i. qd secunda 2 tertia non potest concipere primam.

Concipiens medie da ternam: nec retroverte.

Expone sic. Tu concipiēs. i. conceptionē faciēs da ternā. s. psonā mediae. i. scdā nec re- trouerte. q. d. qd scdā persona concipit tertiā. tertia vero non pōt concipere secundam.

Sic ego tuq3 damus: ego te fraterq3 rogamus.

Tu fraterq3 datus

In his duobus metris ponuntur exempla de his quae dicta sunt. 2 patent de se.

Per cum sed nunq3 per vel conceptio fiet.

Tu mecum iuste debemus iura tenere.

Sic ego cum petro gaudemus iura tenendo.

In istis verbis dicit qd conceptio pōt fieri p cū h3 nō p vel. vñ conceptio nō fit dicendo ego vel tu lego. Preterea ponit exempla de conceptione facta p cū dicēs. Tu mecum iuste 2c.

Sed non per quintum fiet conceptio casum.

Si quintus desit: vt petre tuiq3 rogate.

Cumq3 tuis sociis orate sacer dionysii.

Dicit qd conceptio non pōt fieri per vñm casum. si dictio cōcepta careat vñ de hoc po- nit exempla dicens vt petre tuiq3 rogate.

Inter personas non fit conceptio ternas.

Sed per 2 aut per cum conceptio fiet earum.

Neutraq3 concipitur: dominus seruusq3 precantur.

Petrus cum paulo regnant cum rege superno.

Dicit A qd conceptio nō fit i tertijs psonis. Et rō ē qd vna nō ē dignior altera. Iō dicit Neutraq3 concipit. Et ponit exēplū in lra dicēs. Dñs seruusq3 pcanf. verūq3 vñ aliq- bus in tertijs psonis. Iō A. dicit qd conceptio fit ear p hanc cōiunctionē 2. vel p hanc ppo- sitionē cū de conceptione p 2 patet exemplū ibi. Dñs seruusq3 pcanf. De conceptione p cū dat exemplū ibi. Petrus cum paulo regnant cū rege superno.

Pluribus est tanq3 sententia certa: qd inter.

Personas possit fieri conceptio ternas.

Dicit Auctor qd plures sūt certi qd conceptio possit fieri in tertijs psonis. Et hoc ē veruz respectu gñis vt petrus 2 berta sūt albi. Et respectu numeri. vt boies 2 bos currunt. Ac ē respectu casus. vt petrus cū paulo regnāt 2c. Nō fit at cōceptio i tertijs psonis respe-

ctu psonae. Et hac scitōe locus ē A. supra vbi dixit. Inter psonas si sit pceptio ternas.
Vt personarum generum conceptio fiet.

Dicit q̄ sicut sit pceptio psonaz. ita sit pceptio genex. q. d. q̄ sicut psonae p̄cipiūt se al-
tera alterā ita et etiā genera p̄cipiūt se alterz alterū. Et hoc declarat in sequentibus.

Adiectiua tenet generis conceptio: masq̄

De regi- foemineum recipit et neutrum: nec retrouerte.

ne nti Vir vxorq̄z toro sunt iuncti mente remoti.

positi in Sunt domino grati virgo cum virgine iuncti.

pceptōe Bos et iumentum sunt ad prescepe ligati.

generū.

Hic Auctor declarat de cōceptōe genex dicēs. Adiectiua tenet gñis pceptio. i. pceptio
genex h̄z fieri per adiectiua. Deinde declarat quō h̄z fieri. Masq̄z foemineū recipit. q. d.
q̄ masculinū genus recipit foemininū et neutz sub adiectiua vel relatiua p̄lis nūeri
masculini gñis. Et hoc itelligē sic. v̄z qñ masculinū gen⁹ p̄cipit foemininū et neutz: vt
ocm̄ est. p̄dōt ē cōcipere foemininū tm̄ et neutz tm̄. Exēpla patent in l̄a ibi. vir vxorq̄z
toro zc. Sunt dñō grati zc. Bos et iumentū zc.

Neutraq̄z foemineis tanq̄z concepta videbis.

Per vim sunt leges et plebiscita coactae.

Nunc dicit q̄ neutz genus interdū cōcipit a foeminino sub adiectiua p̄lis numeri
et foeminini gñis. Et ponit exēplū in l̄a dicens. Per vim sunt leges zc.

De cōce- Hoc etiam saepe facias i distribuente.

ptiōe ge- Pronus vterq̄z iacet de paride dic helenaq̄z.

nez im-

plicita

Hic A. ponit pceptionē genex iplicitā dicēs. Tu facies saepe hoc. i. cōceptionē gene-
rū iplicitā i distribuente. i. i noīe distributiuo. vt si demonstratis paride et helena dicat:
vterq̄z iacet pnus. In isto exēplo hoc nomē vterq̄z virtute distributionis supponit pro
paride masculini gñis. et helena foemini gñis. q̄re valet tm̄. paris et helena iacet pni.

De regi- Disiungit regimen quod iunxerat ante prolepsis.

ne nti

positi in

plepsi.

Hi metuūt: alius dominos: aliusq̄z magistros.

Superius A. dixit de syllepsi. Nūc dicit de plepsi. Construe sic. Prolepsis disiungit. i. per
ptes diuidit regimē qd̄ ipsa iunxerat añ. q. d. q̄ in plepsi p̄ sumit vnū totū i supposito p̄
bi. qd̄ postea totū diuidit p ptes. Et hoc p̄z i exēplo ab auctore posito. hi metuunt ali⁹
dños zc. Totum ē. hi. et regit ab illo v̄bo metuūt a pte ante ex vi psonae et numeri. Ali⁹
et alius sunt partes et regunt ab illo v̄bo metuūt p figurā qd̄z prolepsis.

De regi- Aut quod proposuit extra fumendo reducit

ne nti

positi in

zeugma

Hi properant et ego: tu ludis et ille sedendo.

Iste text⁹ fm̄ aliquos exponit q̄ ibi plepsi sit. et fm̄ aliquos q̄ ibi sit zeugma. Tūc cō-
structū et expositionē l̄ae. Deinde excipe sn̄iaz fm̄ q̄ videbit. Construe. aut aliq̄s redu-
cit ad v̄bū locutiōis aliqñ ntūm sumēdo illū extra illud. i. ex naturā illi⁹ qd̄ ppositū. p.
lepsis at̄ si reducit ntūm ad verbū sumēdo ipm̄ ntūm ex illud qd̄ ppositū añ. qd̄ patet i
exemplo proleptico. Nos legim⁹. ego lucanū. tu boetiū. Ecce q̄ ille ntūs ego. vel tu. si
sumit ex illud ppositū nos. imo ē de essentia ipius tāq̄z pars de cēntia totū. zeugma ve-
ro bñ reducit ntūm ad verbū sumēdo ipm̄ extra illud qd̄ ppositū est. v̄z. bi. Non. n. ille
ntūs ego extrahit ab illo pposito bi. imo ē alia psona. Ex his patet quō auctor latenter
innuit differentiam inter prolepsim et zeugma. Caetera de textu sunt plana.

Inuenies rectum quandoq̄z regente solutum.

de abso-

lutiōe

nti

Superius A. determinauit de ntō put regit. Nūc at̄ determinat de ipso ntō put absolu-
te ponitur. Et dicit. Tu inuenies rectū qñq̄ absolutum regente. i. absolute positum vt

puta qñ numeramus dicentes. vnus duo tres. isti vero nti non hñt vñ reganf. De ip-
sis. n. non intendimus aliqd pdicare. sed tm per ipsos numerare. Et nota qñ ntis plura.
libus modis absolute ponit. vt patet in his versibus. Absoluūt rectū dubiū breuitasq;
relatum. Illiq; superscriptum numerum titulum superadde.

Ecce tibi rectum quartum ve solet dare casum.

Dicit qñ hoc aduerbiū. ecce. solet dare rectū. i. ntū. ve p z qñtū. i. actū. vt si dicat. ec-
ce magister. ecce magistz. Nota qñ ille ntis aut ille actus non regit ab illo aduerbio ec-
ce. sed ab uno verbo subintellecto venit vel adest. vide vel respice.

St obliquoꝝ regimen quod scire laboras

Supius A. determinauit de ntō. Nūc at determinat de regimie obliquo-
rū. z dicit qñ regimie obliquoꝝ qd scire laboras ē. vt p z i sequentibus.

In primis regimie quod fit per nomina: post haec

Quod per verba: dehinc quod fit per caetera dicam.

Hic Auctor dat ordinem quem fit obseruaturus in dictionibus determinando de regi-
mine obliquoꝝ. z dicit qñ primo intendit dicere de regimie qd fit per noia. post haec
de illo qd fit per verba dehinc de illo qd fit per caetera. i. per caeteras partes oratiōis.

Hinc exempla notes quibus ista videbis aperte.

Mortatur lectorem qñ bene notet exempla. quoniam in ipsis a parte videbit omnia regi-
mina supradicta.

Nomen significans possessum da genitiuo.

Dicit qñ noia ipontantia possessionem regūt gñm significantē possessorē. z determina-
tur illud regimen ex vi possessionis. vt capra petri.

Dicere si vere possis istud mea res est.

Lum nihil adiungas: tunc est possessio pura.

Dentur in exempla tibi: regis equus: ducis aula.

Posita regula generaliori. vñ de gñō put regitur ex vi possessionis. nūc aut ad maiore
euidentiā rei diuidit possessionē. i. i purā z nō purā. z dicit qñ possessio pura est qñ pos-
sessor ostēsa possessione pōt vere dicere. istud ē meū vel meares nihil addēdo. vt equus
regis. aula ducis. Et de hac possessione intendit dicere cū dicit. dicere si vere possis.

Si petis adiungi: non est possessio pura.

Per plures species huius diuisio fiet.

Nūc dicit qñ nō pura possessio ē: quando possessor ostēsa possessione non potest vere
dicere istud ē meū. vel mea res nisi aliqd addat. verbi gñā ostēso vicino vel sociū si pos-
sum vere dicere: hoc est meum siue meus nisi addat vicinus vel socius. Et hoc intēdit
cū dicit. Si petis adiungi. Deinde dicit. qñ haec talis possessio diuiditur in plures spe-
cies: de quibus infra tractabitur.

Pars propriūq; regunt genitiuos: atq; reguntur.

Dum tamen attendas laudem vel crimen vtrinq;.

Dextra viri fortis speciem superat mulieris.

Vir fortis dextrae: speciei foemina mirae.

Vir duri capitis: z formae foemina turpis.

In his versib; ponit qñtuor regulas cū exēplis ear de regimie gñi. Primas duas pōit
cū dicit. Pars ppriūq; regūt gñōs. Alias duas ponit cū dicit. Atq; regunt. Dū tñ atten-
das zc. expone sic. Pars. i. dictio significās pte alicui rei. vt pes z man. qñ p z ppriū
idest dictio significās pprietatē alicui subiecti vt spēs z forma. regūt gñōs denotantes

De regi-
ne obli-
quoꝝ z
pō gñi.

De regi-
ne gñi ex
vi posses-
sionis

De regi-
ne gñi ex
vi de
mōstra-
tiōis es-
sentie

Alia re et illud subiectum: ut pes petri. et forma mulieris. petri regis ex vi partis. et mulieris regis ex vi proprietatis. Deinde dicit. atque regunt. Ecce alias duas. Expone. Atque p et genitius significas pte et proprietate regis a dictioe denotate totum partis vel subiectum ppe ratio. Du tu attendas laudem vel crimen utriusque. i. ab utraque pte. v3. totum et proprietatis. qm dicat. qd totum non potest regere pte. nec subiectum potest regere proprietate in toto. nisi addat laus vel vituperium. Exemplum de laude. vir fortis dextre. femina mire spem. Exemplum de vituperio. vir duri capitis. et femina turpis formae. Et est sciendum quod illi genitius laudis vel vituperii reguntur ex natura declarationis vel demonstrationis essentiae.

Et debet parti quod pars fuit annumerari.

Dicit quod dictio designans illud quod olim fuit pars. licet modo non sit. quia forte totum compositum est. debet annumerari parti. i. quod ita potest construi cum genitio ac si de parti esset pars. sicut pes porci. et caput piscis est nobis gratum.

Clausum sub parte dices tunc temporis esse.

Dicit quod dictio designans tempus regit suum totum in genitio ex vi partis. ut cum dicimus. tunc temporis regis ex vi partis ab illo adverbio tunc. Et resoluit tunc. i. in illa parte.

Contentus regit hos: et res que continet illud.

Ut vinum vasis: et sunt duo dolia vini.

Dicit quod dictio designans rem partem regit rem partem in genitio ex vi partem. ut vinum vasis. et dictio significans rem que continet illud. i. partem regit ipsum in genitio ex vi rei partem. ut duo dolia vini Contentis suberunt ea quae contenta fuerunt.

Dicit quod nomina significantia ea quae fuerunt aliquando contenta suberunt contentis. i. habebunt constructionem genitii datam in precedenti regula. i. licet de parti non sint: possunt tamen dici contenta. ut vinum vegetis ego bibi. Nam dum bibere vinum non amplius erat in vegete. immo iam erat extrinsecus. vel possibile fuit in dicta vegete ipsum non fuisse.

Tempus qui fiunt in eodem continet actus.

Dicit quod dictio denotans aliquem actum in tempore regit ipsum tempus in genitio ex vi temporalis actus. Exemplum opus trium dierum. i. opus factum in tribus diebus. Et dictio significans tempus regit actum factum in tempore in genitio. ut dies laboris. Construe. Tempus continet actus qui fiunt in eodem. scilicet tempore.

His adiungatur praelatio cum famulatu.

Rex huius populi venit: regisque minister

Dicit quod nomina significantia praelationem regunt genitium denotantem famulatum ex vi praelationis ut rex huius populi. Item nomina significantia famulatum regunt genitium denotantem praelationem ex vi famulatus ut minister regis.

Proximitas: contrarietas genus his societur.

Huius vicinus: hostis regis: pater eius.

Dicit quod nomina significantia proximitatem ut vicinus. et contrarietatem ut hostis. et generationem ut pater construuntur cum genitio ex natura predicta siue ex natura correlativi respectus. quod alii sic exprimunt id est ex vi proximitatis. conuatiis et generis. reddendo singula singulis.

De regi
negti ex
vi actus
conuersi
i habitu

Verbum quod transit: dat in or verba vel in trix.

Praesens participans pro nomine ponitur: istos

Ista regunt casus: ut amans amator amatrix.

Cuiuslibet istorum poteris coniungere vini.

Dicit Auctor quod a vobis transitiuis descendunt nomina verbalia in or definitia ut ab amo descendit. hoc nomen amator amatois. et et descendunt verbalia in trix definitia. ut ama.

trix cis. Dicit etiam qd praesens participium dictorum verborum aliquando ponitur p
noie. vt amans. Et ista talia noia regunt istos casus pdictos. v3. gtos ex natura actus co-
uerfi in habitum. vt amator vini. amatrix vini. amans vini. Et ex epla haec ponit cu dicit.
Quilibet istorum poteris zc. poteris dare gtum casum cuilibet pdictorum nominum.

Suntq3 regendo pares predictis equiparantes.

Vt cupidus ludi puer est timidusq3 flagelli.

Dicit auctor qd dictiones habentes vim predictarum sunt pares. i. similes qstu ad modum
construendi. vt puer cupidus ludis. p z timidus flagelli. Illa iste dictiones cupidus z
timidus hnt vim noium verbalium ideo seruant vim earum construendorum

Artifici regimen datur hoc: vt epistola pauli:

Illic auctor proponit determinare de regimine gti. put regitur ex vi cause. Et habet sic
eri multis modis put patebit inferi. Dicit q sic. Regime de gto dat hic artificii. q. d. q
artifex regit in gto ab artificio ex natura cause efficientis. vt epistola pauli.

Quodq3 fit ob causam regit hos: velut ara triumphi.

Dicit q dictio significans effectum regit eam rem propter quam factus e ex natura effectus
cause finalis vt busta parentum.

Effectus nomen iunges cause genitiuo.

Effectus culpa pudor est z poena reatus.

Hec regula fere filis e pdictae. Illa z gtiis iste regit ex na effectus cause efficientis. fere dico
qm p dca regula d ca efficietie dat d reb corporeis. ista vo d reb incorporeis. vt p3 itueti

Illud quod regitur z rector idem tibi signant.

Virtus vera dei nos crimine purget ab omni.

Dicit auctor q dictio recta z regens aliqui idem significant. z tunc gtiis regit ex natu
ra identitatis vt virtus vera dei. Nam vera virtus z deus idem sunt.

Materiam signans iungatur: vt anulus auri.

Aut ablatiuum dabit ex vel de preeunte.

Dicit q dictio designans rem materiata regit ipsa materia in gto vel in ablatiuo cu ppo
sitione de vel ex ex natura effectus cause materialis. vt anulus auri vel de auro.

Adde relatiuum: sunt dupla quaterina duorum.

Sic speciem generis: dic atq3 genus speciei.

Dicit q noia relatiua q ex plicat ista. vt duplu qdruplu spes z gen regit gtum ex na
correlatois siue demtratois. vt qterna sut dupla duorum. z spes gtiis z gen spei. Nec itel
ligas d oib relatiuis s3 solu d illis d qb ex plicat. v3 de illis de qb posita se ponut. z
pempta se pmut. vt duplu z qdruplu. spes z gen. q relatiua sut poti logicalia q3 gra

Cum partitiuis numerum seriemq3 locabis.

Quilibet alter vter neuter duo quartus eorum.

Dicit q noia partitiua. vt quilibet. alter. vter. neuter. z numeralia vt duo. z ordinalia

vt quartus regit genitiuum ex vi partitionis. vt quilibet istorum.

Pone gradum medium partitiu quando notatur.

Dicit q medius gradus. i. comparatiuus qn partitiu notat in locutioe pstruit cu gto. vt
cu di fortior genuit. Et nota q subintelligit nome partitiui. i. a q noie partitiui regit il
le gtiis

Vt partitiuum pones ubiq3 locorum.

Dicit q hoc aduerbium ubiq3 construitur cum genitiuo. ac si esset partitiuum.

Sub partitiuis pronomina terna locabis.

Vt volucrum canit haec: gemit illa: tacens manet ista.

De re.
gie gti
ex vi cae
efficientis
artifi
cialis.

De re.
gie gti
ex vi cae
finalis.

De re.
gie gti
ex vi cae
efficientis
natura
ralis

De re.
gie gti
ex vi cae
formal.

De re.
gie gti
ex vi cae
materialis.

De re.
gie gti
ex vi cae
relatiuis
maticalia.

De re.
gie gti
ex vi cae
partitiuis.

Dicit q̄ haec tria pronōia. s. hic ille et iste construuntur cum gto. ac si essent particulae.

Da gradui summo genitiuum plura notantem.

Est salomon populi ditissimus atq; viroꝝ.

Iste gradus geminos quandoq; regit genitiuos.

Esse solet nemozum regum ditissimus iste.

Dicit A. q̄ suplatiuū regit post se gtiū plurale vel singularē nois collectiui. vt salomō ē ditissimus ppli vel viroꝝ. Deinde dicit q̄ iste gradus superlatiuus aliqui regit duos gtoꝝ. vñ. s. ex natura suplatiōis alter ex vi positiui. vt iste solet esse ditissimus. regū nemoz. li. regum regit ex vi superlationis. nemozum ex vi positiui.

Expositum poterit regimen tibi notificare.

Hic. A. declarat illud qd dixit. vñ. q̄ suplatiuus gradus aliqui pōt regere duos gtoꝝ. Et dicit q̄ regimē expositū poterit tibi notificare. q. d. q̄ tu poteris resoluerē suplatiuum in suū positiuū et aduerbiū valde. postea videas si positiuū pōt p̄strui cū gto. q̄ s̄l̄r et suplatiuum poterit cū dco gto p̄strui. vbi ḡra. ditissimus exponit. i. valde diues. Et q̄ diues pōt regere gtiū. iō ditissim⁹ pōt regere illū gtiū. vt diues nemoz et ditissim⁹ nemoz.

Idq; quod esse solet de consuetudine iungam.

Ut caupo pistor horum schola siue capella.

Dicit A. q̄ nō solū ea q̄ p̄ncipalr sūt i actu hnt dcas regulas v̄ficare: s; ē id qd eē solet de p̄uetudie. licet mō n̄ sit: hēt obseruare dcas regulas: vt si dicā. pistor hoz. licet mō n̄ sit pistor: tñ pistor p̄struit cū illo gto hoz ac si de p̄nti eēt pistor eoz. Et ē sciendū q̄ hec regula est cōis ad oēs p̄dictas et subsequētes de regimine genitiui.

Laetitiae cathedram sub consuetudine ponam.

Dicit A. ego ponā sub p̄uetudine regiminis p̄dicti hāc p̄structionē cathedrā laetitiae. Nā licet ista cathedra mō nō demōstret laetitā. tñ q̄ p̄ueuit laetitā demonstrare. constructur cum gto illo laetitiae ex vi demonstrationis essentiae ac si esset de presenti.

Additur excellens: flos florum virgo beata:

Quasi dicat q̄ nominatiuus singularis positus super genitiuo plurali regit illum genitiuum ex natura excellentiae vt flos florum.

His precium iunges: vt salmo trium solidorum.

Dicit q̄ dictio per quam significatur res apta vendi vel emi regit precium in gto ex natura declarationis essentiae. licet aliqui dicant ex natura precij.

Etatem iungo velut annozum puer octo.

Dicit Auctor ego iungam p̄dicto regimini etatē. i. cuius essentia habet specificari ex etate. hoc est dictio significans rem habentem etatem regit gtiū significantem determinatam q̄tatem illius etatis. vt puer octo annozum.

Mensuramq; notans: vt vasa trium modiorum.

Dicit A. q̄ noia q̄ hnt specificari p̄ mēsurā p̄struūt cū gto ex natura rei mēsuratae: cū gto dico determinatē mēsurā. et secū dū aliquos ex natura declarationis essentiae.

Remq; representans regit hunc aut signa figurans.

In crucis hoc signo vel regis imagine signo.

Dicit A. q̄ nomē aliqd rep̄ntans vel figurās p̄struit cū gto significatē rep̄ntatū vel figuratū ex natura rep̄ntatiōis vel figuratiōis. vt i hoc signo crucis. et in imagine regis.

Per supplementum propriis iunges genitiuum.

Valida sanfonis probat hoc iacobiq; maria.

Dicit A. q̄ pp̄ia noia p̄struunt cū gto nō p se sed p suppletionē nois appellatiui: vt valida sanfonis subintelligitur vxor. maria iacobi subintelligitur mater.

De regi
bus gti
reducti
bilibus
ad regi
mia p̄n
cipalia.

Multaq; comperies cum possessiua resolues:

Dicit A. expediendo se de regie gti. put regit a noie q; tu comperies. i. inuenies multa noia i gti casib; constructa cu p qh tu resolues possessiua q; qdē i se implicat gtiū pmiti ui vt si dicam. Euandri ensis resoluit sic. ensis euandri. Et dī q; fere oēs constructōes p̄dicte de gto possessorie sūt vel reducibiles ad possessoriā. Illā secūdū p̄scrip̄tū oīs cōstructio q; pōt resolui per habens z possidens possessoria dicitur esse.

Additur oblitus memini memoratq; recordor.

Nūc A. determinat de gto put regit a verbo. Et dicit q; p̄tinetia ad memoriā z eoz de- riuata vt oblitus memini memor z recordor p̄struunt cū gto ex vi significatiōis verbi: vt obliuiscor lectionis. i. patior obliuionem lectionis.

Inter z est iunge: deines pronomina quinq;.

Intererit regis vt regnum iure gubernet.

Regine refert: vt viuat crimine pura.

Dicit q; iterest z refert p̄struunt cū oibus gti casib; p̄ter cū qnq; gti casib; p̄miti. uorū pronomīnū. i. mei tui sui nostri z vestri. Exē mpla patent in littera.

Est intellectum pro pertinet additur istis:

Est patris matrisq; piæ succurrere nato.

Dicit q; hoc verbū est qh intelligit p p̄tinet additur istis. i. p̄dictis verbis. videlicet. q; eodem mō constructur cū gto sicut ipsas. Exempla patent in littera.

Dat regimen simile quod pertinet officiumq;

Vt custos rerum: sic z custodia rerum.

Dicit A. q; dictio designans pertinentiam z officium construitur cum gto post se ex vi pertinentie z officij. Exempla patent in littera.

Et rectore caret genitiuus sepe localis.

Cum nullum motum designes: dum p̄euntis

Sit numeri nomen sit primæ siue secundæ.

Rhotomagi studeas: vel romæ deinde moreris:

Militiæ tamen atq; domi residebis humiq;.

Dicit A. q; gtiū aliqñ a nullo regit: sed absolute ponit. Et dicit q; gtiū localis sepe ca- ret rectore. i. dictōe regēdū nullū motū designes. i. dū iungit verbo significati p̄manē tiam vt sto z studeo. dū ē motus localis sit p̄euntis numeri. i. singularis sit primæ siue secundæ declinationis. Exēpla ponit in lra. Rhotomagi studeas zc. Et nota q; hæc regu- la ē de p̄p̄is noib; locorū simplicium. Addunt tñ ista tria. videlicet. malitia. domus. z humus. Itō dicit A. militiæ tñ atq; domi zc.

Vespere pascalis hoc poni more videtur.

Iste vsus varias hz expositōes. Text⁹ at sic sonat. vespere pascalis. i. illa dictio vespere de q; legit i officio pascale cū dī. vespere at labati zc. vt poni h more. q. i. p̄dca nomina localia.

O ssum debes sociare genusq; datiuo

Cum verbo per quod substantia significatur.

Expedito de regie gti. A. determinat de regie dti. Et p̄o ponit regulā talē

Noia significatiā possessū seu rēpossessā vt equus z liber. Et noia signifi- catiā genus seu parentelā vt p̄r z p̄sanguineus p̄struunt cū dto mediante verbo substā- tiuū sum es ē. vt iste equus est mihi z ille hō est pater tibi.

Sicq; relatiuæ voces hunc sæpe gubernant.

Dicit A. q; voces relatiuæ. i. logicales itellige vt dñs z seru⁹ gubernāt hoc ē regūt hūc. i. datiuū mediāte verbo substantiuo. vt iste est dñs mihi. z ille est seruus tibi.

De regi
ne gti a
p̄bis p-
sonalib;
ex vi rei
verbi si-
gnifica-
te vt per
modū al-
terius.

De regi
ne gti a
uerbis i
p̄sonali-
b; ex vi
p̄tinen-
tie signi-
ficatē p
modum
ut alteri
us

De ab-
solutiōe
gti.

De regi
ne dti ex
vi posses-
sionis.

De regi
ne dti ex
vi relati-
onis.

His contrarietas societur proximitasq3:

Isti dissimilis vicinus: siue propinquus.

Dicit q3 nomina importantia contrarietatem. vt dissimilis inimicus. z proximitatē. vt vicinus z propinquus construuntur cum datiuo. vt supra patent exempla.

In bilis aut in dus verbalia iungis eisdem:

Sic nobis christus z amabilis est z amandus.

Dicit q3 nomina in bilis aut in dus desinentia. vt amabilis z amandus construunt cū dō. Exempla patent in littera Sic nobis xps.

Dammum significans aut vtile pone datiuo.

Hic patri gratus: hostiq3 grauis dare debet

Patri si possit illud quod subtrahit hosti.

Hic ponit alia talis. Dicioes significantes damnum. vt grauis z tediosus. aut vtilitatē vt gratus z amosus construuntur cum dō. Exempla patent.

De regi Istius regimen dabit acquisitio casus:

ne dñi ex Nobis est passus: qui nobis cuncta creauit:

vi acqui- Nobis surrexit: qui nobis tartara fregit.

tionis Dicit q3 acquisitio dabit regimen istius casus. q. d. q3 datiuus aliquando regitur ex natura acquisitionis vt patet in exemplis positis in littera. Et exponitur nobis idest ad vtilitatem nostram.

Verbo sepe duos dabis acquirendo datiuos:

Haec mihi sunt lucro: sunt nobis caetera damno:

Acquisitiua notes: quibus acquisita videto.

Dicit q3 verbum acquisitiue positum sepe regit duos dōs vnum ex natura acquisitionis. alium ex natura causae finalis. vt haec mihi sunt lucro. Ideo notanter subdit. Acquisita notes. q. d. q3 in tali constructione tu debes notare acquisitiua. z ea quae sunt acquisita. verbi gratia. haec mihi sunt lucro. i. haec sunt mihi ad lucrum.

Saepe resoluis in ab: huic visus visus ab illo.

Dicit q3 datiuus saepe resoluitur in ablatiuum cum prepositione a vel ab. vt visus huic idest est visus ab hoc.

De re. His praeceptiua quartisue potes dare verba.

gie dñi a Iunges que fari signant aut significare.

pub' nō Haec ibi clarifico signo vel denoto scribo.

pncipali Erudio doceo iubeo simul instruo disco.

b' qd' sit Ac introduco debes coniungere quarto.

ex vi sue Dum tamen acquiris decet haec sociare datiuus.

significa Dicit q3 pertinentia ad precipiendum. vt iubeo. ad loquendum vt dico: ad notificandū vt clarifico pñt construi cum datiuo. z cum acusatiuo. vt ego iubeo tibi hoc: dico tibi verum. clarifico tibi argumentum. Et sic de similibus.

De re. Obuius atq3 viam vno ve simul heu quoq3 iungam.

gie dñi a Dicit q3 hoc nomen obuius. a. um. z hoc aduerbium obuiam. z hoc verbum obuio obuias. z he due. interiectiones significatiōis dolentis. s. ve z hei construuntur cum datiuis casibus. obui' tibi. obuiam illi obuio vobis. hei tibi. ve illi.

sonalib' Contingit accidit euenit z placet ad de datiuo.

qd' sit ex Et libet atq3 licet liquet z vacat additur istis.

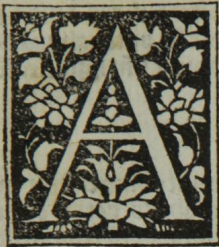
vi acqui-

tionis.

De re.

gie acti.

Dicit qd ista verba infra posita et similia possunt scribi cum dicitur: ut mihi placet scribere.

Accusatiui regimen subiungitur istis.

Quasi dicat qd dicto de regie datiu. dicendum est de regie acti.

Saepe quod est partis: toti datur. et regit illam.

Est ibi synecdoche: quando faciem nigra. dentes

Alber: nuda pedes: mulier redimita capillos.

Dicit qd saepe proprietates partium attribuitur toti. et totum regit illam partem in actu per figuram quae dicitur synecdoche. ut mulier nigra faciem.

Multotiens verbum fert significata verborum.

Voce gerundiui solet vnum significari.

Accusatiuos hoc verbum dat tibi binos.

Dum manet actiuum: sed et alter habetur eorum.

Qui si iungatur passiuo non variatur.

Dicit qd multotiens vnum verbum habet significata duorum verborum. quorum vnum solet significari per vocem gerundiui inclusi in significatioe dicti verbi. ut doceo te grammatice. i. doceo te tractare deo grammatice. Deinde dicit qd si tale verbum dat tibi binos actus. dum maneat actiuum.

Et hoc dicit. qd si est passiuum non posset regere duos actus ut doceor. Praeterea dicit qd alter illorum duorum accusatiuorum qd regunt ab actiuo non variatur. i. non mutatur si iungatur passiuo. ut doceo te grammatice. tu doceris a me grammaticam.

Infinitiui natura modi sociatur.

Impersonalis tamen hinc modus excipitur.

Dicit qd infinitiui verborum personalium ante se regunt actum ex natura infinitiui. Notanter dicitur

co verborum personalium. qd infinitiui verborum impersonalium non habet istum modum construendi.

Et hoc dicit qd Au. dicit. Impersonalis tamen hinc modus excipitur.

Hinc datur exemplum tibi triplex: dico magistrum.

Discipulos mores placidos de iure docere.

Modo ponit Auctor exemplum triplex. i. exemplum triplicis accusatiui de quo tractatum est in duabus regulis primedictis et dicit. Ego dico magistrum docere de iure discipulos placidos mores. Quod autem regant illi tres accusatiui. declarat in sequentibus.

Infinitiui natura regit precuntem.

Doctrinam capiens regitur vi transitionis.

Hocq; gerundiuum tradendo dic tibi clausus.

Cuius vi regitur casus qui non variatur.

Dum per passiuu voce volo dicta resolui.

Aut illic positi regit hunc vis propria verbi.

In his versibus Auctor declarat ex qua natura regunt illi tres accusatiui de quibus tradidit

exemplum illud. i. dico magistrum discipulos mores placidos de iure docere. Et dicit qd pri-

mus actus. s. magistrum regit ab illo infinitiuo docere ex parte ante ex vi infinitiui. Postea di-

citur qd capiens doctrinam. i. actus representans doctrinam in capiende. uidelicet discipulos regi-

tur ab illo infinitiuo docere ex parte post ex vi transitionis. Demum dicit qd in tali constru-

ctione. includit illud gerundiuum tradendo sicut ante dicitur in illa parte. Multotiens verbum et c. et

ex vi illius gerundiui tradendo regit ille actus mores placidos qd actus non variatur dum sit con-

uersa locutio de actiuo in passiuum. Aut qd propria vis verbi positi in constructione illa regit hunc

actum ultimum. Et sic non expedit qd regat ex vi gerundiui.

Accusatiuis data per vim transitionis.

De regi
ne acti i
differen
ter ano
mie et a
xbo qd
fit ex vi
ppositio
nis suffi
cieter in
tellectu
De regi
ne acti a
verbis
regenti.
b^o duos
actos si
mul ex
vi transi
tionis.

De regi
ne acti
ab infini
tiuo ver
borum re
gentium
duos
actos.

De vi
regis
acti abi
finitiuo

De regi
ne acti a
vbi acti
uis ex vi
transitiois

De regi
mine acti
a verbis
actiui ex
vi transi
tionis

Si vox concordet actiua frequenter habebis.

Dicit auctor q^d verba regētia post se actū ex vi trāsitiōis frequēter habent actiua si vox cōcordat. hoc ē si habeant vocē actiua. v3. si desinat in o. Et hoc fit ppter aliqua de ponētia. vt sequor z similia. que licet regant actū per vim trāsitiōis z hnt significatō nem actiuam. non tamen habent vocem actiuam.

Verbo composito casum quandoq3 locabis.

Quem dat componens: vt vis exire penates.

Quasi dicat q^d verba cōposita ex ppositiōibus aliqn regūt actū aut aliū casum ex vi ppositiōis cōposite. vt vis exire penates ille actus penates regit ab illo verbo exire ex vi ppositiōis cōposite. Cōponit. n. ex eo ex extra corrupto z eo is. Pōt tñ cōponi ex ex z eo is z regere post se ablatū. vt in Esopo. Semen exit hūmo.

Poenitet z tedet miseret piget z pudet ista

Accusatiuos sibi iungunt z genitiuos.

Natura primum: sed transiōne secundum.

Auctor dicit q^d verba in littera posita intrāsitiue construuntur cum actō ex parte ante ex natura suae impersonalitatis siue ex natura actus receptibilis per modum vt in quē z a parte post construuntur cum gto ex natura transiōis siue ex natura effectus cau sae efficientis. vt me penitet peccatorum.

Accusantq3 modo damnaq3 locatur eodem.

Quasi. d. q^d verba ptiētia ad accusādū vt accuso z iculpo. ad dānū vt dāno z cōdēno cōstruunt cū actō z gto. vt acculo te lese maiestatis. z cōdēno petrū poenae capitis.

Verbaq3 sumpta foris. christi bonus ardet amore3.

Dicit q^d verba sumpta foris. i. transumptiue regunt post se actū. vt bonus homo ar det amorem christi. i. ardentem amat.

De regi
mie acti
a verbis
impsona
lib^o acti
uae vo
cis regē
tibus ac
cusatiui
z gto si
mul gto3
ex vi effe
ctus cāe
efficiētis
z actū
ex vi trā
sitiōis

Quae sine persona sunt: atq3 gerundia iungis.

Si tamen a verbo quod transeat illa creabis.

Matheum legitur: psalmos erat ante legendum.

Dicit q^d verba sine persōa. i. impersonalia necnō gerūdia z lupina venientia a verbo quod transeat. i. a verbo regente actū post se construuntur cum actō ex parte post vt a me legitur z Matheum. z ante erat legendum psalmos.

Postulo. posco. peto. doceo. lego. flagito. celo

Exuo cum vestit: monet: in duo: calcio: cingo.

Accusatiuos geminos hec verba requirunt.

Hunc dant passiuā: quem verba volunt tibi clausa:

Seu quem vis verbi sibi postulat associari.

Dicit. A. q^d verba in lra posita regūt duos actōs vt postulo te veniā. Preterea dicit q^d passiuā dictōz verboz regūt post se vnū de duob^o dictis actis. illū. s. quē regunt verba sibi clausa idest verba gerūdia in dictis uerbis inclusa siue illū quē propria vis verbi. i. ppria significatio verbi postulat sibi associari. vt exuor a te tunicam.

Ornatus verbum spaciūq3 more gubernant

Accusatiuos vocum: quem talia signant

Te vesti tunicam. perges iam milia septem.

Dicit. A. q^d verba ptiētia ad ornātū vt vestio. ad spaciū vt vado z pgo. ad moram. vt sto z maneo. gubernāt. i. regūt actōs vocū. hoc ē dictionū q^d signāt. i. significāt talia pdi eta. v3. ornātū: spaciū. morā. vt patet in his exēplis. Ego vesti te tunicā. tu pgis iā milia septē. Ego steti tecū duos mēses. Tertiū sciendū est q^d in his duabus vltimis cōstructi onibus subintelligitur ista prepositio per.

Saepe regente caret vitae modus: idq3 probato.

Vir bone viue deum: sic viues secula cuncta.

Hic Auctor dicit q^d actus repitans modū vitæ seu modū viuēdi saep e caret dictione regente. i. ponitur absolute. vt patet in exemplis auctoris.

Hic obliuiscor iunges meminiq³ recordor.

Quasi dicat q^d verba p^rinētia ad memoriā possūt cōstrui cū actō casu. vt ego recordor lectionē. Sup^r isto passu nota q^d verba p^rdcā possūt cōstrui cū g^ro cū actō z cū abltō: sed aliter z aliter. Illā si cōstruant cū g^ro vel abltō p^rei denotat vt recordor lectionis vel lectiōe. Et ē sensus. memorie habeo p^rte lectiōis z nō totā lectionē. Si p^ro construantur cū actō tūc denotamus totū. vt recordor lectionē. i. scio totā lectionē. Unde grecinus. Si diuersifices rem rei q³ recordor. Tuncq³ rei cum pars tantūmodo scita recordor.

Tuncq³ recordor eam cum perfecte scio totam.

Hic iungas iuuat atq³ decet delectat oportet et.

Sentētia ē q^d verba in littera posita cōstruunt cū actō. vt me delectat legere.

O q³ sibi quantum solet heu quoq³ iungere casum.

Dicit q^d he due dictiones o z heu solent regere accusatiuum. vt o Petrum virū infini. tae p^rudentiae. heu me infelicem.

Adde per z similes. per vicos itur ad vbes.

Quasi dicat q^d ista p^rpositio per z aliae volunt accusatiuo casui deseruire. ponitur exē plūm in littera per vicos itur ad vbes.

Inq³ notans contra quarto solet esse locata.

Dicit q^d ista p^rpositio in qⁿ ponit p^r p^rseruit actō. vt vado in hostes. i. cōtra hostes. Itē in nō solū cōstruit cū actō put valet tantū sicut cōtra sed et alijs decē modis. P^rio qⁿ cōstruit cū verbo ipōtate motū ad locū. vt vado in domū. Scōdo qⁿ notat iherentia si. ue tēdētia in aliud. vt credo in deū. Tertio qⁿ notat similitudinē. vt ille locutus ē in hec verba. i. ad similitudinē illorū verborū. Quarto qⁿ denotat mutationē. vt dom⁹ cōuersa ē in cineres. Quito qⁿ notat expositionem. vt Beda scribit in Marcū. Sexto qⁿ notat affectū. vt ille ē bon⁹ in amicos. i. hēt bonā affectionē circa amicos. Septimo qⁿ de notat eueni⁹. vt illud euenit in dānū suū. Octauo qⁿ capit p^r vsq³ in enāgelio. Qui odit aīam suā in hoc mūdo in vitā eternā custodit eā. i. vsq³ ad vitā eternā. Nono qⁿ con. struit cū dictiōe eternitatē t^rpis designāte. vt iusti in p^rpetuū viuēt. Decimo qⁿ cōstrui tur cū dictiōe lōgitudinē tēporis ipōtate. vt ille p^rphetizat in lōga t^rpa. Unde versus. Cōtra siue loci notat intēdit similit. Adutur z exponit simul afficit euenitq³. Usq³ sub auditur infinitaq³ diurnat. Andentis vicibus sic in quarto sociabis.

Hunc gerundiuus casum veteres posuere.

Vt supponentem quod multorum tenet vsus.

Dicit q^d gerundia an se construunt cū actō casu. z hoc fm antiquos: vt in cōuertendo populos in vnum. hoc ē tenet vsus antiquorū z modernorū multorum.

Sepe regente loci nomen caret vt babylonem

Rusq³ domum vel militiam rex vadit humūq³.

Nomina que villis sunt appropriata locoue.

Qui minor est: seruant hanc normam: sunt z eisdem

Rus z militia domus ac humus associanda.

Dicit. A. q^d noīa localia sepe aduerbialr ponunt in actō casu. vt rex vadit babylonem. postea declarat istā regulā dicēs q^d noīa q³ sūt appropriata villis z ciuitatib⁹. vt Bono nia. z q³ sunt appropriata loco q³ minor est. vt puta castris burgis seruāt normā p^rdictam Et ista q^rtuor appellatiua rus domus humus z militia sunt associāda p^rdictis.

De regi
mie acti
a partib⁹
indeclia.
bilib⁹ ex
vi sue si.
gnificati
onis.

De ab.
solutiōe
acti.

De regi
ne ablati.

Blatiuorum regimen subiungitur istis
Expedito de regimine acti regimen ablatiuorum subiungitur. Tamen
aliqui habent prius bunc uersum.

Q q3 sibi quintum quandoq3 solet regere casum.

Et merito q ablatiis seqt utu3 z uti3 pcedit. Sntia e q hoc aduerbiu o
solet regere qutu. i. utu3 casum. qnq3. i. aliqui. v3. qn est aduerbiu uocadi ut o petre.

Tres notat esse gradus qui compat. inde notabit

Multimodum regimen qui rem discernit aperte.

Ditior est auro sapiens salomone sy billa

Per magis expone regimenq3 videbis aperte.

Est auro diues regina magis salomone.

Hic A. ponit regulas de regimine ablati. Et dicit sic. ille qui comparat. i. comparationem
facit notat gradus comparati3 e3 tres. s. positiuu3 comparatiu3 z superlatiuum. z inde qui
discernit apte re videbit multimodu3 regimē ipsi3. s. ablati. Itā incōstructione attendi
tur regimē positiuu3 comparatiu3 z superlatiuu3. Deinde ponit exemplum de comparati
uo dicens. Ditior est auro sapiens zc. Et hoc exemplum potes exponere per magis ad
uerbiu3 z eius comparatiu3 positiuu3. Dicit per magis expone zc. q. d. expone dictā
constructionem per magis z postea uidebis regimen aperte. z hoc exponitur ab aucto
re. est auro diues regina magis salomone. Ecce iste ablati3 salomone regitur ex ui com
paratiui. z ille ablati3 auro regit ex ui positui zc.

De regi
ne ablati
ex vi ex
cessus.

Est ablatiuus demonstrans quantus habetur

Excessus: regit hunc excessum dictio signans.

Hoc lignum digitis excedit quattuor illud.

Hoc lignum digitis est maius quattuor isto.

Hic A. ponit aliam regulam dicens q ablatiuus denotans proprietatem excessus regi
tur a dictiōe denotante q3tatem ex natura q3tatis excessus. Et pōit exempla tā de
nomine q3 de uerbo. quae de se patēt.

De regi
ne ablati
ex vi ef
fectucae

Remq3 notans fieri: regit id quo res ea fiet.

Orator verbis vincit: vir bellicus armis.

Dicit q dictio denotās aliqd fieri: regit illud mediāte quo fit. ex natura causae formae

lis siue instrumentalis in ablatiō casu. ut patet in exemplo auctoris.

Mobile mensuram designans addere debes.

Longum sex pedibus lignum latumq3 duobus.

Dicit q adiectiua importantia mensuram construuntur cum ablatiō casu ut patet in exē
plo auctoris. ex natura mēsurae uel q3tatis.

Verbum materiam causam spacium precium vc.

Aut tempus signans: ablatiuos regit horum

Quae predicta notāt: ut frenum fabricat acre:

Ista pudore tacet: stadi3 sex distat ab vrbe.

Nocte morans tota panem nummis tribus emi:

Dicit q dictio denotās māz ut fabrico cas: vel cām ut fileo filea. vl' spaciū ut disto stas:

vel pciū ut emo emis: aut tpo: ut moror morans: pstruū a pte post cū ablati3 casib3 ipor

tantibus vel spectatib3 supradcā. v3. mām cāz. spaciū. pciū: vel morā. Exēpla patēt i lra

Nomen eis adiunge modum quod signat agendi.

Accentu plura proferre solemus acuto.

Dicit qd dictio designans modum agendi regitur in ablatiuo ex natura causae forma-
lis: vt solemus proferre plura accētū acuto.

Saepe potestatis nomen subiungitur istis.

A rex hierusalem domini dono b salutem.

Dicit qd dictio significans pprietatē et ptatem: vt rex dñs dux. regunt abltūm ex natu-
ra effectus causae efficientis. vt a. i. andreas. vel alius cuius nomen inchoetur ab a rex
hierlin dono dñi regitur ex natura predicta.

Synecdochen iungas vt vultu virgo decora.

Dicit qd abltūm iterdū regit p figurā quae dñ synecdoche. Exēplum patet i littera.

Oz natum subdis: indutus vestibis albis.

Dicit qd dictio significans ornatum regit abltūm ex natura ornatu suae ex natura cau-
sae materialis vt indutus vestibis albis.

Loti da partem: ubiecto proprietatem.

Sed laudem iungo vel vituperamen vtrinqz.

Vir manibus validis: et virgo crinibus albis.

Vir fortis dextra: formaqz decente puella.

Vir dextra fragili: vel forma foemina turpi.

Dicit qd totū regit eius partē et subiectū pprietatem suā in abltō ex natura declaratio-
nis eēntiae. Sed vtrinqz. i. tā a pte qz a pprietate iūge dictionē iporantē laudē vel vitu-
perij: qz nec totū posset regere ptem simplr: nec subiectum pprietatē nisi a dictione lau-
dis vel vituperij. vt patet in exemplis: vir manibus validis: et foemina crinibus albis.

Similiter expone alium versum sine additione.

Mobile vel verbū designans proprietatem:

Sertis cōstruitur per quos ea significatur.

Aut instrumenti vel causae nomina iunge.

Lursu festinus: fulget virtute modestus.

Est velox pedibus: blando sermone facetus.

Viribus inuictus: properat pede: voce benignus:

In istis versibus A. dicit qd nomē adiectiuū vel verbū designās aliquā pprietatē con-
struif sertis: i. abltis p quos pprietas significat ex natura pprietatis. Postea subdit et
dicit qd noia instrorum vel cāe et iūguntur predictis. Nam ipsa construuntur cū abltō
ex natura instrumenti vel cāe exemplum patet in littera.

Reqz carere notans: ablatiuū regit eius.

Vt poena careat homo: purus crimine viuat.

Dicit qd dictio denotans carentiā regit abltūm specificantem illam carentiam ex natu-
ra causae materialis. exempla patent in littera.

Inter et est iūcta tibi dant pronomina quina.

Intererit nostra vestraqz mea qz tua qz.

Atqz sua: normam refert seruabit eandem.

Dicit qd h verbū iterest pstruif cū qnqz abltis pnominū possessiuorū. s. mea tua sua no-
stra et vestra. Textus ē clarus. Deinde dicit qd hoc verbū refert eadē normā seruabit

Plenus inpos casum dant istū siue secundum.

Vini vel vino duo dolia plena videto.

Paupere genus inops uino vel panis egebit.

De re-
gimine
ablti ex
vi demō-
stratiōis
essentiae

De regi-
mine ab-
latini a q-
busdam
verbis i.
persona-
libus ex
vi perti-
nēntiae fi-
gnifican-
te pmo-
dum vt
ab alio:

g iij

Dicit qd dictiones importantes plenitudinem vt plenus ⁊ dñus ⁊ et paupertatē vt paup
inops ⁊ ego pstruū cū abltō siue genitino. vt patet in littera.

Dignus cū potior fungor. vltor. frutor. vtor.

Et careo iūgo casui tantūmodo sexto.

Dicit qd verba ista posita construunt cū abltō. Nota tñ qd repiunt cū gto constructa.

Vos casus de. prae. coram sociacqz gubernant.

Dicit qd iste ppositio. de. prae. coram. ⁊ sociac seruiūt ablatino casui.

Lū super est pro de: sexto decet hanc sociare.

Quasi dicat qd ista ppositio super quando ponitur p de seruit abltō. vt in Virgilio

Multa super Priamo rogans. i. de priamo.

Iste datur casus passiuus ab praeunte.

Lernitur hic a me. quandoqz videbor ab illo.

Dicit qd iste casus. s. abltūs dat passiuus cū ppositione a vel ab ex natura actus illati ab
altero. vt patet in exemplis. Lernitur hic a me ⁊ cetera.

Vel si susceptū quid signes siue recessum.

Sic a te disco libros: a teqz recedo.

Dicit qd pba ptinētia ad aliqd suscipe ab aliquo. vel ad recedere ab aliquo regūt abla.
tiū cū ppositione a vel ab ex natura recepti vel separatiōis. Exempla patent in littera.

Sunt ablatiui plures rectore soluti.

Discere discipuli debent doctore legente.

Dicit qd ples s. ablti qd aliqui ponit absolute. vt in hoc exēplo. discere discipuli debēt do
ctore legēte. Itē ablti positi absolute in designatiōe pntie talr se debēt hñe qd ad minus
sint duo expsse vel iplicite: quoz vn⁹ eē picipialis expsse vel iplicite. vt dicēdo ma
gistro legēte pueri pficiūt. Dicit notāter duo ablti expsse vel iplicite. qd aliqui solū vn⁹
expsse ponit. Et hoc cōtingit qñ talis abltūs ē picipiū verbi exceptae actiōis. vt pluēte
itrādū est domū vbi subitelligit alter abltūs. s. deo vel natura. ⁊ sic valet illā. deo vl na
tura pluēte itrādū ē domū. Dicit qd vn⁹ illoz debet eē picipialis. qd si abo eēnt noia
les ofo eēt incōgrua. nisi vn⁹ illoz poneret loco picipiū. Hinc ē qd icōgrue dicit. homie
asino sortes currit. dicit nisi vn⁹ ponat loco picipiū. qd dicēdo sic. deo duce veniā ad te:
hic ponunt duo noiales ablti absolute: sed vn⁹. i. duce ponit loco illius picipiū ducēte.
Sitr aliqui potest subitelligi picipiū. vt deo comite visitabo lumina virgis gloriose. i. deo
exñte comite. Etia aliqui repit vnicius abltūs absolute positus in designatiōe pntie: dū
modo tñ ille equialet duobus. vt ibi. dicto de gñe dicendū ē de spē. vbi ille abltūs di
cto valet tñ. i. dictione facta.

Atqz loci nomen quandoqz regente carebit.

Roma militia vel humo vel rure domoqz

Rex venit. atqz means normam seruabit eandem.

Roma rothomago vinione meabit athenis:

Seruat idem verbum sine motu: dum sociatur

Nomen plurale: vel cui sit regula ternae.

Qui modo rure canit vinione canet vel athenis.

Dicit. A. qd nomē loci aliqui ponit aduerbialr in abltō casu. v3. qñ iūgit cū vbo signifi
cāte motū de loco. vt venio ⁊ recedo. ac ē cū verbo significante motū p locū. vt meo ⁊
trāteo. Ideo dicit atqz means. Deinde dicit qd idē seruat verbū sine motu. i. abltūs ad
uerbialr ponit qñ nomē loci tñ plr declinat. vt athenae ⁊ Venetiae: vel nomē loci est
tertiāe declinationis. vt auinio. nis. qñ iungit verbo significāti permanentiā. utputa

De re.
gimine
ablati a
pte ide.
clinabili
s. a ppo.
sitiōe ex
vi pposi
tionis.
De re.
gimine
ablati a
bo medi
ate ppo.
sitiōe a
vl ab ex
vi transi
tionis.
De abso
lutione
ablatiui

Venetijs scribo. de his exempla patent in littera.

Ad nomen positum sic saepe relatio fiet.

Vt vado romam. quae moenibus eminet altis.

Dicit qd ad noia localia sic posita saepe fit relatio. vt vado roma q moenib⁹ emiet altis.

Queris si possit adiectiuu sociari.

Vt debet doctas bonus ire scholaris athenas.

Auctor videt respondere cuida qoni. et mouet ea dicēs. Tu quis si adiectiuū sit sociari noib⁹ aduerbiali positis. vt doctas athenas. Et vt affirmare vigore exempli.

Per quo qua vel vbi fit quaestio siue per unde.

Dicit qd questio. i. interrogatio fit de circumstantijs localibus per haec aduerbia. s. quo qua. vbi. et unde.

Illuc illo foras. huc pergis istuc eoqz.

His intro iungas. hac illac pone meando.

Hic illic istic intus foris est et vbiqz.

Hinc illinc istinc remeans foris intus et inde.

Haec sunt aduerbia quae respōdētur predictis quatuor interrogationibus. Sed illa quae sunt i primo pagrapho respondentur ad quo et similia. Illa de secundo ad qua :

Illud de tertio ad vbi. Illa de quarto ad unde.

Participans qd in ans vel in ens fit dicito presens.

Tus vel sus dat preteritum. rus dusqz futurum.

Illic auctor icipit determinare de regie qd fit picipia. Et pmo docet cognoscere picipia per eoz terminatiōes et tpa. Et dicit tu dicito picipas. i. picipiū qd fit i ans vel i ens. vt amās et legens eē pns. i. pntis tps. Et illud qd fit in tus in sus in rus eē pteritū. i. pteriti tps. vt amatus gaudius āplexus. Et illud quod fit in rus et in dus eē futuri tps. vt amaturus et amandus.

Quaere per actiua presens in rusqz futura.

Quae dedit actiuum: dabit haec eadem tibi neutrum.

Sunt per passiuia tibi cetera significanda.

Dicit qd picipia pntis tps et futuri in rus descēdūt a verbis actiuis. Cetera p. s. i. sus in rus et in dus descēdūt a verbis passiuis siue passiuam vocem habentibus.

Deponens terna tibi dat. cōmune quaterna.

Quasi. d. qd verbū deponēs hēt tria picipia vnū in ans vel in ens: et vnū in tus in sus. vt i rus. et aliū i rus. Preterea dicit qd verbū cōe hz qtuor. s. tria pdicta. et vnū in dus.

Lex tamen est talis: qd quae caruere supinis:

Non possunt rectum per rus formare futurum.

Dicit qd verba quae carēt supinis. non possunt formare participium in rus. Et rō ē qd participium in rus formatur a supino.

In verbi genere quae sit significatio quaere.

Hinc tibi multimodum regimen credas referandum.

Postqz auctor docuit cognoscere participia. Nunc docet regimen eorum. Et dicit in conclusione qd quemcunqz casum regit verbum a parte post eundem regit eius participium ex eadem parte ex eadem natura. Et ex hoc patet multimodum regimen participiorum.

Dum mutat regimen fit participans tibi nomen.

Dum perdit tempus: dum comparat. associamus.

De re.
gimine
obliquo
rū a pī
cipio.

g iiii

Istis cōpositum: dum simplex sit tibi verbum.

Dicit auctor q̄ p̄cipiū quattuor mōis trāsit in nomē. Pr̄lo mō q̄n mutat regimen h̄ ē q̄n regit aliū casum q̄z verbū a quo descēdit vt doctus grāmaticē. Secūdo modo q̄n p̄dit t̄ps vt si dicatur homo honorāndus. idest dignus honoris. Item q̄n comparatur vt doctus doctior doctissimus. Demū q̄n cōponit cū dictione cū qua nō componit suū verbū vt indoctus. nō enī inuenitur indoceor indoceris.

Capitulum
nonū est
in ḡnali
de cōstru-
ctione.

St post predicta cōstructio iure locanda.

Hoc est nonū capitulū in quo auctor determinat de cōstructione. Et primo se continuat cum precedentibus dicens. Cōstructio est ordinanda iure post predicta.

In geminas partes cōstructio scinditur illi.

Transitio debet intransitioq̄z subesse.

Dicit q̄ cōstructio diuidit̄ in trāsitivā et in intransitiuā.

Cum partes: per quas constat cōstructio plena:

De cō-
structione
transiti-
ua.

Signa ut diuersa: cōstructio transeat illa.

Iudicium fit idem tanquam diuersa notando.

De cō-
structione
simplici
et cōstru-
ctione trā-
sitiva re-
transiti-
ua.

Sententia ē q̄ illa cōstructio ē transitiva que cōstructibilia habet significatiā diuersa vt ego amo petrum. Deinde dicit q̄ idē iudicium ē de cōstructionibus habētibus cōstructibilia significantia diuersa. vt ego amo petrum: vel tanq̄z diuersa. vt ego amo me. Marcus videt se.

De cō-
structione
intransi-
tiua.

Hanc in mēbra duo distinguere conuenit: eius

Sunt species simplex que transit: queq̄z retransit

De cō-
structione
intransi-
tiua.

Dicit q̄ trāsitiva cōstructio diuiditur in duo mēbra. videlicet in simplicē transitivā et retransitiuā. Simplex transitiva fit per vnū verbum. vt amo deum. Retransitiua fit per duo verba vt amo petrum vt ipse amet me.

De cō-
structione
intransi-
tiua sim-
plici. et i-
trāsitiva
recipro-
ca.

Est intrāsitio tibi per predicta notanda.

Dicit q̄ cōstructio intrāsitiva ē illa. cuius cōstructibilia significant idē vt homo est animal vel tanquā idem. vt bos est leo. q̄z denotatur q̄ bos sit leo.

Per binas species hanc distingues: q̄z simplex

Hanc intransitio pariterq̄z reciproca scindunt.

Nūc diuidit cōstructionē intrāsitivā dicēs q̄ cōstructio intrāsitiva diuidit̄ in simplicē intrāsitivā. Et haec ē i qua cōstructibilia significant idē vlt̄q̄z idē sine aliqua reciprocatōne vel reflexione actus in idē a quo exiit. vt ego video. ego curro. Et in reciproca intrāsitivā. Et haec est i qua cōstructibilia significant idē vel tanquā idem et cum hoc actus denotatur transire in idē a quo exiit. vt video me.

Ecce per exempla tibi res est notificanda.

Hic socium superat: uel marcum tullius orat.

Exorat marcum cicero q̄ diligat ipsum.

Tullius est marcus: bos est leo. capra iuuenius.

Se regit hic. ego me. tu te. nos diligimus nos.

Isti se sociant. vos autem diligitis vos.

Dicit q̄ illa que iā dicta sūt de cōstructione sunt tibi notificāda p̄ exēpla quae sequūtur. Hic superat sociū est exēplum de cōstructione trāsitiva vbi cōstructibilia significant diuersa. Tullius orat Marcus. est exēplū de cōstructione transitiva vbi cōstructibilia denotantur accipi pro diuersis. Cicero exorat Marcus q̄ diligat ipm ē exēplū de cōstructione trāsitiva retransitiua: q̄z in ipso denotat fieri retransitio. Tullius ē Marcus ē

exemplū de pſtructione trāſitiua ſimplici vbi pſtructibilia ſignificāt idē. Hoc cōleo exē
plū de pſtructione trāſitiua ſimplici vbi pſtructibilia denotant accipi p eodem. Capra
eſt iuuenus. ē exemplū de eadē pſtructione. Hic regit ſe. ego rego me. tu regis te. nos di
ligimus nos. iſti ſociāt ſe. vos diligitis vos. ſūt exempla de pſtructione trāſitiua recipro
ca. qz actus verbi de notatur reciprocari in idipſum a quo exiit.

Actus tranſitio perſonarumqz notentur.

Quaſi. d. qz duplex eſt pſtructio. ſ. actiui z pſonaz. Nota qz pſtructio trāſitiua actiui
ē duplex. Nā aliqui ſit p actū vehemētis trāſitus: videlicet p verba actiua z alia. Et ali
qñ ſit p actū nō vehemētis trāſit: v3 p verba neutra z alia. Item pſtructio trāſitiua
pſonaz aliqui ſit p rectum z obliquū. ut capā petri. aliqui p duos obliquos. ut capā Jo.
annis. Conſtrue. Trāſitio actus z pſonarū notent. qz vtraqz reperit. uel ſic. Conſtru.
ctio tranſitiua actus notatur per predicta. z perſonarum per ſequentia.

Quando non tranſit actus: nec paſſio cuiquam

Inferitur: nunquam tranſit conſtructio plena.

Filius alpheii iacobiqz maria quieſcunt.

Dicit qz illa pſtructio i q nō oñdiſ actio trāſire z paſſio iſferri ab vna pſona i aliā nō eſt
plene trāſitiua. ſed poti⁹ trāſitiua. Et illo pbaſ exēplo. Fili⁹ alpheii iacobiqz maria ge
ſcūt. Hinc nō oñdiſ actio trāſire. nec paſſio iſferri ab vna pſona in aliā. iō nō eſt plene
trāſitiua. Nota tñ qz cum dicitur filius alpheii z maria iacobi ſit pſtructio perſonarum.

Conſtrue ſic: caſum ſi ſit propone vocantem.

Postqz auctor diuiſit pſtructionem z ipſi⁹ mēbra declarauit. Nūc
docet ordinare dictiōes in conſtructione. Et dicit. Tu pſtrue ſic. i. vt
ſegitur. Et ppone caſum vocantem. i. vocatiuum ſi ſit. q. d. qz i con
ſtruēdo tu debes incipere a vocatiuo caſu ſi ſit poſitus i pſtructione.

Mox rectum pones. hinc perſonale locabis

Verbum: quod primo ſtatues: ſi cetera deſint.

Dicit qz poſt vctū tu pones mox. i. incontinenti. rectum. i. ntūm
deinde ideſt poſtea. tu locabis perſonale verbum quod primo ſtatues: ideſt quod
principale dices. ſi cetera deſint. i. ſi nihil aliud ſit qd ponat in conſtructione tūc incipi
es pſtructionē a vbo pſonali primae vel ſecundae pſonae cū ntō ſubintellecto.

Tertius hinc caſus z quartus ſaepe ſequuntur.

Dicit qz poſt verbū primo poſitū ſaepe locatur datiuus z accuſatiuus.

Aut verbo ſubdes aduerbia. ſubde ſecundum

Caſum rectori debet vox prepoſitiua.

Quarto praeiungi vel ſexto: quem regit ipſa.

Dicit qz aduerbia debēt immediate poi⁹ p vbu tuū. Sz nota qz aliq ſūt q debent pponi
v3 puta negatiua iſterrogatiua relatiua dubitatiua z qdā alia. deñ dicit. ſubde ſcōm ca
ſum rectori. q. d. qz grūa caſus d3 immediate. poni p⁹ illā dictiōē a q regit. Poſtea dicit
qz vox: ppoſitiua d3 pponi qrtō vel ſexto quē ipſa regit. q. d. qz ppoſitio d3 preponi ſuo
caſui vt in exemplo. O petre magiſter vult hodie nobis lecta declarare ſm capacitātē
ingenij noſtri.

Inſinitiuum perſonale ſiue quibuſdam

Des adiectiuis. vt ſunt habilis. piger. aptus.

Hanc olim pulchram veteres dixere figuram.

Dicit. A. qz a verbis pſonalibus motū ſeu inclinationē ai ſignificatib⁹ dare debes vbu
iſinitiuū. vt volo ſcribere. Silr z quibuſdā adiectiuis. ut ſunt iſta habilis piger aptus z
ſimilia. Poſtea dicit qz veteres olim dixere hāc figuram pulchrā. i. hūc pulchrū modū

De con
ſtructione
actiui z
pſtructō
ne trāſi
tiua per
ſonarū

De or
dinatione
conſtru
ctibilium
in pſtru
ctione ſm
ſitu loca
lem ppo
nendi z
poſtpo
nendi

De ipe
dimētis
z debi
tum mo
dū ordi
nandi cō
ſtructibi
lia. z de
hmoide
termina
tur vſqz
in finem

loquendi. vthabilis currere. i. ad currendum. ego sum aptus scribere. i. ad scribendū
 Verba que sunt debet iubet audet vultq3 potestq3.
 Nititur z temptat dignatur scitq3 monetq3.
 Incipit z tedet piget z pudet atq3 meretur.
 Et properat gaudet delectat penitet v3get.
 Et parat z dilcit decet z solet z licet: adde.
 Que predicta notant: z que contraria signant.
 Hic auctor cōnuerat aliq ex verbis. q cū ī finitiuo cōstruunt a pte post. Et dicit q nō sō
 lū ista sed et verba his cōsimilē significationē hñtia. vt cupio desidero. z et his cōtrariā
 significationem habentia. vt contēno nolo cum infinitiuis cōstruuntur.
 Addere multa potes quarto casu p3aceunte.
 Dicit auctor q tu potes addere multa verba que pñt cōstrui cū ī finitiuis pcedēte actō
 vt audio magistrū legere zc. Alij sic exponūt multa verba pñt addi pdictis que qdem
 ante se cum actō cōstruuntur vt penitet oportet pudet zc. Postea cōstruuntur post se
 cum infinitiuis. vt me penitet male fecisse. Nota tñ q non oīa verba predicta possunt
 habere ante se accusatiuum sed bene infinitiuis.
 Que iunges verborum iunges z participanti
 Si generi verbi sua significatio fiet
 Consona: debetur ipsi constructio verbi.
 Dicit auctor q illa cōstructibilia q postponunt verbo. postponunt et picipio. vt sicut
 dico volo legere ita possū dicere volēs legere. Bū tñ ipm picipiū retineat eadē signifi
 cationē verbi. Et hoc dicit ppter picipia verborum cōm in ans vel in ens z in rus z in
 dus desinentia. Nā licet in verbis cōibus postponat actūs z abltūs tñ eoz picipijs in
 ans vel in ens vel in rus desinētibus postponit solū actūs. qz talia picipia tantū actiua
 retinēt significationē. Participijs vero desinētibus in dus nō postponit. solū abltūs.
 qz passiuā retinēt significationē. Sed picipijs in tus vel in sus vel in xus desinentibus
 postponit accusatiuis z ablatiuis. qz vtrāqz retinent significationem.
 Sed personale supponens rectus habebit.
 Dicit q verbum personale habebit ntūm supponentem sibi a parte ante z non parti
 cipium. hoc cōmittitur hypallage.
 Aut ablatiui p3aceunt rectore soluti.
 Aut postponuntur: sed vix interseris illos.
 Dicit q ablti absolute positi aut pcedūt verbū in cōstructione aut postponunt. Si pce
 dūt. z tūc verbū postponit. vt in hoc exēplo. Magrō legēte scholares addiscūt. Si post
 ponunt tūc verbū pcedat vt in hoc exēplo. Ego disputo paulo astāte. Sed vix interse
 ris illos. i. in medio constructionis ponis illos ablatiuis.
 Appellans verbum: substantiūm q3 vel horum
 Vm retinens post se rectum quandoq3 locabunt.
 Dicit q verbū appellans. i. vocans vt vocor z nominor. z verbū substantiū. vt sum z
 existo. locabunt post se rectum. i. ntūm. Et verbū retinens vim eorum. s. predictorum
 vt vocor Ioānes. sum bonus: sedeo curus.
 Est substantiui data significatio verbi.
 Passiuis z saepe solet constructio tradi.
 Dicit q significatio z cōstructio verbi substantiui saepe datur verbis passiuis. vt ego
 efficio papa.
 Quis. qualis. quantus. cuius. cuias. quotus z quot
 Missa relatiue penitus p3ecedere debent

Obliquos. verbo preiunges missa rogando

Hanc sua iugendi retinent aduerbia formam.

Dicit q noia i lra posita z filia relatiue z interrogatiue posita debet ppoere aliquos casus verbo a quo regit. vt que uides ego diligo. que diligis tu. deinde dicit q aduerbia ab ipis diuata eode mo debet i constructioe ordiari. vt talr scribit petr^o qlt legit plato.

Quis proprium nomen: z quae substantia quaerit.

Si proprii noui: debet substantia quaeri.

Qua nota proprio tantu de nomine quaero.

Dicit q hoc nome qd pot qre de pprio noie z de substia. Et hoc declarat dicens. Si ego noui ppriu nome debeo qre de substia. vt quis e petrus. tunc respondetur iste vel ille. Et si noni substantia tunc interrogatio fit de proprio nomine. vt si dica quis est iste. tunc respondetur petrus vel iohannes.

Comuni per quis etiam de nomine quaeris.

Quis bonus est aratro: bos: quis natat in aequore: piscis.

Dicit et q p qd interrogat de noie coi. z p nomen coe ad ipsum respondeat vt quis est bonus aratro: tunc respondeatur bos. quis natat in equore: piscis.

Quaestiu pares optant reddi sibi casus.

Dicit q qstiu. i. interrogatiua noia optat pares. i. filies casus reddi. i. rñderi sibi. quasi dicat q p quecuq casum fit interrogatio: per eundem debet fieri responsio.

Lum quia du donec quoniam similesqz preibut.

Naqz relatiui ius implicitum tenere.

Dicit auctor q iste dictioes cu qz du donec z filies debet ppo i xbis qn hnt vim relatiui

Luz relatiuis de iure viam parat: horum.

Praecedens decet obliquos quandoqz praecire.

Lum notat hoc rectus: ac obliquus notat illud.

Isti subueniet sua mater: vel pater eius.

Quasi. d. cu ita sit q pcedes. i. atecedes relatiuoz paret via ipis relatiuis: decet qnq obliquos casus praecire. i. praecedere verbu hoc. cu p qn rectus notat hoc idest suppositus e pro vno z obliquus p alio. ponit exēplū in lra. Isti subueniūt mater sua vel pater eius. Et nota q assignādo tales constructioes mutat relatiuū in afis. vbi dicimus mater suauel pater eius. dicitur mater z pater istius. Et vbi dicitur istudicaf sibi vel ei.

Verbum multoties substantiuum petis extra.

Iste versus solet exponi duplr. vno mo sic. Tu multoties extra constructionē petis verbu substantiuū. i. q verbu substantiuū saepe subintelligit vt in psalterio. Intellect^o bonus oibus faciētibz eū. subintelligitur ē. Alio modo exponit sic. Verbu multoties petis substantiuū nome extra constructionē. i. substantiuum nomen saepe subintelligitur. vt Virgilius in primo sic dicit. subintelligitur libro.

Mobilis z fixi naturam nosce decebit

Est adiectiuum vocis vel significati.

Nūc auctor icipit docere quo adiectiuū z substantiuū iuicē construant. Et pmo dicit q nos decebit nosce. i. noscere naturā mobilis. i. adiectiuū. z fixi. i. substantiuū. Deīn dicit q duplex ē adiectiuū. s. voce z significatiōe. adiectiuū voce ē duplex. s. voce tantū. vt ille illa illud. z voce ac significatiōe. vt albus alba album. Similiter adiectiuum significatione est duplex. s. significatione tantum vt dominus z magister. z significatione. z. voce. vt niger nigra nigrum.

Solius est generis adiectiuum variatqz

Lum numero casum: velut hic venit vna sororum.

Est inter fratres bonus aut de fratribus vnus.
 Dicit. A. q. iuenit adiectiuū in solo gñe p̄cordari cū substantiuo. ⁊ discordari in nūero
 ⁊ in casu. ut hic una soror. vn⁹ de fratrib⁹. Nec ē intelligēdū nisi de adiectiuis de qbus
 exēplificat ⁊ in silib⁹: qñ si suppleat substantiua vt decet: nō discordabunt in aliquo.
 Cum diuersorum verbum rectis numerorum
 Interponatur: vtrilibet equiparatur.
 Sermones summi patris est meditatio iusti.
 Dicit q. si p̄bū ponat i medio duorū ntōz diuersorū nūerorū pōt vtrilibet conformari.
 ut sermōes sūmī p̄ris ē meditatio iusti. possum⁹. n. dicere ē ⁊ sūt. sed diuersis respectib⁹
 Illa qñ dicim⁹ ē. tūc ille ntūs meditatio supponit vbo: ⁊ sermones apponit. Qñ at dici
 mus sunt tunc ille nominatiuus sermones supponit ⁊ meditatio apponit.
 Quando relatiuum generum casus variorum
 Inter se claudunt qui rem spectant ad eandem.
 Per genus hoc poterit vtrilibet assimilari.
 Est pia stirps iesse quem christum credimus esse.
 Dicit q. quando casus diuersorū genorū claudūt inter se relatiuū. qui. s. casus spectet
 ad eādem rem tunc hoc. s. relatiuū poterit assimilari vtrilibet casui per genus. i. pote.
 rit in genere concordari cū vtroq. ⁊ ponit exemplum. Est pia stirps iesse quem xpm
 credimus esse. possumus. n. dicere quem ⁊ quam.
 Sic adiectiuum reperimus saepe locatum.
 Est coluber factus vel facta mystica virga
 Dicit q. saepe repim⁹ sic locatū adiectiuū. i. q. concordet cū p̄rio substantiuo vel cum
 secundo. ut est coluber facta vel factus mystica virga. mystica. i. sacra.
 Ponere suprema duo non debes sine causa.
 Quasi dicat q. istae duae constructōes ultimo dictae non debēt usitari nisi causa ur
 gente. eo q. sūt figurate.
 Occurretq. tibi quandoq. relatio simplex:
 Foemina que clausit vitae portam referauit.
 Dicit q. aliquā relatio simplex occurret tibi in cōstructiōe. Et ē relatio simplex. qñ aīa
 suppoit unū ⁊ relatiuū refert aliud. ut patet in exēplo auctoris. foēia q. clausit vitae por
 tā referauit. foēia suppoit p. uirgine m̄daria. ⁊ q. p. eua. Et uocat simplex relatio. q. re
 latiūū refert simplr ad spem ⁊ non ad ipsam rem indiuiduā per uocem representatā.
 Ad partem vocis de iure relatio fiet.
 Extra sepe tamen quae res ad quod referatur.
 Rex est carnoti patriae quae preualet omni.
 Dicit q. relatio fit saepe ad p̄te uocis ⁊ nō ad totū. ⁊ tñ tu saepe petis extra. i. subitelli
 gis illud ad qd relatiuum refert. ut rex est carnoti patriae q. p̄ualet oī. Deberet. n. sic
 ordiari ista cōstructio. Rex est in ciuitate carnoti. quae ciuitas preualet omni patriae.
 Sepe relatiuo conformari reperitur.
 Praecedens: illi cum praesidet immediate.
 Sermonem quem vos audistis verus habetur.
 Vsu communi tamen hoc non debet haberi.
 Dicit q. aīa saepe repit cōformari relatiuo in casu cū illi preponit immediate. ut sermo
 nem quem audistis uerus habetur. Tamē dicit q. non debet usitari.
 Inueniens iunctum possessiuo genitiuum.

Ut mea defunctae da molliter ossa cubare.

Saepe relatiuum pro patre refertur ad ipsuz.

Ut mea scripta legis: qui sum summotus ad histrum.

Dicit q^d genitiu⁹ p^rimitiu⁹ aliq^u includit iⁿ possessiua. z adiectiu⁹ concordat cu^m dicto q^{uo} p^rimitiu⁹. vt ossa mea defunctae. vbi iⁿ illo possessiua mea includit ille g^rus mei q^{uod} concordat cu^m illo adiectiua defunctae. Deinde dicit q^d relatiu⁹ saepe refert ad dictu^m q^{uod} iⁿ clusu^m iⁿ possessiua vt legis scripta mea q^{uod} sum sumot⁹ ad histrum. vbi illud relatiu⁹ qui refertur ad illum genitiuum mei p^rimitiuum iⁿclusum iⁿ possessiua mea.

Ponis ob id solum praecedens saepe: quod inde

Certa relatio fit: tua virga tuus baculusq^{ue}.

Ipsa mihi verae praebent solatia vitae.

Dicit q^d antecedens aliquando ponit solu^m. i. per se positum sine absolutum ob id. id est propter id q^{uod} inde certa relatio fiat. vt virga tua z baculus tuus ipsa me consolata sunt. vbi istud totum virga tua z baculus tuus ponitur absolute. quod tamen est antecedens ne relatio importata per hoc relatiuum ipsa impediatur.

Ad verbum saepe vel adiectiua relatum

Inuenies: fugis aut piger es: mihi quod procul absit.

Dicit q^d relatiuum substantiue captu^m. i. quod aut aliud simile sepius refertur ad verbu^m vel ad nomeⁿ adiectiuu^m. vt tu fugis aut es piger. q^{uod} absit mihi. Et resoluitur q^{uod}. i. q^{uod} res

Pro sola voce supponit saepe relatum.

Quauis praecedens supponat significando.

Dat deus aureolam: quod nomen habetur ab auro.

Dicit q^d relatiuum saepe supponit p^{ro} sola voce q^{uod}uis antecedens supponat significando vt deus dat aureola^m. q^{uod} nomeⁿ habet. i. derivatur ab auro. ibi q^{uod} supponit p^{ro} sola voce. licet referatur ad significatu^m sui antecedentis. videlicet aureolam.

Est que relatiuis praecedens materiale.

Nomen ecuria fit nobis placet illa videre.

Dicit auctor q^d antecedens aliq^u stat materialiter z relatiu⁹ stat significatiue vt ecuria nomen nobis placet illa videre. ecuria ponitur materialiter z illa significatiue z e equi rialudus equoru^m.

Saepe relatiuum permutat significatum.

Sunt domini quae nos fecere manu cruciferae.

Quasi dicat q^d antecedens saepe significat vnu^m. z relatiu⁹ r^epresentat aliud. vt manus d^{omi}ni q^{uod} nos fecere sunt cruciferae. man⁹ sunt manus carnales. z q^{uod} r^epresentat manus spirituales.

Et numerum mutat. hominem diuina potestas

Plasmat: eosq^{ue} marem factor creat z mulierem.

Dicit q^d relatiu⁹ aliq^u discordat ab antecedente iⁿ numero. vt diuina potestas plasmat. i. format boiem: z creat eos mare z muliere. boiem est numeri singularis z suum relatiu⁹ i. eos numeri pluralis.

Inuenies positum sine praecedente relatum:

Ipsa petenda mihi iuno de pellice dixit.

Flens magdalena quacrit quis sustulit illum.

Dicit q^d relatiu⁹ aliq^u iuenit positu^m sine ante. vt iⁿ ouidio. Ipsa petenda mihi. i. iuno t^{em}p^{or}e q^{uod} indignata de pellice loquebat. Et nota q^d ipsa noⁿ ponit p^{ro}ne sed ex p^{ar}te relatiue. Nam bet^{er} ante iⁿclusu^m iⁿ a^lio loquens: hoc fit ca^usa maioris discretioⁿis. dicat i^o q^{uod} ponit discretiue.

Indefinite praecedens sine relatum.

Sepe locas: nullum designans inde locatum.
 Luncta timent hominem: qz praesidet ille creatis.
 Dicit qz aſis & relatiuū aliqñ ponunt indefinite. ita qz nullū locatū hoc ē ppiū ſiue cer-
 tū ſeu determinatū ſignificāt. vt in hoc exēplo. Luncta timēt hōiem. qz pſidet ille creatis.
 vbi hōiem ē aſis & p nullo certo hōie ſupponit imo p oib⁹ indefinite. ſeu ideterminate.
 & ille ē relatiuum quod eodē mō referat ad illud aſis hominem. Et nota qz nomē appel-
 latiuum in grāmatica vocatur cōmunis termin⁹ in logica. Similiter proprium nomen
 in grammatica vocatur termin⁹ discretus i logica ſiue locatum & prima ſubſtantia & in
 diuiduum & multis alijs nominibus.
 Et perſonalem permutat proprietatem.
 Vt domino benedic aqua quae caelos ſuperextat.
 Sed non eſt nobis imitanda relatio talis.
 Dicit. A. qz relatiuum aliqñ diſcordat a ſuo aſite in pſona. vt o aq̄ benedic dñſo q̄ celos
 ſuperextat. aq̄ ē ſecundae pſonae cū ſit vocatiui caſus. & quae pſonae tertiae cum ſuppo-
 nat verbo tertiae pſonae. ſ. ſuperextat. Deñ dicit qz talis relatio nō ē imitāda nobis.
 Non das ad vocem quandoqz relata: ſed ad rem
 Nominis: eſt bona gens: deus eſt protector eorum.
 Dicit qz relatiuum aliqñ diſcordat a ſuo aſite in gñe & in nūero. vt bona gēs eſt. deus
 eſt ptektor eorū. gēs ē numeri ſingularis & generis foeminini. & eorū ē generis masculi-
 ni & numeri pluralis. In talibus autem relationibus relatiuum refertur ad ſignificatū
 antecedentis & non ad vocem. Nam gens importat homines & cum ſit nomen collecti-
 uum importat pluralitatem.
 Adiectiua modo poni reperimus eodem.
 Pars hominum validi turres & moenia ſcandunt.
 Quasi. d. qz ē adiectiua repiunt diſcordari a ſubſtantiuis quātum ad vocē. nō autē ad
 rē neqz ad ſignificatū. vt ps hōiū validi &c. ps ē gñis foeminini & numeri ſingularis.
 & validi ē gñis masculini & numeri plalis. & ē ibi ſynthefis gñicū & numerorū.
 Sunt adiectiui plurales diſtribuenti.
 Huic etiam verbum reperis plurale locatum.
 Vtraqz formosae me iudice ſunt venerandae.
 Sed non eſt nobis conſtructio congrua talis.
 Dicit qz adiectiui plalis numeri ſunt aliqñ additi diſtribuenti. i. nomini diſtributiuo &
 ponit exemplum. Vtraqz formosae &c. ibi vtraqz ē numeri ſingularis & formosae plalis.
 Itē vtraqz ē numeri ſingularis & ſunt pluralis. & eſt ibi ſynthefis nūerorū. Itē dicit qz tal
 cōſtructionē cōgrua nobis imo figurata.
 Impersonalis ſit demonstratio ſaepe.
 Sal monſtrans dicis: te miſit aquis heliſeus.
 Ad euidētā iſtoꝝ metroꝝ ſciēdū ē qd duplex ē demōſtratio. ſ. pſonalis & iſpſonalis. Per-
 ſonalis ē qñ id qd demōſtram⁹ ē illud de quo loqmur. vt iſte liber ē petri. Impſonal
 ē qñ demōſtram⁹ vnū & itelligim⁹ aliud vt ſi diceretur. hec herba naſcit in horto meo.
 Nō. n. itelligimus de herba quae demōſtrat ſed de conſili. dicit igitur auctor qz imp-
 ſonalis demōſtratio ſaepe ſit. vt patet in exemplo. Sal monſtrans dicis &c. Non enim
 intelligitur de iſto ſale quod tu demōſtras ſed de conſimili.
 Equiualeus geminis harum ſi iungitur vnū.
 Dictio ſi reliqua tantūmodo debet haberi.
 Sic viſu caecum: viſu dic eſſe carentem.

Dicit qd si vna dictio aequalis geminis dictioibus. i. his significata duarum dictionum. iungitur vni harum dictionum illa talis dictio debet tunc poni p reliqua. i. p altera ipsarum. vt cedo seorsum positum aequiualeat istis duabus dictionibus. locum do. et si dicatur cedo locum. cedo non valet plus qd do. Haec et patet in exemplo auctoris. Sic visu cecum et cecum nil valet plus qd carere. qd cecum p se significat visu carentem.

Quando negatiuum verbo constructio iungit.

Obliquum: per non exponere conuenit illum.

Aut simul exponi debet constructio tota.

Dicit auctor qd qn casus obliquus nois negatiui iungitur verbo. tunc in construendo debemus exponere dictum obliquum negatiuum per non. vt puta si dicatur. Nullum crimine habeo. debemus sic exponere. i. non ullum crimen habeo. et ordine constructibilium ordinare sic. Ego non habeo ullum crimen. Aut tota constructio debet simul exponi. i. p passiuam conuerui vel per aliam constructionem egpollente sic. Nullum crimine habetur a me.

Siet asymbasina sine recto clausula plena.

Me tedet vitij: placet illi iura tueri

Hucusq; determinauit de constructione in qua ponitur rectus. Nunc autem determinat de illa quae sit sine recto. Unde nota qd constructionum alia sit cum recto. vt si martinus. et ista dicitur symbasina asyn quod est con et basis fundamentum quasi cum fundamento. qd rectus est fundamentum constructionis. vel qd est fundamentum aliorum casuum. eo qd oes alij casus cadunt ab eo. Alia sit sine recto. vt me tedet vitij. et ista dicitur asymbasina ab a quod est sine et basis fundamentum quasi sine fundamento id est sine recto. Alia sit cum rectis et obliquis. vt ego lego virgilium. Et ista dicitur parasymbasina a para quod est iuxta. et basis fundamentum. quasi iuxta fundamentum. Dicit ergo auctor. siet asymbasina. id est clausula siue constructio plena. i. perfecta sine recto. vt me tedet vitij illi placet iura tueri.

Quaestio fit: si fiat in his constructio duplex.

Huius placet esse probo: nobis placet esse peritos.

Hic auctor mouet vnā qonem quā nō ppter ea soluit. qd sane pscrutati solutio patebit. Dicit igit sic. Nō. i. interrogatio fit a scholaribus si duplex constructio fiat in his modis loquendi. huic plz eē pbo. nobis placet eē pitos. q. d. qd qrit si eodē mō an duobus modis construant siue plderent pdictae duae pstructiones. s. huic plz eē pbo. nobis placet esse pitos. Et sane intelligēs respondere d. soluēdo qonē qd duplex constructio fit in pdictis. Nā cū dī. huic placet eē pbo. placet eē vnica dictio. quo saluat nā illi infinitiui eē qd hēt copulare siles casus. pcessit. n. datiu. s. huic virtute primi cōponētis. s. placet. et seqt et datiu. virtute secūdi cōponētis. s. eē qd hēt coplare post se silem casū pcedēti. Cum aut dī. nobis placet eē pitos. placet eē duplex dictio et vtraq; seruat naturā suā. Nam placet hēt aī se datiuū. s. nobis. et post se infinitiuū. s. eē qd qdē infinitiuū hēt aī se actūm subintellectū. s. nos et post se silem casū. s. pitos. valet. n. tñ. nobis plz nos eē peritos.

Iungere consimiles debet coniunctio casus.

Quam. nisi. praeter qd similem retinent sibi formam.

Dicit qd cōiunctio copulatiua vel eius vi retinēs d. copulare siles casus. vt amote et illū. Praeterea dicit qd iste dictioēs qd aduerbiū nisi pter qd exceptiuae cōiunctioēs eo. dē mō cōsiderant. Terbi grā. Malo bonū qd malū. Dēs nisi petrus legūt Dēs diligo praeter qd vicinos. Tamē aliqui dicūt qd cōiunctio copulatiua potest copulare dissimiles casus tribus mōis. Primo mō vt si dicam. Ista domus est mea et petri. Item plenum gratia et veritatis. Demam in dictionibus aduerbialiter positis. vt Ianuae et pisio. S. huic opinioni de facili potest responderi.

Actum siue pati signare gerundia possunt.

Atq3 supina: per hoc datur constructio duplex.

Si tamen a verbis veniat signantibus actum.

Haec delectatur in spectando quasi pulchra.

Dicit q3 gerundia 2 supina venientia a vbis significatibus actū per modū transeuntis i alterum significare possūt actionē 2 passionē. Et per hoc possūt habere duplicē 2stru ctionē. s. actiua 2 passiua. hoc ē cū actō ratione actionis. 2 cū abtrō rōne passionis. Et po nit exēplū i lra vbi dicit. Haec delectatur 2c. pōt exponi. Haec. s. mulier delectat i spe ctādo viros. i. vt spectet viros. s. actiue. vel i spectādo a viris. i. vt spectet a viris passiue q3 pulchra. eodē mō dicēdū ē de supinis. Mulier vadit spectatū viros. i. ad locum vbi spectet viros actiue. Vel mulier vadit spectatum a viris. i. ad locum vbi spectetur a vi ris passiue. Item venio visu dominas vel visu a dominabus.

Deq3 gerundiuis quae sum gerit: esse videtur

Questio: si triplex illis constructio detur.

Presbyter essendi causa vis clericis radi.

Militis eēdi causa precor arma parari

Essendi regē causa me posco iuuari.

Hic auctor mouet qstionē de gerūdijs huius verbi sum es est. videlicet si possunt in cō structione tripliciter ordinari. aut cum recto. vt dicendo clericis vis radij causa essendi presbyter. aut cum genitiuo. vt dicendo precor arma parari causa essendi militis. aut cū accusatiuo vt posco me iuuari causa essendi regem. Super hoc licet varie sint opinioēs teneamus vltimā constructionem. s. de actō. vt posco me iuuari cā essendi regem. Nam illud gerundiū eēdi cū sit verbi personalis vult ate se actum 2 hēt. s. me quod subitelli gitur. 2 post se simile casum quem hēt. s. regem.

In finitiuo primum distigue supinum.

Atq3 gerūdiuis primis suprema supina.

Si iungam verbo: per quod motum tibi signo.

Assignat differentiam inter infinitiuum 2 primum supinum. 2 etiam inter vltima supi na: 2 prima gerundia. Et dicit. Tu distigue primum supinum ab infinitiuis: q3 alio mo do ponitur in constructiōe. Similiter distigue suprema. i. vltima supina a primis gerū diuis. Et subdit causam dicēs. Si pro quā ego iungam supradicta supina. videlicet pri mum 2 vltimum verbo per quod motum tibi signo. quasi dicat q3 infinitiuum 2 primum supinum differunt. quia supinum iungitur verbo significanti motum. vt vado lectum. infinitiuum non: quia non dicimus vado legere. nisi forte resoluatur ad legendum.

Item prima gerundiua non iunguntur per se verbo significanti motum. sed bene vlti ma supina. vt venio lectu.

Siet de voce sermo quandoq3 per ipsam.

Materialiter hanc tibi dices esse tenendā.

Dicit q3 aliquando loquimur de voce 2 non de significato: 2 illa vox ponitur materia liter. vt si dicas. pamo est trissyllabum. pamo stat pro sola voce. 2 ponitur materialiter: 2 est generis neutri: 2 indeclinabile.

Casus per voces confundis materiales.

Quasi dicat q3 dictōes materialr positae 2fundūt casus. q3 in oībus casibus habent eā dē vocē ut si dico. Antonius est quadrissyllabū. Antonius declinat. Moianus hoc An tonius. genitiuo huius antonius. 2 sic per caeteros casus.

Vox cuius pars est apponens praepositiua.

Vna potest alii sociari praepositiue.

Depost foetantes: de sub pede: de ppe fontes.

Dicit auctor. Vox cui⁹ ps ē apponēs ppositiua vna. sūt alij sociari ppositiuae. Construe sic. Vox. i. ozo vocalis. cui⁹ vocis ps ē vna ppositiua apponēs. vna ppositio pposita per appositionē. pōt sociari alij ppositiue. i. alij ppositiōi. vt de p⁹ foetātes. vbi illa ozo vocalis. post foetātes. ē vox cui⁹ ps. s. post ē vna ppositio pposita p appositionē huic actō foetātes: q ozo sociat illi ppositiōi de. z dicit de post foetātes. Et habet illud exemplū p salmo. 77. vbi dī. Et elegit dauid seruū suū z sustulit eū de gregib⁹ omīū. de post foetātes accepit eū. pascere iacob seruū suū z israel hereditatē suā. Et exponit sic. De post foetātes accepit eū. i. de loco vbi erat post foetātes. i. post oues feras accepit eū. Dī ē in hystoria sci Elemētis. Dīte scō Elemēte appuit ei agn⁹ dei. de sub cui⁹ pede fons viuus emanat. Et in hmoi oionib⁹ casuale debet eē illius casus quē ppositio sibi imediate pposita requirit. z nō quē pma ppositio requirit. Vñ dicēdū ē. de post foetātes. z nō d post foetātib⁹. Nota q ppositio duob⁹ modis pponit ptib⁹ in oione. s. p cōpositionē z p appositionē. Per cōpositionē pponit qñ aggregatū ex ppositiōe z dictiōe cui pponit sit vna dictio cōposita seu vna ps oionis. vt idoctus plego adest. Per appositionē pponit ppositio. qñ aggregatū ex ppositiōe z dictione cui pponit non facit vnā dictionē cōpositā sed facit diuersas ptes oionis. Et isto mō solū pponit dictiōibus casualibus. nō tñ in oī casu sed solū in actō vel abltō. vt ad ecclesiā. de domo. Et auctor loq^r hīc de ppositiōe pposita p appositionē z nō p cōpositionē. Unde saepe accidit ppositionē p cōpositionē positā habere ante se ppositionem. vt ego doceor ab idocto. vbi illa ppositio in. p compositionem posita habet ante se illam ppositionem ab.

In subter vel tus dant quartum: dum sociamus

Verbo signanti motum vel participantī.

De motu dici credas tamen exteriori.

Si non designo tibi motum: construe sexto.

In campo curro si sis bene dicis in illo.

Si sis exterius: in campum sit tibi cursus.

Dicit auctor q iste ppositiōes in sub subter vel sub⁹ seruūt actō casui qñ iunguntur verbo significati motū locale exteriorē. vel pticipati. vt vado in urbē. sum currens in ecclesiā. vñ tñ extra sis. Preterea dicit q dictae ppositiōes seruūt abltō qñ nō iungūtur verbo vel pticipio significanti motū exteriorē. sed vbo: vel pticipio significanti qetem in loco vel motū interiorē in loco. vt sum in urbe z vado in camera: vñ tñ sis in camera. Exēpla vō ponuntur ab auctore in sra. Et pōt addi illa ppositio sup vt vult donatus.

Iungere non poterit coniunctio mobile fixo.

Iungit diuersa coniunctio significata.

Quasi. d. q iter adiectiuū z substantiuū nō pōt cadere copula diuersitatis. qz cōiunctio copulatiua iūgit diuersa significata. i. dictiōes ptinētes ad diuersa. sed adiectiuum z substantiuū ptinēt ad idē. vnde incongrue diceret. Petrus z albus currit.

Quaeris si liceat voces coniungere binas

Per vel siue per z solam vel non mediante.

Cum voces fuerint tales q significato

Vnius alterius comprehendis significatum.

Recte dicetur homo grammaticus similesq.

Auctor mouet dubiū seu questionem. an liceat iungere binas voces per v⁹ siue per z siue per aliam adiunctionem. vel an liceat eas coniungere non mediante coniunctiōe hoc est sine coniunctiōe. quaz significato vnus alterius significatū comprehendatur vt esset magis cōmune z minus cōmune. vt puta animal z homo. homo z grāmaticus. z sic de similibus. Ipsemet respondet q tales constructiones debent sine coniunctiōe ordinari. Et hoc attestatur. per exemplum suum cum dicit. Recte dicetur homo grammaticus similesq supple orationes.

b

Et parti iunctum debes restringere totum.

Id solum presta quod pars non denotat illa.

In his duobus metris auctor ite dicit quod iter totum et preteritum iter generis et speciem siue iter magis esse et minus esse potest cadere copula diuersitatis. ita tamen quod totum siue generis siue magis esse solum supponat per eo per quo pars siue species siue minus commune non supponit. ubi gratia animal et homo currunt. ita quod animal supponat solum per eo per quo homo non supponit. ut puta per leone vel per boue vel per capra etc. Ex his igitur patet et ex precedentibus quomodo iter predictas dicti ones copulatiua non ponat et quomodo ponat. Intellige sic litteram. Et tu debes restringere a significato suo cum totum iunctum. id est copulatum parti. Postea declarat quod debes restringere dicēs. Presta id significatum ipsi toti. quod ipsa pars non denotat. id est ut supra diximus.

Vnde potest quaeri si possit idem sibi iungi:

Aut si iungatur quod adesse nequit vel abesse.

Hic auctor mouet duo dubia quorum unum est. Si iter illa quae idem sunt possit cadere copula. Aliud est. Si illud quod nequit adesse subiecto. ut latrabile homini. vel abesse ut risibile homini. possit sibi copulari per copulam diuersitatis. Pro solutione istorum dubiorum sciendum est quod aliqua sunt eadem genere. ut homo et bos. aliqua specie ut petrus et martinus et inter ista debet poni copula. Aliqua vero sunt eadem numero. et hoc tripliciter. videlicet proprie ut marcus tullius. diffinitione. homo animal rationale mortale. accidēte. homo risibilis. canis latrabilis. et iter ista non debet cadere mediū copulae diuersitatis. Per haec autem solutio patet ad interrogationem primam. Ad secundam respondet quod illa quorum unum nullo modo potest alteri adesse licet coniungi per coniunctionem. quia significant diuersas res. ut homo et risibile currunt. et illa quorum unum nullo modo potest abesse alteri non licet coniungere per coniunctionem. quia significant eadem rem: unum non potest dici. illud et risibile currunt. eo quod risibile est propriū bovis. quare nullo modo potest abesse homini.

Si iungas recte: facies quod participare.

Concesso quod tu melior sis quod plato: recte

Concludes: ergo plato participat de bonitate.

Dicit. A. quod ista dictio quod si ponat in recta proportionem faciet extremum. participare de quantitate in qua fit proportio. ut si dicat. Tu es melior quam plato. recte concludet. Ergo plato participat de bonitate. Et nota quod haec dictio quod aliquis est aduerbiū eligendi. ut bonum est spere in domino quod in principio. b. Aliquid est aduerbiū similitudinis. ut tam ducibus quam principibus coris habet mors. Aliquid est aduerbiū quantitatis cum admiratione. ut quod pulchra est amica mea. id est valde. Aliquid est coniunctio aduerbatiua. et tunc geminas. ut quāquam. id est quous. Aliquid capit copatiue. ut ego sum fortior quam tu. Aliquid est coniunctio abnegatiua vel copulatiua negatiua simaliquos. ut in Boetio. Sed tempus est medicinae quod quarelae. quod ponit ibi per non. Aliquid est relatiuū et scribitur sic quam.

De quibus relatiuis logicae fit regula talis.

Quando relatio fit extrinseca debet eidem

Dictio subiungi: quae rem determinet eius.

Cum quod relatio fit intrinseca: nil petit addi

Plurali numero. similes sunt quos ibi cerno.

Hic auctor ponit regulam de relatiuis logicalibus. Et dicit quod duplex est relatio. videlicet extrinseca et intrinseca. Relatio extrinseca est illa in qua explicantur omnia requisita. ut iste est similis illi. et ego tu pater tibi. Et potest fieri in singulari et in plurali. Et hoc est quoniam relatio extrinseca fit. de eisdem sub iungit aliquam dictio quod determinet rem eius. id est relatiuis. Relatio intrinseca est illa in qua non explicantur omnia requisita sed bene intrinsece includuntur. Et hoc fieri in plurali tantum. ut isti quos ibi cerno sunt similes. Ecce quod sine aliqua additione ista oratio est perfecta et est sensus. quod sunt similes inter se. Et hoc igitur auctor cum dicit. Cum quod relatio fit intrinseca non debet aliquid addi plurali numero. Deinde ponit exemplum. Similes sunt quos ibi cerno. Talia quippe relatiua de quibus hic intendit sunt nomina ad aliquid dicta. ut pater filius: vicinus. longinquus propinquus. amicus inuicem et filia.

Andere pposui per versus syllaba q̄q̄
Quata sit ⁊ pauca proponā cōgrua metris.

Habito de his q̄ faciūt ad eē grāmatice artis. i. d. dicti
one ⁊ p̄structiōe. seq̄t̄ d̄ his q̄ faciūt ad bñ esse. De bñ
eē dictiōis ē: vt distiguat vna syllaba ab alia i pductio
ne ⁊ correptiōe. eleuatiōe ⁊ dep̄siōe. Sed q̄ correptio
⁊ pductio accidūt l̄rae vl̄ syllabae p̄siderat i dictione.
accet̄ v̄o syllabae. patet ordo Diuidit̄ aut̄ hoc capli
i quo agit de correptione ⁊ pductiōe i duas ptes. In q̄
rū prima ponit regulas gñales. In secūda sp̄ales. Pri
ma incipit. Pandere pposui. Secūda ibi. Ante b cori
pis a Itē illa secūda diuidit̄ i tres ptes. In quaz p̄
ma agit de p̄mis syllabis. In secūda de medijs. In ter
tia de vltimis. Et sic patet ordo. Partes illarū p̄m̄i or
dinate sunt s̄m ordinē vocalium ⁊ cōsonantiū. Et sciendū q̄ correptio est morula adia
cens platiōi vocis correptae. Productio est morula adiacens vocis productae platio
ni. Et scias q̄ duplex est correptio. s. voluntaria sine naturalis. ⁊ positiua. Eodem mō
duplex est pductio. Et dicitur correptio voluntaria: vt qñ dubitamus de aliqua re re
currimus ad eius cām. eodem mō quando dubitamus de aliqua syllaba vtrū sit core
pta vel pducta recurrimus ad eius causam. Dicit̄ enim ad voluntatē instituentis na
turalis institutio dictionis. Natura enim dictionis est qñ instituit̄ tunc enim nascitur.
Quando aut̄ resituit̄ tunc renascitur. Unde horatius. Multa renascētur. q̄ iam ceci
dere: cadētq̄ Quae nūc sunt i honore vocabula si volet vsus. Positiua correptio vel
pductio est q̄ puenit ex vocū dispositione. Ubi enī vocalis ante vocalē i latinis dictio
nib⁹ corripit̄. ibi talis correptio dicit̄ positiua. Eodem mō duae psonātes sequētes voca
lē cōferūt pductionē syllabae. nisi ipediat ligda. vnde talis pductio ē positiua. Et sciē
dū q̄ correptio vendicat sibi qñq̄ locū p̄mū qñ p̄ma syllaba corripitur. quandoq̄ secū
dū qñ secūda corripitur. qñq̄ vltimū qñ vltima corripit̄. Eodem mō dicēdū ē de p̄du
ctiōe. Ex his colligit̄ qd auctor velit dicere. qñ dicit. Quanta sit quaeq̄ syllaba. q̄ aut
breuis aut pducta. aut idifferenter se hñs. Dicit ergo Ego pposui. v. in p̄hemilibr̄
ibi. Post haec pandet̄ q̄ rē. pandere. i. manifestare q̄ta sit quaeq̄ syllaba. p̄ vsus. i. quō
cognoscunt̄ syllaba longa vel breuis in vsu. Et pponā pauca. i. aliqua cōgrua. i. pueniē
tia metris. Pro euidentia eoz q̄ dicunt̄ ac etiā dicēdoz videam⁹ qd sit vsus. Celsus est
oratio metrica clausulati p̄grediēs rhetorice flosculis adornata. nihil in se sup̄flūū ni
hil diminutū cōtinēs. Et dicit̄ vsus. quasi ter quaterq̄ reuersus. q̄ sepi⁹ vertit̄ ⁊ reuer
titur anteq̄ p̄fectus habeatur. vl̄ quasi finito vno vsu reuertitur ad lineae p̄ncipiū aliū
īchoaturus. Metrū v̄o est l̄rae syllabaz temporūq̄ dimēsiō. ⁊ d̄ a metros qd ē nume
rus. q̄ in ipso attēdit̄ numerus ⁊ q̄ntitas syllabaz. Et ē sciēdū q̄ haec ars metrica p̄ser
tim ordinat̄ ad tria. s. ad memoriā firmiorē. ad maiorē delectationē. ⁊ ad narrationem
breuiorē. Metra iuuāt aīos. cōprehēdūt plurima paucis. Distina cōmemorant. quae
sunt tria grata legenti. Itē nota q̄ sine hac lege metrificādi q̄ legenda sunt male possēt
elucidari. Unde vsus. Ambulat i tenebris sine lege clericus oīs.

Qui sine metrorū lege legenda legit

Quae doctrina licet non sit penitus generalis.

Proderit ipsa tamen: pueris si lectio detur.

Per se multa scient: ⁊ doctor pace fruatur.

Hic auctor respondet tacitae questioni q̄ posset aliquis dicere seu querere vtrum haec
doctrina quae datur i p̄sti capitulo sit generalis. i. plene determinet de arte metrica. Secūda
R̄ndet auctor ⁊ dicit q̄ nō. Tamē licet non sit penitus generalis: proderit pueris si le
ctio detur eis. postea dicit ⁊ declarat q̄ pderit ad duo. videlicet q̄ pueri multa sciēt p
se de mō versificandi. ⁊ doctor fruatur pace. q̄ non fatigabitur i interrogacionibus.

b ij

Capl̄z d
cūm in
quo au.
ctor agit
d̄ q̄ntita
te sylla.
barū Et
primo p̄
mittit p̄
hemus.

Hic au.
ctor ex
cusat se
de insuf
ficientia
r̄ndēdo
tacitae
q̄ntioni.

Multotiens aliquas quas dat tibi regula longas.

Sine breues: metri cogit grauitas variari.

Hic dicit q̄ multotiens inuenies in auctoribus eam syllabam que naturaliter est bre. uis elongari. ⁊ que naturaliter est longa breuiari. Et hoc est causa grauitatis metri. Et sic tangit q̄ haec ars metrica est satis difficilis. Exemplus primi. vt cū maris ionij trā fieris aquas. vbi penultima huius dictionis transferitis producitur. ⁊ tamen dberet corripī. Exemplum secundi. Non eodem cursu respondent vltima pumīs. vbi media syllaba huius ablatiui eodem corripitur: ⁊ tamen deberet p̄duci.

Tertia
excusa.
tio

Græcaq̄ nunc nostro nunc more suo variantur.

Dicit q̄ græca vocabula ponūt aliqñ i metro s̄m nostrū morē ⁊ aliqñ s̄m morē græ. corū. vt i exēplo ouidiij. Immemores nrī festas duxere choreas. vbi penul. huius di. ctionis choreas pducit i more græco. sed virgili⁹ eā corripit ibi. Pars manib⁹ plaudūt choreas ⁊ carmina dicunt. Et hoc facit more latino.

Quarta
excusa.
tio.

Ad placitū poni propriorū multa notauī.

Quasi dicat q̄ multa p̄p̄a noīa p̄nt poni ad placitū ⁊ maxie i p̄ma syllaba ⁊ in media. dūmō positioe diphthōgo accētū vel vsu si restringant ad p̄ductionē vel ad conēptio nē. Morāter dixit multa q̄ nō oīa ponūt ad placitū. illa ē q̄ tñi auctoribus p̄ducere periuñt solūmodo sunt p̄ducēda vt caesar.

Quinta
excusa.
tio.

Lum sūm christicola: normam non est mihi cura

De proprijs facere: que gentiles posuere.

A. se excusat de noib⁹ gētiliū. i. i. fidelū. q̄ cū ipse christicola sit. i. xp̄an⁹ nō itēdit facef normā de dictis noib⁹. Et si forte fecerit hoc ex icidenti nō ex p̄posito p̄ncipalifacit.

pōit tra.
ctatum
primo
agens d̄
ptib⁹ p̄
pings d̄
sum con
stituēti
bus

Istinxere pedes antiqua poemata plures.

Sex partita modis satis est diuisio nobis.

Dactylus ⁊ spondeus exinde trochaus anapestus.

Iambus cū tribracho possunt procedere metro.

Autor icipit expōf illa pauca p̄grua. i. p̄uēiētia metris. q̄ se supi⁹ p̄misit expōsiturū. Dicit igit q̄ atiq̄ poemata. i. atiq̄ poete disti. ge. re plures. i. multos pedes. Nā vt dī Iſidorus posuit. 130. pedes: hebraycus tñi. 24. illos autē vtimur solū sex pedib⁹. Et h̄ ē qd̄ di.

cit. diuisio. i. pedū ptita sex modis ē satis. i. sufficiēs nobis. Deinde numerat illos sex di. cēs. Dactylus ⁊ spōde⁹ ⁊ c. Pes autē put hic sumit est syllabarū tēporūq̄ dimētio. Ad. trum pōt sic diffiniri. Metrū ē litterarū syllabarū tēporūq̄ dimētio. Et sunt ḡna me. trozū. 18. Sed auctor iste nō itendit nisi de duob⁹ q̄ sunt in cōmunioni vsu modernorū. v3. de exámetro ⁊ pentámetro. de quibus inferius dicemus latius.

Mani.
festat pe
des per
essentia
lia.

Dactylus ex longa breuib⁹q̄ duabus habetur.

Dicitur ex longis spondeus constare duabus.

Syllaba bina trochæe constat tibi longa breuib⁹q̄.

Productam breuib⁹ subdes anapaeste duabus:

Terna breuis tribracho: iambo breuis insita longae.

Hic auctor declarat eēntialia vni⁹ cuiusq̄ sex pedū p̄dictorū. Et diē q̄ dactylus cōstat ex trib⁹ syllabis ex p̄ma lōga ⁊ duab⁹ breuib⁹. vt audio. Spōdeus cōstat ex duab⁹ syl. labis lōgis. vt aestas. Trocheus cōstat ex p̄ma lōga ⁊ vltima breui. vt plāta i. ntō. Ana. pæstus cōstat ex duabus breuib⁹ ⁊ vltima longa. vt pietas. Tribrachus constat ex tri. bus breuib⁹ vt legere. Iāb⁹ vero ex p̄ma breui ⁊ vltima longa. vt lenex.

Mani.
festat pe
des per
accēta.
lia. i. per
numez.

Syllaba que breuis est: vnum tempus tenet: in quo

Profertur: longae spacium debes geminare.

Sic cuiusq; pedis quot tempora sunt numerabis

Dicit auctor q; brevis syllaba sub vno tpe pfertur z longa sub duobus. Et sic nuerabis vel numerare z coputare poteris quot sunt tpa vniuscuiusq; pedis. Nam dactylus cum habeat vna longa z duas breues h3 quatuor tpora. Et sic de reliqs pcurrēdū ē. Nota q; syllaba ē lra sub vno accētu spiritusq; plataz certa cōprehensio. Tps put hic sumitur ē dispositio pnuatationis syllabae fm has diuīas. s. cōceptū z productum.

Versibus hexametris saepe debet pede poni.

Dactylus in quinto. sextum nunq; retinebit.

Hic Auctor docet quomodo quisq; pes debeat in versibus ordinari. Et pmo dicit q; i versibus hexametris dactylus debet semp poni in qnto pede z nō in sexto.

In pedibus primis hunc spondeum ve locabis.

Quasi dicat q; tu potes locare hunc. s. dactylū ve p z spōdeū in primis pedib⁹. hoc est i situ i me pmo secundo tertio z quarto pede.

Omnes spondeo donare potes: nisi quintum.

Quasi dicat q; spōdeus pōt poni in omni loco pter q; in qnto hexametri vsus. z si repe- riat in qnto p dactylo ponit. Nam equipollet sibi in tpb⁹. vt in Luciano: Alter celorum pavit cruoz armentorum.

Sedes nulla datur preter q; sexta trochaeo:

Quasi dicat q; trochaeus pōit i sexto loco z nō alibi i hexametro vsu. Et nō ē itelligen- diū q; spōnas i sexto. q; ē spōdeus i sexto loco pōt poni vt dcm ē. Et ē hexameter vsus q; pstat ex sex pedib⁹. Dicit z heroicis q; p hūc stilū heroū describū vt plurimū gesta.

Quarta pentametri quintaue locas anapaestum.

Pentametri tribrachio sedes patet vltima tantum.

Dicit q; anapaestus pōt locari i qrtō z i qnto loco vsus pentametri. vt i Ouidio. episto- larū. Nil mihi rescribas attamē ipse veni. In scāfione dicem⁹. Nil mihi. rescri. bas. at. tamē ipse. veni. vltimi duo pedes sunt anapaestici. possum⁹ tñ vitare pedes anapaesti. cos dicēdo sic i scāfioe. Nil mihi. rescri. bas. attamē. ipse ve. ni. Sic enim postponimus catalectam primis duobus pedibus similiter z vltimis. q; simul iunctae cōstituūt qntum pedem spondeum vel trochaeum. Pentameter versus cōstat ex quinq; pedib⁹. primis duobus dactylis vel spondeis vel primo dactylo z alio spōdeo vel cōuerso. tertio spō deo vel iambo. qrtō anapesto. quinto tribrachio vel anapesto. vt patet in exēplo ouidiū p fato fm primā scāfionē. vel pentameter versus cōstat ex primis duob⁹ dactylis vel spō deis zē. vt supra. z catalecta longa siue natura siue lpositioe. postremisq; duob⁹ dactylis z catalecta q; taciūq; vt patet in pdcō exēplo fm secundam scāfionē. Si vō dissyllab⁹ re- piat i tertio loco dicat q; ibi syllaba diuiditur p diaeresim z efficitur pes trissyllab⁹. vt i ouidio eodē. Demonis bemonio laodomia viro. Dicitur etiā pentameter versus ele- giacus eo q; per ipsum status elegiae. i. tristitiae solebat enarrari. Nota tñ q; versus pē tameter subditur hexametro. Deinde dicit A. q; tribrachius tñ ponitur in vltimo loco versus pētametri. vt ibi. Bella mihi video bella parant ait. vbi vltima syllaba huius vbi parant existēs breuiscū duabus syllabis breuib⁹ huius verbi ait facit tribrachū.

Jambo vel nulla vel tantum tertia detur.

Ut patet exemplum in his duobus versibus. Sub veneris latere dberet nemo latere. Nam mala deuenere plurima deuenere.

Fortē sibi sedem tribrachus dare poscit eandem.

Quasi dicat q; tribrachus forte pōt poni i tertio loco versus hexametri. licet pri⁹ dictū sit q; tātū ponat i qnto pede versus pētametri. vt in hoc versu. Omnia labilia subijcit si bi philosophia. vbi vltima syllaba huius nois labilia corripit cū pms duab⁹ syllabis hu ius verbi subijcit q; faciūt tribrachū. Sed q; ibi syllaba brevis ponit p longa p diaresioe. z ita erit ibi dactylus z nō tribrachus. propterea Auctor dicit forte.

b iij

Hic ma-
nifestat
pedes p
ordinē z
tro hex-
ametro.

Hic ve-
ro in pē-
tame-
tro.

Agit in. Et proceleumaticum posuit quandoq3 vetustas.

cident d. Nunc nullus ponit: breuib3 sonat ille quaternis.

pceleu. Dicit q3 antiq3 aliqui ponebāt in versu pceleumaticū. q3 est pes cōstās ex q̄ttuor syllabis
matico. breuib3. vt i virgilio. herēt parietib3 sc̄ale posteq3 sub ipsos. In sc̄astōe dicim3. Herēt
q3 penit. parietī zc. parietī est pes pceleumaticus. sed iste a modernis non v̄sitatur. Ideo dicit.

abysu re

cessit.

Agit de

ptib3 re.

motis. s.

lris z syl

labis h3

q3 cōside

rantur

fm cor.

reptio.

nēz pdu

ctionē.

De mu

tis.

Nunc nullus ponit.

Vinq3 vocales sunt. a prior: e q3 secunda.

I succedit eis: o quarta sit: u q3 suprema.

Hic Auctor prosequitur de conceptione z pductione syllabarum.
z quia syllabae fiunt ex lris. ideo incipit a distinctione litterarum
dicēs q3 litterae vocales sunt gñq3 scilicet a e i o u. Et dicūtur vo
cales q3 sine ipsis nō potest fieri vox. z quaelibet earum potest fa
cere vocem. scilicet syllabam per se. Littera sic diffinitur. Littera
est minima pars vocis humanae quae potest scribi indiuidua.

Omnis preter eas tibi littera consona fiet.

Dicit q3 oēs aliae litterae pter eas gñq3 vocales dicuntur psonātes quasi cū alijs sonā
tes. Nam sonū facere non possunt. nisi cū adiutorio vocalium.

Mutae sunt b c d vel f vel g k p q t.

Quasi dicat q3 in consonatib3 noue sunt mutae. s. b c d. f g k p q t. Et dicuntur mutae.
q3 videt mutus sonus earum. Et in hoc differunt a semiuocali q3 apti3 pferi. Videtur
eniz vocalis anteferri preferendo ipsas semiuocalib3. q3 sunt septem. scilicet l m n r s x z.
De quibus Auctor nullam particulariter facit mentionem. quoniam earū nomina i p
senti materia non sunt necessaria.

Sunt l z r verac liquidae: quia saepe liquescunt.

Msimul n q3 vel s liquidas quandoq3 locamus.

S nūq3: sed m n q3 prius nunc neutra liquescit.

Hic Auctor q3 l z r sūt verac liquidae. q3 saepe liquescūt i metro. hoc ē q3 syllabā naturālī
breuē pducūt. Deinde dic q3 aliqui locam3. i. locatas repim3 liquidas m n z s. Et haec ma
gis dclārādo restringit dicēs. s. nūquā liquescit. hoc est apud modernos poetas.

Consona bina per i dic saepe per u q3 notari.

Hoc quando fuerit: vocum sonus ipse docebit.

Dicit q3 i vel u saepe sūt cōsonātes. v3. qñ ponūt i pncipio syllabae alia vocali sequē
te. Et quando fuerit hoc. ipse sonus. idest ipsa prolatio docebit. i. monstrabit. Nā pdu
sonum vocalium. vt iuno z venus.

Vocali praeiungitur u nō cōsona: vim q3.

Perdit: z hoc suavis quaeror aut aqua lingua probabit.

Nam diphthongus ab u nostro non inchoat vsu.

Mosq3 modernus habet quādoq3 q3 s praeunte

Syllaba diuiditur: tunc u vocalis habetur.

Dicit q3 u aliqui ponit aī vocalē i eadē syllaba. z nō efficit cōsonās imo pduit vim psonā
tis. Et hoc est qñ iste lris q3 z g. pponuntur. vt suavis quaeror aqua z lingua. Qd pduit
vim psonantis patet ex ipsa platōe. patet etiā q3 si u esset cōsonās tūc pma syllaba hui3
dictionis aqua produceretur per positionem de q3 u consonante. sed corripitur. quod
patet in oīdio epistolarum. Cum dominus potando nectare miscet aquas. Nec etiam
est vocalis. qd p3 ex ipsa prolatione. Et q3 statim constitueretur diphthongus p. cōglu
tinationem duarū vocaliū in eadē syllaba. Sed nō debemus diphthongū inchoare ab
u. Et iō dicit. Nā diphthongus ab u nostro nō inchoat vsu. Praeterea dicit q3 apud mo
dernos syllaba diuidit aliqui pcedēte n. vt suavis. z tunc u habet vocalis.

Verificatores h pro nulla reputabunt.

Dicit q h reputat a verificatorib⁹ p nullanec pro vocali nec p consonante.

Dum teneant iotam vocales vndiqz clausam

Consona iota duplex: duplices x z qz fiunt.

Simplex tamen z reperitur: vt est perizoma.

Iotaqz composita simplex est saepe reperta.

Sententia, est q ista lra quā iotā noiāuit auctor: posita in medio duarū vocalium vim suam seruantiū efficit duplex cōsonans vt troia. Et nota q si neutra vel altera aliaz vocalium vim suā non seruaret i supradicta non esset duplex cōsonās vt via. Itē nota q in hoc verbobaiulo las. quod stat p porto inō est duplex consonans. licet ponatur in medio duarum vocalium. Et hoc est quia non clauditur inter illas vocales aequo accentu nec aequo numero syllabarū. Ideo dicit A. vndiqz clausaz. i. equaliter clausam ab vtra q parte. hoc autē patet in versu ovidij. Elotho colum baiulat. lachesis ner. atropos occat. Nam illa syllaba. ba corripit quod fieri non posset si i esset duplex cōsonans cum faceret positionem ad precedētem syllabam. Deinde dicit q x z sunt duplex consonās. tamen z reperit simplex. z hoc in dictionibus cōpositis. vt pizoma. matis. quod cōponitur ex peri prepositione graeca qd est circūz z zoma vestis. Est z oē quod circūcingit pudendorū velamē. Iota. i. de qua superius diximus in compositione reperitur km plex cōsonās. vt biugis qd pponit ex bi z iugum.

Dictio vocali finita vel in sibi subdi

Versu vocalem nunquam permittit eodem.

Dicit q si aliqua dictio dnat i vocalē vel in m. sequens dictio nō debet icipe a vocali. Et hoc fit ppter hiatus euitandum. Si autē repiatur: dicatur q ē licentia poetica. vt i lucano. Uiciniqz minax inuadit ariminū: z ingens. Saepissime tñ abijcitur vocalis antecēditis dictionis. z m cū sua vocali. Exēpla querant in auctorib⁹: qz multa repiunt. Notanter dictū est ab auctore eodē versu. qz si esset in duob⁹ versibus qd diximus euitandum: nō ppter ea sequeretur inconueniēs. licet enī aliqñ reperiat in duob⁹ versibus m cum sua vocali. tamen non abijcitur de metro in scansionē. hoc est qm primus versus terminatur in m. z sequens incipitur a vocali.

Syllaba quae binas vocales vim retinentes.

Continet: est longa diphthongo sic probat aura.

Quasi dicat q illa syllaba quae fit ex duab⁹ vocalibus vim suā seruātibus est diphthōgata z per diphthongum pducit. vt aura. Quid vero sit diphthōgus. z vnde dicatur diphthongus quot sint diphthongi exposuit superius: ibi. s. in prima declinationē. Dantes diphthongum.

Quando vocalem duo consona iuncta sequuntur

Aut vnum duplex: producit eam positura

Dicit q qñ duae consonantes iunctae simul imediate sequuntur post aliquā vocalē. illa talis vocalis precedēs est longa positione vt arma z tellus. Et idē attendit si vna duplex cōsonās vocalē sequat. vt axis z troia. Ideo dicit. Aut vnu duplex.

Sed cum finitur vocali dictio curta.

Consona quae subeunt: nō hanc producere possunt.

Quasi dicat q si aliq dictio terminet in vocalē naturālī breuē psonātes q sequuntur nō possunt producere illā vocalē. imo remanet in esse suo. vt mare statuto.

Si faciat curta vocali syllaba finem.

Notaqz cum liquida vocem subeant in eandem.

Ex vi naturae propriae licet hāc variare.

Et propter mutā liquidamqz potes dare longam.

De aspiratione.

Agit de
pub⁹ p.
pigs. f. d.
syllabis
prio po.
nens re.
gulas ge.
nerales.

Dat re.
gulas d.
habenti.
b⁹ se dif.
formiter
q. f. qñq
sunt lon
ge qñq
breues.

b iij

Dicit qd si aliq syllaba nālī breuiet. z muta z ligda seqnt in eadē dictiōe. illa syllaba pōt breuiari ex vi naturae suae z pducī pp mutā z ligdā. vt in hac dictione pīs z i silib. p ma enī syllaba nālī breuiat. vt hic. S er patris i periu z cū vbi exit in irā. pōt etiā pro duci ppter mutā z ligdā. vt hic. Est patris matrisqz pie succurrere nato.

Syllaba quae breuiis est muta liquidaqz sequente.

Longa potest fieri: sed longa nequit breuiari.

Hic Auctor clarius expmit illud qd iā dictū est dicēs qd si aliq syllaba breuiis ponit ante mutā z ligdā in eadē dictione talis syllaba pōt pducī. vt iā dictū ē. sed longa syllaba po sita an mutā z ligdā nō pōt corripī. vt in hac dictiōe mris cui pma syllaba est lōga na. turalī z nō pōt corripī ppter mutā z liquidam sequentes.

Donit
regulas
spāles
in primi
tiuis z
mono
syllabis

De prae vel se componēs non breuiabis.

Sed vocalis eas poterit breuiare sequela.

Dicit qd iste ppositiōes e de prae se compositae nō breuiantur. vt educo dpono presero z separo possunt tamen breuiari nisi vocalis sequatur eas in compositiōe. vt p eo is. Id dicit A. Sed vocalis eas.

Reicio refert distat dant re tibi longam.

Corripies alijs: nisi duplex consona subfit.

Dicit qd ista ppositio re pducit i reicio cis. z in refert qd idē ē qd distat. In alijs vō di ctionib corripit nisi duae psonātes sequant: vt restor restas z restituo is. Producit etiā in his rettuli reppi z reppuli. Et iō vt plurimū scribunt cū duplici cōsonāte.

Bis bi breues dantur: nisi consona bina sequatur.

Dicit qd bis z bi corripit in cōpositiōe. vt biuiū. i. locus duarū viarū. z bidēs. i. pec duo rū dentū. Nisi bina psona sequat. i. nisi duo noia cōsonā seu cōsimilē significatiōem habentia sequantur. s. p cōpositiōe vt binus bina binū z bimus ma mū. quorū signifi catio est eadem. Inuenitur hic bimatus tus tui. i. spaciū. vel tempus duorū annorū. pe. nultima enī syllaba dictorū duorū nominum producit.

In deriuatiuis sua quae sit origo notetis.

Qua fiet parte descensus aptior inde.

Vt moueo motum motabile siue mouendum.

Et quae vocalis in origine quantaqz mansit.

Nam deriuatiua tantam seruare decebit

Subdita vocali si consona non moueatur.

Vocalem sepe noua consona dat variare.

Mobilis ex moueo datur z mutatur ab illo.

Excipienda suae ponentur in ordine normaē.

In istis vñsib A. docet cognoscere syllabā longā seu breuē i dictiōib deriuatis. Et ē sen sus qd qstacūqz fuerit vocal i pmitiuo tāta dē ē i deriuatiuo dū tñ si mutet i deriuatiuo illa psona q se qbat vocalē i pmitiuo. Verbi grā. moueo corripit pma syllabā. ita mouēs z mouēd corripit pma. Nōtāter dico dū tñ psona q se qbat vocalē i pmitiuo nō mutet i deriuatiuo. qz noua psona sepe dat. i. facit variare vocalē hoc ē compe lōgā z curtā p ducere Verbi gratia. moueo corripit primā. z mobilis producit. qz psona quae erat in p mitiuo vñ. u consona mutatur in deriuatiuo in b. Tamen ista regula patitur exceptio nē q inferius ponitur loco suo. Ideo dicit Auctor. Excipienda zc.

Dat re.
gulā de
ppositis.

Hoc de compositis teneas: qd sit tibi tanta

Vocalis: quantam seruabit dictio simplex.

Si mutes etiam vocalem: norma tenebit:

Consona dum maneat in simplici subdita voce:

Excipienda locis quibus est opus excipientur.

Hic Auctor mouet regulā d quātitate syllabarū i dictionib⁹ ppositis dicēs q̄ tanta est vocalis in dictiōe cōposita q̄ta est in simplici. Verbi grā. Amo corripit illā vocalem a. filr z pamo corripit eandē. Breuo producit illā vocale a. filr exareo pducit eadē. Deinde dicit. Regula valet etiā si mutem⁹ vocalē in cōposito dū tñ cōsona subdita vacat i simplici dictiōe: maneat etiā in cōposito. Verbi grā. facio corripit illā syllabā fa. filr z ificio corripit illā syllabā fi. licet a mutata sit in i. q̄ psona q̄ sequebat a. v3. in simplici sequit etiā in cōposito. Verūtāmē haec regula varias patitur exceptiōes quae i serius loco z tēpore declarabunt. Ideo dicit Auctor. Excipienda locis zc.

Omnia preterita pones dissyllaba longa.

Quae breuiant geminae vocales deme: bibitq3

Et dedit atq3 fidit scidit z stetit z tulit haec sex.

Auctor ponit regulā talē dicēs. Omnia pterita duarū syllabarū tñ pducunt primam syllabā vt cepi. Deinde pōit exceptiōē dicēs. Tu dme. i. excipe illa pterita q̄ geminae vocales breuiāt quae habent vocalē ante alterā vocalē. vt fui rui. quorum prima corripi. q3 p z tu dme. i. excipe haec sex. s. bibit ddit fidit scidit stetit z tulit. q̄ licet dissyllaba sint tamen eorū preterita corpiunt. fidit preteritum est. de findo. scidit de scindo dis. quod significat aliquid per medium secare.

Preteritum geminans primam facit hanc breuiari.

Estq3 secunda breui: tamen vnum: cedoq3 demis.

Dicit q̄ omne preteritum geminās primā syllabam eandē breuiat pariter z secundam vt cado cecidi z pario peperī. Tamen tu demis. i. excipis vnu pteritū. s. pepedi qd venit a pedo dis. z tacuit ipsum. ppter eius turpem significationē seu metri vlt breuitatis cā.

Cedo etiā excipitur cuius preteritum facit cecidi. z secundam pducit. Unde versus: Rusticus hic cecidit qui quondam forte cecidit.

Preteritis plusq3 perfectis atq3 futuris

Coniunctiuorum lex seruit preteritorum.

Quasi dicat q̄ lex seu regula predictoz nuper dicta seruit etiā plusq3 pfectis z futuris coniunctiuoz. i. subiunctiuoz modoz: q̄ cōiunctiuū dicuntur eo q̄ cōiunctiōe idigēt. vt perfectū significant sensum. Nam tanta est prima syllaba plusq3 pfectoz cuiuslibet modi z futuroz subiunctiuū quanta est prima psona pteriti pfecti indicatiui modi.

Haec in passiuo sunt tempora iuncta supino.

Dicit q̄ tria tempora pdicta sunt iuncta supino i verbo passiuo. i. seruant regulā d supi. nis de qua statim dicitur ibi. scilicet. Longa supina zc. Alij vero exponūt. q̄ sunt iuncta supino. idest facta sunt vel coniuncta per supplemētum picipij a supino deriuati z per haec seruant regulam supinorum z preteritorum.

Normam presentis per cetera tempora dicis

Participans socia presens in dusq3 futura

Debent consimilem seruare gerundia legem.

Dicit q̄ quātacūq3 fuerit prima syllaba pntis indicatiui modi singularis numeri tāta est pma syllaba caeterozum temporū exceptis preteritis perfectis z plusq3 perfectis z futuris subiunctiuorum: de qbus superius diximus. Tanta est etiā pma syllaba participationū pntis tps z futuroz desinentiū in dus. similiter z gerundiorū. Construe nūc p te quia satis patet textus.

Longa supina dabis dissyllaba: sed breuiabis.

Qui. ci. si. fa. li. i. da. ru. ra. sta. deq3 supinis

Orta sequuntur ea: sit staturus tamen extra.

Hic Auctor ponit regulā de supinis dicēs. q̄ supina dissyllaba pducūt pma syllabā vt

Dat re.

gulas

magis

spāles i

deriuati

uis vbi

actiuis

tertia

plonae

bissylla.

bis.

De po.

lysylla.

bis.

De pas.

siuis.

De de.

scēdenti

bus a p

bis z pri

mo de p

ticipijs

z gerun

dys.

De supi

nis dis.

syllabis

quo ad

primas

syllabas.

Deriva

tiōes su

pinoz.

natū. Sed excipiūtur decē q̄ p̄ decē syllabas iſa p̄ſitas intelligunt. Qui. vt quitū qd̄ venit a queo quis. ci vt citū a cieo cics. ſi vt ſitū a ſino ſinis. ſa vt ſatum a ſero ſeris. li vt litū a lino linis. i vt itū ab eo is. da vt datū a do das. ra vt ratū a reor reris. ru vt rutum a ruo ruis. ſta vt ſtatū a ſto ſtas. quae oīa licet diſſyllaba ſint. attamē corripunt primam ſyllabā. ſiſt̄ z ab eis deriuata p̄ter ſtaturus qd̄ primā p̄ducit. licet deriuē a ſtatū. vt in Lucano. Dum ſtatura fides ſuperum.

Nec patrem ſequitur ambitus: ſi moueatur.

Quaſi dicat q̄ ſi ambitus moueaf. i. ſi adiectiue declinat nō ſeq̄ patrē. i. ei⁹ p̄mitium qd̄ ē ſupinū bui⁹ vbi ambio ambis. ſ. ambitū. ponit exēplū iſa tūc qñ ei⁹ penultia corripitur. Sed ambitus ta. tū. ab ipſo deriuatū penultimā p̄ducit. vt in p̄ncipio metamor. phoſeos. Juſſit z ambitae circū dare brachia terrae. z idē eſt ambitus qd̄ circūdat⁹. Mo tanter dicit ſi moueaf. q̄ ſi nō moueret. i. ſi adiectiue nō declinaret tunc ſequeret̄ eius p̄mitiuū. q̄ penultima corripetur vt hic ambitus tus tui. i. circuitus.

Specifi
cat regu
lā datā
de his q̄
oriūtur
a ſup.
nis.

Quod ſit in uſ vel in o vel in oz verbale vel in trix.

Participans quoq̄ p̄teritum per ruſq̄ futurum

Ad normam debent ſe conformare ſupini.

Ideſt q̄ verbalia in uſ in o vel in oz vel in trix deſinētia. vt not⁹ tuſ tui. notio onis. no toris. z notrix cis. participiū quoq̄ p̄teriti tēporis z futuri in ruſ. vt notus nota. tum. z noturus notura noturum tantā habent primā ſyllabā quantā habēt ſupina a quibus deriuantur. Ideo dicit. Ad normā debent zc.

De po.
ſylla.
bis quo
ad pe.
nultias
ſyllabas.

Vi tum dante p̄cit vocalis non breuiata:

Qui. ſi. ci. ſa. li. i. cog. ag demis z inde creata.

Dicit q̄ vba faciētia p̄teritū in vi. z ſupinū in tū mutando vi in tū p̄ducūt penultimā ſupini. vt amari amari. Deinde ponit exceptionē dicēs. Tu demis ea q̄ intelligunt p̄ has ſyllabas. ſ. qui vt quitū: ci vt citū de cieo cics. ſi vt ſitū. ſa vt ſatū. li. vt litū. i. vt itum cog cognitū. ag agnitū. Et inde creata. i. ab eis deriuata. quorū penultima breuiat. licet oīa formentur a p̄terito mutādo vi i tū. vt qui. ſui. cui. ſui. liui. iui. cognoui agnoui.

Dat re.
gulas in
dictioni
b⁹ caſua
libus in
cremen
tū habē
tibus.

Qui rectos ſuperant obliquos crefcere dicēs.

Ideſt Auctor ponit introductionē a i quaſdā regulas p̄ime ſequentes. z dicit. Tu dicēs obliquos crefcere. i. b̄e crefcētā ſupra ntū ſingularē. quae quidē crefcentia ſit aliqñ p̄ a. aliquando per e. aliquando per i. aliquando per o. aliquando per v. Et de his oībus ponit regulas inferius generales. videlicet vt ſequitur.

A pluralis z e cremen tum protrahit oq̄.

I vel u cremen to breuiare iubemus eodem.

Sunt teſtes quorū quarum rerum manibusq̄

Et verubus rebus dominabus ſiue duobus

Dicit q̄ obliq̄ crefcētēs ſupra ntū p̄ a z e. z o p̄ducūt illas vocales. vt quaz rerum z duob⁹ duab⁹ reb⁹ z dñabus. Deinde dicit q̄ i z v. breuiant in eorū cremēto. vt manib⁹ z verubus. Et haec exēpla ponūtur ab auctore cū dicit. Sunt teſtes quorū.

Verbum perſonam quod habet ſuperare ſecundam.

Primi p̄ſentis: crefcens hanc arte notabis.

Debet ad actiui p̄aeſens haec norma referri.

Et ſi non habeat actiuum fingere debes.

Dicto de cremēto qd̄ ſit i caſualib⁹. Nūc Auctor p̄ſeq̄tur d̄ cremēto qd̄ ſit i nō caſuali bus vt puta i vbi. Et p̄ſo p̄ſit introductionē ad regulas iſeri⁹ p̄ſitas dicēs. Tu nota. bis vbi qd̄ habet ſupare ſecūdā p̄ſonā p̄mi p̄ſitis tēporis eē crefcēs. i. b̄e crefcentiā ſup dictā p̄ſonā. hac arte. i. eodē mō quo dictū ē i caſualib⁹. vbi ḡia. amas eſt dictio diſſylla ba. amam⁹ p̄o triſſyllaba. Et amam⁹ habet crefcētā ſupra illā ſc̄daz p̄ſonā amas. z talis

Dat re.
gulas d̄
incremē
to quod
ſit i ver
bis.

crescētia fit p a aliqñ p e aliqñ p i aliqñ a d o p o aliqñ p u. De qñ oib⁹ statim ponent⁹ ge-
nerales regulas. Addit Auctor ⁊ dicit. haec norma. i. de cremētis vborū dbet referri. i.
representari ad p̄sens tps actiui. hoc aut dicit ppter cognoscere crescētia in v̄bis passi-
uis q̄ cognosci nō possūt bñ nisi representent ad actiui. Praeterea dicit q̄ si v̄bū vocis
passiuae nō habeat actiui debes fingere hoc ē p̄supponere q̄ habeat. hoc aut dicit pro
pter cognoscere cremēta i verbis deponētibus quae non habent actiuium.

A crescens verbum producere debet vbiqz.

Ex do fit breuis a cum primae compositiuis.

Dicit Auctor q̄ verbū debet pducere a crescēs. i. syllabā crescētē p a vbiqz. i. in omni
cōiugatiōe. vt amam⁹ doceam⁹ legam⁹ audiamus. Deinde ponit exceptionē dicēs q̄ i
cōpositis p̄mae cōiugationis huius verbi do das a corripit vt in illis verbis circunda-
mus ⁊ circundare. venūdāmus ⁊ venūdare. pessundamus ⁊ pessundare.

E r. si cum subit r. debes producere semper.

Cum subit r curtam dant plurima: plurima longam.

Dicit Auctor q̄ syllaba crescens sup e pducit semp nisi r sequat. vt amem⁹ docem⁹ le-
gemus audiamus. Notanter dicit nisi r sequat. q̄ cū r subit. i. sequit plurima v̄ba dant
illam vocalē e longā. vt amaris vel amere. docere doceres doceret. Et plurima dant illā
vocalē e curtā. vt legerē legeres legeret. amauero amaueris amauerit. haec autē in feri
distinguentur. videlicet vt sequitur.

In sum siue fero cremēta velimqz notato Ac edo.

Dicit Auctor tu notato cremēta in hoc verbo sum es est siue in hoc v̄bo fero fers. q̄ p
⁊ i hoc verbo velim. i. volo vis. q. d. gilla v̄ba irregularia sūt. ⁊ iō nō sequūtur regu-
lā de cremētis aliorū verborū. s. regulariū. imo p̄ positionē aliqñ pducūt. vt essem fer-
rem vellē. Aliqñ ēt breuiatur. ⁊ tūc referunt ad litteraturā p̄ti p̄fecti. vt tulerō tuleris
fuero fueris. voluero volueris voluerit. hoc idē itelligit de hoc v̄bo irregulari edo es
est. illā aliqñ e longā i cremētis vt eē infinitiuo. aliqñ ēt corripit in l̄atura p̄ntis opta-
tiui vt ederē. Nota q̄ in q̄tū haec q̄tuor v̄ba p̄dicta irregularia sūt notari debēt. In q̄
tū nō nō: referēda sūt ad regulā p̄cedētē vel ad sequētē. put videbis opportunam.

Omne lego praesens breuiat: quartiqz secunda:

Longam passiuo reris vel rere notato.

Dicit Auctor q̄ oē lego. i. oē v̄bū tertiāe iugatiōis breuiat p̄sens tps i quo h̄ e sup r. an r cor-
vt optatiuo mō v̄tinā legerē legeres legeret. q̄ p ⁊ breuiat scda tēpora q̄rti. i. p̄iunctiu. i. ripitur ⁊
ptūm imp̄fectū. vt p̄tō ip̄fecto cū legerē res r̄et r̄ē. Deinde dicit. lōgā passiuo. hoc ē dī qñ p̄du-
cere q̄ in verbis passiuis vbiqz reris vel rere reperitur vbi penultima lōgatur. vt lege-
reris vel legerere legeretur.

Plusqz perfectum per quālibet est breuiandum.

Hoc est dictū. q̄ ista vocalis e. breuiat i p̄tō plusqz p̄fecto cuiuscūqz cōiugatiōis r sequē-
te. vt amauerā. docuerā. legeram. audierā. Et hoc intelligit d̄ indicatiuo.

Curta fit in prima beris vel bere siue secunda.

Hoc est penultima futuri in beris vel in bere terminati corripit in p̄ma iugatiōe ⁊ in
secunda. vt amaberis vel amabere. doceberis vel docere.

In coniunctiuo duo tempora curta notato.

Adest praeitum p̄fectū ⁊ futurū subiunctiuū breuiat. vt amauerim ⁊ amauero.

Verbum crescens alibi producit vbiqz.

Dicit A. q̄ in oib⁹ alijs tēporib⁹ ⁊ modis a p̄dictis verbū crescēs pducit illā vocalē e.
r sequēte vt futuro legar legeris audiar audieris vel audiere audietur.

Inibi producit quarte crescentia prima.

Hic Auctor q̄ haec vocalis i pducit i p̄mis cremētis q̄rtae iugatiōis. vt audim⁹ audi-
tis. Et dicit i p̄mis ad d̄iam secūdā. vt audiui⁹ vbi sūt duo cremēta. Primū cre-
cū p i.

Agit d̄ i

cremen-

tis ver.

balibus

factis p

qñqz vo

cales. Et

p̄io p a.

Incre.

mētum

verbale

per e.

Expedit

se d̄ qui.

busdam

anorma

lis que

qñqz nō

sequunt

alia ver-

ba i cre-

mentis.

Decla.

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

mentū attēdit in hac syllaba dī quae pducitur. secundum in hac syllaba vi q̄ compit̄ur.
Omni preterito reperitur unus breuiando.

Dicit A. q̄ i oī p̄tō p̄fecto p̄mae p̄sonae i m̄^o t̄minatae penultima breuiat̄. vt amaui m̄^o.
Inq̄ velim produci crementa priora vel in sum.

Dicit A. in hoc verbo velim velis velit. z sim. sis sit. p̄ora crementa per i facta pducun-
tur vt velimus velitis. simus sitis.

I breuias alijs si non u consona subfit.

Dicit A. q̄ i alijs cremētis seu tēponibus siue modis i breuiat̄. vt voluerim^o z fuerim^o
z amauerim^o. si nō subfit u p̄sona. i. nisi u cōsonās sequat̄: vt audiui. q̄ tūc i pducitur.

Incre-
mentūz
p̄bale p
o zu. O crescens verbum producit z u breuiabit.

Dicit A. q̄ vbi pducit syllabā crescentem p o vt amatote. Et breuiat illā q̄ crescit per
u. vt volumus z possumus.

Has per crementa normas dissyllaba serua.

Sed tamen has omnes dic ad medias speciales.

Dicit A. q̄ haec regulae de cremētis seruādis sunt p cremēta dissyllaba. i. duar̄ syllaba-
rū. Sed tñ sunt regulae sp̄ales ad oēs medias syllabas. s. ad oēs illas quae sunt inter p̄i-
mā z vltimā quae omnes mediae a versificatoribus dicuntur.

Subiū-
git regu-
lā i dicio-
nib^o cō-
positis. Compositum partis retinens i in fine prioris.

Hanc breuiat medijs: sicut tubicen: sed ibidem.

Excipies: iungetur ei tibicen vbiq̄z.

Auctor ponit vnā regulā dicēs. Cōpositū. i. dictio cōposita retinēs i in fine prioris p̄tis s̄
est in fine dictionis q̄ p̄io intrat cōpositionē. breuiat hāc. s. vocalē i sicut tubicē. i. canēs
in tuba. q̄ cōponit̄ ex tuba z cano canis. Nā ista syllaba bi compit̄. cū i sit i fine prioris
partis. Deinde ponit exceptionē in his dictionib^o ibidē. z tibicen. z vbiq̄z in q̄bus illa
vocalis i pducit̄. Ibidē cōponit̄ ex ibi z idē z est aduerbiū locale. Tibicen cōponit̄. ex
tibia q̄ est instrumentum sonandi z cano canis. z est ille qui vtitur tali instrumento.
Vbiq̄z cōponitur ex vbi z q̄z z est aduerbiū loci.

Ex di cōpositum produci: sed de me disertus

Et quae componis ex greco curta locabis.

Habito
teno^o syl-
labaz p
vt fm le
p̄siderat̄
tractat̄
teno^o ea-
ruz put
ad subse-
quēs ali-
q̄d refe-
runt. Et
prior fm
q̄ vocal
coparat̄
ad voca-
lē i vni-
formiter
se habē-
tibus. Dicit q̄ haec p̄positio di pducit̄ i cōpositōe. vt diligo. Deinde ponit exceptionē dicēs.
sed de me. i. excipe disertus ta tū. i. facūdus vel eloquēs. cui^o p̄ma compit̄ vt in horatio
Secūdi calices quē nō fecere disertū. Si opponat auctori ex eo q̄ istud verbū dirimo
inuenit̄ in prima conceptū. vt in Ouidio metamorphoseos ibi. Nanc deus z litē melior
natura diremit. Rīdendū est q̄ hoc vbi dirimo componit̄ ex di z emio. z r̄ interposita e
mutat̄ i i. Et pp hoc vocalis dictiois cōpositae pōt variari vt supra dixim^o i regula da-
ta de cōpositis. Nā post illā p̄positionē di. seq̄ dberet i i hoc vbo dirimo. sed r̄ interposita
seq̄tur eā. Ideo illa p̄positio di pōt breuiari p illā regulā i ferius positā. I sup r̄ longat̄
dissyllaba zc. Quae polysyllaba sunt breuiēs. Deinde ponit aliā exceptionē dicēs. Et q̄
cōponis. q̄si dicat i dictioib^o graecis cōpositis di breuiat̄. vt diatesseron q̄ ē spēs. cāt^o
z disamis q̄ ē nōmen syllogismi logicalis.

Vocalis brevis est alia subeunte: sed inde

Demi plura queunt: vt dius diaq̄z dium

Et fio cum sit dissyllaba vox: breuiatq̄z

Cum polysyllaba sit: fiet probat hoc fieretq̄z.

Hic ponit vnā regulā gnālē ad oēs syllabas put vna vocalis p̄cedit aliā i diuersis sylla-
bis. Et dic q̄ vocalis an alterā vocalē breuiat̄. vt me^o i p̄ma. z respuo i scda siue media
Sed inde. ibi ponit exceptionē dicēs. q̄ plurima vocabula possunt excipi. vt dius dia-
oni. i. diuin^o. z fio. cū p q̄ ē vox dissyllaba. i. duar̄ syllabaz. breuiatq̄z cū sit vox polysyl-

laba. i. pluriū syllabar. Et ponit exēpla dicēs. Probat hoc fiet. fieretq. Nā si bene pñ
deras prima desiet pducif. z pma desieret breuiatur.

Super i longam dat declinatio quinta:

Quando vocalis preit e: sed eam breuiabis

Consona si pceat: dic ergo rei speciei.

Dicit q e añ i pducitur in gñs z variis qntae dclinationis qñ vna vocalis pcedit e.
vt dici. Sed breuiat qñ cōsonās pcedit. vt spei. Et ipsemet exēplificat i lfa. vt spēi vbi
e pducitur qñ vocalis i pcedit e. z rei vbi e. compif qñ psonās r pcedit e.

Græcaqz iungantur: quæ longa frequenter habentur.

Quasi dicat qñ vocalis añ vocalē i græcis dictionib⁹ pducif frequēter. vt i Quidio.
Medeae medea forē. Frequēter at dico. qñ aliqñ compif. vt i eodē. Tbesea duoui zc.

Super a proprijs raro breuiatur hebreis.

Dicit qñ añ a raro breuiat i dictionibus hebreis. vt Maria z Mathias.

Vt tua metra petunt dabitur genitiuus in ius.

Corripis alterius: semper producis alius.

Dicit A. qñ gñs in ius terminatus in metro pducit z breuiari pōt. excipit alteri⁹. cui⁹
penultima semp breuiat. z alius. cui⁹ penultima semp pducit in genitiuo.

Tenditur eous. aer. platea chorea.

Dicit A. qñ noia i littera posita pducit vocalē añ alterā vocalē. Eous dñ esse equ⁹ ve
hēs currū solis. declinat ēt adiectiue vt eous. a. um. i. oriētalis. Choreia est ludicris can
tilena vel saltatio. Aer z platea de se patent. tñ platea varie ponitur in metro. sicut i se.
rins patebit ibi. f. Ut placet est platea zc.

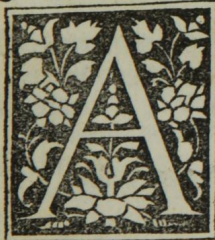
Vocalem mediae breuiant si muta sequatur

Lum liquida: tamen hanc productam pone breuemqz.

Longa sit adiutrix octobris nomen in atrix.

Lum chiragra podagram quidam breuiant: alij non.

Q. d. qñ i medijs syllabis vocal pōt pducit z breuiari muta cū ligda sequente. vt com.
patris. Et nota qñ hec regula tñ valet i octōib⁹ nālīr compietib⁹ vocalē. qñ si nālīr pdu
cerent eā nō possent compe. vt supra. dcm ē ibi. Si faciat curta vocali syllaba sinez zc.
Sed longa neqz breuiari. Deide ponit exceptiōem dicens. qñ adiutrix octobris z no
men in atrix terminatū vt amatrix pducit vocalē in media syllaba. z nūqz breuiant lz
muta z ligda sequant eam. Preterea dicit qñ qdā breuiat qdā non mediā uocalē i his
duob⁹ noib⁹ chiragra z podagra. Chiragra ē gutta ve ifirmitas in manibus. poda
gra in pedibus. Et dñ chiragra a chiros quēd est manus z aeger aegra aegrū. Poda.

gra dicit a pos qd est pes z aeger aegra aegrū.

Nte b corripis a sicut scabo siue scabellum.

Et stabilis stabulum dabo vel labo siue flabellum.

Et labor: hinc demam labi vel fabula flabam.

Scabidus z tabes z flabam pabula labes.

Et faboz strabo nabamqz simul sociabo.

Flabellam varies.

Supi⁹ A. posuit regulas generales ad oēs syllabas. i. hac pte pōit
spāles. Et pñ ad pma s scdo ad medias. tertio ad ultimas. Pars scda incipit ibi. A bre
uis in medijs. Tertia ibi. Voces sine dabis. Itē pma pars i qua determinat d pñis qñtates
syllabis diuiditur in quinqz ptes fm qñ sunt quinqz uocales. Primo enim determinat pñar u z
de primis syllabis inquātū a pponitur consonantibus. secundo e. tertio i. quarto o. qui
to u. Pars secunda incipit ibi. Ante b. fit brevis e. Tertia ibi: Ante b corripis i. Quar A ate b

De vo.
calibus
difformi
ter se ha
bētibus
adinui
cē com
paratis.

Dat re
gulā fm
qñ uocal
cōparat
ad cōso
nantē.

Habito
d qñtita
te syllabaz i ge
neralib⁹
hic au
ctor po
nit qñti
tates sy
llabaz in

ta ibi. Ante b longa fit o. Quinta ibi. Ante b fit brevis u. Item prima pars in qua de-
terminat de primis syllabis in quantum a preponitur consonantibus diuidit in tot ptes
quot sunt psonates qb'a pponit i dictioib' latinis. Et p'io sic. a pponit an b. scdo an c.
tertio ante d. et ptes istae d se patet. Item pma ps in q' determinat de p'mis syllabis a
pcedete b diuidit i duas ptes. q' p'io p'oit regulā cū exēplis suis. scdo ponit exceptioē
icda ibi. hinc demā. Ad p'mā pte sic dicit. Ante b corripis a. q'si dicat q' a ante b breuia-
tur i p'mis syllabis. sicut scabo bis. i. gratare. hoc scabellum. plurali nō baec scabella. i.
parua scāna. stabilis. i. stans vel firm'. et dī a stādo. stabulū ē locus boum vel aliorum
aialium. Dabo bis bit a do das. Labo bas bat. i. vacillo las. Flabellū est instm fugan-
di muscas. Labor bonis. est opus vel opatio: et corripit p'mā. Deinde ponit exceptionē
dicēs. hinc demā. i. excipia illa q' ponit i littera. s. labi qd ē infinitiuū de labor beris. i. ca-
dere. Fabula est sermo fict'. Flabā bas bat. a flo flas. Scabidus. i. scabiosus. Tabes. i.
macula. Fabor futur' de for fariis. i. loquor. Strabo bonis. i. luscus. Flabā bas bat. a no-
nas. Quor' oīuz p'ma pducit. Exēpla quae i autorib'. Deinde dicit. Fabellā varies. q'
si dicat. q' p'ma syllaba hui' dictōis fabella pōt pducī et breuiari. Et fabella ē diminuti-
uū a fabula. vel fm alios a faba. Pro euidētia regularū sequentiū nota ordinē supradi-
ctum tanq' introductionē ad sequētia. quae sunt facilia satis itellectui. Interlineabi-
mus igitur in sequētib' expositionem vocabulorum p'sertim difficilium. Et sufficet
quantum ad superficialem intelligentiam legendorum.

Ante c **A**c brevis: probat hoc acer arbor acerbus acefco.
ut baca ut pacis pactum facere
Cum b preit aut p produc. breuiq' pacifcor
i. breue producendus

Et placet et baculus spacium brachosq' morādus.
fortis populus eloquens compositio populus
Dic acer tractus facundus machina datus.
quis est insula vel lapis. q' pōt produci et breuiari
Braculus addatur: sed iacynthus variatur.
per quod ascenditur. locus brevis in aqua

Ante d **A**d corripies: tibi sint gradus et vada testes.
pestis. consulo. color equi ad modum palme
Excipitur radix et clades suadeo spadix.
do vel prodo. vltra duco. dens belli dis. dis.
Trado traduco gradiuus vadoq' rado.
ciuitas est vel insula
Et gades.

ut vaser. i. calidus i. significans lapidem
Ante f **E**st super f brevis a: sit saphyrus lapis extra.
ut ago ingeniosus. occisio multorū hominum

Ante g **A**g brevis. probat ecce sagax. strages retrahatur
fleo. theca gladij. dom' pastor. vestis discolor. icatatrix vel gema vel vestis:
Vagio vagina. magalia. stragula saga
hoc laganium circuitio vel inquisitio
Lagana producit petrus. indago sociatur.
ut pagina. ut fagus
Si p vel f p'frit produc. sed deme flagellum.
strepitus arborū. i. q' significat rete vel regionem cor. sed q' vulnus producitur.

Additur huic fragor: et fragilis plaga rete vel ora:

ut qualis talis

id est voco

Antel

A super l tardant dissyllaba, sed calo verbum,

i. nutrit

adiectivum est propositio vel adverbium

Ac alit atq3 malum, quod mobile deme palamq3

turis lignea

dea pabulorum

nomen montis

Atq3 phalam, sit deinde pales his iuncta phalumq3

Atq3 salum mare.

i. quae veniunt ab istis ut phalerum

His quae nascuntur pariter quoq3 corripuntur.

i. habentia crescentiam in genitivo.

Haec quibus est crescens genitiuus corripe: sicut

Saludis, i. portator lignorum i. avis.

Sal salis atq3 palus: calo dematur et ales.

ut talio valeo

instrumentum mittendi iacula

Que polysyllaba sunt breves, balistaq3 tolles

instrumentum quo tu dicitur, caligo, id est obscuritas, balena, id est piscis, salebra asperi

tas viarum, squalet id est sordet

Alea caligo balena salebraq3 squalet.

ut fama stamen

A super m tardat dissyllaba: quaeq3 sequuntur.

ado.

esuries, vestis preciosa, coniunctio, verbum

A an m

Sunt damus atq3 fames chlamys et tamen ac amo dempta

Locus in ponto iuxta phasidis hostium memorabilis pro crudelitate medee sed ma-

gis memoria dignus exilio clarissimi poete nasonis, et dicitur latine incisio seu sectio.

Atq3 thamos.

ut amita

i. perdo.

Que polysyllaba sunt breves: amitto sit extra

massa lara

plango

chora cum qua iacitur tellum

Lamina lamentor: quibus amentum sociabis.

ut panis sanus

A super n longam faciunt dissyllaba, deme

vetula

avis quaedam

A ate n

Hinc manus atq3 cano canis, haec anus addis anasq3

prepositio graeca apparitio

Ac ana siue phanes.

i. habentibus a longam ante n ut vanitas, ut maneo.

Ni sint a longis polysyllaba curta notabis

gulosus vel luxuriosus.

Baneo dematur.

ut apud aper

auicula

verberor comedere ut pueri

A p brevis nisi papilio vel vapulo papo

nomen populi, herba

lapis preciosus

summus potifex

A ate p

Apulus et lapa saphyrus crapula papa

^{manutergium}
Mapaq3 cum rapa.
^{vt aqua aquila} ^{vt nequaq3}
Ante q ^{Ante q fit brevis a} semper: nisi compositiua.
^{spica} ^{curuus} ^{diuinator}
Anter ^Ar brevis est. quod arista probat varicosus aruspex.
^{herba sicco} ^{quedam vena. alia vena.}
Excipitur carex ac areo varica varer
^{regio} ^{argylla. i. obedio} ^{fluvius}
Area naritia vel glarea pareo naris.
Carica cum stare: cum quare nareq3 flare.
Produc rus vel ra vel rum testis tibi charus
^{.i. altare. stabulum porcoru. ppositio greca. modicum.}
Antet ^Ara dei. sed ara suis ⁊ para dem e parumq3.
^{vt nasus casus.} ^{aduerbium. excepta.}
Lum subit s produc dissyllaba. sit quasi dempta
^{vilis domus. fundamentum. vt asinus asia.}
Et casa siue basis. polisyllaba curta notabis.
^{sunt oscula.}
Antet ^Caseus excipitur ⁊ basis longa notentur.
^{as. are.} ^{aduerbium.}
At brevis nato sit testis quater atq3 quaternus.
^{asto} ^{mansio}
Atq3 statum status ⁊ statio latet. sed retrahantur
^{propheta. planeta. lucerna.} ^{ta. tum. i. amplus}
Vates saturnus laternaq3 mobile latus
^{constellatio coniunctio obscurus}
Quattuor ⁊ satum naturaq3 quatinus ater
^{palacia.} ^{fidelis. repagulum quod opponitur officio}
Atria catholicus clatros sociare solemus.
^{.i. latum} ^{aduerbium} ^{vocabula}
Platos cum statim varies. sed longa notabis.
^{vt mater} ^{vt pratum}
In quibus m superest aut rlmuta preeute.
^{idest mathefis media cor. est scientia quadruiualis sed}
^{media producta est indiuiatio.}
Philosophi mathefim dicunt: vate sq3 mathefim
^{.i. platea anceps habet}
Vt placet est platea dic platea siue platea:
^{vt auis} ^{sapiens} ^{deuiamen.}
Ante u ^Asuper u brevis est. sed gnauus ⁊ auia demes
^{.i. mare} ^{auis} ^{amalo}
Gauisus nauis mauors pauo quoq3 mauis.
^{dulcis} ^{peruersus} ^{vt clauus ⁊ flauus}
Suauis prauus. item si presit l addita mutae.
^{vt lebes tis} ^{vt prebeo}

Nte b fit brevis e: si nō duo consona praesint.

.i. sol ciuitas

De format debet phoebus thebeq3 notentur.
vestis sacerdotalis. infirmitas. luna. praeteritum imperfectum
indicatui

Nebzida debilitas ⁊ phoebe nebula nebam

.i. iuxta prope cicra

tempora. adulter

Ec brevis: secus est testis: nisi secula mōechus
seorsum a cura. fertilis regio

E ante b

E ante c

Secis securus secundus graecia caecus
clamans preconium. tecum secum furiosus. secius aduerbium. echo. *.i. so /*
nus reditiuus

Praeco mecum te se vecors secius echo
locus vbi aliquid reponitur

Thecaq3 longatur: de quo chirotheca creatur:

An te d protrahis e si sint dissyllaba: sicut
sedile verbum

cibum sumo

E ante d

Sedes ⁊ tedet. cedo pro dic demis edoq3
organum gressus. baculus pastoris. nomen arboris

.i. breuia

Pes pedis atq3 pedum cedrus. ac polysyllaba curta
assiduus

Vt sedeo medicus: sed sedulus excipiat
discordia inter ciues plenus seditione

Seditioq3 simul: ⁊ seditiosus habetur
quidem atheniensis

Daedalus ⁊ predium.

vt cephas stephanus

vt refero desero

Lum subit f brevis e: sed compositiua notabis.
guberno

occulto

E ante f

An te g fit brevis e lego teste regoq3 tgo
a rex a lex

E ante g

Exicipies reges reginaq3 tegula leges
miser. nomē prouinciae. quo domus tegitur. viuo.

Aeger ⁊ aegyptus legas ⁊ tegula dego
scutum palladis. capricornus

Aegis ⁊ aegloceros.
vt celum velum

E ante l

E super l longam faciunt dissyllaba: sicut
brachia

.i. citbara. aduerbium

a volo

.i. frigus

Chele: deme chelim velut inde velimq3 geluq3
cantus. pctm velox animal est

Atq3 melos scelus celer melus: ⁊ breuiabis
vt elemosyna elementum fouea bestia

Que polysyllaba sunt: speluncaq3 belua demes
vinctus species metalli. spelunca

Delibutus ⁊ electrum speleaq3 graecum

i

locus piorum templa
 Elysius cum delitijs delubraqz iungis.
 vt memini
Eatem **E** super m breuis est: sed foemina semina demis
 verbum
 Demoqz produces: sed longis addere debes
 vt eminus
E super m solam: sed correptis emo iungam
 .i. orno dea fatidica
 Ac emioqz themis vt semis. sis. themo onis
 Et cum cremento dissyllaba nomina produc.
 oris filua coxa virilis
 Sed memor atqz nemus pariterqz femur breuiabis.
 vt fenum coniunctio
Eate n **E** super n longa: sit enim breuis atqz fenestra.
 introitus cellarij. omnino. pertraseo. prepositio. diu patriae. vel diu domestici
 Atqz penu penitus penetro penes atqz penates.
 infirmitas
 Et frenesis varies.
 vt bene. vt geme. vt senex. vt teneo. vt veneo
 Si b vel g vel s t vel u preiungitur illi
 supinum a veneo .i. neruus plenus sanguine
 Sit breuis. at venum produci venaqz debet
 corrige q pendet a mitra epi. feras capio. descensus ad infernum. senus. i. sex
 Tenia tena simul z veno tenara senus
 vt tepeo de reperio ria
Eate p **A**n te p fit breuis e veluti reperire. p duplex
 .i. pellicula quae solet incidi a iudaeis. ppes. i. velox
 Repperit excipies simul z praeputia praepes
 herba cuius virtus est in capite .i. vocalem e
 Lephaqz protrahit e. sed z banc producere debes
 vt sepe sepia sepio sepes infinitiuum a sepelio
 S sibi praeposita breuiato tamen sepelire.
 numerus quo inuenitur nouiluniu. repo. i. latenter intro
 Longa fit epacta repoqz simul sociatur.
 mare
Eate q **A**n te q fit breuis e sicut neqz demitur aequor.
 a. um similis aduerbium prauus
 Aequus z aequalis nequaqua nequaqz nequam.
 ordo domina fulmen apparens in mari
Eate r **E** super r breuius: vt series hera siue ceraunon.
 res heri dñs diuisio fortis vel nobilis
 Sic z berilis herus heresis. tamen excipis heros.
 mortalis. miseria. viridis color. filius heri
 Baereo feralis aerumnaqz cerulus haeres.
 flet vermis in herba. vnguentum. ludi. quidam populi.

Maeret ⁊ erica cerōma seria seres.

metallum. verbum. patrum. confectio. apum. sero aduerbium.

Aes eris quæro gens teres ceraqꝫ sero

filia icari. vel signum celeste. i. aue.

Erigone chaere

sunt vestes inueterate multitudo clericorum

Serapellinas debes clerus sociare.

vt verus raturum in quo affatur. timeo.

Longa fit e super r. sed deme veru vereorqꝫ.

sacrificia iseris scā p mortuis. feretꝫ. i. lectꝫ mortuorꝫ. vetꝫ. i. virga viril: meꝫ. i. vinum

Corripis inferias feretrūqꝫ veretrūqꝫ merūqꝫ

spera. sphaera

P quoqꝫ praeposita pones dissyllaba longa

mantica genus calciamenti quo vsi sunt apostoli

Est testis pera testem producito peto.

vt cesar lesus vt refisto positio

Longa fit e super s nisi compositiua thesīqꝫ

Atqꝫ lesus

E ate s

vt etas .i. vsus vel confusus

Ante t longa fit e ceu fretus. deme metallum

mare

E ante t

Ac etiam metuorqꝫ fretum meto metraqꝫ retro

nomen populi. vt peto vt veto

Adiungesqꝫ gethes ⁊ si p preuenit aut u.

Prae format praeter. praetor producere debes.

mare vel vxor oceani mater achili

Tethys vos tethymqꝫ dabit thetis ⁊ thetidisqꝫ.

vt euum crudelis sequens verum

E super u produc. vt seuus deme seuerus.

.i. castor

E ate u

Et leuo siue breuis beuer ⁊ leue non onerosum.

quaedam spina popls hispaniae.

Ante b corripis i: tribulus pbat hoc ⁊ hiberus

istꝫ terēdi fruges. hyemal. ornam. circa pectꝫ seminarū

Tribula dematur hybernus fibula scribo

crus genus vehiculi ingenuus ab eo is.

E ate b

Tibia liburnum vel mobile liber ⁊ ibo

de gustatio. sacrificio. signum factum cum fragello. a. l. queo

Et libum libo vibex quoqꝫ sibila quibo

idest ciconia.

Ac ibis.

.i. iniuriam dico.

Ante c fit breuis i: sit conuicioꝫ tibi testis

idest loquax. opprobria sagitta.

E ante c

Atqꝫ dicax: demo conuicia spicula dico

parua plarea reliquiae panis. signa victore. i. uolutio capillorum.

Vicus cum mica vel niciteria tricha:

vicefinus tricefinus auis est

i ii

Vicenus quōqz tricen^{us} ficedula^{fila} ficus^{arista}.
 Licia cum spica vel sicut picaqz picus^{anis} queadam. anis rostro perforas arborem.
 L duplicat sicca^{gladius} siccus^{aridus}: sed ico variabis^{percutio}.
 Quaeqz dicar^{verbosus} ponit: vt fatidicus breuiabis^{vel loquax} quasi dicens fatum.
Iāte d Ante d longa fit i: velut idem pro mare fido^{vt fidus} quando est generis masculini. verbum.
 Et fidus: sed demis idem neutrale fidesqz^{quando est generis neutri. religio.}
 Dis ideo fidis atqz cidonia iunge quidēqz^{chorda} genus pomi vel quaedam ciuitas.
 Addis idoneus his: et si b vel u preit aut t.
 Strideo producas et strido rideo iungas.^{idest sonum facio cum dentibus}
 Idola dic longa: tamē inuenies idolatra.^{statue vel imagines} qui colit idola
Iāte f Ut grifo^{vt bifomis} triformis^{crater}
 Super f longa: nisi cōpositiua ciphusqz.^{vt vigeo viges} crucio. idest. firmo.
Iāte g Ante g corripis i: vult fligo figoqz demi:
 Viginti bigae trigintaqz frigora pygae.^{currus duarum rotarum} sunt nates
 Migro pigardus frigoqz simul sociamus^{transeo} auis est^{alio}
 St si praeceunt vt stigo: longa manebunt^{stigo as. i. stimulo. sed stigo stigonis est nomen vrbis}
 Sed stiga cuz strigibus breuias: strigilis variamus:
 Longa fit i super l vt milia: deme cylindrum^{vt bilis} est lapis vel serpens
Iāte l Uersus^{auis est} herba^{letus} os continens oculum. populus
 Qd te. Et philomena filix hiliaris ciliumqz cilixqz
 rit ēpi. pondus duarum librarum
 lus. pi. Et granum milij bilibris pilus et pila ludus.
 tus ē in fronte vt fileo vt tilia arbor levis habens lata folia
 capilus Si preit s aut t tūc debes i breuiare.
 Est pila vt limus flores multum frequentati ab apibus.
 pes pon tis pila J. super m tardant dissyllaba: sed thyma deme.
 ludus pi aduerbiū. sterc^q qd letamen dī. dē nuptiaz. vel id i quo ifans i vtero circūuoluitur.
 la taber. Et nimis atqz finus: simul his et hymen sociamus
 na. vt timeo animal quoddam
Iān m Quae polysyllaba sunt nisi finia curta manebunt.
 vt finis vnum vermis

Longa fit i super n: tinea linio lino deme.
de ripa.

Tinea produxit petrus.

vt cinus. vt sino. vt mino.

Que c vel s aut m iungunt i sunt breuianda.

gremium vas in quo mulgetur lac. mino. idest pello

Vt finus atqz minor: sed finum minoqz demis.

vt piper serpens. locus proximus fluminibus.

Ante p fit breuis i: vult vipera ripaqz demi

pciu pais. f. pugili. son° q fit migedo. cipp° e i quo fuanf captiu stipes. i. truc° ligni sti.

Siphariu siphon cippus cum stipite stipo.

desuo aqua vel humor

I q breuis: probat hoc liqueo liquor inde liquoris.

fluere naturaliter calore fluere sicut nix.

Atqz liquor quaris: fit liquor liqueris extra.

sulcus aratri

I super r longant dissyllaba: lyra probabit

rogus a vireo arbor instrumentum musicorum

Vult pira siue viri pirus z resonans lyra demi.

vt mirica arbor gutta cadens a stillicidio

Que polysyllaba sunt breuies: sed styria deme

rotunditas mariu. predo in mari. sepultura nobilium.

Pyrrula pirata fit pyramis his sociata

vt nusus visus conjunctio. pauper eloquens

Longa fit i super s: nisi deme miserqz disertus.

aqua cocta in ordeo vt bisulcus

His ptisanam iungis z compositiua notabis.

idest via

coniunctio

I breuis ante t fit. iter hoc testatur itemqz

circuitus. i. honoris cupido. circumdatus. verbum

Ambitus ambitio. demes ambitus z itur

labor. idest diues sella asini discordia

Nitor dis ditis clitellaqz lis quoqz litis

de italia. serpens a glis proberba cortina i teplo. vel gen° ludi. vel rotula dauid.

Italus z pbiton glitis pitisinaqz iungas.

avis idest sol. ad risum prouoco.

a sum

Psitacus z titan titiloqz sis. quoqz sitis

terra aquae vicina

I duplicat littus. z littera iungitur illi.

vt mitis vt ritus vt vito

M praeunte vel r aut u producere debes

fetus vace. populus me vitullum oui

Sed breuies vitulum britones oui qz vitellum.

vt viuio priuo haec nix

V longam facit i. niuis hac vult regula demi:

quia quandoqz pdu. quandoqz compitit

vt biuium triuium

I ate n

Uersus

Implet

mama si

nu lactis

qz coagu

la sinuz.

I ante p

I ante q

I ante r

I ante o

I ante t

I ante u

Bisqz notes z tris. z que componis ab illis.
 vt tobias sobrius. obstaculum. verbum
 D ate b Nte b longa fit o. velut ober obijcioqz.
 ab obsum progenies conosus
 Excipiat obes verbum soboles z obesus.
 vt globus probus
 Corripies etiam si duplex consona praesit.
 medietas denarij
 Ac obolus. urbanitas plenus iocis.
 D ate c D c corripimus veluti iocus atqz iocosus.
 ludum exerceo nobiles
 Et iocor z proceres oculus voco. sed retrahatur
 hilaris haec vox longus velocior
 Jocundus vocis procerus z ocior addis.
 monstrum maris fluvius infernalis
 Focaqz vocalis coccytus. c duplicabit
 abscondo quies potius
 Oculo: longa dare decet ocia pocula iunge.
 idest scindo strangulo
 Oeco c duplicat: suffoco decet variare.
 vt rodo rodia. nodus. codex aduerbium
 D ate d D d producant dissyllaba: sed modo deme.
 vt hodie odio
 Ac odor atqz modus: polysyllaba curta manebunt.
 a prosum vestis sacerdotalis
 Proderit est longa. sed poderis est varianda.
 predico. fugitivus parua ofa
 D ante f D super f brevis: ecce profor profugus vel ofella:
 procul fugio procul fero a prosum. frustum panis humectatum.
 Profugio dempta vel profero profuit ofa.
 vt cogo gio. genus vestis. verbum. congeries ignorum
 D ate g D g produces: toga deme rogoqz rogusqz
 sermo
 Atqz logos.
 D ate l L curta facit o: sicut colit. excipe nolo:
 conor vel ordino. pondus vasa rotunda. progenies
 Molior z moles sol solis dolia proles
 verbum. fungus est. aliquando genus cibi
 Soloz boletus olim coliphia solus:
 piscis vel putredo nati. longus in sermone
 Polypus z stola prolixus coloqz colas:
 festinus ingeniosus
 Sollennis sollers quibus l duplex reperitur.
 vt nomen ornare culialis
 D ate m D super m longam facies: vt comere comis
 pinguedo vel intestinum congregatio intestinorum

Omentum sed hōmō demas stomachum ⁊ homasum.
splendere
Et comedo dominus domus ⁊ cōma siue comare
congregatio filorum mansuefacio. idest dimitto.
Est glomus ⁊ glomero cōmes atq3 domo vel omitto.
diuisio cibum vel aliud per os emito vt euomo
Et tomos atq3 vomo: sic que componis ab illo
mensura continens quinque sextarios
Atq3 gomoꝝ.
vt moneo corrigia
Est super n breuis ō: nisi nōnus zonaq3 pono.
numerus in kalendario. idest vnus. haec dictio moneo i pria ē indifferens. **O āte n**
Et nonas pone monos longam credo breuemq3:
vt conor dono pono
Sic d vel p precedit: longa locatur.
somnus: quies. somnolentus: verbum
O p breuis: veluti sopor atq3 soporus oportet.
progenies pastor emissio spermatis **O āte p**
Atq3 propago: sed opilio popisimaq3 demis.
dormio
Vitis propago vel sopio populus arbor.
lapis cauernosus ⁊ asper
Et tophus.
utilis expecto
O pportunus ⁊ opperioꝝ tibi p duplicabunt:
vt copia arduum saxum. corbis. labor.
Lum c praeit longa: scopulus cophinus copos extra.
vt loquor coquo vt quoq3
O q corripitur: sed compositiua notentur.
vt theus forum idest ventus. **O āte q**
O super r breuis: excipitur flans corus ⁊ oris
ras. lorica idest noueram **O āte r**
O ro cum coram vel thorax horaq3 nozam.
consuetudo arbor
Lorallus quorum mos moris morus ⁊ horum
nomen gentile idest mus aquaticus
Doricus ⁊ sozer.
vt locorum vt ros rosia
Et cum praeuenit l aut r: producere debes.
vt glosa floris genus oratio vel domus pauperum.
O super s lōga: rosa demitur atq3 profuecha
datio medicinae depono quia anceps habet
Et dosis ⁊ posuit: sed prosa potest variari.
O super t breuis est: totidem quotus ⁊ noto testis
bibo a cos lapis. **O āte t**
Et nota: sed demis dos dotis potoq3 cotis.

Lorallus
 herba i
 mari q
 ad tactū
 solis i du
 rescit in
 lapidez.
O āte s

i iiii

^{Aduerbium temporis.} Quotidie totus notum votumq; notemus.
^{vt clotho vna de tribus parcis}

Produces etiam si prefit consana bina:
^{id est casus} ^{vt monoptotos}

Sed breuiare ptotos z ab illo sumpta solemus.
^{crudelis} ^{primus}

Atq; proteruus item ptotos
^{vt ouis} ^{regio}

U ate **u** ^O super u breuias: ouum prouincia demes.
^{circumspectus} ^{redditus} ^{abundo.}

Prouidus esto comes prouentus prouenioq;
^{rubus}

U ate **b** Nte b fit breuis u testis ruber rubeusq;
^{tumor. viciu ferri. coxer arboris. māmā}

Excipias tuber rubigo suber z yber
^{iunentis pubem bñs. vt bubo auis. vt nubo.}

Et puber pubes: z si b puenit aut n.
^{innupta} ^{astans nubenti pastor boum}

Innuba corripies z pnuba siue bubulcus
^{maritare vel tegere} ^{matrimonia}

Nubo tamen longum: connubia ceu metra poscunt.
^{nemus}

U ate **c** Ante c longa fit u, ceu luco luceo lucus.
^{Deme lucerna lucroz z dux ducis atq; ducenti.}

^{vt nucis. vt cuculus auis. vt crucis}
Et si preponas n aut e vel r breuiabis.

U ate **d** Ante d longa fit u ceu trudo: deme rudentes.
^{verbum} ^{funes quibus velum sursum trahitur:}

^{verbū. palus acut. rudis. i. vga emeritiōis vel icuri. ruder stercus brutorum:}
Et pudet atq; fudes rudis atq; ruder studeoq;

^{fabrico} ^{clamo ad modum asini}
Et cudo: sed rudo ponis ceu metra requirunt.

U ate **f** ^{vt bufo rufus} ^{sed semper producitur}
V raro ponis super sine eam breuiabis.

U ate **g** ^{vt mugio gis. ruga. vilis domus z ponitur pro tuguri}
V g produco: iuguriq; tamen memor esto.

^{vt iugum} ^{vt pugil.}
S praeunte vel i vel p debes breuiare.

^{fructus. Iuger est spaciū terrae qd duo boues arāt p diem. iugis. i. assupus.}
Fruges producis z iugera mobile iugis.

^{id est vtile.}
Et frugi.

U ate **l** ^{vt vlulo vlulas. puler} ^{pinguedo terrae.} ^{qz est anceps}
V super l breuias: vligo demere debes

^{vt gulio i. lecatōr. fuligo. i. color. mulio. i. custos mulorum}

S praeunte vel f aut m producere debes:

nomen auis

anterior pars colli

Excipitur fulica mulier gula iungitur istis.

vt pluma.

humanus. idest mansuetus

Longa fit u super m sic humanum dabo testem

idest terra oscitur ab armis. i. abiectus. a sum

Hinc humus ac humerus humilis sumus excipiamus

vt numerus. vt cumulus. vt tumulus

Si pit n vel c vel t debes breuiare:

dei maiestas

gibus in pectore

Nomen produco strumqz simul sociabo. **A**c humor

vt funus instrumentum scindendi ligna

V super n longa. cuneu tunicaqz retracta.

vt nuper. lupus

V p corripitur. sed iupiter excipitur

dolium.

Lupaqz cum stupa.

vt nuper vt rupes. vt pupis. pupilus. pupilla:

N praeunte vel r vel p producere debes.

quia anceps est

Sed pupulam varies. pupillam protrahere tantum.

vt muri. thuris genitui casus

V super r produc sed nurus excipitur.

idest infant

farolei

sedes iudicum

Et furit adiunges muriā simulatqz curiles

vt musa pufio

idest murmuro. paruulum

Longa fit u super s. sed deme susurro pusillum.

vt tutus tuta. tutum vtor

idest opinor vel scindo.

V t producant dissyllaba. sed puto deme

marcidus. sicut. pellis densitas virgularū. vter. i. quis. sordes terrae:

Putris vti cutis atqz frutex vter vtra lutūqz.

vt butirum. puteus

vt puteal

Que polysyllaba sunt cum prole sua breuiabis.

alternatus

verbum

idest deuoro. putreo. i. feteo.

Mutuus excipitur z mutuo glutio putret

quod facile decurrit.

fundo.

Futulis addatur cum futio longus habetur

proficius

venter idest nō sequit suū pūmitium. s. vtetur

Vtilis ex vtor vterus bene non sapit vtreū

vt vna

vt pluuia fluuius

V super u solam produc. dant caetera curtam.

vt arabes

haec syllaba syllabae

Breuis in medijs datur ante b. syllaba testis.

Si bilis a sequitur vt amabilis excipitur

idest leticiae deditus.

Et letabundus. formāqz parem sociamus.

Clā m

Clāte n

Clāte p

Clāter

Clāte o

Clāte t

Clāte u

- vt venabulum instrumentum venandi.
 Quod facies in ylum iunges venabula testis.
 vt pfitacus auis. ithacus nomen vlyris. obscura. locus infundus.
- A** ante c Ante c fit brevis a: dematur opaca cloaca.
 vt cenaculum plurimum syllabarū. vt voracis z loquacio
- Quod dat ylum iunges: obliquos addere debes.
 .i. nota duarū syllabarū nō sunt sub regulis d̄ medijs syllabis. vt pacis facis
- Sed nunquā medijs suberunt dissyllaba normis.
 vt lampadis terra vel nomen mulieris. animal est
- A** ante d Ante d corripis a velut elada: deme cicada.
 vel. ph. ictus datus in collo
- A** antef A super f brevis est colaphus testis tibi fiet.
 vt imago propago. vt asparagus onager. .i. asinus siluestris:
- A** ate g Ante g longa fit a: sed nomina deme secunde.
 mare nomen viri
- Sic pelagus ponis: bis abdenago sociabis.
 de italia
- A** ante l A super l breuias velut italus: excipis haec quae
 declinatio ab austro vento. z venalis moralis
- Tertia declinat. hoc australis manifestat.
 vt animalis ornamentum lecti.
- Produc in neutris obliquos: ecce toralis.
 nomen ville vel nomen viri nomen viri
- Ascalon esto brevis: superadditur absalon isti.
 de italus de tantalus
- Italides z tantalides sua curtat origo
 vt calamus idest cubiculum
- A** ate m M subeunte brevis erit a: thalamusqz probabit.
 vt amamen odor thymi
- Que faciunt amen produces: z thimiamia.
 vt galbanum. idest furnus
- A** ate n A super n brevis vt clibanus: tamen excipis illa
 vacuus
- Que declinabit tibi tertiā sicut inanis.
 poma siluestria:
- Vocali iuncta producit vt machiana.
 vt montanus romanus garganus.
- Deriuata simul nomen gentile lociqz.
 quidam mons vermis est quoddam genus glandis.
- Sed libanum breuius sit aranea iuncta balano
 vt titanis vt vesanus insanus
- Produc obliquos: sed compositiua notato.
 deus ignis vel quidam mons. quidam mons.
- Istis vulcanum cum gargano superaddes.
 vt gausape alapa apus pprū nomē vel virile mēbz. sinapis ē herba
- A** ate A supra p brevis est: sed deme priape sinapis.

species aromatica.

A super r breues: vt barbarus hinc sodoara
 vt auarus scholaris **A** ste r

Excipe quaeq; vides deriuari manifeste.
 idest primitiuos

Quidam denarium breuiant: nō primitiales.
 vt calcaris torcularis splendor idest excipe

Oblíquos produciuiubaris vel caesaris educ.
 vt comparis et disparis dulcis liquor. paries ex asseribus.

Compositiua notes. et nectaris asparis atq;
 nomen viri vel stabulum bouum. quaedam herba.

Bostaris et capparitis.
 velum nauis. **A** ste s

A super s breuis est vt garbafus: excipias quae
 pastor asinorum.

Deriuata palam cognosces sicut agaso.
 quidam mons ventriculus qui continet alia viscera.

Longis parnasum iunges: sociabis omasum.
 vas ad bibendum.

Ante t corripis a sicut cyathus: tamen inde
 idest dictiones vt barbatus amatus armatus. **A** ste t

Excipias voces quas deriuabis aperte.
 nomen viri vel genus lapidis

Que fiunt in tes sociabis sicut achates.
 vt pietatis anatis. abbatis;

Jungit nomen in as obliquos: sic probat abbas.
 idest obliquos ut thema thematis.

Corripies alios.

Longa fit a super u tibi fit pro teste cadauer.
 corpus mortuum
 vt ab auus. abauus. **A** ste u

Compositiua notes.

Ante b longa fit e: fiat tibi testis ephebe.
 vt mohebam. .i. iuuenis sine barba **E** ste b

Demitur hinc erebus esebon simul et terebinthus
 infernus arbor nigri coloris
 herba est medicinalis.

Additur elleborus
 vt ueruecis nomen uiri. **E** ste c

Ante c longa fit e: senecam tamen excipis inde.
 ut putredo hoc esedum. .i. currus quo claudi portantur

Ante d producis e: sed tamen eseda demis.
 nomen uiri. ut andromeda. **E** ste d

Melchisedech socias et nomina que facis in da
 ut bipes bipedis. tripes tripedis.

Pes dat edis cum compositiuis.

^{vel ph}
E ^{ate} **f** ^{animal est.} **E** super ^f datur breuis: hinc elephas breuiatur.
^{vt elegia}
E ^{ate} **g** **E** g corripitur: sed abest tristega cetegus
^{locus tricameratus. nomen viri.}
^{parua nauis}
E ^{ante} **l** **E** super ^l dabimus longam: patet ecce phaselus.
^{nomen viri}
A bimelech remoue: debet breuis angelus esse
^{vt racemus} ^{furiolus} ^{locus desertus}
E ^{ate} **m** **E** super ^m longam vehemens heremusq; retracta.
^{germani} ^{locus in quo xps orauit.}
A dditur his hyemis alemani: gessemaniq;
^{vt camena} ^{nomen mulieris} ^{nomen uiri}
E ^{ate} **n** **L** onga fit e super ⁿ: belenam tamen hinc belenuq;
^{proprium nomen, arbor: quaedam.}
E t iuuenes asenec hebenus debes remouere.
^{vt intrepidus. iosephus: edepol.}
E ^{ate} **p** **A** nte p rara fit e: moneo tamen hanc breuiare
E xcipe praesepe.
^{vt tenera camera}
E ^{ante} **r** **R** subeunte breuis datur e: tamen excipias rus
^{nomen viri.} ^{.i. trutina}
I n proprijs sicut gualterus: adde statera
^{vt sincerus: a rum}
E t deriuatum quod rus determinat aut rum.
^{crudelis vel strenuus} ^{capellus peregrinorum. 7 dicitur de galea}
E x hoc austerus producit atq; galerus.
^{canis infernalis} ^{furia infernalis. monstrum:}
C erberus esto breuis: sunt longa megaera chimaea.
^{scyphus} ^{apatioz} ^{.i. uenter.}
I nfera cum superis iterum breues yteruq;
E t patera pateris.
^{animal est.} ^{populus hispaniae.}
P antheraq; morans crateram iungis hiberum.
^{vt verberis 7 carceris} ^{quia anceps est.}
C orripis obliquos alios: varies mulieris.
^{q; aliqua corripunt. ut gliceriu ministeriu. aliq; pdu. ut niciteriu mysterium}
L umq; rium sequitur vsu vario reperitur.
^{ut lachesis heresis} ^{scientia diuinandi}
E ^{ate} **s** **E** super ^s breuis: excipitur diuina mathefis.
^{deturbatio mentis} ^{scientia poetarum.}
A d placitum phrenesis pones longamq; poesis.
^{ut facetus}
E ^{ante} **t** **T** subeunte datur e longa. sed excipis haec quae.
^{ut segetes} ^{lapis quo naute uentos cognoscunt.}
T ertia declinat. iungitur eis amethistus.

vt perpetis ⁊ inter pretis

O bliquos breuies. agnetis demere debes.

.q. d. q. isti obliqui producuntur. de locuples. de quies. de lebes.

Longis vt ere locuplete quiete lebetes.

de magnes ⁊ est lapis attrahens ferrum.

Et magnete simul: temetum variare solemus:

vt longeuus longeva longeuum. equeuus ⁊ queua equeuum.

E super u raro: fiet tamen hec tibi longa.

vt calibis

vt prelibo ebibo

N te b corripis i: sed cōpositiua notabis.

vt audibilis sensibilis

a possum.

Quae dat quarta solent variari possibilisq;

vt angelicus rusticus

delectabilis

I c sequente breuis. dematur apicus amicus.

Additur his ymbilicus formica. pudicus. .i. honestus.

genesta arbor. fluuius

Et cum lorica. lectica. mirica. caicus.

Istis mendicus cum vesica sociamus.

herba

vt postica

antica

Ac vrtica simul: ⁊ quae post format ⁊ ante.

nominibus

In propiis icus producit vt fredericus.

Longa fit icis ab ix: exemplum dat tibi faelix.

de calix.

Sed mas solus icis sicut calicis breuiabit.

herba. arbor. .i. velox ⁊ dabit icis. i. gto ⁊ tunc deriuat a pnicor caris.

Iunges cum filice salicem: pernix dabit icis.

pernix. idest malitiosus

A pernicio: icis a perneco sic breuiabis.

herba vel gummi.

Masticem produc ⁊ phoenicem: breuiando

vt vertex

pannus vilosus

vermis

Quod dedit ex: nisi lodicis bomberq; dat icis.

vt auidus

nomen insule vel ciuitatis.

I d corripitur sicut cupidus: sed aby dus:

vt attrides ⁊ thesides

Excipies: ⁊ que trissyllaba ponis in ides.

filia coronei ⁊ fuit amasia phebi

Disq; coronides iungi veteres voluere.

idest nomina terminata in ido

Produces ido sicut formido cupido.

idest cum hoc nomine desiderium quod producit e ante r.

Cum desiderijs addes confidero iungis

Pone duas primas dauidis sicut metra poscunt.

idest perfidus a fides est altera breuis. ⁊ dicitur. q. perdens fidem. sed infidus a fido est altera longa.

E ste u

I ste b

I ante c

I ste d

Perfidus infidusq3 fides fidoq3 probabunt.
^{vt munificus}
I ante f ^{vt mitigo prodigus} **I** super f ponis raro: sed eam breuiabis.
^{vt auriga z caligo}
I ate g **I** dabo pre g breuiem: sed que facis in ga vel in go
^{idest rector: currus. obscuritas}
 Demis. vt auriga. caligo. sed breuianda
^{vt diligo erigo z non omnia: quia composita sequuntur simplicita vt affigo z affigo}
 Quedam composita: tibi sint caligae sociandae,
^{vt agilis labilis.}
I ante l **I** super l breuias. solum tamen excipe neutrum.
^{vt cubile z sedile} ^{supple deriuata}
 Cum facies ile. que sunt a nomine iunges.
^{idest iulius quasi quintus a martio}
 Sicut quintilis. breuis est humilis parilisq3.
^{.i. largus} ^{aptus vel apta nubere}
 Dapsilis z pestilis z nubilis additur istis.
^{.i. vilis vel leuis} ^{mensis. domus. refugij}
 Exilis longum subtilis aprilis asylum.
^{vt animus} ^{pinguis vel diues}
I ahi m **I** breuis est super m. tamen excipiat opimus.
^{supple excipiat .i. excelsus vt magnanimus. quia sequunt simplicita}
 Cum quo sublimis. sed coppositiua notabis.
^{fermentum} ^{.i. sine fermento}
 Zima puto longum: tamen azimus est breuiandum.
^{coniugatione verbi vt a munione. hoc munimen inis.}
 Et deriuatum de quarta sit tibi longum.
^{vt dominus} ^{accelero. ignis vel fornax}
I ate n **I** super n breuis est: tamen hinc festino caminus
^{noia viroz vt martinus} ^{furia infernalis.}
 Excipitur. propriaq3 simul iunges z erinnyz.
^{herba} ^{scutella} ^{vas salis}
 Iunge cuminum siue catinum siue salinum.
^{miles romanus. z deriuatur a quiris quiritis.}
 Et deriuatum. tibi sit p teste quirinus.
^{de cedro} ^{amarum genus leguminis}
 Cedrinus iungas predictis atq3 lupinum.
^{.i. fames} ^{.i. ministro}
 Pina superq3 dabunt tibi longa propino supina.
^{a cras deriuatur p nomen interrogatiuum. nudine sunt mercantium pulsci conuentus}
 Crastinus esto breuis. simul heccine nudine iungis.
^{.i. statim} ^{granu racemi. per diem moror}
 Protinus his acinumq3 perendino iungitur. z que
^{oleaginus bislinus clandestinus serotinus saginus}
 Ex oleo bysso clam formas seroq3 fago.
^{biacynthinus} ^{bombicinus} ^{ame tbilinus.}

Et que hiacynthus bomberqz dat z amethystus.

^{vt farina culina}

Ante na longa fit i. vult pagina femina demi.

^{artificiosa compositio. statera filia cereris. parua lama?}

Machina cum trutina proserpina lamina iungis.

^{tuba nomen ciuitatis. pondus. instrumentum ferreum tridens}

Buccina cum mutina seu sarcina fuscina iungis.

Sic elymosina.

^{.i. ex nominatiuis terminatis i in. vt delfinis. vt flumen nis.}

O bliquos ex in produc. alios breuiabis.

^{vt archetipus. i. princeps figurarū .i. poplū hñs pedes cōtra nos}

I super p breuis est: hinc antipos est tibi testis.

^{.i. inclinatus verbum}

O bstipum retrahas: constipo consociabis.

^{vt antiquus obliquus.}

Q subeunte damus i longam: sicut iniquus

^{folliculus cuiuslibet leguminis vt aliquod. aliquo}

Lum filiquis reliquos z compositiua notabis

^{vt satyra. idest reprehensio.}

I super r breuis est: tamen excipis inde butyrum:

^{fatuus carta bombicinata}

Sic delirus erit: saphyrum iunge papyro.

^{.i. qñ saphirus significat lapidem pducitur. s; qñ significat vitrum comipitur,}

Appellans lapidem: sed p vitro breuiabis.

^{vt elysium camisia.}

Est super s breuis i: paradisum non breuiabis:

Anchises iunge: gauisus ei superadde.

^{vt paralisis.}

Precedente para breuiabitur listio longa

^{vt amita}

I pre t breuis est: leuitas erit hic tibi testis.

^{idest deriuata}

Que fiunt in ta proprio de nomine sumpta.

^{nomina}

Siue loci propriaqz simul producere debes.

^{exemplum de terminatis in ta ab heremus}

Vt margarita leuita sic heremita:

^{infirmetas in lingua gallinae. quaedam vestis}

Vt placet est pituita petrus dicit polimita.

^{vt sinamitis vt thessites}

Que fiunt in tis aut in tes longa notabis.

^{vt maritus auitus}

I tus si detur a nomine longus habetur.

^{idest diues}

Et sic ex censu censitus dicere debes.

^{vt seruitus vt penitus funditus}

I a n a

I a t e p

I a t e q

I a t e r

I a t e o

I a n t e t

Serius curtat itus: aduerbia sic breuiabis.

coniugationis

vt audio auditus

A quarte verbo venientia longa notato:

coniugatio

vt strepo pui pitum.

Tertia preteries in vi dat itum breuiando.

.i. qz in vi. vt peto petis petini tum.

Preteriens aliter itum producere debet.

Eutrat itum pario vel disco parcoqz posco.

vt fugio itum

bibo itum

domo itum

vt exhibeo itum

Que gio dat vel bo que prima dat atqz secunda.

vt dormitum

Lūqz supina dabunt i longam t subeunte

producunt penultimam vt dormito tas. petito tas.

Que formantur ab his ito longa reputabis.

.i. cognitus ta tum.

ta tum

Agnitus esto breuis: societur cognitus illi.

.i. participium in itus terminatum. vt obliuiscor oblitus

Itus producit quod deponēs generauit.

hoc verbum

vt tuitus z intuitus

Sed tuor abbreviat ea que de se tibi format.

vas olei

.i. alia participas de vtroqz sexu. vel nomē yri.

Et producuntur lechitus ac hermaphroditus

venena

fluius infernalis

Sic aconita locas: cocytus ei societur.

vt quiris quiritis

Nominis obliquos quod in is fiet dabo longos.

id est quorum genitui terminantur in is. militis sospitis.

Corripies alios: testis cum milite sospes.

vt salua

nomen ciuitatis.

I āte u **I** super u longa: niniue tamen est breuianda.

quaedam herba vel quidam populus.

D āte b **S**t orobus testis qz o supra b breuiabis.

de ambo

de duo

Demitur ambobus october siue duobus

vt apoca

vt velocis z atrocis

D āte c **A**n te c fit breuis o: tamen obliqui retrahantur.

vt epedos

quidam liber in biblia

D āte d **A**n te d corripis o velut exodus. hinc procul esto

Herodes. z ei custodes sunt sociandi.

vel pb. vt sarcophagus

quaedā figura vel quidam modus loquēdi:

D āte f **S**upeer f breuis est. tibi fiet apostropha testis.

sermo caprinus

D āte g **E**st o super g breuis velut aegloga. sed remouebis

.i. congregatio iudeorum.

Que g vocali preiungunt vt synagoga.

D āte l **S**uper l fiat brevis: hoc soboles tibi mōstret.

.i. dicitur. sunt illi qui ferunt merces per vias ad vendendum.
Excipias illud quod fertur pharmacopola.
O super m breue fit: sic salomon esse probabit.
.i. quae sunt generis neutri: est qdam arbor.
Quae seruant neutrum genus excipe: sicut amomum.
ut sermonis quidam pannus in quo uolunt mortui penes iudaeos.
Longa fit o super n. sed syndonis excipiat.
.i. qdam regio. quasi duos hns ordies. turonis est qdam ciuitas.
Sardonis atq3 diaconus z turonis societur.
lapis. uel populus. ciuitas. populus.
Calcedonis redonis z vasconis associabis.
populus populus .i. terminatorum in o. ut macedo donis.
Lingonis z britonis: atq3 obliquos propriorum:
ad differentiā. aliorum que non designant loca.
Quae loca designant praedictis addere debes
ut babilon babilonis calidon nomen loci
Cum proprium fit in o: tamen excipias calidonis.
dulcis cantus idest pecunia male acquisita.
Simonis armonicus māmona breuiare solemus
.i. regula clericalis ciuitatis pōt breuiari z produci
Canonis esto breue cum demone: sidonis ut vis
dictio graeca. z est via cartulosa. uel est color in urina.
P subeunte breuem facis o: caropus dabo testem
quidam fluminis tertia pars terrae lapis preciosus.
A sopum retrabas europam siue pyropum
nili insula: z urbs in eadem insula.
Ut placet est canopus
nomen mulieris. uel ciuitatis.
O super r breuias sophoram testem tibi sumas
ut a canor canorus. a sopor soporus a sonus.
Deriuata palam produc. patet ecce sonorus.
ut bonor bonoris
Nominis obliquos quod in o: fit iunge: sed arbor
memoris castoris. rhetoris marmoris equoris
Et memor z castor rhetor. seu marmor z aequor
.i. obliquos quidam mone.
Corripuere suos: sed longis adde pelorum.
ut hector hectoris
Et quaedam propria sunt obliquis breuianda
.i. mas. generis. ut lepos oris. flos floris. ebur eboris. z pectus pectoris.
Mas facit os oris: que dant yr z vs breuiabis.
ut mendosus quidā piscis marinus est
O super s longa: sic testificatur alofa
ut aegrotus z est nomen castrī in terra philistinorum
T subeunte dabis o longam sicut azotum:
qz sequitur sua simplicia ut antidorū monoptotum aliquoties

Oā m

Oāte n

Oāte p

Oāte r

Oāte s

Oāte t

k

Quae componuntur: discreta mente notentur.

o añ u raro inuenit. si qñ repit. pducit. sed cōposita sequunt sua simplicita.

U ante u O super u raro: sed compositiua notato.

vt coluber

U ante b

U ante c

Nte b fit breuis u: sed demitur inde saluber

.i. pducim⁹. vt lactuca festuca eunuchus caducum

U c ptrabimus: quoties a vel um subit aut us

idest comedo

U anduco iunges: fiducia non breuiabis.

vt volucer pollux nomen viri vel signū celeste

U aetera corripies: sed pollucem tibi demes.

vt testudo

U ante d Ante d longa fit u: pecudis tamē hinc retrahatur.

vt lanugo. erugo

U ante g Ante g longa fit u: tamen hinc tibi coniuge dempta.

lacteo

vermis aquatilis que etiā dicitur hirudo

Sugo producis. sed sanguisugam breuiabis.

vt sedulus. i. astutus nomen gentile seu patrium

U ante l U super l breuias. getulus adulor adempta.

declinatio. vt tribulis. curulis

Quae declinabit tibi tertia lōga notabis

filius lye

Nomina. sed zabulon breuiatur hercule iuncto.

praedictis

His sotular socia. specular breuiabit origo.

vt hic z haec pñl. i. ille q pñt alijs in dignitate

O bliquos breuias vt presulis z nebulonis.

idest sine lumine z potest accipi pro inferno

U añ m U dabinus super m longam tibi sicut alumen.

.i. sospes vel fortis

.i. inobediens

In columis contumax demis z autumo iungis

.i. illa parua fossa quae puenit in facie ex nimio risu

U ante n U super n longa dabitur pro teste lacuna

vt vituporas. q pducit vel corripit fm exigentiā simplicium

U super p breuias est: sed compositiua notabis.

vt palinurus carduus est spinosus z asprinus

U ante p

U super r longa sed purpura ponitur extra.

vt parturio z esurio

U ante r

Corripe verba quibus meditatio conuenit z quae.

Sunt forme similes vt luxurio sociabis.

.i. planeta vel nomē viri. q pñt cētū. fantastice apparitiōes.

Mercuriumqz notes z centurio lemuresqz.

vt murmuris. gutturiis. terra

O bliquos breuias: tellurem demere debes.

ut cerusa put est qdā color

nomen mulieris

U ante s U super s longa. tibi fit pro teste creusa.

^{vt cornutus}
Praet longa sit u. tamen arbutus est breuianda.
^{q; aliqui coripiunt vt disputo. aliqui pducunt vt imbutus}
Compositiua notes.

^{ut induuie quadruuium diluuium}
V super u breuius sunt exuuias tibi testes.

^{vt ultra z citra}

O cis sine dabis a longam. sed breuiabis
^{ut musa vt hectora ut q musa}

Rectum cum quarto casu quintum sociando
^{vt andreas}

Hinc tamen excipies cum rectus in as tibi fiet
^{casus. uocatiui}

Inde uocatiuum velut andrea dabo longum.

^{.i. in noib⁹ numeralib⁹ .i. possunt coripi z pducit vt triginta.}

In numeris ginta sunt ad placitum tibi danda.

^{postea. ante a. ppter ea. pterea qñ sunt vna dictio a pducit quādo sūt duae dictioes}
^{tunc coripitur.}

Postea non breuia nisi fiat dictio bina
^{idest sicut}

Vtputa corripies ita vel quia iungere debes
^{vt manna pasca egea}

Productum graeci rectum quandoq; notauit.
^{vt mare}

Correpta datur. exceptio multa paratur.

^{luna}

Graecum nomen in e produc. testis tibi phoebe

^{vt musae}

Declinans per ae diphthongum nomina primae
^{.i. ablatiuos quinq; declinationis. vt die}

Et casus sextos in quinta dicito longos
^{quia olim fuit quinq; declinationis.}

Longam pone fame. quoniam famei dedit ante
^{.i. de noibus quinq; declinationis ut. meridia. pridie hodie}

Et quae componis de quinta longa notabis.
^{aduerbium vel coniunctio exempla}

Quare quotidie. tibi sunt testes hodieq;
^{illam scdm personā pñtis imperatiui ut mone. aude}

Longum pone doce. similis quoq; tempora formae.
^{vt achate. enide. calliope. vliſſe. uocatiui casus.}

Eque uocatiuum dat nomen in es tibi longus.
^{in e desinentia}

Nomen longa dabit aduerbia si tamen apte
^{idest si regulariter comparatur. vt iustus iustior iustissimus.}

Comparat vt iuste: sed nec bene nec male crede
^{immo coripienda idest regulariter}

Uâte t

Uâte u

Hic Au
ctor agit
de vllis
syllabis
z diuide
tur i du
as ptes
Et pño
docet qñ
titates
ultimaz
syllabaz
terminā
tiū i vo
caleſ. Et
pñoi a.

E

k ii

Producenda fore: quia neutrum cōparat apte.
Sepe breuem ponis quia nō a nomine sumis.

ut iustissime

Summi cuncta gradus aduerbia longa locamus.
nomen relatiuum coniunctio copulatiua

Quae nomen longum: quae notans et erit breuiandum.
pronomina praepositiones

De te se longis: simul e de prae sociabis.

coniunctio adiectiua

aduerbium prohibendi.

Ne nisi cum dabit an produci: fermeq3 fereq3.

coniunctio copulatiua

Aut ve facit curtam: dabit interiectio longam.

ut dñi et magistri. ut colchii amarilli. tibi casus uti.

Dabitur longa quaedam volo demere graeca.

Ista quae in littera ponuntur possunt breuiari et produci

Sed mihi siue tibi sibi vel quasi vel nisi semper.

quia ultima syllaba eorū potest breuiari et produci

Ad placitum ponis et ubi vel ibi sociabis

ut sicubi et necubi

Et sua composita.

hoc est ad placitū. i. finales syllabas in o desinentes.

Et tua metra petunt o ponis: decime dñs

ut domino et magistro.

Ac ablatiuos: quoniam decet hos dare longos.

ut docto et flo

Quae monosyllaba sunt: semper producta manebunt.

Hoc est q gerundia i o dñetia pñt finale syllabā pducere et breuiare.

Deq3 gerundiuis tua cōsule metra locandis.

ut comu et gela

Producta datur: exceptio nulla paratur.

ut ab ad tum et

De dant b vel d vel m vel t debes breuiare.

i. dictiōes syncopatas. et dictiōes diphthongatas. et dictiōes
causantes positionē i ultima syllaba.

Excipe cōcisas diphthongum vel posituras.

pro audiuit est exemplū de syncopa. aut ē exemplū de diphthō
go. dicunt est exemplū de positione.

Audit aut dicunt ex hoc testes tibi fiunt.

ut sic

iste breuiantur

Longam ponis: nec lac doneq3 remotis.

Hic pronomē potest produci et breuiari: et sibi intellige d foemineo et neutro ut haec et hoc.

Hic poni poterit: ceu metri regula poscit.

i. desinentia in l ut aial nomē vel aduerbium

Breuiare dabo: sed nil producere quaero.

quod etiā produci ut Michael ad differentiam latinorum ut mel

Ol ut sol iungis: et in el quae barbara ponis.

Q
Hic agit
d qñtita.
te ulti.
maz syl.
labaruz
terminā
tiū i pso
nantes.
Et pño
i b d m t

Isto

Np

for

Rect

Sib

Ex b

Qua

Rect

R b

Let

Qua

Et b

Et c

Slego

Dinc

As lo

Nom

In g

Es p

Es c

Obl

In n

Sed

75

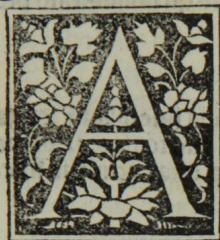
felicitet barbarorū in el. .Sin auctoribus.
 Istorum multa tamen inuenies breuiata.
 vt titan. peian quin
N producta datur: sed forsitan excipiat
 aduerbiū. ppositio. ppositio cōposita. aduerbiū. ppositio cōposita
 Forsan et in tamen atq; dein iungas an et exin:
 vt eginā eginan
Rectus in a graeci facit an quarto breuiari.
vt nominis et carminis
 Si brevis est crescens genitiuus in antefuprema
vt nomen
 Ex hoc in recto decet n poni breuiando
vt menelaon idest ad placitum poni
 Quartus casus in on solet in graeco variari:
 supple in on. suppledebet vt canon ut dyapason.
 Rectus produci nisi neutra. sed haec breuiabis.
 vt cesar .i. unius syllabae tantum
R breuiando locas: quae sunt monosyllaba demas.
.i. exempla ueris paris .i. quae deriuando componis
 Testes sunt ver: et par et ab hoc quae sumis vt impar.
exempla quere in auctoribus
 Quae tamen in multis breuiata locis reperimus.
ppositio. vbi. cordis. uiri. superius elementū. f. ignis.
 Et brevis ē per fer: et cor vir terq; sed aether
 genus calicum. pluuia. aeris
 Et crater imber vsus producit et aer
.i. hanc litteram s. ut pietas moles auis res et uultus
 S lego vocali diuissim cuilibet addi.
scilicet longa uel brevis
 Hinc leuius scitur quae syllaba quāta locetur.
.i. dictionem in as terminatam pro sed
 As longam ponis vt musas: at breuiabis
ut pallas palados. archas archados.
 Nomen in as graccum quod ponit in os genitiuum.
.i. pducit et corripit declinatio. i. actum in as terminatum.
 In graeco variat pluralem tertia quartum.
ut sedes prepositio
 Es producta datur: tamen hinc penes excipiat.
uerbum sum adsum. possum.
 Es cum cōpositis vt ades potes abbreviabis
grūs singularis superans nūm .i. penultimam
 Obliquus crescens qui corripit ante supremam
quoniam corripit ultimam.
 In recto facit es curtam: testis tibi miles:
rei cereris. i. bladum
 Sed res atq; ceres et spes sunt longa fidesq;.

k iii

.i. nominatiuus .i. ante es
Rectus qui tenet i super es nescit breuiari.
pro quouis .i. nominatiuus .i. penultima syllaba
Lum tamen hic e breuem tenet ante tis in genitiuo:
parietis abietis .i. precessores nostri
Vt paries abies: sic vsi ponere patres.
.q. d. q. iste dictiones de arte possunt breuiari.
Sorte tamen ratio concederet in breuiando.
poete vt compes compedis.
Multi dant longam pes ⁊ sua compositiua.
.q. d. q. pluralis casus nois graeci in es terminati aliqui corripit aliqui producit.
Pluralem graeci variatum saepe notau.
.i. finale syllaba i is vt panis .i. excipis a pdictis. vt dñis ⁊ magistris.
Is breuias: sextum casum trahis atq; datiuum.
vt lis ⁊ vis. vt quauis.
Lūq; suis addes monosyllaba compositiuis.
.i. ntis singularibus. vel qui. ea. id. aduerbium numeri.
In rectis breuius quis ⁊ is bis eis sociando.
Accentu longa verbi persona secunda.
.i. producit finale syllaba secundae personae pluralis numeri.
Plurali numero facit is longa praeunte.
possitis in secundaplurali. velitis auditis
Hinc tibi sint possis pro teste velisq; vel audis.
ntis singularis. hoc ē si gtus producit penultimam syllabam
Protrahit is rectus si protrahit i genitiuus.
nomē ppli cui? gtus facit faminis. cōiunctio aduersatiua
Crescens vt famnis: longamq; dabo tibi quauis.
vt dominos ad dñam de os oris qd producit.
Os longam ponis: tamen excipiat os offis.
Lūq; potis dabit os breuias: vt compos ⁊ impos:
vt palas vt gtō huius pallados
Nomen in as graecum breuiabit in os genitiuum:
nominis. quaedam insula.
Rectus in os graeci ceu delos habet breuiari.
vt vulnus vt thūs
Us curtam ponis: tamen hinc monosyllaba demis.
*Et notanter nominantur illi casus. qz in ntō ⁊ vocatiuo singulari terminantur in
vs correptam.*
Declinans quartae genitiuum: tresq; sequentes.
Plurales similes casus producere debes.
*Quasi dicat q. nomē in vs terminatum cui? gtus habet u longā i penultima syl.
laba. pducit illam syllabā us.*
V genitiuus habens longam solet us dare recto.
pro exemplo telluris saluris
Longa; pro teste tibi sit tellusq; salusq;
licet palus habeat u longam in penultima gti. quia facit paludis. tamen fm hora.

tiam corripitur.
Tu tamen horati doctor palus abbreviasti.
vt panthbus z melampns.

Inuenies aliqua graecorum nomina longa.

Accetus varias decet hinc distinguere normas.

Incipit accetus metricus antiquus siue modernus magistri Alexā dri. Mettricus dico ad differentiam accetus prosaici. Antiquus siue modernus dico. quia de vtroq; tractatur. z primo de moder. no. sedo de antiquo. sibi. Accetus normas. Construe sic. hinc. i. post p dicta nos decet distinguere. i. distinguendo dclarare varias no: mas accentus.

Est grauis accentus: z sunt moderatus acutus:

Et circūflexum multi tenere priorum.

Dicit q; triplex est accentus. s. grauis moderatus z acutus. Et multi priorū. i. antiquoz tenere accentum circūflexum.

Figurae accentuum
Grauis ~ Accentus est certa lex. i. regula ad eleuan. dam vel deprimēdā syllabaz vniuscuiusq; particulae oratiōis. Et h; fieri casualiter in littera. fitaliter i syllaba. additrali i dictio ne. z pticulariter in oratione.
Moderatus ~
Acutus /
Circūflexus ~

Hic grauis est qui deprimitur nec tendit in altum.

Vt grauis incipiet: sed in altum tendit acutus

Atq; grauis medius z acuti fit moderatus.

Est circūflexus grauis in primo: sed in altum

Tollitur: inq; grauem recidit. sed cessit ab vsu.

Nūc A. declarat qd sit grauis accēt. qd moderat. qd acut. z qd circūflexus. Et dicit grauis accēt. ē ille q deprimitur. nec tēdit in altū. i. quādā de pssione cognoscit. Accen. tus acutus est ille. qui incipit vt grauis. sed tendit in altū. Moderatus est ille q habet mediam naturā grauis z acuti. Circūflexus vero incipit a graui z postea tollit i altū. z iterum recidit in graue. sed cessit ab vsu modernorum.

In primis medijsq; modo regimus moderato.

Voces accentu finis regitur sub acuto

Dicit q; moderatus accentus h; fieri modo. i. apud modernos. vt i primis z i medijs syllabis. Et appellat media syllaba quaecūq; est iter primā z vltimā. Accent. no acutus habet fieri i vltimis syllabis tñ. Grauis accentus pōt esse in quacūq; syllaba.

Accentum per quē regitur vox vltima seruat.

Aut hunc iunctarum propius tenet vna duarum.

Datq; grauem iure quaecūq; carebit vtroq;

Nos solos vsu debet seruare moderno.

Auctor hic pbat q; nos nō habemus nisi accētū graue acutū z moderatū. Et dicit q; vltima vox. i. vltima syllaba seruat accētū. p quē ipsa regit: aut vna syllaba duarum iun ctarum ppius tenet hūc. s. accētū moderatū vel acutum. Et q; syllaba carebit vtro q; s. moderato z acuto dabit graue accētū. Et patet q; nos nō habem. nisi tres accent. Ideo dicit. Nos solos zc.

Accentum tibi vox monosyllaba reddit acutum.

Sunt quedam quibus est grauis accentus quasi nullus.

Vt coniunctivae voces z praepositivae.

Caplm
secundū
ē d accē.
tib. Et
primo d
accentu
moder.
norum.

Grauis
Acutus
Moder.
ratus.
Circun.
flexus.

Datre.
gulas
spāles d
mono.
syllabis.

k iiii

Causa hui⁹ est ppter enclisim quā habēt diuisiones sup accentū pcedētis syllabae. 7 ppter casuale cui deseruiūt ppositiones. Ille spāliter distinguit accētū dictionū i qbus est. Et hoc facit vsq; ad istā partē. Accentus normas. Et prio i dictionib⁹ monosyllabis dicit q ipsae monosyllabae dictioes proferunt acuto accentu. vt dos 7 flos. Deinde dicit q sunt quaedā monosyllabae dictiones qbus est grauis accētus qsi nullus. i. nō oīo grauis. vt sunt cōiunctiones 7 ppositiones monosyllabae.

Dat re-
gulae de
dissylla-
bis.

Dictio cui tantuz duplex est syllaba seruat
Accentum supra primam sit longa breuis ve.

Dicit q dictio duaz syllabaz tñi seruat accentū supra p̄mam syllabā siue ipsa sit longa vt proles. siue breuis vt honor. Si longa cā ē. qz syllaba lōga tenet duo tempora. Si breuis hoc fit ppter euphoniā siue ad dīam dictionū interrogatiuaz. quae acuiūt in fine.

Agit de
impedi-
mētis ac-
cētus ul
excepit.

Ergo pro causa circum puta pone vel vna.

Non declinata super extremas acuiuntur.

Sic alias acuis facit hoc distantia vocum.

De pronomibus aduerbia quae facis addes.

Huic aciendo sonat si fiat syllaba bina.

Dicit q ergo qñq; ponit p cā. vt in Virgilio. Illius ergo venim⁹. circū ppositio. puta i. sic. pone. i. ppe. vna. i. simul. alias. i. aliter vel i alio loco. nō declinata. i. cū sint ptes in declinabiles. acuiūt sup extremas syllabas. Cām subdit dicēs. Fac hoc distātia vocū. qñ dicit q acuiūt i fine ad dīam ipsarū dictionū qñ aliud significant. ergo. s. p̄iunctiois. circū nosa a circus. puta 7 pone vboz. vna noīa 7 alias noīa. qz tūc acuiūt i p̄mis syl-
labis. Deinde dicit q aduerbia a p̄noibz deriuata filiter acuiūt i fine. vt illic i illo. Huic etiam acuitur si per diarexim duarum syllabarū efficias.

I proferas 7 di. debet tamen ij dupla scribi.

Dicit q hoc pronomē ij 7 hoc nomē dū debēt pferri p simplex 7 scribi p duplex ij.

Omnis barbara vox nō declinata latine.

Accentum super extremam seruabit acutum.

Nostra dat accentum data declinatio nostrum.

Nota q dictionū aliae sunt barbarae. aliae graecae. 7 aliae latinae. De barbaris 7 grae-
cis dicit q acuiūt in fine i illis casib⁹ i qb⁹ nō sequūtur latinam declinationē. Cā est vt
notetur differētia inter ipsas 7 latinae. Si vero ad nostrā declinationē deducantur tunc
faciunt accentū nostrū. v3. in p̄ma syllaba. 7 hoc est qd dicit. Nostra dat accentū.

Attrahit enclitica vox accentum sibi vocis.

Premissae: quod eum finalis syllaba seruat.

Dicit q vox enclitica. vt ve ne q; attrahit sibi. i. penes se: accētū vocis p̄missae. i. p̄cedē-
tis syllabae. q qdē accēt⁹ d̄bebat cadere sup p̄mā syllabā dictiois sequētis. 7 pp encliticā
vocē cadit sup finalē syllabā vt cū dī. legim⁹. Nō habet aut fieri enclisim i p̄tib⁹ i declina-
bilib⁹. 7 qz p̄iunctio est magis indeclinabilis q̄ aliae ptes orationis. ideo p ip̄am conium-
ctionem fit enclisim 7 non per aliam.

Accentum vocis concisae littera seruat:

Quae seruaret eum: si vox perfecta maneret.

Que tibi si desit: huic publica regula seruit.

Regula vocali cedit tamen ipsa sequenti.

Construe. Ista. s. vocalis vocis. i. dictiois. p̄missae hoc ē syncopatae. seruāt eū accentū quē
seruaret si vox. i. dictio maneret p̄fecta. i. integra. Et hoc est verum si vocalis remaneat
i dictioe. qd p̄z in ista dictioe deū p deoz laetus. p̄laetatus. tūc illa dictio subiaceret regu-
lae cōmuni. vt innuit iste vsus. Que tibi si desit 7c. Deinde dicit q regula ip̄a. s. qd cā ē
superius. cedit. i. locū dabit regulae cōi. vocali sequēte. i. dū vocalis sequatur vocalem

ditionis syncopatae hoc pater i hac dictioe audiūt. Primo enī dicebam⁹ audiuit z cade
bat accentus sup pīmā syllabā di. z li. i. licet transeat in dictione syncopata: tñ sup ipsam
non cadit accentus pcedentis syllabae. Et hoc est quia vocalis sequitur. s. i.

Accentum seruat polysyllaba vox super illam.

Quae praecit extremā: si longa sit haec: aliter non.

Si brevis est: sedet accentus super antelocatam.

Siue sit illa brevis vel non tamen tenet illum.

Datis duab⁹ regulis. s. d. monosyllaba z dissyllaba dictioe. nunc de polysyllaba itēdit.

Dicit ergo. Si penultima dictiois polysyllabae fuerit lōga. accētus pcedētis cadet sup
illā. vt maestas. Si vō fuerit brevis cadit accētus sup antepenultimā. vt bonitas. Siue
illa antepenultima fuerit brevis ut bonitas. siue longa ut sanitas. tñ tenet illum. s. accētus
hoc est super antepenultimam.

Accentum seruat in compositis facit z fit

Dum vox composita vocalem seruat ean dem.

Nunc Auctor ponit exceptionē a regula pdicta dicens q. facio z fio cōposita taliter q
vocalis eadē remanet seruāt accentū simplicis dictionis vt benefacio z calefio. Si vero
vocalis mutetur. subiacent regulae cōmuni. ut inficio reficio.

Quando compositum festinat z inde licet sint

Longa simul pones intus longe atqz deinceps

His horum iunges: si dicas forte deorsum.

Dicit q. qñ cōpositū ut si qñ z nequando. z inde vt deinde. intus ut dñtus. lōge. ut de
longe. z deinceps licet longa sint in penultima syllaba. habēt accētū pdominantem in
antepenultima syllaba. Et hoc ē ne videant esse dictioes duae. Deinde dicit. His horum
iunges. i. cōposita ab horum. vt deorsum. Et alij habēt. Sic utiqz deniqz pones. In his
enim cadit accentus sup antepenultimam dictionem fm Priscianum.

Pleraqz proferre cunctando vel vtraqz disce.

Dicit A. Tu disce pferre pleraqz vel utraqz cūctando. i. morando super penultimam.

Barbarus elacuit: obliquis regula seruit.

Quasi dicat q. barbara i el terminatā in ntō habēt accentū acutum i vltima syllaba. vt
Michael Gabriel Israel. z sic excipiūt a regula. sed i obliqz hñt accētū sup penultimā
syllabā. p. regulā sup⁹ datā. z sic seruāt nostrū accētū. Lōstrue Barbar⁹. i. nomē barba
rū. acuit el i ntō. sed regula data de accētū seruit obliqz q. nostro accentu pferuntur.

Haec excepta solent vsum mutare legendi.

Hunc etiam mutat lector: si quaestio fiat.

Auctor excusat se dicēs. q. excepta. i. exceptioes pdictae solēt mutare vsum legēdi. Qui.
dātñ p hypallagen legūt dicentes. Vsum legendi solet mutare haec excepta pdicta.
Postea vō dicit q. lector mutat hūc. s. vsum legendi. si quaestio. idēst si interrogatio si
at. quā tunc dictiones in fine acūtur. scilicet qñ interrogatiue ponuntur q alias forte
deberent grauari.

Graeca per accentum debes formare latinum.

Nunc dicit q. noia graeca pferri debēt fm accentū latinū. Et hoc itellige qñ reducun.
tur ad declinationē latinā. aliter nō. vt patet in hoc noie belene graeco z belena latino.

Centus normas legitur posuisse vetustas.

Non tamen has credo seruandas tempore nostro.

Auctor sup⁹ dixit de accētū modernorū. nūc dicit de accentu antiquorū.
q tñ non est seruandus tēpore nostro. Sed de ipō ponit regulas veteres. ut

si reperiamus libros veteres eos pronunciare sciamus.

Si sit natura monosyllaba: dictio longa

De ac/
cētū an.
tiquorū.

De monosyllabis. Si reuſſectatur. ſed ſi breuis eſt acuatur.
Dicit qꝛ ſi dictio monosyllaba naturaliter producatꝛ. vt dos ⁊ flos. tunc proferetur ac-
centu circūflexo: ⁊ ſi breuietur naturaliter. tunc proferetur accētū acuto. vt per ſer qꝛ
dux crux.

De diſſyllabis. Si teneat primam diſſyllaba dictio longam.
Sitqꝛ ſuprema breuis: veterum ſi iuſſa ſequaris

Circūſſectatur prior: in reliquis acuatur.

Dicit qꝛ ſi dictio diſſyllaba p̄mā pducat ⁊ vltimā coriſpiat ſm antiquos p̄ma circūſſe-
ctat ⁊ alia acuto accentu proferat. vt mittat legat ⁊ mandat.

Seruabit legem polyſyllaba dictio talem.

Si ſit correpta penultima quae praeit illi

Seu ſit producta ſeu non tamen eſt acuenda.

Si ſit ſuprema breuis ⁊ penultima longa

Fiat natura: ſit circūflexus in illa.

Dicit qꝛ ſi dictio polyſyllaba coriſpiat penultimā. tūc illa ſyllaba quae praeit illi. i. penul-
timae ſyllabae eſt coriſpienda id eſt acuto accētū proferenda. ſeu ſit pducta vt amabilis
ſeu non vt legibilis. Deinde dicit qꝛ ſi ſuprema. id eſt vltima ſyllaba ſit breuis. ⁊ penulti-
ma fiat longa natura. id eſt naturaliter producat: tunc accentus circūflexus ſit in illa pe-
nultima ſyllaba. vt honorat ⁊ honorandus.

Illic in fine circūſſectes comiteſqꝛ.

Dicit A. Tu circūſſectes i fine hoc aduerbiꝛ illic ⁊ comites. id eſt ſuos ſocios. vt illuc
iſtuc illac iſtac illo. Hoc eſt omnia aduerbia deſcēdentia a pronomiibꝛ habent accentū
circūflexum in vltima ſyllaba.

Vltima producta tibi ſi ſit ⁊ anteuſuprema:

Ante ſupremam acue: ſic teſtificantur athene.

Dicit Auctor qꝛ ſi vltima ⁊ anteuſuprema. id eſt penultima ſyllaba ſit pducta debet an-
teſuprema proferri accentu acuto: vt athene.

Sed ſi productam poſitura dat ante ſupremam

Hec acuendo ſonat: breuis vltima longave fiat.

Nunc dicit Auctor qꝛ ſi penultima ſyllaba per poſituram. i. per poſitiōem producatꝛ:
haec ſcilicet penultima ſonat acuendo. id eſt proferetur accentu acuto. ſiue vltima ſit bre-
uis. vt amandus. ſiue longa. vt legendus.

Noſter non penitus haſ normas approbat uſus.

Penitus dicit propter accētum circūflexum. quo moderni nō vtunt. quaſi dicat qꝛ haec
regulae de accentibus antiquorum apud modernos non penitus approbantur.

Barbara concifa vox uſus ⁊ enclēſis: iſta

Quaſſant interdum: facit hoc diſtinctio vocum.

Hic Auctor aſſignat quaedam impedimenta: quae iterdum quaſſant. id eſt deſtruunt
regulas de accentibus antiquorum ⁊ modernorum. Et dicit qꝛ vox. id eſt dictio barba-
ra. vt daniel emaus. vel concifa. id eſt ſyncopata. vt celicolum pro celicolarum. noſtras
pro noſtrates alpinas pro alpinates. uſus. ſloquendi. vt delonge. ⁊ helena media pdu-
cta licet coriſpi debeat ⁊ grauari. ⁊ enclēſis. i. enclētica cōiunctio. vt dixitqꝛ quaecūqꝛ.
iſta quaſſant interdum iſta quae diximus. ⁊ ſubdit cauſam. facit hoc diſtinctia vocum. i.
hoc ſit propter diſſerentiam vocabulorum. Enclēſis eſt: quae attrahit accētum de vna
ſyllaba in alia. vt debac dictum eſt ſuperius.

Ausat tripliciter lector: distinctio plena.

Namq3 fit 7 media: fit subdistinctio terna.

Nic Auctor determinat de accentu prout est particulariter i ozo. ne. Et dicit sic. Lector. idest ille q legit. pausat. idest accētū facit tripliciter. Quasi dicat q tres sunt pausaē i modo legēdi. scilicet distinctio plena. media distinctio. 7 subdistinctio.

Si suspensua fiat constructio quando

Pausat: tunc media poterit distinctio dici.

Si sit perfecta constructio: sed tamen addi

Conuenit vt plene sententia possit haberi:

Si lector pauset ibi subdistinctio fiet.

Completo sensu fiet distinctio plena:

Hec est periodus mutato nomine dicta.

Nunc declarat Auctor illas tres pausas supradictas. Et dicit si constructio fiat suspensua quando lector pausat ibi. tunc ista talis pausa dicitur media distinctio. 7 debet sic figurari. 7 debet vox sustineri donec perfectio constructionis inueniatur. Deinde dicit q si constructio sit perfecta ita tamen q aliquid addi conueniat. vt sententia possit haberi plene: si lector tunc pauset: illa talis pausa debet dici subdistinctio. 7 figuratur sic. Preterea dicit q completo versu vel sensu. idest completa sententia tūc sit pausa quae dicitur plena distinctio: quae etiā alio nomie dicitur periodus. Et hoc ē qd dicit. haec est periodus mutato nomine dicta. Et talis pausa debet sic figurari. Dictarum triū pausarum patent exempla in hac periodo. Si quid agis. ecce media distinctio quae alio nomine dicitur comma. prudenter agas. ecce subdistinctio quae alio nomine dicitur periodus. 7 respice finem. ecce plena distinctio quae alio nomine dicitur periodus.

Est metrum media distinctio: finis habetur

Verius periodus: est subdistinctio punctus.

Nunc Auctor docet mutare nomina dictarū pausarum. Et dicit q media distinctio dicitur etiā metrum 7 itelligit fm graecos. Finis versus idest constructionis totius habetur periodus. 7 dicitur a peri qd ē circū 7 oda cantus. qd sicut i circulo ē perfectio rotunditatis. ita ista periodus habet locū in fine perfectarū constructionum. Subdistinctio alio nomine dicitur punctus figuratus taliter.

Pro puncto saepe metras: sed non retrouerte:

Sustentans pauses. si bis metrare recuses.

Nic Auctor ostendit quomodo vna pausa ponitur pro alia. Dicit enim. Tu metras. i. facis metrum seu mediam distinctionem saepe pro puncto. idest pro subdistinctione. Pro puncto enim eleuato potest legens facere punctum depressum. ut hic. Adanus habent 7 non palpabunt. pedes habent 7 non ambulabunt. nō clamabūt i gutture suo. In qli. bet istaz orationum est pfecta oratio. sed tamen exigit aliquid addi. 7 sic in qualibet est punctus eleuatus idest subdistinctio. Sed si vis facere punctum depressum. i. mediam distinctionem pro puncto eleuato. idest pro subdistinctione ne eadem pausatio pluries repetita fastidium generet. potes facere q dicas. Adanus hnt 7 non palpabunt pedes habēt 7 non ambulabūt: nō clamabūt in gutture suo. Sed dicit q nō sit ecouerso. vt p metro fiat punctus. nō enī debemus ponere punctū eleuatum p puncto depresso. Et rō bui? ē. q minoris ē supplere vices maioris 7 nō econuerso. Media enī distinctio cum fiat in pstructione suspensua: minor est q subdistinctio: q fit in ozone pfecta. Sustentans pauses si bis metrare recuses. Dicit Auctor i hoc versu. Si te piget facere plura metra. i. medias subdistinctiones vel legere pūcta depressa. potes legere vocē tuā aliquātulū lū. stinēdo. vt cū dī. Rege veniēte ad ecclesiā. deū hīte p oculis. orante p peccatorib. exaudita esto ozo ei. 7 p fuit illi. In qlibet pausionū istaz esset metrum: si velles. sed si re.

De modo
dis pau
sandi.

Tractat
d spēs
paucae
absolnte
q sunt.
Media
distinctio
Subdi
stinctio.
Plena
distinctio.

Imposit
pdictis
pauis
alia no.
mina q
sunt
Metrum
qd etiaz
dicitur
comma.
Punctus
q ē dī
colō per
iodus.
Tractat
despēs
paucae
compa
ratiue.

cules istud. potes legere voce nec deprimendo nec elenado. sed eqliter sustinendo. Totu istud pater i legedis epistolis z euagelijs z alijs sermonib. Itē cū periodus nō inueniatur nisi semel i versu quolibet. ppter hoc nō ē in eodē vsu iph^o repetitio. ppter qd non oportet aliud repiri pp piodū qd suppleat vices ei^o. Itē fm alios pūct^o est signū segre. gans intellectū z spiritū recreās platonis. Et ē duplex. scēntialis z accidentalis. Essentialis pūct^o est q semp i quacūqz ponit oīone. Sunt aut pūcti eēntiales qnqz. sc. Suspendiuius. z ē simplex virgula. q solet qctis gra pōi anqz sensus aliqz clausulae habeatur. vt mors. Seminus pūct^o. z est quo vtimur vbi clausula maiorē quandā quietē habet. z tñ sensum iperfectū. vt mors obitusqz. Comma ē pūct^o plan^o i supiori pte lineae positi^o vel in inferiori cū virgula sup^o eleuata: quo vtimur vbi sensus nō ē expleto numero pcludiuius: vt mors. obitusqz: terribilis est his. Colon est pūct^o plen^o i inferiori pte lineae positi^o quo vtimur vbi sensus a toto corpe abrupt^o est. vt mors obitusqz terribilis ē his. quoz cū vita oīa extinguitur. Period^o ē pūct^o plan^o cū virgula curua iferi^o circūflecta quo vtimur i fine clausulae. vt mors obitusqz: terribilis ē his: quoz cū vita oīa extinguitur. nō his quoz laus emori nō pōt. Accidētalīs pūct^o ē q nō semp sed ex aliquo accidente in ofone ponit. Sūt aut pūcti accidētales qtuor. sc. interrogatiui^o. z ē q interrogatiōem significat. vt. Sed vos q tandē? Exclamatīuius seu admiratiui^o est q admirationē cum exclamatiōe significat. vt tātae ne animis celestib^o irae? Semipūct^o ē vīgula q i fine lineae pōit cū dictio impecta ē cui^o ps i sequētē lineā trāsit: vt hic. Parētesis ē iterposita oīoni suā duplici signata diastole. (Nāqz fatebor. n.) dum me galathea tenebat.

Caplm
duode/
cimū de
figuris :

Luribus est membris distincta figura loquelae.
Hec sunt schema tropus metaplasimus: rursus earum
Qualibet in species proprias distinguere debes.
In isto ultimo caplo Auctor intēdit determinare de figuris locutiōis. Et pīo diuidit eas i generali. scdo i spāli. Scda ibi. Quālibet i spēs. ad primā pte sic dicit. Figura loquelae. i. figura locutionis ē distincta. i. diuisa plurib^o mēbris. quasi dicat. q figurae locutiōis sūt multiplices. Et hoc dclarat dicēs. haec. i. mēbra figurae locutiōis sūt schema. trop^o. z metaplasim^o. Deinde subdiuidit figurā locutiōis dicēs. Rursus dōbes distigues qlibz earz i pphas spēs. vt patebit i sequētib^o. Sunt plures aliae scripto vel voce figurae.
Haec sunt exempla: pleonasmus. acyrologia.
Et cacosyntheton. z eclipsis. tantologia.
Amphibologia: tapinosis: macrologia:
Perissologia: cacephaton: alleotheta.

Nota q triplex est figura. sc. dictiōis. locutionis. z constructionis. De figuris pstructionis hic principaliter nō intendit. sed de figuris dictionis z locutionis. Et est sciendum q figura dictionis fit in dictione: vt audyt pro audiuit. Figura locutionis fit in modo loquēdi. vt fistula pflauit buccas. i. buccae pflauerūt fistulā. Figura pstructionis fit i mō pstruendi. vt ego z tu legimus. De figuris pstructionis dictū est supius in caplo de regie dictionū. ibi. sc. Ilic iubet ordo libri zc. Et est sciēdū q istae figurae dicūt vitia ānexa z habent excusari p tropū. de quo dicitur ibi. Multa tropi zc.

Sed nequit his soloe vel barbaris associari
Sunt etenim vitia nulla ratione redempta.

Ilic Auctor dicit q soloe. i. soloecismus vel barbaris. i. barbarismus neqt associari pte. dictis figuris seu vitijs annexis. eo q sunt vitia nulla rōne redēpta. hoc aut dicit: vt caueamus nobis ab eisde: quāqz metaplasim^o excuset barbarismū. z schema soloecismum.

Barbarismus.

Barbaris est vocis corruptio facta latinae.
Hoc vitium facimus dicendo domina dominus.

Barbarismus dicitur quasi mos barbarus. Et dicitur omnes barbari. quod non sunt graeci vel latini. Dicit ergo Auctor barbarus. id est barbarismus est corruptio vocis latinae facta. Barbari enim venientes romam corrumpebant proprietates vocis latinae. Ideo dicebant latini. Isti committunt barbarismum. id est hoc vitium faciunt dicendo domina dominus cum media producta: quod potius est corrumpebunda. Pro quo sciendum quod barbarismus vel dissimilans: qui apud poetas metaplasmus dicitur: est contra latini sermonis legem aut scripta aut pronuntiata vitiosa dictio. Et committit octo modis: Primo additio. et hoc quatuor modis. scilicet litterae. syllabae. temporis. et aspirationis. Additione litterae quando ultra rationem litterae adiungitur. ut reliquas dandum per reliquas. Additione syllabae cum ultra rationem syllaba adiungitur. ut aduorsus per mars. Additione temporis cum concepta syllaba ponitur per longa. ut Italia fato per fugus. Additione toni. ut si quis romanos accetu circumflexo perferret cum acuto perferri debeat. Additione aspirationis. ut si quis chorona cum aspiratione perferret cum leniter perferri debeat. Secundo detractio. committitur barbarismus aequae modis quatuor. scilicet litterae. syllabae. temporis. et aspirationis. Detractione litterae cum detracta littera structurae gratia syllaba longa corripitur. ut apud luciliu praetor ne fias. per praetor. vel cum simpliciter littera detrabitur. ut imitatus achilli. pro achillis. Detractio syllabae cum structurae gratia syllaba detrabitur. ut repositum per repositum. Detractio temporis cum structurae gratia producta syllaba per breui ponitur. ut feruere leucatem. per feruere. Detractio toni. ut si quis romanus acuto perferret accetu cum circumflexo perferri debeat. Detractione aspirationis. ut si quis homo. sine aspiratione perferret cum debeat aspiratione pronuciari. Tercio immutatio. scilicet barbarismus quatuor modis committitur. scilicet litterae. syllabae. temporis. et aspirationis. Immutatio litterae si littera per litteram posuerimus. ut olus per illi. Immutatio syllabae si syllaba per syllabam posuerimus. ut quum per cum. Immutatio temporis si tempus pro tempore posuerimus. ut terrasque tractusque. Immutatione toni si accentum per accentum posuerimus. ut dos acutum per circumflexum. Immutatio aspirationis si dalea per phili posuerimus. et econuerso. ut homo per amo. et homo per homo. Quarto transmutatio. inde barbarismus quatuor modis committitur. scilicet litterae. syllabae. temporis. et aspirationis. Transmutatio litterae. ut euandre per euander. Transmutatio syllabae. ut disciplina per disciplina. Transmutatio temporis. ut si quis diceret latinus antepenultima producta et penultima concepta cum debeat e contrario dicere. Transmutatio toni ut si quis diceret adamantinus transmutato acuto antepenultima sine penultima. Transmutatio aspirationis. ut si quis diceret inchoo transmutata aspiratio. tione penultime in ultimam. Quinto iotacismo committitur barbarismus si littera supra iustum decore in dictis obidat. ut osii littera nimium preta. Sexto labdacismo barbarismus committitur. ut si littera supra iustum decore in dictis obidat. ut alma littera nimium preta. Septimo metacismo barbarismus committitur cum in fine dictiois pronuntiatur in sequente dictione a vocali incipiente. que tamen scribi non autem enuciari debeat. ut quousque tandem abutere. Octavo hiatus committitur barbarismus cum plures inter se vocales sine consonante concurrunt. ut Eoasque acies.

Si tamen eloquiis commiscet verba latinis

Barbara: doctores hanc dicunt barbaralexism.

Quasi dicat quod si latini utuntur verbis barbarorum in sermonibus suis illud tale vitium dicitur barbaralexis. id est ratio barbarorum. Donatus tamen dicit. barbarismus fit in lingua latina. et barbaralexis in peregrina. Unde barbaralexis est tota peregrina dictio orationi inserta latinae ut apud ciceronem. Quae purpura regalis non commouit: cui sardorum marmora struca mutauit. quod sardum est vocabulum. Et apud maronem. Arma virum tabulaeque et troia gaza per vndas: quod perficus est terminus.

Est soloecismus incongrua copula vocum:

Ut si dicatur vir bellicus: sponsa pudicus.

Soloecismus dicitur quasi mos soloecismus. Soloecismus enim est quaedam ciuitas inter graeciam et barbariam. cuius ciuitatis populi venientes athenas ut linguam atheniensem addicerent: suam pariter et illorum corrumpebant. unde et libuit atheniensibus ut illud vitium soloecismus uocaret. Illunc persequenter Auctor declarat quid sit soloecismus dicens. Soloecismus est

Barbaralexis

Soloecismus.

incongrua copula vocum. i. est vitium in contextu partiū orationis cōtra regulas artis grāmaticae factum. vt si dicatur. vir bellica: sponsa pudicus. deberemus enī dicere. vir bellicus: sponsa pudica. Item soloecismus: qui apud poetas schema: ab asinio capitone imparilitas. et a vetustioribus scribiligo dicebatur. est inconueniens romano sermoni iunctura verborū. Et cōmittitur sedecim modis. Primo cuz vna pars orationis p alia ponitur. vt toruūq; repente clamat. pro torue. et dardanus pro dardanius. Secundo cū genus p genere ponitur. vt purpurea narcisus p purpureus. Tertio cū finitū p nomē pro infinito ponit. vt si dicamus de absente. hic facit p hic fecit. et de pñtis fecit p is facit. Quarto cum casus pro casu ponitur. vt urbem quā statuo vestra est. pro vrbs. Quinto cum numerus pro numero ponitur. vt pars in frustra secant pro secat. Sexto cum per / sona pro persona ponitur. vt danai qui parent atridis q̄primū arma sumite. pro qui parentis. Septimo cum tempus pro tempore ponitur. vt nec veni nisi fata locum sedēq; dedissent. pro venissem. Octauo cū verborū significatio p significatiōe ponit. vt spoliātur eos et corpora nuda relinquit p spoliant. nono cū verborū modus p mō ponit. vt At rutulo regi ducib⁹ ea mira videri Ausonijs. pro videbant. Decimo cū aduerbia localia pro aduerbijs ponuntur. vt itro sam pro itus. Undecimo cū ppositio pro ppositōe ponit. vt rapuitq; i somite flāmā p ad somitē. Duodecimo cū vn⁹ ppatiōis gradus p alio ponit. vt rñdit iuno saturnia sancta deaz p sanctissima. Tertiodecimo cuz duae in orōne geminant abnegatiuae. vt nihil nūq; peccaui. p nihil vnq;. Quartodecimo cū pti cula pti loco ponēda postpōit vel ecouerſo. vt cū dicis. Armaq; virū p arma virūq;. Quintodecimo cū accēt⁹ p accētū ponit. vt lōgo post tpe venit. vbi post qd graui accētū pronūciādū ēēt pñciat acuto. Sextodecimo cū vnū salūtates. saluete dicamus. Fiunt pterea plurib⁹ alijs modis soloecismi quos rephēdēdo magis q̄ imitādo noīare possumus. Et nota qd inter soloecismū et barbarismū hoc interest. qd soloecismus habet voces discrepantes iter se. vt vir bellica. barbarismus nō fit in singulis dictionib⁹ scriptis vel pronuntiatis.

Barbaris et soloe tibi sunt penitus fugiendae.

Dicit qd barbaris. i. barbarismus. et soloe. i. soloecismus sunt penitus fugiendae tibi. i. nō

Acyrologia.

Improprie posita vox format acyrologiā. debet vitari. Si dicas requie timeo vel spero laborem.

Determinato de barbarismo et soloecismo nūc p̄ticulariter. p̄cedit i declarationē vniuscuiusq; vitioz anexorū. Et p̄mo d̄terminat d̄ acyrologia dicēs. vox. i. dictio ip̄opē posita format acyrologiam. vt si dicas. Requie timeo vel spero laborem. Itē acyrologia est dictio minus diuētiēter elata. vt At sperate deos. p̄ timete. vel nō proprijs dictio nō obscurata sententia vt Accedo ad ignem hunc. pro ad meretricem.

Cacephaton.

Dictio turpe sonans cacephaton: arrigit aures

Detur in exemplum: vel tu cum compare ludis.

Cacephaton est obscura enūciatio vel in cōposita dictiōe vel in vno verbo. vt numerū cum nauibus equat. Et in Terentio. Arrige aures pampbile.

Pleonasmus.

Atq; superuacua dici debet pleonasmos.

Additio vocis: vt sic est ore locuta:

Pleonasmos est superuacue vocis additio ad plenā significationem: vt sic ore locuta est. Ecce li ore superuacue additur. quia satis intelligebatur per illā dictiōē locuta.

Tautologia.

Signat idem verbis diuersis tautologia.

Exultans redeo rursus gaudensq; reuertor.

Tautologia est eiusdem verbi repetitio vitiosa. vt in exemplo auctoris. Exultās fedeo rursus gaudensq; reuertor. Nam istae clausulae idē important. licet per diuersa verba.

Eclipsis.

Dicitur vnius verbi defectus eclipsis.

Quod poni debet vt sit constructio plena.

Haec secum: precibus ne bonum parere precantis.

Eclipsis est quidā defectus necessariae dictōis quae poni deberet vt cōstructio fieret plena. i. perfecta vt patet i littera. Haec secū deficit loquebatur. precib⁹ ne bonū parere precantis. deficit enī sit. z dī ab e qd est extra z clepo clepis quod est idem quod furoz raris. quia quod subtrahimus faramur.

Lum per verba rei magnae summisio fiet

Tunc tapinosis erit: si dicatur mare gurgēs.

Tapinosis est humilitas rei magnae. nō id agente. i. significante sententia quod demōstrat. Construe. Tapinosis erit tunc pro quando summisio rei magnae fiet per verba. s. humilia. vt si dicatur mare gurgēs. Gurgēs est. n. paruae aque riuus. Adare vero ē omnium capax aquarum.

Et male confusa cacosyntheton est vocitanda

Longeries vocum: te moui prelia contra:

Discipulos cedit cum virgis terga magister.

Cacosyntheton est vitiosa dictionum compositio. Construe. Longeries id est compositio vocum. i. dictionum male confusa. id est male ordinata est vocitanda cacosyntheton.

Deinde ponit exemplum. Eedit cū virgis discipulos terga magister. Ille enim. dictiones confuse ordinant. quod patet reducendo ipsas ad debitum ordinem.

Perissologia dicenda superflua vocum

Additio sine vi rerū quae significantur:

Qua poterant ibant: sed non qua non potuerunt:

Perissologia est superuacua vel superflua additio vocum. i. dictionum sine vlla vi rerum. vt in exemplo auctoris. Ibant qua poterant. sed non ibant qua non potuerunt:

Multa enim hic sunt superflua. quae nō habent vllam vim rerum. Bene scimus qd nō ibant nisi per locum per quem poterāt. supfluum ergo est hoc addere.

Lum res comprehendit varias sententia longa.

Macrologia datur: prologis hoc sepe videmus.

In istis metris Auctor dicit qd cum lōga sententia cōprehendat res varias. i. nō necessarias: tunc macrologia cōmittitur. vt in hoc exemplo. Legati nō impetrata pace. retro vnde venerāt. domum reuersi sunt. Ideo dicit: hoc saepe videm⁹ in plogis. quia multa continentur in prologis quae nō sunt necessaria.

Amphibologia constructio non manifestans

Sensum perfecte: puto te socium superare.

Hoc fit multotiens: quia non determino plene

Affectum mentis defectu praevediente.

Sive duplex sensus ex verbis possit haberi.

Amphibologia est ambiguitas sermonis seu dictionis: quae fit aut p accusatiū casum vt si quis dicat. puto te sociū superare. aut p cōmune verbum. vt criminatur cato. aut per distinctionem. vt vidi statuā auream bastam tenentem. Fit etiam per ononyma. vt si quis aciem dicat. z non addat oculorum vel exercitus vel ferri. Fit praeterea pluribus alijs modis quos recensere omnes ne nimis sit non oportet. Ononyma sunt ea quorū varia sunt significata vt acies z lyra.

Confundit casus numeros genus allotheta.

Allotheta est generale vitium. ideo non computatur cum predictis decem. Et habet theta. fieri per casus. vt urbem quam statuo vestra est. Per numeros. vt armato milite cem. plent. Per genera. vt prenesse sub ipsa.

Tapino
sis.

Cacosyn
teton.

Perisso
logia.

Macro
logia.

Amphi
bologia.

Alleo.

Despe.
ciebus
meta.
plasm.

Addendo saepe fiet metaplasmus. et eius
Prosthesis est species: epenthesis et paragoge.
Subtrahit interdum: species tunc eius habendae.
Apheresis vel syncopa sunt: vel apocopa finis

Dicto de vitij annexis. sequitur de figuris excusantib⁹ dca vitia annexa. Et pri^o de fi
guris excusantibus barbarissimum. Sec^o soloecismum. Tertio vitia annexa. Secunda
ioi. Dat spes. Tertia ibi. Multa tropi. Dicit ergo sic. Metaplasmi⁹ fiet saepe addedo
i. litteram vel syllaba. et tunc eius spes sunt. prosthesis. epenthesis. et paragoge. Subtrahit i.
terdu. i. aliqui metaplasmi sunt subtractioe litterae vel syllabae. Et tunc eius spes sunt
apheresis syncopae et apocopae. Item metaplasmi⁹ e transformatio qda recti solutioq⁹ fmo.

Aphae.
res p.
sthesi.
Synco.
pe.
Epenthe
sis siue
pleonaf
mus si
ue epen
thesis.

Aphaeresis tollit capiti: quod prosthesis addit
Syncopa de medio tollit: quod epenthesis auget.
Hoc fini tollit quod apocope dat paragoge.

Auc declarat spes metaplasmi supradcas. Et dicit q apheresis tollit. i. aufert litteram
vel syllaba de pn^o. dictois. Littera. vt ruit oia late pernit. Syllaba. vt mitte p omite.
Sed prosthesis addit. i. littera vel syllaba ad pn^m dictois. Littera. vt gnato p nato. Syl
laba. vt te tuli ptuli. Syncopae aufert d media dictioe. vt noia pnouer. sed epenthesis
ei cotraria apponit littera vel syllaba ad dictois mediū. Littera vt religione patru pro
religione. Syllaba. vt idupator p impator. Apocopae tollit fini dictois littera vel syl
lam. Littera vt dic p dice. Syllabam. vt mi pro mibi. Sed paragoge addit ad vltima
simplicis dictionis clausulam aut littera aut syllaba. Litteram. vt hostis pro hosti. Syl
labam vt potestur pro potest.

Sistole.

Si longam breues: debet tibi sistole dici.

Quasi dicat q sistole committitur. si littera longa naturaliter corripitur. vt in catone

Ectasis.

Non eodem cursu respondent vltima primis. Aliud exemplum aquosus orion.

Ectasis esse solet. si producis breuianda.

Ectasis fit quando syllaba naturaliter breuis producit. ut in Quidio vitam dederi.
tis in vndis. Aliud exemplum. Exeret diana choros.

Huius
spes sunt
quatuor q
edidun
tur cesu
re.
Prima
Dentime
meris.

Bis bina species habet ectasis: hasq⁹ vocamus

Caesuras. faciet pentimemerim tibi terni

Syllaba prima pedis. ibi produces breuiandam

Caesura dicitur a cedo cedis. i. diuido diuidis. q⁹ p caesura diuiditur aliqd ab alio pce
dete et vnitur cum sequete. Dicit q ectasis habet quatuor spes. et ipsas appellamus cae
suras. Unde videndum e qd fit caesura. Caesura est innaturalis extesio. quae fit i pnci
pio pedis et in fine dictionis. Et nota q nunq⁹ fit in primo nec in vltimo pede versus.

Fit. n. in principio tertij pedis q⁹ syllaba breuis pducitur. ut in Qui. Mittit by. p me.
stra de. tot modo. fratrib⁹. vni. Et ista talis caesura vocat pentimemeris. Et hoc est qd

Secunda

oicit. faciet pentimemerim te.

Semipe

Semi vel ante praeit. producet q⁹ secundi.

tiemeris

Prima pedis. vt in hoc poteris comprehendere versu.

uel anti

Quasi dicat q semipentimemeris vel antipentimemeris fit producendo prima syllaba

petieme

secundi pedis: quae naturaliter breuis erat. ut poteris comprehendere in hoc versu.

ris:

In scansione dicimus. Prima pe. dis ut in. hoc pote. ris co. prehendere versu.

Tertia

Quarti prima pedis heptimemerim tibi format

hepti

Producendo breuem. versus hoc denotat iste.

meme

Idest heptimemeris fit breuem producendo. ut in principio quarti pedis. versus iste

ris.

denotat hoc videlicet. Produ. cendo bre. uem uer. sus hoc. denotat. iste.

Postheptimemerim dat quinti syllaba prima
Lurtam producens. sicut versus habet iste.

Quasi dicat q postheptimemeris sit breuem pducendo i principio quinti pedis sic iste
versus habet. idest manifestat vel continet. Lurtā. produ. cens si. cut. ver. sus habet. iste.

Altera caesurae species. si subiiciatur

M cum vocali vox cuius littera prima

Vocalis. nec in his ideo collisio fiet.

O vtinam populum hunc saluet gratia christi.

Positis principalibus speciebus ectasis. nūc ponit minus principales. Et dicit. alia spe
cies caesurae ē. si vox. idest dictio. cuius prima littera est vocalis subiiciat huic litterae
m uel vocali. nec in his dictioib⁹ ideo fiat collisio. i. si non abijciatur aliqua dictarum lit
terarum. Exemplum ponit ipse in littera. O vtinam populum hunc zc. Lū dicit. O vt
ecce illa dictio o finitur i vocalē. z sequēs dictio. s. vtinā icipit a vocali. Lū vō dicit popu
lū hunc. ecce li populū finitur in m. z sequens dictio. s. hūc icipit a vocali. z neutra ipaz
abijcitur. immo remanet in versu. vt patet. O vtinam popu. lum hunc. saluet. gfa xpi.

Syllaba diuiditur tunc dierefsis vocitatur.

Aulai in medio libabant pocula bachi.

Dicit auctor q si vna syllaba diuiditur in duas. tunc diaerefsis vocitatur. idest nomina
tur illa figura. Exemplum patet in littera. Aulai in medio sc. aulai pro aulae.

Si iungas plures dic synaeresim tibi factam.

Hec eadem species dicatur epinalymphe.

Fixerat eripedem ceruam. vir aeneus esto.

Synaeresis fit quādo duae vocales in eadem dictione positaē in vnam coguntur earū
vt di pro dij. Quae figura alio nomie dī episyndaloepha: z fit qñ duae syllabae i vnam
cōglutinantur vt patet in exemplo litterae. Fixerat eripedē pro aeripedē. i. velocē. vir.
eneus p aene⁹ idest dur⁹ vel crudelis. haec autē figura ē p̄traria diaerefsis de qua dcm ē.

Ecthlipsis necat m: sed synaloepha vocalem:

Tu populuz alme deus saluasti a morte redemptor.

Ellipsis vel ecthlipsis est cōsonantium cū vocalib⁹ aspere cōcurrētū in diuersis dictio
nib⁹ quaedā difficilis ac dura collisio vt tu populū alme zc. Aliud exemplū in virgilio
Littora multum ille z terris iactatus z alto. In scanfione colliditur illa littera m cum
sua vocali z etiam illa vocalis ē abijcitur. Synaloepha est per interemptionem concur
rentium in diuersis dictionibus iter se vocalium: lubrica quaedam z leuis collisio vt sal
uasti a morte redemptor. Aliud exemplum. Carthago italiam p̄tra tiberinaqz longe.

Viles sunt istae prae cunctis z renuendae.

Dicit q iste figurae. Ellipsis z synaloepha sūt viles z renuēde. i. euitāde p̄ oib⁹ alijs.

Syncretas istarum solet vtrazqz sepe vocari.

Dicit auctor q vtrazqz praedictarum duarum figuraruz solet vocari. i. nominari syncre
sis. Et dicitur a sin quod est con z crasis mistio. quasi commissio litterarum. z hoc conso
nantium quantum ad ellipsim. z vocalium quantum ad synaloepham.

Non solum voces: sed tempora saepe videmus

Elidi metris: velut hic: vale inquit iolla.

Dicit auctor q non solum voces seu litterae eliduntur. hoc est abijciuntur i metris sed
etiam tempora. vt hic. Vale inquit oilla. Nam illa syllabale cum sit longa. duo tēpora
debet habere. sed nō habet nisi vnū cum breuis efficiatur. Ista figura dicitur boetys.

Dicitur antithesis: si littera ponitur vna.

Ponere cum debes aliam sic dicimus olli.

Quara
Posthe
pti me
ris.
Alia spe
cies ecta
sis caesur

Diaere
sis.

Synae
resis.
Epina /
lympba

Ectbli /
psis vel
ellipsis
Syna
loepba.

Syncre
sis.

Boetys

Antithe
sis siue
antithe
thon.

Metathesis

Antithesis est litterae pro littera positio. vt cum dicimus olli pro illi. ponitur enim o pro i. Et hoc fit causa maioris sonozitatis. magis enim sonat o q̃ i.

Metathesim facies si transponas elementum

Si dicas teuere cum debes dicere teucer.

Metathesis ē trāspōitio ltrā i alienū locū nulla tñ lra ex dictione sublata. vt si dicas teuere cū dbes dicere teucer. z ē ppriū nomē viri. Itō hic teucer genitiuo hui⁹ teuceri.

A te vitari debent species metaplasmi.

Sed pentimemerim solūmodo nos decet vti.

Hic dat cautelam quantum ad vsum quarundam figurarū. z dicit q̃ spēs metaplasmi d̃ qb⁹ dictū ē sup̃a debēt vitari a te. Sz solūmodo nos decet vti pētiemeri de q̃ dcm ē.

Syncopa cum fiet: veterum vestigia seruet:

Hic dicit q̃ si volum⁹ vti syncopa. debēm⁹ seruare vestigia veterū hoc est cōmittere dictā figurā i dictiōib⁹ q̃b⁹ veteres commiserunt vel in similibus z non in alijs.

De spē
b⁹ sche
matis.

At species tibi schema plepsim zeugma sylepsim

Est z hypozcuris anadiplosis epanalepsis.

Est epizcuris z anaphora paronomeon.

Est schesisonomaton addis z homoeoteleuton:

Et paronomasia polysyntheton addis z hirmos:

Iungis homocoptoton pariterqz polyptoton addis.

Ultima dialyton vel asyntheton est vocitanda.

Superius dictū ē de figuris metaplasmi excusantib⁹ barbarismū.

Nūc: cendū est de figuris schematis excusantib⁹ soloecismū. Schema non diffinit cū fit equiuocum. scilicet in schema lexeos. z in schema dianeos. Primum pertinet ad grāmaticos. z reliquum ad oratores. Figurae schematis sūt fere. 17. q̃ numerantur in lra.

Prolepsis

Praesumit que sunt suprema locanda prolepsis.

Cerno ducentos hinc natos hincqz nepotes

Hic auctor in speciali determinat de figuris quas enumerauit. Et primo de prolepsi. Et est sciendum q̃ duplex est prolepsis. s. constructionis z locutionis. de prima tractauit i capitulo de regimine. Hic vero intendit de prolepsi locutionis. Et dicit q̃ prolepsis psumit. i. pmo sumit ea que sunt locanda suprema. i. vltimate ordinata. Itē prolepsis sm donatum est praesumptio rerum ordine secularum. vt interea reges ingenti mole latius zc. procedunt castris. Vel cum id quod posterius accedit ante tempus ascribit. vt montem sacrum atque auentinum insedit qui postea sacer dictus est. q̃ illum plebs inederat. hoc etiam patet in exemplo auctoris. Cerno ducentes zc.

Zeugma.

Zeugma fit in verbo si plurima clauiseris vno.

Hymnus christe tibi tibi laus tibi gloria datur.

Zeugma similiter ē duplex. s. constructionis z locutionis. De prima dictum est in capitulo de regimine. Sed zeugma locutionis fit quādo plurima supposita vno verbo attri buuntur. vt hymnus xpe tibi. tibi laus. tibi gloria datur. Donatus. zeugma ē vni⁹ verbi conclusio diuersis clausulis apte coniuncta. Et est triplex. s. protozeugma. Et est q̃si verbum vnum pponitur ad quod sequentes sensus cōferant. vt vicit pudorem libido. timorem audacia: rationem amentia. Adsozeugma ē cum verbum vnum in medio sensum loco positum reperitur. vt Troiugena iterpres diuum qui numina pbebi. Qui tripodas clarj lauros qui sydera sentis. Et volucrum linguas z prepetis omnia pēne. Hypozeugma ē cū vno vbo sensus plures claudunt. vt diuitie iudiā: vtus glā parāt.

Sylepsis

Clausas dissimiles ligat vna voce sylepsis.

In te christe salus in te sunt praecuria nostra.

Sylepsis est dissimilium clausularum per vnum verbum conglutinata conceptio. vt patet in littera. In te christe salus etc. Aliud exemplum. Jam pater eneeas et iam troiana iuuentus. Conueniunt. Et differt a zeugmate quia i zeugmate est coniunctio apta quantum ad congruitatem. sed in sylepsi non. Et habet fieri pluribus modis: vt patebit statim.

Cum collectiuo iunctum plurale sylepsim.

Assignant aliqui: plebs ista parant equitare.

Sed magis est propria constructio: plebs parat ire.

Dicitur quod aliqui assignant sylepsim quando plurale verbum iungitur cum nomine collectiuo. vt ista plebs parat equitare. Deinde prohibet nobis tale constructionem dicens. Sed magis est propria constructio. plebs parat ire.

Est sylepsis vbi pro multis ponitur vnus.

Vt cum dicis: adest rex multo milite cinctus.

Dicitur quod sylepsis etiam est vbi vnus ponitur pro multis. cum dicis. adest rex multo milite cinctus. multo milite pro multis militibus ponitur.

Reddit hypozexis personae plurima verba

Vni. nos munder: nos ornet gratia christi.

Hypozexis est figura zeugmatis contraria. vbi diuersa verba singulis clausulis adiunguntur. vt regem adit. regi memorat nomenque genusque ponitur etiam exemplum in littera.

Fiet anadiplosis verbi geminatio: quando

Principium clausulae fit idem cum fine prioris

Numinis istorum caret alter: et alter abundat.

Anadiplosis fit quando eadem dictio quae est in fine prioris clausulae repetitur in principio sequentis. vt patet in exemplo auctoris. Numinis istorum etc. Construe geminatio vbi. id est dictionis fiet anadiplosis. quando principium clausulae. fit idem cum fine prioris scilicet clausulae. Exemplum. Sequitur pulcherrimus astur. Astur equo fidens.

Clausis principium dat anaphora pluribus vnum.

Christus mundauit: christus nos purificauit.

Anaphora est repetitio vnus verbi per principia plurium clausularum vel versuum. vt patet in littera. christus mundauit. christus nos purificauit. Aliud exemplum. Mente meae vires mea magna potencia solus. Mente patris summi. Vel anaphora fit cum elocutio non conuenienter respondens aliud refert occulte. vt. Sed antea inter coniuurare pauci. in quibus catilina. de qua quod breuissime potero dicam. de qua. hoc est coniuratione.

Principio finem facit epanalepsis eundem.

Nobis grata prius non sunt modo congrua nobis.

Epanalepsis est quando principium clausulae. idem est cum fine. vt patet in littera. Nobis grata prius non sunt modo congrua nobis. Ecce nobis ponitur in principio et in fine clausulae. Aliud exemplum. Ante etiam sceptrum dictasti regis et ante. Vel epanalepsis est cum maiore significato facta repetitio. Illeu beu fugaces. posthume posthume labuntur anni.

Vnius est epizeusis geminatio verbi

Significantis idem: memento petiti ultio digna.

Epizeusis est eiusdem verbi cogeminatio eodem usu sub aliqua dilatione. vt patet in littera. me me petiti ultio digna. Ecce me congreginatur sine dilatione. Aliud exemplum. Alde me adsumq feci. in me quertite ferrum. Aliud exemplum virgilij. Sic sic iuuatire sub umbras.

Voces pene pares que sunt diuersa notantes.

Dant paronomasiam: non curat vera sed aera.

Paronomasia fit cum dictione iterata mutata littera aut syllaba simili. nomine diuersa vt inur si significatio. vt hic non curat vera sed aera. Aliud exemplum. Inceptio est amantium haud amantium.

Hypo-
zeuxis

Anadi-
plosis.

Anapho-
ra.

Epana-
lepsis.

Epizeu-
xis vel
epimoe.

Paro-
nomasia

- Uel paronomasia sit cum pcedenti nomini aut nomē aut verbū p denominationem annectit. vt pugna pugna est.
- Principium simile voces iuncte retinentes**
- Paro. nomeō.** Dant paronomeon: vitat vim virgo virilem.
Paronomenon est quando eisdem syllabis plures dictiones inchoantur. vt patet hic. vitat vim virgo virilem. Aliud exemplum. Machina multa minax. minatur maxima muris.
- Schefisonoma ton siue synthetisonoma ton.** Iunctura simili voces multe sociate
Dant schefisonomaton. vmbone repellitur vmbone.
Des pede comprimitur. ensisq; retunditur ense.
Schefisonomatō est multitudo nominum coniunctorum quodam habitu copulandi vt hic vmbone repellitur vmbone. pes pede comprimitur. ensisq; retunditur ense. Aliud exemplum. Marsa manus peligna cohors. festina virum vis. Uel schefisonomaton est cum in sententiarum connexu plures ponuntur antonomasie. vt armipotens trito. nia virgo.
- Homoeoptoton.** Clausula totalis tibi format homoeoptoton vno
Casu contenta. tristes flentes lachrymantes:
Homoeoptoton est cum in similes casus verba diuersa exeunt. vt flētes tristes lachrymantes commiserantes. haec figura dicitur alio nomine similiter cadens.
Cum plures voces sub fine tenentur eodem.
- Homoeoteleuton.** Homoeoteleuton erit. huic carmina consona subdis.
Atq; leonina simul & caudaria iungis.
Homoeoteleuton erit cum plures voces seu dictiones tenentur sub eodem fine & similiter terminantur. vt bella horrida bella. Huic figurae subduntur carmina consona i medio & in fine. & caudaria. scilicet rythmi in quibus attenditur consonantia finalium syllabarum.
- Polyptoton.** Per varios casus distincta polyptoton explet
Clausula. littozibus contraria littoza fluctus
Fluctibus esse precor. populos populis inimicos.
Polyptoton est multitudo eorundem nominum varietate casuum distincta. vt precor littoza esse contraria littozibus. fluctus cōtrarios fluctibus. populos inimicos populis.
Longa tenens seriem constructio dicitur armos
Principio celum terras camposq; liquentes
- Armos.** Lucentemq; globum lune titaniaq; astra. Spiritus intus alit.
Dicit auctor q armos est series cotinuatae orationis tenorez suum vsq; ad vltimum seruans. ponit exemplum virgilij. Principio celum ac terras camposq; liquentes. Lucentemque globum lune titaniaq; astra. Spiritus intus alit.
Diuersas voces coniunctio plurima iungit.
- Poly syntheton.** Sic polysyntheton est. materq; paterq; neposq;
Polysyntheton est oratio multis nexa coniunctionibus. vt patet in littera. materq; paterq; neposque. Aliud exemplum. Arthamasque pelidesq; neoptolemus primusque machaon.
- Dialyton.** Cum sine iunctura voces varie sociantur.
Dialyton faciet. rex miles plebs negat illud.
Dialyton siue asyntheton est figura superior cōtraria. fit enim quando variae dictiones sine coniunctionibus inuicem sociantur vt patet hic. Rex miles plebs negat illud.
Aliud exemplum. Ferre citi flammās. date tela impellite remos.

Alta tropi species metaphora metonymia
Antonomasia catachresis vel metalepsis
Onomatopoeia vel epitheton et onomastice
Synecdoche vel periphrasis simul allegoria
Addis hyperbaton istis: et hyperbole sit sociata.

De spē.
b^o tropi

Dicto de figuris excusantibus barbarismum et soloecismum. sequitur videre de figuris excusantibus vicia annexa. quae quidem continentur sub tropo. Et est tropus sermo a principali et naturali significatione translatus ad aliquam similitudinem exornandae orationis gratia. Cuius species sunt tredecim quas auctor enumerat in littera.

Cum res est alij similis pro nomine nomen

Ponitur: ut sit homo simplex: et dicitur agnus

Debet metaphora dici translatio talis.

Metaphora.

Hic auctor declarat primam speciem tropi quae dicitur metaphora. Et est metaphora rerum verborumque translatio a propria significatione ad non propriam per similitudinem decoris aut necessitatis aut emphaseos gratia. Vbi gratia. Est aliquis homo simplex et dicat illum hominem esse agnum per similitudinem. quia agnus dicitur esse simplex propter eius innocentiam. Metaphora fit sex modis. Primo ab animali ad animale. ut hic Euphyn aurigam celeres fecere carine. ab agitatore enim ad gubernatorem transfuit. Secundo ab inanimato ad inanimatum. ut pelagus tenere rates. pro nauibus nunc rates dixit. Tercio ab animali ad inanimatum. ut At procul excelso miratus vertice montis. pro cacumine. nunc vertice dixit quod est animalium tantum. Quarto ab inanimato ad animale. ut si tantum pectore robur concipis. a ligno enim ad hominem transfuit. Quinto ab eo quod precedit id quod sequitur. ut Spes vultu simulat pro leticia quae provenit ex spe. Sexto ab eo quod sequitur ad id quod precedit. ut Meriteque expectat prima palme. per virtutis ex qua palma procedit. Et est duplex metaphora scilicet reciproca et unius partis. Reciproca metaphora est quae facile converti potest. ut Altum mare celumque profundum. possumus enim convertere. altum celum in aereque profundum. Unius partis metaphora est quae converti non potest. ut germinare vites. fluctuare segetes. volitare nubes. In his enim rebus germina fluctus et alas non inuenimus.

Sic et catachresis: ubi sub nomine res alieno

Signatur: sic pisce carens piscina vocatur.

Catachresis

Catachresis est usurpationis nominis alieni. ut piscina est locus piscium. nihilominus interdum sumitur pro loco piscibus carente. dum tamen sit aquosus. Aliud exemplum. ut patricida qui fratrem vel uxorem occidit. cum ille proprie sit patricida qui patrem occidit.

Pro praecedente sequens positum faciet metalepsin

Metalepsis.

Ut cum significas annos tot per tot aristas.

Metalepsis est dictio gradatim pergens ad id quod ostendit. ut cum significas annos tot per tot aristas. In quolibet enim anno producuntur ariste. et ideo per tot aristas tot annos significamus. Aliud exemplum ut speluncis abdidit atris. Ab atris enim nigre intelliguntur. angris tenebrosae et per hoc in praecipuum profunde.

Plures esse modos reperimus metonymie:

Metonymia.

Cum pro contento quod continet: aut viceversa

Ponitur: aut factor pro facto: vel retroverte.

Metonymia est dictio ab una propria significatione ad aliam propriam translata. Et fit sex modis. Primo cum ponitur continens pro contento. ut Hunc pateras libate iovi. pateras pro vina. Secundo cum ponitur contentum pro continente. ut Erateras magnos statuunt et vina coronant. vina pro pateras. Tercio cum ponitur inuentor vel dominans

l iii

pro inuento vel subiecto. vt sine cerere z baccho friget venus. pro sine pane z vino. Quarto cum ponitur inuentum vel subiectum pro inuentore vel dominante. vt vinu qz pccetur pro bacchum. Quinto cum ponitur efficiens p effecto. vt melluqz timore. qz mellus faciat. Sexto cu ponitur effectus p efficiente. vt sic melior remis. infert. n. veloci tatem qz per remos fit.

Antonomasia. Antonomasia solet excellentia dici.

Si proprium taceas nomen ponens generale.

Sic dauid insinuas nomen dicendo prophete.

Antonomasia est significatio vice nominis posita. vt saturnia iuno. Et fit tribus modis. scilicet ab animo. vt magnanimusqz anchisiades pro eneeas. A corpore. vt Atqz bis aligerum dictis affatur amor. pro cupidinem. Et ab extrinsecis actioibus. vt infelix puer atqz ipar congressus achilli. pro infelix troilus. Antonomasia fit qz nomen coe ponitur pro proprio. vt cu dicitur propheta. intelligim⁹ dauid. Et hoc fit vt excellentia denotemus.

Epitheton. Si iungas proprium voci rem significanti

Fiet epitheton: vt si dicas tristia bella.

Epitheton est preposita distinctio proprio nomini aut ornandi aut destruendi aut indicandi causa. Ornandi. vt dia cu illa. Destruendi. vt scelerumqz inuentor vlyxes. Indicandi vt larsseus achilles. Et fit tribus modis. Primo ab animo vt pius eneeas. Et contem⁹ ptoz diuum mezentius. Secundo a corpore. vt pulcher iulus z leta venus. Tercio extrinsecus: z haec i plures species diuisa e. Aut a loco. vt ithac⁹ vlyxes. Aut ab actu. vt enee nutrix caeta. Aut ab euentu. vt insula diues opum tenedos.

Synecdoche. Si partem sumas pro toto vel viceversa

Synecdochen facies dicens: hec est caput alba.

Synecdoche est significatio pleni intellectus cum plus minusue pronuncias. Fit enim si partem sumas pro toto. vt Dupesqz tue pubesqz tuorum. a pupibus enim naues z a pube omnes socios significat. Aut e conuerso. vt ingens a vertice pont⁹ p ingens pars pot⁹. Duplex e synecdoche. i. constructiois z locutionis. Synecdoche constructionis ptinetur sub schemate. z est species antipthesis. De synecdoche locutionis hic dicitur.

Onomatopoeia. Onomatopoeia facies si nomina sumas

De sonitu tracta: sic sus scropha dicitur esse.

Onomatopoeia est nomen de sonitu factu vel fictu. vt tintit⁹ eris clagorqz tubaz. Sic etia sus dicitur scropha a sonitu que facit. Sic et tintinabulu z taratantara dicta sunt a sonitu zc.

Periphrasis. Periphrasis circuloquium de iure vocatur

Cum verbis curas attollere rem tibi grata.

Aut in re turpi verbis non turpibus vti:

Periphrasis e numerosior dictionum in vniuersa rei significatione congregatio verborum ambitu rem describens. Et fit duob⁹ modis. Primo ornadae rei causa qz pulchra est vt breuitate splendide producat. vt. Et iaz prima nono spargebat lumine terras. Tintoni croceum linques aurora cubile. Poterat enim dicere. Jam lucebat vel dies ortus erat. Secundo vitande rei causa qz turpis e. vt. feditatem circuitu deuinet. vt placidusqz petiuit. Longis effusus gremio p membra sopore. His eni vbiis concubitu ostendit.

Transcensus veri manifestus hyperbole fict.

Hyperbaton. Astra ferit sonus armorum clangorqz tubarum.

Auctor dicit qz hyperbole est transcensus manifestus. idest excessus veri. i. veritatis. Et fit vel causa augendi. vt nix candidior. vel minuendi. vt testudine tardior ibat.

Docum turbatus formabit hyperbaton ordo.

Hyperbaton. Synthesis hinc temesis ac hystorologia subsunt

Hyperbaton. His z anastrophe vult pariterqz parenthesis addi.

Hyperbaton est verborum transgressio quā ordinē cōturbās. cuius species sunt quęq. **S**yntthesis. temesis. anastrophe. parentthesis.

Hyperbaton vel hyperonproteron. **S**yntthesis.

Hyperon et proteron solet hyperologia dici

Hec fit cum rectam seriem sententia mutat

Hic cererem torzere parant et frangere saxo.

Hyperon proteron vel hyperologia fit quando mutatur ordo sententię cum recta serie verborum ut patet in exemplo. **H**ic cererē torzere parant et frangere saxo. **M**ā prius frangere seu molire debent cererem et granum quā torzere seu decoquere. **A**liud exemplum. **A**ldoresq; viris et menia condet. **M**eniam enim condunt. deinde leges dant.

Syntthesis est omni confusa locutio parte.

Nos virtute lauat: qui labem criminis ornat:

Syntthesis est obscurū hyperbaton ex omni parte confusum. ut patet in exemplo. **N**os virtute lauat et cetera. **E**st enī ordo ille qui lauat labem criminis. ornat nos virtute. **A**liud exemplum. **T**ris nothbus abreptas in saxa latentia torquet. **S**axa vocant itali medijs que in fluctibus aras. **Q**uorum ordo est. **T**ris scilicet naues abreptas nothbus torquet in saxa que scilicet saxa in medijs fluctibus latentia itali vocant aras.

Dat themesis binas in partes dictio secta.

Est boree regio septem subiecta trioni.

Themesis est vnus dictionis sectio vna dictione vel pluribus interiectis. ut hic i littera. **E**st boree regio septem subiecta trioni. **E**cce septetrioni ē vnica dictio. quā diuisa est.

Dictio si subit: cū sit precedere digna.

Siet anastrophe: surgit mare littoza contra.

Anastrophe est verborū tantummodo preposterus ordo. ut surgit mare littoza contra.

Ecce illa prepositio contra deberet preponi suo causali. et postponitur.

In clausa clausaz si cōmices alienā.

Inde parentthesis est: princeps (quia bella minatur

Hostes) militib; vrbes premunit et armis.

Parentesis est interposita oratio diuerse sententię. ut patet in littera. princeps (quia bella minantur hostes); militibus vrbes premunit et armis. **A**liud exemplum. **A**eneas (neq; enim patrius consistere mentem: **P**assus amor) rapidum ad nauem premit tit achatem.

Luz designatur aliud quā clausula signat

Allegoria datur: septē species dabis illi.

Haec sunt antiphrasis charientismos et aenigma

Atq; paroemia sarcasmos ac ironia.

Antismos tandem predictis sit socianda.

Allegoria est tropus quo per similitudinē vel contrariū aliud significatur quā dicitur. ut laterem lauas. aerem verberas. id est tēpus perdere: vel inutiliter expendere. **H**uius species sunt septem quas auctor numerat in ista. et subsequēter declarat.

Antiphrasis sermo signans contraria dictis

Sic lucum dices quia raro luce nitescit.

Antiphrasis est dictio ecōtrario significans: ut bellū quasi minime bonum. locus. quasi minime lucens vel raro lucefcit. parca eo quod nemini parcat.

Est charientismos cū profers dura relatu

Gratius: hinc amon nomen traxisse putamus.

Charientismos est quo dura relatu gratius proferantur. ut cum interrogamus. **M**on. quid nos quesierit aliquis respondeatur. bona salus vel fortuna. ex quo intelligatur.

Prima
Hyperbaton
hyperon
proteron
vel
hyperologia.

Secunda.
Syntthesis.

Tertia
Themesis
vel
di
alcope.
Quarta
Anastrophe.

Quinta.
Parentthesis
si
ue
dial
lehis.

Allegoria
Huius
spēs sūt
septem

Prima
Antiphrasis.

Secunda
Charientismos.

- neminem nos quesuisse.
- Tertia Enigma** Obscurus sermo quasi sit mirandus enigma.
 Patrem progenies occidit matris in aluo:
 Quam mater genuit: generauit filia matrem.
 Enigma est obscura sententia p occultā similitudinem rerū. vt patrem pgenies occidit mris in aluo. z de btd. Tboma intelligitur. Nā ipse erat pater aiarū. pgenies po hu. mana occidit eū pdicātē i aluo matris. s. ecclesiae. Quā mater genuit. p matrē significa. tur aquā in glaciē conuerti z ex eadem rursus effluere.
- Quarta Paroemia** Si preponatur proueria publica dices
 Esse paroemiam: lupus est sermone sub isto.
 Paroemia est accōmodatū reb^o tēporib⁹ puerbiū. Rebus. vt aduersus stimulū cal citra. i. supbis resiste. Temporib⁹. vt lupus est in fabula. i. tace. Erunt enim aliqui de ali quo fabulantes. z ecce veniet quidā odiosus eis. vt sermo retrabatur alter eozū dicit hoc puerbiū. lupus est in fabula. qd etiā est a rusticis vsitatum.
- Quinto Sarcasmos** Sarcasmos solet hostilis derisio dici
 Auxiliante modo dicendi significata.
 Sarcasmos est plena odio atqz hostilis derisio auxiliante mō dicēdi significata. i. qy ta. lis derisio fiat cum modo vt hic. En agros z quā bello troiane petisti: Il desperiā metire iacens. Aliud exemplū de euangelio. Alios saluos fecit. seipsum nō potest saluū facere. Si rex israel est descendat nūc de cruce z credimus ei. Item. Omnes quos pcussisti gla dio mortui sunt. cum hoc dicitur alicui qui neminē gladio pcussit. Sarcasmos est illa fi. gura quā committimus mordēdo aliqū in sermone. z huic p

Sexta Ironia Per voces dictis contraria dant ironiam
 Ironia est oratio verborum sensus in cōtrarium reddens. pnunciatis grauitate adiu. ta. vt hic. I nunc z meriti lectū reuerere parentis. Et dicitur ab iron quod est eleuare quia in sermone ironico eleuamus vultū z gestū. Aliud exemplū. Egregiam vero lau. dem z spolia ampla refertis. Tuqz puerqz tuus magnū z memorabile numen. Una dolo diuum si foemina victa duorum est.

Septia Astismos Urbane ludens verbis non concitus ira
 Astismos facies: hircos mulgere laboras.
 Astismos est figura multiplicis z numerosae virtutis. Astismos enim vocatur quicqd rustica simplicitate caret. z faceta satis vrbantate expolitum est. vt patet hic. hircos mulgere laboras. quod tantum valet quantum nihil facis. Ecce pulchrum exemplum astismos. Bauus z Aldeius fuerunt duo poete parum scientes. z multum odiebant. Virgilium. Virgilius enim de hoc parupendens. voluit eos vrbane deludere z com. posuit ista carmina. Qui bauium non odit: amet tua carmina meui. Atque idem iun. gat vulpes z mulgeat hircos. Quasi dicat qy vtriusque carmina vilia erant. z tantum facit qui sequitur ea: quantum qui iungit vulpes z mulget hircos. Item astismos est cum dicitur. Fili mulieris vltro virum rapientis. i. fili meretricis dixit Saul Jonatbe. Itē apostolus. Utinam z abscondantur qui vos conturbant. Et est astismos contraria figura de sarcasmos.

Homoeosis Est z homoeosis quando rem significabis
 Ex alia: cui rem possis conferre priorē.
 Que sit nota minus per eam que notior extat.
 Tres species icon paradigma parabola subsunt.
 Homoeosis est minus notae rei p similitudinē eius quae magis est nota demonstratio.
 Huius species sunt tres. videlicet icon. parabola. paradigma. Subsequenter declarat easdem species.

In simili genere qui comparat efficit icon.

Hec solet ex vsu quandoq; parabola dici.

Icon est psonarū inter se vel eorū quae psonis accidunt cōparatio. vt Os humerosq; do
similis. Interpretatur icon imago. Et nota q; in exēplo p̄dicto fit cōparatio aeneae ad de
um in pulchritudine. Aliud exēplū. Vidimus gloriā eius gloriā quasi vnigeniti a p̄e.
Item neq; nubent neq; nubētur: neq; ducent vxores. neq; enī ultra mori poterunt. eq
les enī angelis sunt. Haec figura ex vsu dici solet parabola.

Sed dici poterit de iure parabola: si quis.

Inter dissimiles res comparat: vt puta semen

Est euangeliz quod nutrit bona terra:

Quod petra suscipit: quod spinae detinuerunt.

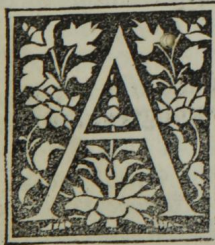
Parabola est rerum genere. dissimiliū comparatio. vt puta semen &c. hoc ē exemplū.
Similitudo exempli patet. si verbum domini perceptum in corde boni viri nutritur.
Hoc est fructificat. & in corde mali viri nō. sed hoc per similitudinē clarius ostenditur.
Semen cōparatur euangelio siue verbo domini. bona terra cōparatur bono cordi. pe
tra cōparatur malo cordi. Aliud exemplū. Ac veluti magno in populo cum sepe coorta
est seditio. Et parabola fit octo modis. Primo p̄ habitus. vt qualis in eurothe ripis. aut
p̄ iuga cynthi. Exercet diana choros. Secundo per magnitudinē. vt Leu duo nubige
ne cum vertice montis. Tertio per colorē. vt Indum sanguineo veluti violauerit ostro
Si quis ebur. Quarto per vocē. vt Qualis mugitus fugit cum saucius arā Taurus.
Quinto per eueriā. vt In segetē veluti cū flāma furētib; austris Incidit. Sexto per
altitudinē. vt qualis aëriae liquētia flumina circū. Siue padi ripis. Septimo per affe
ctū. vt Sic funere primo Attonitae patuere domus. cum corpora nondum. Conclama
ta iacent. Octauo per similitudinē & veritatē. vt Non sic aggeribus ruptis cum spu
meus annis Exit.

Hic paradigma facit: qui primum comparat: & post

Assignat simile: domini sunt semina verbum.

Spinae diuitiae: mens arida petra vocatur.

Paradigma est enarratio exempli hortantis vel deterrentis. Et fit quando primo fit
comparatio: & postea per similitudinē illa talis comparatio declaratur. vt patet in lit
tera. Nam facta est mentio de semine de spinis & de petra. Et postea illi termini declarā
tur hoc modo. Semina sunt verbum domini. spinae sūt diuitiae. petra est mens arida.
Et fit aut per modum hortantis. vt hic. Antenor potuit medijs elapsus achiuis Illyri
cos penetrare sinus &c. Aliud exemplum. vt Helias homo erat similis nobis passibilis.
& oratione orauit vt non plueret sup terrā & non pluit. Item in euangelio. Respice vo
latilia caeli quoniā non serunt neq; metunt neq; congregant in horrea. & pater uester
celestis pascit ea. Aut per modum deterrentis. vt hic. At non sic phrygius penetrat la
cedemona pastor. Ledaeq; helenā troianas venit ad vrbes. Aliud exemplū in euange
lio. In illa hora qui fuerit in tecto & vasa eius in domo non descendat tollere illa. & qui
in agro similiter non redeat retro.

Lterius vox vna tenens vim prepositiuae

Vt super pro de fit prothefio sparallange.

Executo singillatim de figuris fm ordinē Donati. hic prosequit
de quibusdā figuris quae possunt retorqueri diuersimode ad pre
dictas. Dicit ergo q; prothefio sparallange est prepositionis pro
prepositione aliena positio. vt supra pro de. vt in Virgilio. Multa
super priamo. i. d. priamo. In pro inter. vt accepit eum in vlnas su
as. i. inter vlnas. Benedicta tu in mulieribus. i. inter mulieres.
Et sic de alijs. Et dicitur a prothefio praepositio & parallange mu.

Prima
Ico ical
mos vel
cataty.
posio

Secunda
Parabo
la.

Tertia
Para.
digma.

De figu
ris redu
cibilibus
ad predi
ctas
Prothe
siosparal
lange.

- tatio quasi praepositionis mutatio in praepositionem.
- Liptote.** Cum plus significas dicēs minus haec tibi fiet
Liptote fit sub ea firmando negatio bina.
Liptote est cū min⁹ dicim⁹ & plus significam⁹. vt mibi iussa capeffere fas est. Vel fit qñ
duae negationes faciunt vnam affirmationē: vt non nunquam legi. i. multotiens legi. Et
babet fieri per negationem magis affirmando sententiam. vt non mediocriter contur.
batur animus meus. idest valde conturbatur.
- Topo-
graphia** Describendo locum topographiam faciemus.
Topographia est loci vera descriptio. vt in Ouidio. Est sinus ad uncas modice falcat⁹
in artus: Aliud exemplum. Est in conspectu tenedos notissima fama Insula. Est & alia
figura dicta topothesia. & est loci ficta descriptio vt. Est i secessu longo locus insula por.
tum Efficit obiectu laterum.
- Chrono-
graphia** Chronographia solet certum describere tempus.
Chronographia est tēporis descriptio. vt in Ouidio. Illaq; sub auroa iā dormitāte lu.
cerna: Tēpora quo cerni somnia vera solēt &c. Et dicit a chronos tēpus. & graphos scri.
ptura. Aliud exemplū. Tēpus erat quo pma quies mortalib⁹ aegris Incipit.
Si dicatur agens patiens res vel viceversa.
- Hypal-
lage.** Siue modo simili tibi sit conuersio facta.
Siet hypallagiu: perflauit fistula buccas.
Hypallage est ordo sentētie cū vbis mutatus. Sit enī qñ agēs ponit p patiēte v⁹ econuer
so. vt pz in littera. perflauit fistula buccas. i. buccae pflauerunt fistulā. Aliud exemplū
Date classibus austros p classes. austris. Aliud exēplū in Hieremia. Mittam⁹ lignum
in panem eius. i. panē in lignū. hoc est christū in cruce.
Personāq; nouā formans das prosopopoeiam.
- Proso-
popoeia
siue so-
mato-
poeia.
Apo-
strophā.** Prosopopoeia ē nouae psonae fictio vt qñ res animata & rōnalis loquit ad rē inaiataz
vel econuerso. vel qñ rationale loquit ad irrationale vel econuerso.
Absenti sermo directus apostrophā fiet.
Sic loquor absenti: scriptam dum mitto salutes.
Apostrophe est simonis a psona ad psonā directio. Et fit vt si fact⁹ fuerit s^{mo} d aliquo
in tertia psona. & postea dirigat ad eundē in scda. vt Nec te tua plurima panthul labētē
pietas. nec apollinis isula textit. Illū⁹ ē exēpla multa repies i auctorib⁹ & i lris missiuis.
Est adiectiuū substantiuo resolutū
Aut econuerso sic endiadiz tibi formo.
- Endia-
dis.** Armātūq; virū designo per arma virūq;
Armatoq; viro decet arma virūq; notare.
Endiadis est adiectiuū in substantiuū. vel substantiuū in adiectiuū pmutatio siue resolu.
tio. vt in Virgilio. Arma virūq; cano: & i lra. Armātūq; virū &c. Et fit duob⁹ modis. scō
iunct. m. & disiunctum. Coniunctum fit qñ adiectiuū & substantiuū ponit in lra. vt armātū
virum. Disiunctum fit qñ solū adiectiuū ponit vel solū substantiuū.
- Echasis** Extra materiaz describens vana vagatur
Auctor & hanc plures echasim dixere figurā.
Echasis est quaedā euagatio materiae. vel ē digressio quaedā a pncipali mā. vt apud
georgica Virgilij in tēpestatis descriptiōe apparet. Sed nota q; haec figura nihil valet
nisi reuertat ad ppositū. quod si fiat pulchra est.
Emphasis efficitur si fixum proprietatez
- Empha-
sis.** Significans ponis: vbi debet mobile poni.
Sic loquor expresse dicens: dauus seclus ipsū.

Emphasis est expressiva locutio. Et fit cū volēs exprimere aliquod accidens vt imit
noīe substantiuo p adiectiuo significante illud accidens ad maiorem expreſſionem: vt
ſi ponatur ſcelus pro ſclerato. vt dauus eſt ipſum ſcelus. i. ipſe dauus ē ſcleratus. ⁊ nō
alius ita ſicut ipſe.

Eſt epheregeſis exponēs dicta priora.

Epheregeſis ē ſuccincta expoſitio pcedētū. vt hic. Legerat hui⁹ amor nomen titulūq;
libelli. Et hoc ſit ad expmēdā ſināz intentā.

Luz retices quod turpe ſonat diceuphoniaz

Circuit haec ⁊ reliquiae dant religioq;

Euphonia eſt bona ſonoritas. dictione cōſiderata vt in hac dictione circuit ⁊ nō cir
cunit. reliquie ⁊ nō reliquie. religio ⁊ nō religio. meridies ⁊ nō medidies.

Dicitur eſſe lepos ſermo directus ad vnū.

Vtens plurali: velut hic: noſtis bonae praeful.

Lepos interpretatur vrbalitas loquendi. Et eſt lepos ad vnā perſonā pluralis nu
meri ſermonis directio. vt patet in littera. Noſtis bone pſul. i. platus. Haec figura in
uenta eſt cauſa honoris.

Pro numero numerū. pro caſu ponere caſum

De facit antiptoſis inter ſe diſſona iungens.

Sepius audiui tempus pro tēpore poni.

Ludere ludebant ad ludendumq; vacabāt.

Inq; prophetijs mutantur tempora ſacris

Antiptoſis ē accidentis p accidēte poſitio. Et ſit qñ poniſ caſus p caſu. vt vrbē quam
ſtatuo veſtra eſt. Numer⁹ p numero iquātū reſultat iproprietas cōſtructibiliū. vt tur
bar. Et i me. vel aliter. vt multo milite. id eſt multis militibus. Tēpus pro tēpore. Vnde
virgilius. Fraudari gemitus p exaudiebatur. Et in prophetijs ponitur pteritū pfectū
pro futuro. vt in daniel. Aſſuit hircus ab aquilonibus ⁊c. vbi aſſuit ponitur p aderit.
Et hoc ſit cauſa maioris certitudinis.

Verba per antitheton reſpondent vltima primis.

Sunt daniel noe iob caſtus rectorq; maritus.

Antitheton put ſumit in hoc loco ē ſubſequētū ad pcedētia reductio. vt cū ſingula ſin
gulis correſpondent. vt patet in lra. Sunt daniel ⁊c. Caſtus reductus ad li daniel. rector
ad Noe. maritus ad Job. ſit etiam antitheton cū cōtraria contrarijs opponuntur. vt
apud Ouidiū libro pmo metamorphoſeos. Frigida pugnabāt calidis. humentia ficcis.
Mollia cū duris. ſine pondere habentia pondus.

Reſpondens ad ea tibi quae ſunt obijcienda.

Das antipophoram: cum nil tamen obijciatur.

Antipophora ē tacitae obiectioni plara reſponſio. Et hoc ſonat in littera. Exēplū habe
tur i Ouidio ibi ſcilicet. O ſa nanq; tuo ſenior te querere miſſo: Retulerat nato neſtor.
at ille mihi. Aliud exēplū. Nil mihi reſcribas attamen ipe veni.

Senſus oppoſitos notat anticlaſis eodez.

Verbo: non obſto ſed toto poſſe reſiſto.

Anticlaſis eſt ſententiae contrariae in oratione p̄tinua poſitio: vt p̄z in littera. nō obſto
ſed toto poſſe reſiſto. Et dicif ab anti quod eſt cōtra. ⁊ claſis ſinā.

Lum verbis vertit antimetabola ſenſum.

Non vt edas viuas: ſed edas vt viuere poſſis.

Antimetabola eſt in ordine p̄tinua ſermonis cū ſentētia pmutatio: vt p̄z in littera. Nō
vt edas viuas ſed edas vt viuere poſſis. littera eſt plana.

Ephere
geſis.

Eupho
nia.

Lepos

Antipto
ſis.

Antithe
ton.

Antipo
phora.

Anticla
ſis.

Antime
tabola

**Aposio-
pesis.** Incipimus fari quicquā quandoq; sed illud
Vltro desinimus interceptimusq; tacēdo.

Vult aposiopesis dici defectio talis.

Aposiopesis i coloribus rhetoricae dicitur precisio. Aposiopesis est sentētia per oratio
ne interceptio. Et fit quando incipimus fari quicq;. z vltro. idest voluntarie desinim⁹
illud quādoq; quod cepimus illud tacendo. vt in hoc exemplo terentij. Ego ne illam.
que me. q̄illum q̄ me. q̄ me nō. hoc est ego ne illā digner aduentu meo. que illū praepo.
sui mibi. que me spreuit. que me non suscepit heri. Et hic. Nunquid ego recolo quae
tu. sed dicere nolo.

**Eupho-
nismos.** Euphonismos erit pro verbo ponere verbum.
Exultat domini laudem mea lingua superni.

Euphonismos est positio verbi p verbo vt in psalterio. Exultauit lingua mea iusticiā
tuā. i. cū exultatione decantauit. hoc etiā patet in littera. Exultat dñi laudē zc.

**Synthe-
sis.** Cōtingens verbi mutabit synthesis: ecce

Vnica facta fuit mulier: quae sunt modo plures.

Ista sed in nostrum mutatio non venit vsum.

Synthesis est accidentis permutatio in oratione diuersa. Et fit duobus modis. Pri-
mo modo quando fit permutatio numerorum. vt patet in littera. Unica mulier facta fu-
it. q̄ sunt modo plures. z continetur subsylepsi. Secundo modo quando fit permuta-
tio personarum. vt hic. domini est salus. z super populum tuum benedictio tua. z haec
species reducitur ad apostropham. Nota q; haec figura nobis non licet. ideo dicit.

Ista sed in nostrū.

Dicuntur binae species haec synthesis esse.

Scilicet hec: z ea qua personam variamus.

Nobis parce deus: nostros lauet ille reatus

Quasi dicat q; synthesis fit duobus modis vt diximus ante. Construe. Species syn-
thesis dicūt esse binae. s. haec supple de qua dictū est in pcedentibus versibus. z ea qua
i. p quā variamus. i. mutamus personā. vt patet ibi. nobis parce deus. nostros lauet il-
le reatus. Ecce p̄io in secunda persona loquimur. cum dicimus parce. Deinde in ter-
tia cum dicimus lauet.

**Oligo-
pomeno.** Vult oligopomenon ex dictis plura notare.

Moto sermone: sic plura decet memorare.

Vrit amor paridem: nuptam rapit. armat atridem

Vltio: pugnatur: fit machina. troia crematur.

Oligopomenon est sub paucis verbis multorum comprehensio. vt patet in textu aucto-
ris. in quo p duos versiculos. historia troiana continetur. Aliud exemplū. Adors mala.
mors intus. malus actus. mors fons. vsus. Tūba puella puer lazarus ista notant.

Erponēs erit homophosis non nota per eque.

**homo-
phosis.** Vel magis ignota: dic alchitrop esse cauillam.

Que tenet allidadam cum valdagoza sociataz.

Homophosis est expositio ignoti per magis vel eque ignotum. vt cum queritur. quid
est palmitos. respondeatur praetaxo as. vel quando per graecum exponitur latinus;
vt interrogando quid sit homo respondeatur anthropos. Idē est in exēplo litterae pro
cuius euidētia nota q; i astrolabio sunt quaedam tabulae ad modum ligni vel lapidis
dispositae quarū vna dicitur alidada z alia valdagoza q̄ adinuicē coniunctae sunt me-
diante cauilla q̄ dicitur alchitrop.

Sepe prius dicta geminat tibi theologia.

Epimenonq; notat haec si repetitio fiat.
Ut quod dicetur sic certius esse probetur.

Epime-
non.

Expectando dauid expectans sic geminavit.

Epimenon est eiusdem dictionis repetitio immediata. vt Amen amen dico vobis. Et sic reducit ad epizurū. Alij dicūt qd epimenon sit qñ dictio nō tota repetit sed pncipiū & finis variat. vt in psalmo. Expectas expectaui dñz. Haec figura multū repit i sacra pagina. Ideo dicit theologia geminat tibi saepe dicta pus. Et hoc fit. vt id qd dicit sic p. beatus esse certus. Deinde ponit exēplū dauid prophetae d. Expectādo dauid zc. Aliud exēplum. Canēs canebat. laudans laudabo. zc.

Si quae sunt homines assignentur deitati

Anthropos baros est: sic sepe dei legis iram

Antro..
polba..
thos.

Anthropos baros est cum humanae proprietates assignantur iesse deo. Sic tu saepe legis dei iram: vt in psalmista. Domine ne in furore tuo arguas me. neq; in ira tua compias me. Trasci enim & furere ad homines spectat & non ad deum.

Si sint res aliquae concordie foedere nexae.

Homo..
pathio.

Id quod inest vni reliquam dices operari.

Sic linguam cordi concordem dic meditari.

Ac homopathion istam dic esse figuram.

Homopathion vel homopathion est attributio proprietatis vni^o ptis alteri. vt innuit lra. Construe igitur sic. Si aliq; res sunt nexae & iunctae p cordi foedere. tu dices reliquā. i. alterā eaz operari id qd inest vni ipaz rerū. Deinde exēplificat dices. Sic linguā cordi cō cordē dic meditari. Lingua enim & cor sunt res coniunctae cō cordi foedere. nā lingua p ferre habet. cor vero meditari. Si ergo attribuo proprietatē cordis linguae vel ecōuer so committo figuram predictam. vt dicendo lingua meditatur & cor loquitur zc.

Nil reor assertum quod non queat esse tenendum.

Pluraq; signavi quae non debes imitari.

Quoniam exigitur modus sciendi i scia demonstrata. hic ē qd auctor finitur^o ppositū & cōcludēs docet modū itelligēdi ea q dicit. & q triplex ē grāmatica. s. pceptiua pmissiua & phibitua. nō concludēs se excusat pceptiua pcepisse. permissiua pmississe. & phibitua pprohibuisse. construe. Nil reor assertū. i. cōfirmatū in isto ope qd nō qat eē tenēdū. vel sic. Nil reor esse tenēdū. quod nō queat eē assertum. i. confirmatum. per auctores. seu per aliquos auctorum.

Doctrinale dei virtute iuuante peregi.

Grates reddo tibi genitor deus: & tibi christe

Nate dei deus: atq; tibi deus alitus alme.

Quas tres personas in idem credo deitatis.

Quia nō ē opus rectum cuius dñs nō ē finis & initiū. hinc auctor cognoscens regratias dō patri. deo filio. & deo spūsancto. A quo incepit. p quē mediauit. & in quo opus suū debite consumauit: Construe sic ergo. Ego pegi. i. expleui doctrinale. s. qm pncipio huius opis diri me parare scribere. Virtute dei. i. virtute q est deus iuuante. hoc est causante: Est. n. dñs cā oium bonorū p se. Unde o genitor dñs ego reddo tibi grates. i. gratias. Et o xpe nate dei deus tibi reddo grates. Atq; p o alit^o alme. i. spūsancte deus. ego reddo tibi grates. Quas tres personas. s. patris & filij & spiritus sancti ego credo i idem deitatis. i. in vnam deitatem diuinitatis. ac si diceret. quas tres personas ego credo esse vnicū deum. licet alia psona sit patris. & alia persona filij. & alia psona spiritus sancti. Cui quidē soli deo tenemur gratiarū actiones reddere: quia nos deducit per gratum pncipiū & aptum medium ad finem felicissimum.

Doctrinale Alexandri grammatici pro eruditione puerorum feliciter ex-
plicit. Impressum Venetijs per Joannem Rubeuz Vercellensem Anno
domini. M. cccc. lxxxvij. Die. xxi. Maij.

Registrum.

^a
Prima alba
Opus alexandri
Construe. haec
Vn par fiet ⁊ us

^b
Et tybris tybridis:
In hac parte
ctor exercitus.
Dicit q quando

^c
Plus muto supple
⁊ manebunt quasi fixa
fitam questionez
ra componitur cū sin

^d
fer ⁊ sunt generis
liebre. i. foeminini generis
Vn neutrum facies
ris foeminini. Atq

^e
vocalis lōga vel
Dic Autor ponit
Dicit Autor q
Nullum fido gerit:

^f
Bis duo sunt odi
Prouideas primis e

Ad plures edite
ma syllaba illius

^g
Dicit q ista verba
Vir bone viue deum
Dicit q dictio designans
Venetijs scribo.

^h
Dicit Autor. Vor
Pandere proposui
Sic cuiusq pedis
versificatores h

ⁱ
Ante b fit brevis e
Macret ⁊ eruca
Longa fit i super n:
Omentum sed homo

^k
i. dicitur. sunt illi
Prae t lōga fit u
scilicet barbarorum
tium corripitur

^l
Postheptimemerim
Sylepsis est
Multa tropi species
Hyperbaton est verborum

Itē maestro carcezo hebe ad la pla uno paro de pianelle e d
scarpe p uno robone et costo trēta carlini demonstr bon
Itē q i catalice ha haure tē para d scarpe et uno ducato d carlini
et uno paro d calze lighe costano carlini tridui
et qui hebe cummo et signori staua incasa s mtonio d
Lmre ducato octo de carline / cio / r / carline 80

88 $\frac{\pi}{1913}$ M.

